

Biblioteka

ANTOLOGIJA

ZBORNIK ZA NEZABORAV

Grupa autora

Izdavač:

Kreativna radionica Balkan

Za izdavača:

Stevan Krstec

Redakcijski kolegijum:

Marina Đenadić, Tijana Krstec, Snežana Samčević Cvetkoski, mr
Milenko Mihajlović, Boško Savković, Vladimir Gajtović, Petar Marš
(ćika Peca), Stevan Krstec

Lektor:

Dr Stevan Jakšić

Dizajn korice:

Zvonimir Stanković

Dizajn teksta:

Vesna Petrinović

Marketing:

www.krbalkan.rs

Štampa:

SZGR Jovan

Tiraž:

300

ISBN 978-86-6403--154-7

Copyright©Kreativna radionica Balkan

ISBN 978-86-6403-101-1

*Zbornik
za nezaborav*

Beograd
2022.

Горник
за незаборав

ТВИТОВИ

- * Имам једну лепу плаву свешчицу на линије, у којој записујем ко, колико и када ме је увредио. Зовем је Злопамтило!
- * Убацујем 100 динара у касицу прасицу, када год лепо сањам. Доказаћу за пар деценија да се и од снова живи.
- * Рођене сестре раскинуле са дечком истог дана. Ето шта је случајност. Нису ми чак ни рекле шта сам погрешо!
- * Чуо сам да девојке воле заузете мушкарце, па им од тада стално говорим како немам времена!
- * Када наручим 20 ђевапа, а они донесу 17?! Варају ме ђевапима као ја своју девојку центиметрима!
- * Девојка ми је у току секса рекла да бих могао бити мало више грациознији, па сам отишао на часове балета!
- * Девојка сањала како сам јој неверан. Сада тера мене да сањам како сам јој веран!
- * Девојке кажу да мушкарац са парфемом обави пола посла. Е, зато ја увек носим ову бочицу парфема у руци.
- * Прочитао сам негде да прави мушкарац увек натера девојку да вришти током секса. И од тада ја током секса девојкама причам страшне приче.
- * Ако бих се бесио, обесио бих се о укључени плафонски вентилатор. Јер колико год да сам тужан, никад не бих одбио рингишпил.
- * Моја девојка је рекла да жели савршено летовање, тако да сам ја морао да останем код куће.

СМИСАО

Измишљао сам и писао многе шале,
углавном о твојој задњици и очима.
Неки су ми говорили да су то будалаштине,
али шале су се свиделе многим читаоцима.

Али нису читаоци разлог
зашто сам писање настављао,
већ сам због твог осмеха сјајног
све те шале смишљао.

Не знаш колико си за стварање била битна,
па ниси ни свесна да си сада бесмртна.
Почео сам и наставио да пишем
покушавајући да те насмејем,
па иако више не пишем само за тебе,
ипак ти много дугујем
што си ми дала смисао,
јер да се ти ниси смејала,
скоро ништа не бих написао.

NE ZABORAVI ME, MOLIM TE...

Pronašao sam sebe u zaboravljenim mislima čovečanstva. Rodio sam se tiho, ali poprilično star i istrošen. Svi su me istrgli iz svog rečnika nakon poslednjeg civilizacijskog skoka. Trenutno sam oivičen crninom koja se završava na mojim ručnim zglobovima. Ta tamna materija me štiti i uliva život kroz te pore i useke na koži. Dok sebe upoznajem u ovom izdanju, tonem kao dete u san. Ja sam ništavilo ili je to ništavilo sve oko mene. Skup nabacanih informacija dovoljnih da preživim u ovakvom obliku, a premalo da postanem nešto više. Često se desi da sam ona fina stvar koja zagolica nos kada tumaram po ovom mraku i udarim u nečije srce. Jednom sam bio i monstroom, uništitelj jedne nade kada mi se neko poverio i odlučio da mi veruje. Mi sve preživimo i sve ostavimo iza nas, bez da se osvrnemo. Jedino se u fizičkom svetu vide posledice tih zbivanja koje nas ne dotiču. Obožavam ovaj crni pokrivač i sve to prazno što ostaje iza njega a čini ga tako ispunjenim. U mom prisustvu je svaki mrtvi čovek koji odavno nema nekog da ga se seti. Sto do nas, sede oni velikani čiji se životi i ne znaju. Šah za nekim trećim stolom igraju olovni vojnici koji služe više kao ukras za moju malu rapsodiju kojom gospodarim. Nisam tražio ništa od ovoga. Nisam ja zaborav nego zaboravljen. Mene se sete samo kada traže moju pomoć. Slučajno me spomenu kada gledaju slike i vide moje lice. Znaju ko sam, ali ne mogu da me prepoznaju. Rečnik još nema slovo za moj opis. Imao sam lepe momente kada sam odlazio u kavez koji mi je došao glave ako sećanje nije napravilo lažnu sliku. Uspeva sam da stvorim od ideje plamičak koji je uništio moj večni grad. Uspeo sam da pokorim raj i da spavam gde je gusti gaj. Na kraju sam ostao sam. U

tom magnovenju lutanja, slova mi svedoci da se ničega posle o-
ga neću sećati, nakon što stavim tačku, bio sam izgubljen. Nikad
pronađen a sveprisutan. Bio je to lep život, tako čujem da upra-
vo pričaju neki meni nepoznati ljudi. Ostajem samo kao ime na
mermeru koje kiša umiva. Sprala je poslednju prljavštinu i utopila
moju duševnu nemaštinu. Zaborav će mi dobro doći da odmorim
svoje kosti. Ostaje mi nezaborav sa kojim se teško rastajem i kom
ostavljam ovaj tekst kao epitaf za njega. Ne zaboravi me, molim
te...

ЗБОГ ТЕБЕ

Због тебе заволех дечију грају
Што знала је да ме нервозног буди
Због тебе ми се очи смејати знају
Због тебе од среће се шире ми груди

Због тебе заволех олујне ноћи
И бес небески кад музику свира
Због тебе их чекам када ће доћи
Свака ме нота њихова дира

Због тебе заволех јесење кише
презрело воће и класје златно
Због тебе ми зима не смета више
Ни промрзло цвеће нит двориште блатно

Због тебе ми живот лепоту доби
Са најлепшим бојама круниса себе
Због тебе се срећа кроз облаке проби
И душа ми цвета кад мислим на тебе

ИВАНА

Кажу да је сваки почетак тежак, али ми нико никада није причао о крају. Колико је килограма тежак крај нечега? Да ли је уопште килограм јединица којом се крајеви мере или је то можда неописива бол у грудима? Корачам сада истим оним стазама којима си ти корачала и једина стаза коју памтим јесте она од наше куће до оближњег гробља на брдашцету. Том стазом си, неких давних година, први и последњи пут прошла. Смештена у мали дрвени ковчег, корачао је твој дух сасвим тихо да су све речи овога света утихнуле, чуо се једино плач људи обучених у црно који су у рукама држали свеће и цвеће. Једино си ти била одевена у плаву хаљиницу која се перфектно слагала са твојом плавом косицом која ти је достигала једва до рамена. Једино ми је криво то што су ти очи биле затворене па се није могла видети та божанствена зелена боја. Ето, то је био твој почетак и твој крај. Мени, као твојој сестри, није остала ниједна фотографија, ниједна твоја играчка, твоје ћебенце у ком си некада спавала... Ништа ми од тога није остало, само ми те је тако Бог узео к себи, убрао те као најлепши и најнежнији цвет овога света. Како после толико година да преживим крај када су ми остале само твоје локнице у мојој коси, покоји осмех урезан у сећању и једна туја која уместо споменика расте на твом гробу. Корачам једином стазом коју сам упамтила, стазом којом си ти некада давно једном прошла, оним путељком од наше куће до брдашцета на којем стално ничу неке мермерне стене, на којима су уклесана разна имена и којекакви бројеви. Корачам истом тишином као и пре, са наранџастом ружом у руци, са свећом и киндер чоколадицом. Корачам, уплакана још увек.

ДАНИ

Ено је идеја,
ено је вечност,
пролази старом улицом
улицом која зрачи.

Корак више није исти,
сам је у пуноћи,
тражи трен,
који се губи.

Отварају се стара врата,
попут времена,
попут птице која ћути,
пучина речи стоји.

Врати сенку која се мења,
пристаниште које зрачи,
чежњу која се сећа,
успори дане.

DOBRO JE...

Probudilo me Sunce. Prvo što pomislih - Dobro je, tu je, sija još uvek. Spuštam stopala na pod - Dobro je, i gravitacija je tu.

Odteturam nekako do kuhinje da pristavim kafu. Sipam vodu u džezvu, uključim šporet, otvorim kanticu sa kafom i imam šta da vidim - ostala samo *prašina*. Kud ću, šta ću ... Isključim šporet i pomislim - Dobro je, šporet je isključen na vreme i struja nije mnogo potrošena.

Ulazim u kadu, puštam vodu, a voda ledena. Bojler radi isključivo noću. Znači - crk'o! Dobro je, mogla je struja da me ubije.

Žurno se oblačim da ne zakasnim na posao. Imam par košulja i pantalone. Dobro je, ne moram mnogo da razmišljam šta da obučem.

Stižem na posao. U kancelariji poznata, namrgođena lica, je-dva otpozdraviše *dobro jutro*. Dobro je, neće me pitati kako sam, ionako znam da ih ne interesuje.

Pauza za doručak i kafu. Kafa - prva od jutros! Od sreće zaboravljam da mi je doručak, koji sam pripremio još sinoć, ostao u frižideru. Dobro je, ne moram da razmišljam šta ću za ručak.

Ulazim u gradski prevoz. Uobičajena gužva. Držim se za ru-kohvat, prebacujem težinu tela s jedne na drugu dok autobus ulazi iz krivine u krivinu. Razmišljam - Dobro je, ovako održavam tonus mišića.

Ponovo sam kod kuće. Tek pod tušem setih se da nema tople vode i da nema kafe. Odlazim do kuhinje, otvaram frižider i uzimam svoj *nesuđeni* doručak. Dobro je...

AFORIZMI

- * Vetrovi rata podižu talase očaja.
- * Partiju trača otvara najmanja figura.
- * Srce je na mestu kada poskoči od sreće.
- * Zub vremena ukorenjen je na Mlečnom putu.
- * Neka nestanu sve religije, pa Bog da nas vidi.
- * Smejemo se svojim slabostima i zato smo jaki.
- * Ko ima mašte ima sve. Izmaštaće i ono što nema.
- * Čovek se najbrže udavi u plićaku malograđanštine.
- * Kad srce podvikne, zanemi i najracionalniji razlog.
- * Poverenje je kula od karata koju ruši dodir sumnje.
- * Kada se izvadi koren kulture, dobija se kič na kvadrat.
- * Zlo nema ni ime, ni prezime. Niko ne želi da ga prizna.
- * Humor je sigurnosni pojas za plivanje po vodama očaja.
- * Džaba kruna na glavi ako vredi više od onoga koji je nosi.
- * Kada plan padne u vodu, ostaje nada da će isplivati neko rešenje.
- * Ne postoji prihod koji bi mogao da nadoknadi rashodovane živce.
- * Starenje tela je neminovnost; podmlađivanje duha – neophodnost.
- * Da bi jutro promenilo sve, morali bismo da se opametimo preko noći.
- * Da bi se „obukao“ iskren osmeh, ponekad lice moramo umiti suzama.
- * Uzalud zakopavamo ratne sekire ako pamtimo mesta gde su zakopane.
- * Svako stvarnost posmatra kroz svoju prizmu, zato nam se stavovi ukrštaju.

Mirjana Milačić Bajić

Growing Up

*Love and
Passion*

DA SE NE ZABORAVI...

Život je samo prazan list
što ispisujemo mi u zanosu, sami
i kosmička karma nebeska.

U povelju suza,
na nekom našem početku,
dugim smaragnim prugama
što se prepliću i beže,
nekuda u daljinu
život tek rođen zri,
cveće beharasto svuda pada
i leptiri se krilom kriju
da svoj san tiho usne
u maminom krilu,
u nekom svom svetu ružičastih fatamorgana
i iskrenosti dečije.
Kad zašumore vodopadi
i srce zatreperi
probuđeno dahom nekih dalekih polja
a čežnja zagalopira do beskraj,
život tad u crvenu zemlju kroči
U crvenu zemlju maja i ruža,
napupelih usana i dojki jedrih.

Kosa se u rascvetali lan zorom pretvara
pa obraze mladošću bičuje,
sunce se u očima nastanilo,
ljubav dubok zdenac iskopala,
uzavrela čežnje vrela.
Raspukla se svetlost u oknima,
bljesak se izazazovom poigrava,
sati vreme zaboravili,
želja ih u beskrajne ponela
pa krenuli da istraže svet.
Ruke se grče,
htele bi da polete za zlatnim zrakama,
uz jedrunu i zanos
da slete negde i gnezdo svoje sviju,
uzaberu to slatko i dozrelo voće,
ostanu tu, gde trava se raskalašno ponela
a polja izazovom zelenim se ogrću
i dožive svoje bremenito leto.
Polagano obzorje se mračni,
neke čudne magle što dolaze pa prolaze
pa opet dolaze,
lagano prozore zatvaraju svoje,
jer sve je hladnije, usporenije.

Zlatni areoli postadoše beli,
u snežnoj kopreni nekadašnjih duga
leže avenije i bulevari,
kojima smo nekada raspevano hodili
a pesma vodopada zelenih od čežnje
ehom šumori,

čini se, izdaleka negde ,
da se ne zaboravi.
Jedno bivše vreme u retrovizoru sećanja,
godine pleća sapliću,
rečitost seta prožela
al ne da se još duša,
sećanjima nostalgичno zanesena
još uvek gladna izazova,
u daljine gleda
dok život tiho
svoje dane krade.

SIGNALI I ZNAKOVI

Nemam ništa na umu kad kažem
Da ostaneš i ustaneš rano
Previše jednostavno razmišljaš
Sluteći nepopravljivi strah od sreće

Ti stvarno misliš da nema ništa
Burno i tmurno, a brzo prolazi
Stvaraš sumnju da postoji ljubav
A onda nestane iz prostora umišljenog

Čekaš da se razbije i sastavi
Sva ona naivnost iz koje krećemo
U svijet nesposoban da nas primi
Onakvim kakvim jesmo

Bez da jezikom žarimo
Upregnuto čamimo u zasjedi
Čekajući da slomimo sve ključeve
Hotelskih soba u koje nikada ući nećemo

Iskoristio sam svoje veze sa pameću
Da budeš moj cirkus i izvodiš pokrete
Koje te čine vlasnikom mene
Jer znaš tajne na dlanu

Ipak moramo proći sami
Put od nestrpljenja da prođe
Tek onda ćeš reći
Da je balada za mene

ЛАТИЦЕ РУЖЕ

Реком живота нељудски жамор,
пролама одјек, бије о стење...
А лук и стрелу потеже Амор,
ствара ми ново искушење...

Уздахе чежње бацам у бунар...
Просипам жеље као латице...
Из мутне воде израња кљунар,
разгони многе рибе и птице...

Жудим за тобом, ал' ти си сена
пожуде моје... Да ли ме зове
трепталог бића вечна опсена,
која ми шаље изазове?

Има ли сврхе? Има ли наде?
Што ми Бог љубав шеретски пружа,
кад ми је не да̂? Све су ливаде
проткане сјајем опојних ружа...

Цар сам празнине, старац нежељен...
Ти си цвет страсти, али - самица...
Што сам од сваке био нежељен?
Зашто ми је судбина - тамница?

Ах, не дам да ме ковитлац збуну!
Латице ружа, жеље без броја,
односе неки тамни монсуни...
Ал' ја још чекам да будеш моја...

СЕНТИМЕНТАЛ

Где срце твоје увек побегне?
Чујеш ли, можда, плач четинара?
Знаш ли да душа моја подлегне
кад год јој патњу неспокој ствара?

Опет кармином маркираш стабла...
И вејавица стрепњу наноси...
А моја глава је празна табла...
Зашто ме ветар ка теби заноси?

Реци ми да л' сам вечито проклет
због емоција својих срочених...
Јесам ли плашљив или брзоплет?
Или сам љубави заточеник?

И зашто би се на мѐ љутила?
Да ли сам песмом небески гласник?
Би ли ме икад страсно љубила?
Да ли би хтела да будеш мој власник?

Целог живота терет подносиш...
А ја настојим да се остварим...
Шта вреди да се са мном поносиш
једнога дана када остарим?

Ако се душа твоја још смешка
и поред моје љубави штетне,
можда и није судбине грешка,
можда се срце са срцем сретне...

Динко Османчевић

ТУГА

Сунце милује прозоре,
На отвореној веранди,
Невелике куће,
Мушкарац и жена сједе,
Очи им сузне,
На столу чезва и три филцана,
У два филцана кафа,
Трећи је празан,
На бијелом зиду,
Смртовница старице.

DEDA SOLUNAC

Gledam te sa požutele slike,
svoga dedu Solunca,
deliju iz VELIKOG RATA.
Granata te nije stigla,
ni tifus došao glave,
od slave samo orden na prsima
da budućim mladim ljudima
priča o istoriji ovoga veka
kad je patriotizam vredeo života,
izdaja značila - duhovna golgota.

Prizivam te u svojim genima
kad ideali malo vrede -
ne što su mi kose odavno sede,
starost slabi snagu i volju...
U viziju bolju malo ko veruje,
izgubili se svetli vidici,
a ti na slici ponosno gledaš,
ne daš slabosti da te sruši,
strahom omekša, nadu razori...
Pomozi da optimizam opet progovori.

VOZ VIŠE NE IDE

Ima u samom mirisu vagona nešto što samo retki mogu da vole. To je jak, opor, miris koji dugo nosiš sa putovanja jer ti se uvuče u svaku poru, odelo, i podseća te na još jedno putovanje. Ne znam da li sam vozove i dugu vožnju njima zbog toga volela, ili zbog osećaja slobode i zarobljenosti u isto vreme. Kažem slobode jer nisi zarobljen sedištem koje te sputava, brzinom koja ti ne dozvoljava da ustaneš, zatvorenim prozorom autobusa, često prljavim, koje je još jedna prepreka tvojim vidicima. Slobodan si da odeš do, doduše, prljavog toaleta, ali kada je nužda, ne bavimo se higijenom. Pominjem i osećaj zarobljenosti, jer je put trasiran, određen šinama, ali baš taj osećaj predvidljivosti, vožnje utabanim kolosecima, daje nam i osećaj sigurnosti, izvesnosti.

Poseban šarm vozovima daju ljudi. U autobusu je to skoro nepristojno - upuštati se u intimu sa čovekom kraj tebe. U autobusu samo poznanici komuniciraju. Ostali spavaju, ili čitaju štampu. U vozu je i to drugačije. Skoro je nepristojno čutati i ne uspostaviti dijalog sa onima kraj tebe. Koliko sam samo puta sa dvoje male dece i velikim ptljagom, vozom stizala do prostora i ljudi koje volim. Pripreme za putovanje traju kratko jer ni posete ne traju dugo. Voz uvek isti, ili mi se to samo činilo. Relacija ista: Brčko – Vinkovci, pa presedanje. Druga relacija: Vinkovci – Jagodina. Ta druga etapa puta je mnogo ugodnija, komfornija. Voz je međunarodni, ide iz Minhena, i vozi do Soluna. Imaš osećaj da si deo te Evrope... Nije bitno gde si ušao. Mladi, strani studenti sa vrećom za spavanje i malom torbom, prolaze ovim našim prostorima. Udišeš miris stranih cigareta, njihovih parfema, ili znoja. Pokušaj sporazumevanja, nekada neuspešan, ali sve to učini put sadržajnijim

Lepo je kad si u vozu i sa običnim, našim ljudima. Oni su otvoreniji, opušteniji. Obično pri samom ulasku razvežu bošću.

Izvade slaninu, pile, beli luk. Tu je i mala flaša sa rakijom, jer bez toga nije potpun užitak. Sve to daje osećaj porodičnog, bliskog, a opet putuješ. Problem je samo ako je gužva i nemaš mesta. Stajanje po hodnicima nije zanimljivo i zna da bude vrlo naporno, ali sve se zaboravi čim se na nekoj od stanica pojavi slobodno mesto.

Uvek me je veselilo što naši mališani vole vozove. Tu noć pred odlazak na put nikad nisu mogli od uzbuđenja zaspati. Putovanje bi počinjali u ranim jutarnjim satima, skorom u zoru. Obično bi zaspali već u šinobusu do Vinkovaca, a ja ostajala budna da ne prespavam. To su bila obična putovanja, naporna za svakog osim za pustolove i sentimentalne duše kojima promene prijaju, i ništa im nije teško.

Poslednji put vozom sam krenula na tu relaciju Brčko – Jagodina sada već davne 1992. Bila je zima, januar, a ja kao da sam znala da je to moje zadnje putovanje njime. Rat se osećao u zraku. Nismo se oslovljavali imenima. Po staroj, dobroj navici, deo puta prevalili smo vozom. Do Beograda smo išli autobusom. Ništa više nije bilo isto. I deca su već odrasla i osećam se usamljeno. Brzi voz, a mili. Do Jagodine smo se vozili tri sata, možda i duže.

I danas putujem. Više nego ikad. Relacija je slična: Beograd – Brčko... Beograd – Jagodina. Tamo su mi kuće sestara, moja bivša kuća, grobovi roditelja i mesto u kome sam odrasla. Radujem se susretu, ali ne i putovanjima. Izgubila su draž. Miris benzina, izduvnih gasova i monotonije putovanja autobusom ne volim. Meni, nekadašnjem zaljubljeniku u putovanja, nedostaju vozovi. Nisam ih izneverila. I sada bih sa istom ljubavlju vukla teške kofere, decu, unuke. Ali voz u tom smeru Brčko - Jagodina ne ide. Voz moje mladosti. Verovatno ne bih poželela ni da pričam. Inače primećujem da su ljudi postali ćutljiviji, ili sam to postala ja.

Nada u još neko putovanje vozom nije sahranjena. I stan u Brčkom sam kupila na par minuta od železničke stanice. Vozove i ne vidim i ne čujem. Ne osećam ni taj dobar miris kolomasta, opor i neprijatan, ali meni, zaljubljeniku u vozove, tako drag.

NOĆ TAMA I JA

Ugasih noćnu lampu,
stvorih tamu
i meni - lijepo....
Volim noćnu tišinu...
Volim taj mrak...
On mi je kao zrak koji dišem.
Onda pustim mislima da se roje
i ne dam da se zaustave...
Da stoje.

Lijepo je biti svoj,
uživati u noćnoj tami,
odsanjati snove, poneke,
davno zaboravljene...
Ma čudna je noć, i tama,
noćni mrak...
Proživiš još jednom
sve što lijepo biješe,
budeš sretan i shvatiš
da nisi zalud trošio vrijeme
- zvano život.

KIŠA

Kako sam nekad voljela šetnju po kiši... O ni ja pod njegovim kišobranom. Gumene čizme i duge, duge šetnje. Kiša nas neumoljivo kvasi, a mi ne osjećamo... Držimo se za ruke, uživamo i zaustavljamo tek da ispijemo zalutale kapi. On sa mojih, a ja sa njegovih usana. On mi grli pokislo rame i nešto govori, a ja ne čujem, zanesena njegovom blizinom, srećom... Ljubavlju...

Grije vas njegova iskrena ljubav. Tada i na najmanjem oblaciću putujete na sedmo nebo i ako kroz oblak propadnete, znate da ćete se strmoglaviti u ruke voljenog.

To je vrijeme koje najbrže prolazi, a vi ne osjetite... I dalje želite da ste mi lijepi. Vaši trenuci nasamo još uvek su topli i podatni. I onda kada mislite da se opet možete vinuti u nebo, vama se zanebesa, on vam, umjesto „volim te“, kaže: „Joooj, ja ne platih ovu ratu kredita!“ Ili, kada vi njemu, kad je u najvećem ljubavnom zanosu, šapnete: „Dušo, ti ne dade djeci džeparac, a večeras izlaze!“ A on vama: „Eto, neka te sad džeparac voli!“

ZLATNA SVADBA

Ispijam čaj da me podigne...
Da me ove nepoznate zvezde
zavole...
Nisam devojka,
ni raskošna žena mlada...
U meni pulsira želja
k'o nekada
i ne tražim da me išta sustigne.

Svadba je u meni uvek iznova...
Da li i u tebi damari biju?
Putevi dugi...
Snovi nesputani...
Oči pomalo zasuze...
Nema te priče neispričane...
Nema nedosanjanih snova.

Stojimo puni vere za nova jutra...
Decenija je osma
tek odškrinuta.
Mi mora da postojimo
za juče... Danas... Sutra...

SEĆANJA

Celo večer po glavi mi se vrti jedna te ista scena,
Slika mog detinjstva i dedinog kestena.
Slika stare oronule kuće jos pre rata,
malog ognjišta i dvorišta gde mi se rodio tata.
U vazduhu se oseća miris bakine pogače,
komšijinih trešanja i šljiva,
Slika pejzaža, magle iz cika zore i drvoreda usred njiva.
Vidim i jezero na kome smo pecali često
i ponovo sam tu,
Ali to kao da nije isto mesto.
Najlepši zalazak Sunca bio je sa dedinog brega
I tako nekako, setim se svega.

NOVČANICA

S vremena na vreme inspektor Jefta je dolazio po doručak. Kupovao bi malo kobasica, malo čvaraka, a hleb bi pripremao sam. U stvari, izbor je prepuštao mesaru Ćiprentiju. Kada je trebalo da plati, Jefta bi pomislio: „Neće naplatiti jer sam inspektor.“

- Ma kakvi, ni slučajno - kuća časti, smeškao se mesar.

Vlast je osvetoljubiva. Nekoliko puta Ćiprentije je to iskusio. Ubrzo je posumnjao da inspektor svaki put vadi najvredniju novčanicu. Posle nekog vremena učini mu se da je to, u stvari, uvek ista, te odluči da proveri.

Pošto je Jefta naručio doručak, mesar je iskoristio priliku da malo više omasti ruke. Zelenkasti vrednosni papir je stajao na tezgi očekujući da promeni vlasnika. Mesar ga je vratio inspektoru. I sledeći put je ponuđena novčanica na jednom čošku bila vidno tamnija, zamašćena.

Oba naša junaka dobro su zapamtila prvo pokazivanje novčanice: mesar, jer mu je krava tada troje otelila; inspektor, jer je na taj dan ispraćao svoj trideseti rođendan. Godinama svaki se prisećao tog datuma ne znajući da to i drugi čini.

Njihovo poigravanje trajalo je dugo. Mesar je prvi otišao u penziju. Zamenila ga je jedinica Makrena. Već posle nekoliko dana provedenih u radnji pohvalila se. U rukama je držala hrpu novca, koju je predala ocu na brojanje. Prepoznao je novčanicu koja mu je toliko puta izmicala.

- Ovo je za mene - procedio je.

- Kada budeš zaradio - nasmešila se mlada Makrena, ne pomišljajući šta otac drži u ruci.

Stari majstor nije otkrio tajnu.

*Портрети вољених жена,
науљани пастел на папиру
за сликање,
40 x 30 цм*

АФОРИЗМИ

- Кад би људи владали собом, друга им власт не би требала.
- Писма нико не шаље, а коверте сви примају.
- Да нам је ова памет била, нестали бисмо пре хиљаду година.
- Баш смо срећан народ. Прво смо извукли живу главу, а потом и дебљи крај.
- Код нас постоји дух самопорицања. Сваког дана га потврђујемо.
- Сви смо на броју – јављају испод једне шљиве.
- Ако је човек на линији, подобан је да се свуда петља.
- Богатство стечено преко ноћи залаже се да мрак вечно траје.
- Постао је члан партије. За њега више не постоји ниједан члан закона.
- Направили смо пустињу. Она је оаза криминала.
- Друштво нам је болесно. Криминалце може да ухвати само грип.
- Извршили смо корените промене. Искоренили смо све што је било добро.
- Временски процес је у току. Доказује кривицу демократски изабране власти.
- Да ови оду, а да се они не врате – можда бисмо и ми напредовали.
- Ко се у политику удене у све може да се угради.
- Мртви ће поново гласати. Живи били, па видели.
- Закон је ступио на снагу, али га нећемо примењивати на силу.

- Једног дана доћи ће на тапет и онај чија слика виси на зиду.
- Картонска насеља се не граде на дивље. Све је покривено папирима.
- Кад рачунам на прсте, решење је у мојим рукама.

ISPOD TREPAVICA

Zaspale kiše, vjetrovi, duge
I svi koraci pustih ulica
I sve godine već prošle davno
Sve to sad sniva ispod trepavica

I svi uzdasi, sumraci, tame
I sva ćutanja što srce diše
I sva prašina na sjećanjima
Koju tišina polako briše

I svi porazi, pobjede, nade
Iz mraka vire dok sate broje
Niti tuguju, niti cvile
Valjda se ničeg više ne boje

I svi osmjesi iskreni, lažni
I nove bore sa starog lica
Sve se to u trenu skrilo
Ispod teških trepavica

TEBI

Hajde... Iščupaj taj komad zemlje ispod stopala
uzmi ga sa sobom, jer to je sve što poseduješ
i presadi svoje stope negde daleko na horizontu.
Videćeš, neće njih mnogo žaliti za tobom....
Žaliće jer će znati da ćeš tamo negde
pustiti korenje, cvetati, mirisati i rasti...
A oni gube nadu da će te lažno tešiti i podržavati
gledajući kako ćeš uvenuti i pasti samo zato
jer oni su to očekivali...
Idi! Ne okreći se. Okači sva svoja osećanja
na neko visoko drvo.
Neka ih vetrovi razduvaju. Kreni!
Vidi mesec kako te doziva i kako ti put zlati.
Imaj svoj cilj i shvati... Ako nešto vredi
za tobom će krenuti... Ponekad
ne možeš svet promeniti ali možeš za sebe bolji stvoriti.
Razmisli... Jaka si dovoljno. Za sebe, možeš se izboriti

Sofija Đokić – Sofke

I tako nekako sa tobom
i limb i požuda
proždrljivost i pohlepa
ljutnja i posesivnost
nasilje i prevara...
a onda dođe i izdaja
što znači, prošla sam
pakla sve krugove
otplatila karmi sve dugove
i instikt duše mi govori
mučenik nek se zaboravi...
Najveće zveri i idu
uvek na srca najveća...
i to je moja sreća
što odjednom, sve sam prošla...
Sama sebi nazdravljam
Dobrodošla
tamo gde ideš!

ČEKAM

Uvek mogu da se vratim na tu noć. Sećam se toga kao da se upravo dešava, kao da opet proživljavam isto. Sve je bilo idealno, gledali smo film i pili crveno vino, bili smo srećni... Začuo se telefon, njegovo lice postalo je bledo, a ništa nije želeo reći... Ustaje i oblači se, njegov hladan pogled me je presekao, zalupio je vratima i više se nikada nije vratio... Čekala sam ga, suze su se slivale niz moje obraze, jeza je prolazila kroz moje telo, ali ja sam se i dalje nadala da će ponovo doći. Kiša je jako padala tada, noć nikada nije duže trajala, a ja se nikada nisam tako plašila, plašila za njega koju do tada najveću ljubav... Napokon je svanulo, sunce je sramežljivo puštalo svoje zrake u moj stan, a ja kao mumija, želele sam mrak.. Sada je moj telefon zazvonio, pozvao me njegov drug, njemu je beskrajno verovao, a meni je tada uputio reči: „Ona ga je zvala i molila da dođe... nije je mogao pustiti...“. Voleo je on nju, ali meni nikada nije priznati hteo... Kiša je suviše jako padala i on nije uspeo stići do nje... Ona je čekala, a ja i sada čekam, samo ponekad odnesem ružu, mislim se možda sada i on mene čeka... osam godina kasnije...

SEĆANJE

Sećaš li se moje milo,
Kako je onomad bilo,
Kad sam pušku držao u ruci,
Kad su jorgan sa mnom delili vuci?

Sećaš li se one hladne zime,
Kada tmina padat' poče,
Kad sam krišom vama došo,
Da vas vodim kud sam i ja pošo?

Pakuj sebe, pakuj naše čedo,
Ni moju baku nije, ostavio dedo,
Rekao sam tebi, tihim glasom tada
A onda sam čuo da granata pada...

Sad sam samo starac sedi,
Što u tvoju sliku gleda,
I proklinje zimu '45-te
Što odvede tebe i to naše dete.

KRENUH

Stazom,
onih što su
zaboravljeni.

Gazih.
Trnje.
Kamenje.

Trenutak je stao.

Okrenuh se.
Pričvrstih prste.

Ne vidim ruke.

Pljunuta krv.
Na tragu
smrti.

Život koji nije moj.

OČEVI GOLUBOVI

Otac je svaki dan
pod rukom nosio hljeb,
hranio golubove.
Kada je umro,
na njegov kovčeg
sletjeli su svi golubovi svijeta.
Avlija je odzvanjala od njihovih
guguta i naših jecaja.
Ljudi su mahali rukama iznad glava.
Da je mogao birati
ko će ga na vječni put pratiti,
znam,
otac bi odabrao ptice.

IZBOR

Tik...tak...tik...tak... Hodala je u ritmu zvuka koji je dopirao sa starog sata. Taj zvuk, koji bi u svakoj drugoj prilici ostao neprimjetan, odzvanjao je praznom prostorijom, a sa svakim novim korakom postajao je sve glasniji i glasniji, izazivajući nemir u njenim mislima. Brže, još samo nekoliko minuta i više nema nazad. Osjećala se kao na šahovskoj ploči; usamljena kraljica napadnuta sa svih strana, ostala kao jedina nada svome kralju. Život kao partija šaha; vječita igra dobra i zla, kjaroskuro na svakom koraku. Minut je prošao, još samo malo. Vrata. Vrata koja su bila pred njom pružala su izbor; alternativa, slobodna volja; koliko ironije u toj jednoj, naizgled nevinoj iluziji. Snovi i stvarnost. Da li otvoriti vrata snovima i izgubiti se u nekom svom svijetu, daleko od stvarnosti, ljudi, očaja, pobjeći kao od nevremena i čekati da prođe? Ili hrabro otvoriti vrata stvarnosti, koraknuti na prvu stepenicu i polako, kao i uvijek, po principu jedan naprijed, dva nazad... Još tri minuta. Ruka joj pođe prema snovima. Zar nakon svega nema prava da barem u snovima bude miljenica sreće? Da, to je izbor, nema razmišljanja. Ali...Zastane neodlučno. Tko joj garantira da se san neće pretvoriti u moru? Još dvije minute. Možda ipak da podigne glavu i zakorači u život? Možda je tamo nada, ta lažljiva i prevrtljiva prijateljica koja ju je vodila cijelog života i uvijek umirala kad je trebalo da se rađa. Ne, ne... Minut. Srce je udaralo sve brže, trenutak odluke bio je tu. Ruke su poletjele svaka prema jednim vratima. Lijeva, u pravcu srca; snova, desna, u pravcu razuma; stvarnosti.

Tik...tak...tik...tak... Desna ruka je oslabila stisak, lijeva je polako otvarala vrata, otkrivajući prve zrake svjetlosti. Otvorila je oči. Budilica je glasno pozivala u novi dan. Stvarnost. Ovaj put bez alternative.

USPOMENE

Evo prođe decenija,
Od kad ode ti
Na put bez povratka.
I već dugo nisi s nama,
Nedostaješ mi
Svakog dana.

Volela bih
Bar još jednom
Da te zagrlim.
I da mogu
ponovo da čujem
Tvoj glas mio
Kako mi govori
„Mila moja sestričino,
Tebe ujka mnogo voli“.

Uvek si uz mene bio
I savete mi davao,
I pored te ozbiljnosti,
Stalno si se šalio.
Takav gospodin pravi,
Kao što si bio ti,
Sa srcem ogromnim,
Više se neće roditi.

Tamo gde si sada
Nek ti duša nađe mir,
Zbrinuo si porodicu,
Uradio sve za njih.

Tamo gde si otišao,
Odmori se ti,
Mnogo si za nas učinio,
Zato, hvala ti.

U srcu te svome čuvam,
I sećanja na tebe,
Uspomene koje imam,
Neće nikad da izblede.

РУПА

Изгубљен!

Није толико лоше бити изгубљен, безнадежан, поражен и сам... Једно време.

Треба човеку некад да лута без циља, самује, пати и буде погрешан.

Проблем лежи у томе што када је такав сви га виде као да обитава у рупи која је његова рака, пораз и предаја. Па покушавају да га извуку, спасу и опамете. Покушавају да му кажу и убеде га у све оно у шта ни они сами нису веровали када су доживљавали личне поразе своје врсте, који када наступе у човеку ништа осим потпуног разумевања не помаже. А опет се сви они нађу битни да дају савете, просипају придики и испаљују осуде које убијају самопоуздање, гуше вољу и црпе снагу. Подсећају га на тренутно очајање које силно жели да заборави и тиме чине да се сав уложен труд чини ништаван јер није задовољно њихова очекивања. Чине да се рупа са сваком непотребном речи помало уруши све док не постане баш све оно што су се највише бојали да ће постати. Његова рака, предаја и пораз.

НЕ ЗАБОРАВИ МЕ

Чекајући ме,
не заборави јутра...
Јер, можда ти се свиде друге руке,
док у чекању презиреш самоћу,
па кренеш до туђе сигурне луке,
а знаш да јутра тамо не свићу.

Чекајући нас,
не заборави загрљај...
Јер, то је осећај изнад свих осећаја,
у коме смо заувек родили нас...
Знаш ли да је живот без загрљаја,
као осуда на смрт, без права на спас?

Чекајући себе,
не заборави где спокој борави...
И памти миловања нежних погледа
и страст сваког додира немих речи.
Сећањем се отопи чак и санта леда,
али се од заборава никад не излечи!

Ščepala me
hladna ruka nesanice.
Ponoć.

—

Zimsko veče.
Svom odrazu u zrcalu
brišem suze.

—

Nedjelja -
nikoga da zagrlim
za dobro jutro.

—

Uspavljujem
dijete u sebi.
Zauvijek.

Na prozoru
gleda u daljinu
sivo maće.

...

Odletješe
vrapci iz dvorišta.
Dolazi mačka.

...

Crno maće
prijede preko puta.
Nesretan dan.

...

Februar -
svako jutro me budi
borba mačaka.

VRTLOG

Naviru kušanja kraj umrtvljenih ljudi.
Buđenja nova, neke pretnje neme.
Iščili bršljan iz mojih grudi,
dok nam kroz prste prosipaš vreme.

Objavljujem lov na misli začarane.
Noćas su u kiši nesaznane smrti.
Rasute pogledom tražim talismane.
Staviš tačku, sve se dalje vrti...

KALEMLJENJE

Đavo mi kalemi sudbinu, steže kopče na duši.
Lome se oblaci u kišu, sa njom i reč se ruši.
Rastoči tišinu u glas, čekam da ga čuje neko.
Korak da sredim misli... hiljadu od tebe daleko.

U svitanje sagorim sveću, još jednu noć tim zrakom.
Na naboru zore, silueta opkoljena mrakom.
Vreme je loš igrač, talog nemira puni okeane.
Moje su želje u tvom imenu satkane...

U BOJI AKVARELA

Osvetli ikonu da nas čuva,
i svedi račun – ni crn, ni beo.
Raseci život na kriške
ne vidiš seme kada je ceo.

Ja ću da okrenem stranu medalji
i da je okačim o zid.
Da stegnem zube i povratim
kajanjem neodbranjeni vid.

Pouči savest da ne grize,
pa raskrili svoje uzdanje.
Nešto si davno, užaren hteo...
To veliko je sada manje.

Bez gorkog ukusa u ustima,
spletena, isprati svoja dela.
Sa mnom, među zvezdama ostavi
otisak dlana boje akvarela.

УЛЕПШАВАЈ

Валентини

Тражио сам у твојим очима
да нека искра случајно севне,
надајући се да њен пламен
бар на тренутак обасја мене.

И док се оне упућују
путем свемира у бескрај,
покушавам да једну дотакнем
јер ти си за очи рај.

Довољна она стварно биће
да љубавна се разгори ватра,
још не могу да дођем себи
колико си лепа и слатка.

Сусрет у мени је пробудио
све оне страсти успаване,
мир ћу пронаћи ако ме усне твоје
са врелим пољупцима нахране.

Тада ћу жеље из срца
теби моћи да кажем све,
јер ти си за љубав дивна
улепшавај ми дане и сне.

ЧУДНО ПИЋЕ

Као дете пред играчком
изгубим се у лепоти
О, како је срцу драга, једна жена
када је видех као да попих
Можда неко чудно пиће
што лепоту изазива
Шампањац или нешто слично
опијена ми душа снива
Излог њенога врелог тела
у транс диван што ме баца
На уснама ми све трагови
од врелине пољубаца
Као изазов мени прија
и увек би са њом хтео
Цео живот знам провешћу
тужан, што нисам је ја волео
Имала је љубав праву
а ја само храброст малу

КЕСТЕН У РУКАМА

Милки

Очи су ти као два бадема
из којих светли твоје срце.

Тело ти је јела вита,
чудесна мера моме погледу.

Усне су ти, слутим, мед.
Боже, подари ми да буде моја пчела!

Ти си жена коју желим
као врућ кестен у рукама.

Kanalizacijom lepršaju leptiri
slobode...

Dok:

Besposleni gutači vatre
lutaju cinično gradom,
pokorno skriveni zarom osame
iz šinjela pocepanih džepova
prosipaju osmehe u prahu,
čuvajući poslednje palidrvrce
fosforno dišući plinove tuge
hromim pogledom beznađa
sanjaju smisao milostive vatre

Dok:

Loše osvetljenom ulicom
tumara lažna aristokratija,
skrivena u magli paučine
sebična kao nenadanost
plavetnila u snovima krvnika,
kukavno iskajući moć pravde
dostojanstveno jašući ponos,
na ostarelom kljusetu zakletvi
rodoskrvnika sapetih ljubavi

Dok:

Kanalizacijom lepršaju leptiri
slobode...

NA TVOM PRAGU

Stojim, ljubavi žedan, na tvom pragu
Jer tvoj lik mi uliva nadu i daje snagu

Dok čekam da ta vrata raja otvoriš
I po ko zna koji put me s nogu oboriš

Kroz glavu prolaze lepa sećanja i misli
Poput onih, kada smo uz zvuke kiše
Plesali i do gole kože kisli

Kucam na dobro znana vrata radosti
Iza kojih smo proveli vreme -
One dane naše najlepše mladosti

Naposletku, kapiju otvara biće drago
Moja večna ljubav i najveće blago

Dok ti usne ponovo ljubim i ramena grlim
Svim svojim zaljubljenim bićem
U tvoju plemenitu dušu hrlim!

MAJCI

Kako vreme brzo prolazi i nepovratno teče,
Za tebe se sve više i u svakoj prilici molim.
Na kolenima, neretko, u molitvama klečim,
I sve što radiš, ja duboko poštujem i volim.

Jer to najmanje, svojim delima, zaslužila ti si,
Iako su te skromnost i jednostavnost krasile.
I nikada karakterna mrva i nečovek bila nisi,
Dok su, često, tvoje nežno lice suze kvasile.

Pamtiću tvoje osećajno i nimalo škrto i jako srce,
Koje je za svakoga bilo dovoljno veliko i široko,
Dok u duši ostaješ zauvek, a u mislima duboko.

I zato, za mene si bila i ostaćeš velika, ona najveća,
Kao simbol jednog hrabrog i ranjenog borca,
Ukras ovog mirisnog i ljubavljju ispunjenog dvorca.

NA PUČINI

Gledam u daljinu, na ovom otvorenom moru,
Zamišljen, jer je u glavi pregršt nekih misli.
Dok je voda nalik nekom mastilu i mramoru,
Srce u seti skita, iako su dušu i telo bolovi stisli.

Nakon tebe mi je ostalo samo jedno sećanje
I sva lepa mesta na kojima smo zajedno kisli,
Gde smo ljubili jedno drugo, dajući obećanje -
Ono obećanje, koje osta samo deo ovih misli!

Prebrzo smo potrošili sve ono u šta smo se kleli,
Iako smo mislili da imamo ljubavi za dva života.
Venac naših nada i strasti prerano smo raspleli,
Dok sa brodovima odlaze svi naši snovi i divota.

More boje mastila, pozdravi mi najdražu moju,
I na svojim talasima joj prenesi ove setne reči moje,
Jer još uvek maštam i nadam se samo njoj -
Tom mirisnom i radosnom životu, udvoje!

DUŠA

Poput najlepšeg anđela, tvoja duša leti;
Na visinama, ka nebu, iznad samih oblaka.
Čak i preko mora, okeana, pustinja i goleti,
Nakon svih tvojih poraza, pobeda i bitaka.

Iako je telo umorno, duša je uvek radosna,
I ništa je u namerama pokolebati ne može.
U tom svom letu, ona je nimalo zla i pakosna,
Dok se njena putovanja neprestano množe!

Iako je biće usporilo, duša ubrzava svoj hod;
Ona ne poznaje klonuće i uvek stremlji ka sreći.
Čak i kada napusti telo i ovozemaljski brod,
Raduje se novom letu, većim plamenom goreći!

U svojoj besmrtnosti, ona zauvek ostaje večna,
Jer, poput jave i sna, sve dođe i, najzad, prođe.
Ali, ne i duša. Ona ista, bezgranična i čelična -
Utkana u ove zvezde, plavo nebo i nebeske lađe!

ОБРАЧУН С ЈАВОМ

Еј ти јаво, кучко жива не прекидај снове моје нит' у срцу слатке ноте. Моја душа зна само за опојни пој и не занимају ме твоје успаванке, моја душа само њежне снове снива. Знаш ли да од рођења, ова душа има слатки замак свој?

Еј ти јаво, кучко жива не улази у замак мој. Никад ме не заводи сјај звијезде која пада. Одлази! Више се не ради о привиду твоје биједи. Ту више нема ни ријечи о огњу што би упалио и танану наду од руке твоје. Досадне су ми твоје игре, а дозлогрдиле и оне старе. Мој брод те више не чека. Од твојих игара, не да је тгошан, већ поломљен од немирних ријека.

На другом мјесту ти нађи свој мир и сигурност. Мене си и превише заплела у своју мрежу од „снова“. Сад сама носи свој терет. Ја више немам немир нит' ме занима твоја игра нова. Моје усне остаће мјесто за кап вина и очи у којим игра љубави вал. И све то, док надамном спустила се звјездана прашина и пјевуши умилно цврчак мал'. Већ осјећам и вечерњу росу. Ево, од некуд и вјетар залута ми у косу.

Еј ти јаво, кучко жива, одлази! Већ си „без поклопца к'о и сва мора овога свијета“ и нека свих других ријеке теку у њих, моје ће у планине, а не тамо гдје их чека бура.

Еј ти јаво, кучко жива, ја сам жељна умилне тишине. Кроз живот ћу се сјећати да су само звијезде сјале и мјесец правио сјене, да су падале умилне капи кише и мирисао озон.

Еј ти јаво, кучко жива, нисам рођена да потапам чежње, да бих срећу дотакла с тобом. Нисам ту да би ми зоре отишле крадом и ноћи остале са болом.

Еј ти јаво, кучко жива, давно сам заборавила увреде и пријетње, ал' нисам сада овдје, да бих лутала од сјете до сјете.

МИРИС МАСЛАЧКА

Тек након толико година схватам
Да љубав је наша била попут маслачка
Лагано бијело паперје хватам
Расуто ко лати презрела цвијета

Сјета душу ми трује
Баш ништа ново
Зар не?

А знам питаћеш:
Гдје је у теби она жена?
Ја рећи ћу: Ту је баш у мени
Она сам што је одувјек у твојој сјени
Била скривена

И даље се радујем цвијету маслачка
Љубим. Волим. И желим
Попут топлог сунчевог зрачка
Новим свитањима осмјехе дијелим

МОЖДА СИ СРЕЋАН

Ти који не знаш за сузе
Које само осмјех лице краси
Ти што ми најљепша јутра узео
Ти не знаш како је газити драг
Бога не молиш да те спаси
Презиреш биједу. Не чујеш плач

Можда си срећан...

Ти који ниси никад умирао
Мислећи да ћеш вјечно бити жив
Ти који никад ниси крив
Који си сунчевом стазом ходио
Ти никад за тугу ниси знао
Ти који си се у свили родио

Можда си срећан...

MRVA PROŠLOGODIŠNJA

Nije lepo lagati ali svaki čovek bar jednom slaže. Postoje sitne i krupne laži zavisno od očekivanog ishoda.

Kao deca intelektualaca srednje klase sestra i ja smo, uglavnom lagale u vezi škole i džeparaca. Tokom studija vrlo često sam posećivala profesore sa molbom za odlaganje ispita sestri kojoj se baš nešto „desi“ pred ispit. Kod mene je bila drugačija situacija: ja sam skoro uvek bila dobrovoljac pa sam se odmah javljala da polažem kad profesor pita „Ima li dobrovoljaca?“, kažem svoje pa odem u poslastičaru! Roditelji su me učili da hrabro kažem istinu, a ako nešto nije kako kažem otac bi rekao: „Da li misliš da ja tebe ne poznajem, Mrvo prošlogodišnja?“. Tako sve do pred kraj studija kad sam pet godina polagala zadnji ispit. Jednom prilikom pogledah u indeks a tamo stoji umesto da sam padala „odustala“. Pomislih na roditelje koji su se odricali zbog mene..., a onda otac opet reče „Da li misliš da ja tebe ne poznajem? Od veknice te znam, Mrvo prošlogodišnja“. Beše mi lakše. Nakon toga sam dugi niz godina radila, pa ostala bez posla i smislila kako da slažem oca poslednji put: bližio mi se rođendan pa sam mu rekla da mi da pare navodno za tašnu i cipele, on odjurio u poštu, uplatio, a ja dala novac da objavim elektronsku knjigu. Bili su radosni kad su saznali da mi je uspelo. Tata je samo govorio da neću moći da živim od toga. Ta godina je bila puna uspeha na ličnom planu ali se završila tragično – otac je iznenada preminuo. Iako sam se trudila da im ne protivurečim, mada sam se borila i za svoje stavove, žao mi je zbog svega lošeg što su doživeli od mene. Volela bih da ih vratim...

SUTON

Svaki te suton,
Purpurne boje vina
U ranu jesen,
U sećanje moje donese.
Prođe kroz dušu milina
Onih dana kad si me ljubio, zanesen.
Svaki te suton
Purpurne boje vina,
Kad jesen u ove krajeve svrati,
U mislii vrati.
Iako su prošli mnogi sati
Zaiskri dobro znana toplina
I samotne dane mi krati sladak san.
Zato uvek u suton
Purpurne boje vina
Kad u kosi osetim jesen
Dve čaše iznesem
I dok u kaminu pucketa borovina
Nazdravim, ljubeći tvoj stari medaljon.

- * Залихе брачног меда су ограничене и зато га трошите умерено.
- * Среће је све мање а ред за срећу је све дужи.
- * Пут до среће све је дужи а пут до сиромаштва све је краћи.
- * Скупи споменици не стварају великог човека.
- * Тек када је умро, рекли су да је заслужан грађанин.
- * Велики људи не траже велике споменике.
- * Од чопора хијена, један лав је увек јачи.
- * Све што си лепо саградио може да ти сруши твој прљави језик.
- * Памет мора зауздати језик.
- * И у мало срце може стати велика љубав.
- * Не зна се када треба да стигне, али она никада не касни.
- * И у малој љубави, налази се велики део раја.
- * Богатство без љубави је као торта без шлага.
- * Постоје телескопи да завириш у космос, али нема тог уређаја са којим можеш завирити у своју или у туђу душу.
- * Између првог удисаја и последњег издисаја прође нам читав живот.
- * Оно што из непознатог дође, у непознатом и нестане.
- * Мушки берлински зид је већ одавно пао, нека се пробуди ко то још није знао.
- * И најмања помоћ у право време је највећа помоћи.
- * Невоља је ко грудва снега која се котрља низ брдо.
- * Боље је гладан лежати него сит радити.
- * И најмања светлост пролази кроз најгушћи мрак.

ALBUM KOJI NEDOSTAJE

Sporo je prebivala po starim knjigama, kutijama i albumima u nekom nemom iščekivanju da na požutelom papiru nađe zagubljeni sloj. Ni među stotinak iskrzanih slika nasmejanih lica nema njenih sa ocem. Zna da nemaju gotovo nijednu sliku na kojoj se igraju skupa. Uvek u nekom preplitanju, razmimoilaženju, nekada i odeljavanju. Obraćao joj se uvek kao drugu.

Otišao je prvi put u šestom razredu na roditeljski sastanak u drugu školu. Hvalio se prijateljima i rodbini kakav talenat za rukomet ćerka ima kada je već bila prvotimka košarkaškog kluba sa Malog Kalemegdana, nabavio je kartu za utakmicu koja je njoj bila važna i ostavio je samu na tribinama, a on se zaputio nekim svojim putem. Nepomućeno istinski verovao da je sa 12 godina zaslužila na radnoj akciji udarničku značku, dok je mama bila ta koja je prevaljivala sto kilometara i donosila ručak u šerpici boje neba.

Kada je dobio unuka bore oko očiju omekšale su, sve su se sabrale i pretvorile u smejalice. Zavrnuo bi rukav sakoa i košulje i dao olovku unuku da crta po ruci dok ne pročita novine. To je bio njegov način da podari sebe. Pregršt fotografija unuka izvirivale su iz džepova njegovog kaputa. Nosio ih kao nekada ordenje. Živeo je glasno, u društvu. Odlazio je opraštajući se samo od ćerke i unuka. Kroz ono što jesu i nisu merio je svoje stope. Da nisu i da nije izgubljen. Bez mnogo zagrljaja, reči koje prašte, a malo znače, značili su spokoj, sigurnost i sreću jedni drugima, baš takvi kakvi su.

CROCE

dietro un bianco abisso
bianchi sogni
una croce sulla montagna
spiagge

KRIŽ

za belim breznom
bele sanje
na gori križ
obale

НОЋ

Волим те ноћи, јер си тако мирна,
Волим да слушам тишину што свира,
Твоја благодет моју душу дира.

Поглед у небо, то је милина,
Месећ се смеши, жут је и пун,
Задивљујуће пространство има универзум.

Када се науживам, идем да спавам,
А и сутра се дружимо када падне тама.

И, када мрак позове
Јер, само пуни љубави овакву слободу воле.

ДУБИНА

Дунав и залазак сунца,
Корак ближе, срце брже куца.

Питање чујем: Да ли ме разумеш?

Ја не чујем само речи, видим твоје лице,
Огледам се у твојим очима, као у води,
Разумем све, знам шта ти годи.

Говор тела, осмех вуче као вир,
Додир мами, али ме не превари,
И тишина истину говори.

Чујем добро и оно што ми не кажеш,
Чујем душу, а она не лаже.

DEJA VU

Sanjala sam sinoć čudan san. Naoko običan, kakav sanjaju mnogi emigranti. San o povratku, makar nakratko, na mjesta iz mladosti.

Elem, sanjam ja kako sam se vratila na radno mjesto iz mladosti poslije dugo, dugo vremena. Vojna istraživačka industrija, Slobodan Princip - Seljo, vrlo poseban odjel „Razvoj”. Hoću reći razvoj kemijskog naoružanja, kompozitnih goriva, raketnih sistema, eksploziva i još svašta tajnoga... uz to prateća biblioteka i dokumentacioni centar.

Prošlo je skoro trideset godina kako nisam tamo koraknula, ali je začudo, u snu sve tako jasno i živo. U prizemlju stručna biblioteka sa prvim kompjuterom, tek nabavljenim. Ja, bibliotekarka, koja oprezno pokušavam savladati tu mašinu, kao da će me ujesti, unosim, ručno sa kartica, podatke u nju. Početak je to digitalizacije. Jer, početkom devedesetih samo je šaćica naših vršnih inženjera i tehnologa znala upravljati ovim mašinama zvanim kompjuter, a isti su počeli i nas ostale smrtnike podučavati osnovnom radu s tom tehnologijom. U snu se smijem tome, nikako ne mogu vjerovati, uspoređujem što sve sada radimo sa tim pametnim inteligencijama.

Onda u snu napuštam biblioteku, iako u štiklama laka kao perce, penjem se na prvi kat stepenicama, blještavim i čistim kao u nekom svjetskom 5 - zvjezdica hotelu. Hodam kroz dugi hodnik, svijetao i čist, gledam lijevo i desno otvorena vrata biroa: građevinski, mašinski, tehnološki, prevodilački, sekretarice... Čuje se tipkanje na starinskim pisaćim mašinama. Na kraju hodnika veliki kopir-aparat.

– Ovdje se radi punom parom, ovdje se misli. Sama elita! - mislim u snu.

Vidim, ljudi nagnuti nad crtaćim tablama, neki sjedeći u grupicama raspravljaju o nekim tehničkim problemima, poneka žena među njima u lijepoj modernoj haljini i nalakiranim noktima. Pune pepeljare.

Svi se okreću i iznenađeno me pitaju: Ti se vratila?! Prilazim svakom, rukujemo se, i jedno po jedno ljubim, žene samo jedanput (hihi) a muškarce malo srdačnije.

– Ma eto, vratila se ja, ne mogu ja bez vas! smijem se sva sretna.

Ali, nešto u mom snu ne štima. Svi ti likovi koji su smješteni na pozornicu moje mladosti, sada u mom snu, koje tako živo vidim, imaju lica osoba iz mog nizozemskog života (kolege, poznanici, ljubavnici, susjedi, prijateljice) koje sam srela zadnjih dvadesetpet godina. I, nevjerojatno, u tom mom snu, na mjestu moje mladosti, mjestu koje više ne postoji, osim u mojoj glavi, konverzacija se vodi na holandskom.

PTIČJI RAT

Kupajući se u bazenu, gledam u nebo koje je plavo i bez ijednog oblaka. Ugledam lastavice koje lete i sokola koji leti iznad njih.

On želi da uhvati plijen.

Ptičiji rat se očigledno vodi. Moja radoznalost me tjera da dalje pratim stanje tog rata. U stvari to je stanje u prirodi, lanac ishrane, kako se to već vodi stručno. Ptica grabljivica koja se ustremkuje na male laste. U meni se rađa navijač tih malih ptica.

Laste su letjele u nekom letu koji zbunjuje protivnika dok je soko - lastavičar kao avion letjeo iznad njih i određivao ateriranje da bi uhvatio plijen. Soko lastavičar, ptica grabljivica, jedina dovoljno brza da u vazduhu hvata laste, dok ove izvode svoje vratomije u lovu na insekte.

Ali, nisu ni laste bespomoćne. Gledala sam lastavicu, sićušnu ptičicu, kako progoni lastavičara koji se drznuo da joj uleti u vazdušni prostor iznad gnezda. Vodio se svojevrzni aero-miting u kojem su lastavice otjerale sokola, na moje veliko zadovoljstvo. Poslije toga su se povukle u krošnje drveća dok je soko letio visoko, leteći u suprotnom pravcu, očigledno odustao od borbe za plijen.

Nebo je u miru nastavilo da nas pokriva lijepom plavom bojom i zracima sunca. Moje oduševljenje je bilo ogromno. Volim kada se pobijedi neravnopravan protivnik, pa makar to bio i ptičiji svijet.

MANIPULATOR

Još izvlači iz sjećanja ružne trenutke svojih godina
provedenih uz manipulatora svih teorema,
sunčevih sistema raznih tema,
svakojakih najviše lažovskih priča.

Nikada ne dosanjanih snova
slijepljenih trepavica od suza
usnulih dječijih glavica
uspavanih od brige za svađu iz susjedne sobe.

Sada dok u završnici na temu psihopata
shvatam sve vještine takvoga mozga
I svoju glupu naivnost,
koja je uvijek padala na iste fore.

Pravdajući se da bijelo je crno
da dan je mrak
i još mnogo kontrasta
u koje ju je ubjeđivao.

Ona se branila
pred đavolom dugačkog repa
lažljivog jezika
spornog morala.

Sve je uostalom sporno bilo kod
situacije toplo-hladno
kada ju je kao žrtvu na giljotinu stavljao
poslije se predomislio pa se udvarao.

I sad se pita da li je bila omađijana
kad ju je pitao da li više vjeruje svojim očima
ili njegovim riječima?
Gdje su joj oči bile?

OPROSTI MATI

Oprosti mati, sve moje grijehe,
ja bijah slijep spram očinjeg vida,
jedino svjetlo ti si u tami,
to shvatih kad sam došo do zida.

Oprosti mati, griješniku svome,
što druge slušah i bejah zao,
da mogu nekako vrijeme da vratim,
za to bih sada i život dao.

Oprosti mati, jedina moja,
što nisam bio ono što želiš,
život sam spisko na pogrešne ljude,
i sad te molim oprost da udjeliš.

Oprosti mati, vječita rano,
onom kog mlijekom svojim zadoji,
život je škola, naučih samo,
jedino mati iskreno voli.

Vesna Milosavljević

- * Poruka vlade da poradimo na natalitetu ima prenosno značenje.
- * Oštro pero ne zarezuje tupsone.
- * Gle, koza nosi kašmir!
- * Ne bih zamerio društvu moje žene ako me ne bi volelo, ali njejoj najboljoj drugarici ne bih oprostio.
- * Ili si vuk u jagnjećoj koži ili si žrtveno jagnje.
- * Mejam UNS, NUNS, SANU, advokatsku i privrednu komoru Srbije za jednog dobro obučenog vodoinstalatera. Teoretičari su zasrali u praksi.
- * Uspeh je zbir naših neuspeha posmatran tuđim očima.
- * Televizijska pretplata je toliko poskupela, da nam je jedini prozor u svet, pasoš.
- * Bele kuge se najviše boje oni koji veruju u reinkarnaciju.
- * Živim na visokoj nozi. Čak i robijam o sopstvenom trošku.
- * Razlika između doživotne robije i života na slobodi je često samo terminološka.
- * Da je taj Šekspir bio toliko dobar pisac, dobio bi Nobelovu nagradu za književnost.
- * Kriza identiteta, kriza srednjeg doba, kriza u državi – ja kao da sam na bliskom Istoku.
- * Novi zakon o rodnoj ravnopravnosti doneo je stroga pravila. Nema ovo, ono.
- * Ne priхватam šale na svoj račun. Prevelik sam ceh napravila.

RASKRSNICA

Kolutaš očima na moje reči. Jeza ti prolazi telom od mojih dodira. Sklanjaš pogled u stranu, kad ugledaš svoj odraz u mojim očima. I misliš da ćeš pobeći. Od mene možda i hoćeš. Ali od te ljubavi koju nosiš u sebi - teško. Lakše je otići. Ali je vrednije ostati. Samo što ti to još uvek ne znaš. Jer tražiš razlog da odeš. Misleći da te neću pustiti. Ill da ću biti tu, kada ponovo tvoji koraci budu želeli da preseku moj put. A ja ne znam kako da ti kažem. Da se neki putevi ukrštaju samo jednom. I da nakon raskrsnice, na kojoj izaberemo različite ulice, nema povratka. Jer je jedno poželelo da razdvoji zajednički put. I to više nije to. Pa ćeš jednom, umorna od lažnih ljubavi, doći, samo da čuješ one reči, zbog kojih si nekada kolotala očima. Da osetiš dodir, koji ježi celo telo. Da ugledaš svoj odraz u mojim očima. Jer u drugim nikad nećeš sebe videti tako. Doći ćeš. Kada shvatiš da je ulica u koju si skrenula, pokušavajući da pobegneš od mene, slepa. I da nisi uspela. Pa ćeš, raznim stranputicama, pokušati da ukrstiš naše puteve... Ponovo. Ali nikada to nećeš uspeti. Jer nikad više nećemo biti na onoj raskrsnici. Na kojoj si, sa našeg sigurnog puta, zbog svojih nesigurnosti, skrenula. Verujući da će za mene sijati crveno svetlo na semaforu, dok se ti, jednom, ne vratiš.

POZIV

Da li bi tvoj broj, za mene, bio dostupan, kada bih te, jednom, pripit pozvao? Da ti kažem da si bila najiskreniji deo mog života. I poželim sreću. Čak i s nekim drugim. Ako skupim hrabrosti, da ne prekinem onog trenutka kada čujem tvoj glas. A možda i neće zvoniti. Možda ću na vreme sebi lupiti šamar istine i spustiti slušalicu, koja se i tako, sama podiže. I telefon sam okreće tvoj broj. Pa, nisi valjda luda, da misliš da to radim ja? Znaš da ne bih. Onda ću u prostoriji u kojoj nisi, a koja je prepuna tebe, gađati čašama tvoj lik, gde god ga ugledam. Ne plaše me polomljene čaše, ni krvave ruke, čak ni to što pokušavam da ubijem nešto što postoji samo u mojoj glavi. Plaši me samo to što će me, možda, glas s druge strane, obavestiti da broj nije u funkciji. Ili da ćeš odbiti poziv. Ili, u najgorem slučaju, da ćeš reći da me se ne sećaš. Pa ti onda nikad neću priznati, da si mi pružila najvažniju lekciju u životu. Shvatio sam, da nije moguće peščanu kulu, od oluje, sačuvati, ako jedan pravi zaklon, a drugi pojačava oluju. A ja sam, naravno, bio ovaj drugi. Svako zrno peska, sa naše kule ljubavi, ja sam sklanjao, pre nego što si uspela da ga uopšte postaviš. I nije važno. Već je kasno, znam. Ali bih ipak voleo, da u toj sobi prepunoj tebe, u kojoj te nikad nije bilo, zakoračiš. I bar delićem duše, budeš moja. Ma zaboravi. To ti svakako neću reći. Mene samo zanima jedna stvar. Da li bi tvoj broj, za mene, bio dostupan, kada bih te, jednom, pripit pozvao?

I nemoj da se smeješ. Znaš da nikad nisam umeo da uskladim potrebu da se vratim sebi, i želju da, makar još malo, pripadam tebi.

NOVI POČETAK

Na dnu Suve planine, među starim, razgranatim borovima, okružen bujnim i plodnim livadama, nalazio se stari manastirski kompleks. Ova duhovna oaza bila je pribežište za siročad iz Drugog svetskog rata. Svi do jednog su završili škole i nastavili sa životima daleko od svog privremenog doma, ostavljajući ga na milost i nemilost vremenu. Čitav prostor s godinama je poprimio tužan izgled i počeo da liči na oronulu staricu koju je porodica ostavila u staračkom domu.

Sredinom 70-ih, kada je komunizam bio u zenitu, u manastir je došla jedna cela porodica, otac sa tri kćeri. Doselili su se iz okoline Jastrepca, rasprodavši čitavo imanje. Majka im je preminula od sepse. Kada je najstarija, Nevena, za prosca dobila jednog odlikovanog oficira, njenoj sreći nije bilo kraja. Svadba je organizovana po svim tradicionalnim običajima. Mladoženja je pucao u jabuku, dever je kupio devojku, a ona ga darovala belim platnom koje mu je zavezala preko ramena, zatim je svadbena kolona krenula, na čelu sa barjaktarom koji se veselio... Nakon ceremonije venčanja, održano je slavlje za sve goste pod šatorom u dvorištu domaćina. Sestre su kitile goste, dok je otac sa neskrivenom radošću pevao i grlio svoje prijatelje. Stari svat je ličio na brkatog i visokog epskog Marka Kraljevića i imao običaj da „pola pije, pola Šarcu daje“, odnosno svom konju Jadranu. U jednom trenutku, Jadran je podivljao i pomahnitalo pojurio kroz dvorište. U želji da ga zaustavi, mladoženja je otrčao do ograde prema kojoj se konj uputio i stao sa njegove leve strane nudeći mu šećera. Konj je na trenutak stao, a onda se naprasno okrenuo i nekontrolisano mlatio u vazduhu prednjim nogama. Od siline trzaja, kočija se prevr-

nula i šiljak koji se nalazio nad zadnjim točkom zario se mladoženji u grudi. Stari svat je zapucao. Tog dana su otišli i mladoženja i Jadran. Posle tragedije koja ju je zadesila, Nevena je opsesivno razmišljala o mogućnosti da je na njihovu porodicu pala neka zla kob. Njen otac Toma bio je skrhan i uznemiren danima. Jednog dana je ušao u kuću i rekao da će otići da se zamonaši, jer mu pored smrti jedino to može pružiti mir. Dugo je bez žene podizao kćerke, već je bio umoran od života, iako je imao samo 40 godina. Svesne da će ostati bez muške podrške, sestre su razmislile i odlučile da se priključe ocu. Bilo je proleće kada su stigli u manastir.

ДИГИТАЛНА КЉУЧАОНИЦА

Добро вече мадам, вечерас сте закључани?
Једна за другом гасе се звезде...
Пси су пошли у последњу шетњу...
Дигитални лорњон затвара веселе смајлиће...
Изгледа да стража спава,
и њима куца полицијски час.
Дрвеће у висини ћути...
Само нас двоје ноћас
тражимо души спас.
Мисли су брзе и смеле...
Метафизика смењује физику,
изнад једне дунавске терасе мук.
Хемија је наука веза и спојева.
Атоми се сударају у празнини,
без нашег хтења, без нашег пристајања.
Слобода, слобода, само слобода,
за све светске Робинзоне;
Живот, живот и само живот
за исцрпљене пензионере...
И нада за слављенике, и помен за мученике.
За децу тиха миловања,
уздах за мајку, вера у оца.
Нада за даму која чезне,
нежност за роба што тужи, вене.
Љубав ће нас ипак спасити,

са њом чекамо румена јутра...
Отвори срце, у њега прими из бајке принца!
Кроз прозоре наших варљивих снова
улази живот и боље сутра...

VIŠE OD KRVI I MESA

Kada osjete boje i dodirnu mirise
kada čuju dodire i kada riječi ogluве
Ljudi će biti ljudi
ponovo rođeni u samilosti
Tek kada oslijepе i zanijeme
krvavih jezika i bijelih zjenica
kada na tuđu srž spuste dlanove
blagost božijeg otiska
prepoznaće na vlastitim kostima
Kada se tijelo odrekne misli o smrti
postaće duša koja ćuti o tajnosti jedne umjetnosti
u kojoj se rađa stihija stihova
da je molitva o besmrtnosti neprekinuta nit početka vremena
koja izgovara riječi iznad krvi i mesa.

SMIJEM LI SANJATI

(odlomak iz novele)

Ne mogu zaspati. Razmišljam šta će biti sa mnom. Juče sam bila na konkursu za posao. Nisam prošla. Nisam dovoljno dobra. Pred mojim očima lica iz Komisije. Gledaju me. Svi nešto govore u jedan glas, ali ja ih ne razumijem.

Zaboravi! Ima li nešto lijepo u mom životu da se prisjetim? Da o tome razmišljam. Spavaj! Spavaj! Spavaj!

Na ulici sam. Na centru grada. Sjedim na pločniku skrštenih nogu. Ispred mene je šešir koji mi je nekada davno, dok sam još išla u školu, majka kupila. U njemu par novčića koje s vremena na vrijeme ubaci po neki prolaznik. Ja prosim i gledam ljude odozdo, ljude koji užurbano prolaze. Poneko ubaci novčić i žurno nastavi svojim putem. Ja prosim! Strašno mi je. Osjećam se poniženom. Noge su mi bose, na njima poderane čarape, a iz njih se naziru prljavi, promrzli prsti. Trljam sleđene ruke koje su ispucale, crne, modre, nokti su plavi. Kako je hladno! Počinje da veje snijeg. Ljudi užurbanoi prolaze ulicom, na glavama su im velike, tople kapuljače. Umotani su u šarene šalove. Prolazi dječak kojeg majka vuče ulicom. Okrenu se njegovo malo, lijepo, prćasto lice prema meni i isplazi mi jezik. Kako sam došla dovdje? Pahulje postaju sve gušće. Prilazi mi policajac i tjera me sa trga. Uzimam svoj šešir i stavljam ga na glavu, a novčiće stežem u ruci. Probijam se kroz mećavu.

Budim se. U noći sam se otkrila i sada mi je hladno. Sviće.

Prije spavanja sam se pomolila Bogu, tiho, gotovo nijemo, da ne sanjam ove noći. Jer moj san je noćna mora. Možda je i moj život noćna mora, kao što je život tolikih ljudi oko mene. Znam te ljude, možda bolje od sebe.

BEDEM KAMEN

Ne mogu Bauci
Meni ništa.
Srce je moje bedem kamen
Širi se na Suncu,
Puca na hladnoći,
Na sitne komade.
Hrana za sive ptice stanarice
Koje žive u mojim šarenim snovima
Crnim očima,
Hladnim rukama,
Vrelim mačevima.
Hrane se tvrdim kostima,
Sočnim mesom.
Piju plavu krv Lazarevića
Na ušću dve suze
Raznose me u kljunovima,
Od istoka na zapad,
Od juga do severa
U izmetu me čuvaju za budućnost.

SUNCOKRETI

Opet me je vetar zagrlio. Ovog puta mi se obraća poznatim glasom. Nosi me pored njiva rascvetalih suncokreta. „Maco, da li si pročitala lepšu ljubavnu pesmu od ove moje?“ „Za tobom se suncokreti okreću, je jedna od najlepših ljubavnih pesama koju znam. Zbog nje sam još više zavolela suncokrete.“

Putujemo sami u Karađorđevo. Selo sa dušom deteta. Sa čežnjom upijam svaku sliku. Rastačem radost u najsitnije delove i rasipam je po putu. Dišem duboko i nisam sigurna da li je java ili mašta koja mi lista po herbarijumu uspomena. Pažljivo osluškujem nežni glas koji mi recituje neverovatno lepe i poznate stihove. Vetar između ostalog volim i zbog njegove ponekad detinjaste naravi. Ali ovog puta imam želju da se više ne igra sa mnom, i da mi svaki čas ne odnosi i donosi stihove. Koliko god da se trudim ne uspeva mi da ga uhvatim i bar na kratko, makar u rukama ga zadržim. Srećna sam što imam fotografsko pamćenje pa sve slike neokrnjene sačuvam. Ne blede vremenom. Pripitomila sam ih. Stalno su uz mene.

Po ko zna koji put uviđam zašto su suncokreti simboli sunca, svetlosti, vedrine, energije, života, vitalnosti i dugovečnosti. „Tata, ti si moj suncokret.“

Kao i uvek, vetar se stvorio usled temperaturne promene. Radost zbog dobijenog poklona je ugrijala sobu. Dobila sam cvet suncokreta u novembru, od meni izuzetno dragih ljudi. Mašta je proradila. Živa sam. Opet su mi vlažni obrazi. Za par dana, biće dve godine, kako se moj suncokret više ni za kim ne okreće.

HORIZONT

Pojavila si se, ostao sam bez daha. Ušla si mi u svaku ćeliju.
Uživam sa tobom. A u bunilu sam.

Šta ako se useliš. Slobodno sam disao, radio šta sam hteo, a ti
si mi ograničila horizont.

Izlaziš i odlaziš. Puštam te.

Plitko dišem, kao nekad.

Gušim se. Iznutra.

A vazduh je svuda oko mene.

SLOBODA

Sloboda je lepa reč, a suština jako teška.

Sloboda je u svakom jedinstvenom otisku palca.

Sloboda puna hrabrosti nedri heroje.

Sloboda nosi snagu sopstvene odluke.

Srbi na Kosovu i Metohiji su slobodni da odu.

Mali sam da pišem o beskonačnoj unutrašnjoj, božanskoj slobodi preostalih Srba na Kosovu i o snazi da ostanu gde su. Slobodno su to odlučili. Zato su heroji.

ОН И ОНА

Дошао је у непознат град послом и изнајмио стан, где је углавном проводио ноћ. Није му сметало што не познаје своје окружење, јер га је рад окупирао по цео дан. Али је међу његовим сустанарима било оних који су хтели да га упознају. Прво је уочио једну ведру старију госпођу ситне грађе са спрата која га је поздрављала као да се одувек познају. Узвратио јој је својом урођеном љубазношћу, те постадоше пријатељи иако нису одмакли од „добар дан“ и „како сте“.

Једном приликом, госпођа је донела пошту коју је у току дана самоиницијативно примила за њега. Док је отварао врата, она је приметила да у ходнику нема светла. „Немате светло“, питала је радознано. „Да, да“, одговорио је журно, „нешто се покварило“. Њој је аргументација била неубедљива, па је наставила: „Да није прегорела сијалица?“. „Не знам“, био је искрен млади човек који је знао којешта, али му одржавање куће није били јача страна. Онако висок, ходник је прелазио у два-три корака, те на то парче мрака није ни обраћао пажњу. Био је убеђен да треба обавестити власника стана и звати мајстора.

Њено животно искуство није попуштало. Схвативши у трен ока с ким има посла, понудила је да провери своју претпоставку! Посрамљен и лепо васпитан, није могао одбити. Жена у годинама његове баке, храбро се попела на столицу, па на сто, уз његову помоћ. Лако је утврдила да нема квара, већ да само треба заменити сијалицу. Убрзо је и то урадила, тешећи га дипломатски: „Није то ништа, треба се сетити.“

ГОЛИЈСКА РЕКА

Ветар пун сунца у небо се пење
осликан сјајем набоја са врела.
Голијска река пљуска међ камење
из дубоке таме борова и јела.

Зелен драгуљ живу светлост дели
под бљеском витла које жито меље.
Пољупцем струји и душу весели
шапат буктиње са цветне постеље.

Трава пуна лептира блешти уз обалу
у вечној страсти времена што ниче.
Врхови таласа воду оцветалу
односе да кружно време заобличе.

Голијска река ко невеста чиста
шаром лугова бива поносница.
Међ прсте жедног на трен заблиста
у виру, неког коња потковица.

ШЕТЊА

Шетај са мном по улицама Чубуре
Хајде да обиђемо старе кафане
Хоћу да ме твоје руке јуре
Шетај са мном док јутро не сване
Мирисна дуњо, жута и зрела
Шетај крај мене док зора не буде бела
Држи ме за руку док цела не порумени
Док нас месец прати, дођи к мени
Да ти пружим ноћи црне и вреле
Шетај са мном до старе капеле
На верност ми се ту сада закуни
Ако ти се разум случајно побуни
Потисни га срцем које мене воли
Буди мој олтар на коме се молим
Шетај поред луке и за рамена ме држи
Буди моје сунце које тело пржи
Води ме далеко да нађем свој мир
Буди мој луди унутрашњи немир
И кад лептир крилима у стомаку крене
Ти само шетај крај вољене жене.

BOLJA BUDUĆNOST

Čekam bolju budućnost
Od želje pišem njeno ime
Na zamagljenom staklu

Jer želim

Da se budimo kao svjetlo u
Toplom zagrljaju i da ljubav
Izgovaramo osmjehom

Možda će se i kazaljke
starog sata poklopiti i
bolju budućnost slaviti

Očekujem da bude
samo za nas i samo mi
Da želju utisnem u
obraz poljupcima

Da iz stvarnosti izvučem
sve naj bolje pa da
bjelinom proslavimo
novu budućnosti i uživamo u
ispunjenoj nadi

NAMALO

Od srca jabuku mi pruži
Od lani je čuvala
U podrumu čekala
Meni namjenjena

Uzmi od srca je
Ako Bog da
Ove godine biće ih više
Slatka je ne može biti nego naka

Trag na rukama se vidi
Od godina i života
Ali u srcu ostala je dobrota
Da zatreba podjelila bih zadnje parče hljeba

Uzeh jabuku crvenu kao krv
Sagnuh se lice poljubih
Sitna leđa zagrljih

Laganim stiskom je uz sebe privih
Hvala izgovorih
Namalo reče
Iduće godine ostaviću
za tebe još veće

OBOJENO IME

Ne znam kako da napišem a providno da ne bude
Da te sakrijem iza svake riječi a da na tebe liči
Prikriću ti ime slovima i svako drugom bojom obojiti
Jaku ću uzeti sa sjajem usjajiti da niko ne može izbrisati

Prikriću te od drugih pogleda sakriti od lopova
Neću dati nikome ni blizu da priđe ni pedalj da se primakne
I neka bude onako kako i ti kažeš čuvajmo sebe da trajemo duže

Volim kao vjetar igrati se kosom to isto voliš i ti
Mekanom dugom sjajem namazanom onako crnom lepršavom
Pa da iza nje sakrijemo zagrljaje jer mjesta ima za oboje
A ujedno tako i otiske sačuvamo samo za sebe i ne damo ih nikome

Tako odgurnemo sve što nam ne treba i smeta
Baš onako kako ti hoćeš da pogledima letimo u visine
Da budemo sami i kada su drugi oko nas
Da pričamo i ludi se pravimo u inat danu i vremenu

Svaki moj pokret i pogled stihom opišeš i kada mi do toga nije
Diviš se i kada pogriješim i svojom mirnoćom me krijepiš
Sa stihom me poljubiš u kose umotaš zagrljajem i krila mi daješ
Da slobodno bez straha letim jer uz tebe mogu i nebo da dohvatim

ZOVEM SE LJUBAV

Crvena kao Adoniseva krv,
Na stolu me čekala
Latice crvene raširila
Kao da želi da priča

Lice sam joj prinjela a
Ona mi papir pokazala

U srcu ljubav napisana
U stihu slova dišu
Toliko toga lijepog ispisano
Sa čežnjom obojeno
i
Između ostalog
Indigom podebljano
Čekam te jer
Ljubav se zovem

DEVOJKA

Ja sam cvrčak u travi,
Ja sam leptir u letu,
U snu, a i na javi,
Šaljem poljubac svetu.

Ja radim šta mi se hoće
I slobodna sam ko ptica.
Ja volim medeno voće
I berem osmehe s lica.

Vek malo godina ima,
Meni ne treba bolji.
Da l' leto ili zima,
Svejedno mi je po volji.

Ko mali ključ zagubiću te
U oku nekog klinca.
Ako hoćeš poljubiću te,
Al' se pretvori u princa.

Jer ja sam cvrčak u travi,
Ja sam leptir u letu,
U snu, a i na javi,
Šaljem poljubac svetu.

Anna Sokolovičova

SVETA REKA JORDAN

Vozimo se autobusom, vozač je Palestinac. Pomaže da izađemo. Trenutak znači centar sveta. Uokolo dine. Vrhovi podjednako potkresani rukom Majke prirode. Stopalom gazim tlo, crvenkasto, s peskom izmešano. Meko. Rastresito. Ostavljam otisak. Širim ruke, postajem deo nepreglednosti i širine. Ne postoje prepreke, problemi, pitanja. Gospod je šetao tajanstvenim putevima pustinje. Ona u blaženoj sigurnosti zauzima bezvremernje. U daljini se naziru plantaže palmi. Još dalje vrhovi Manastira Svetog Save Osvećenog. Vazduh je suv. Obojen tajnama, Ispred putokaz. Upućuje na mesto krštenja, na reku Jordan. Sami smo bez vodiča i društva. Iz ranca vadimo srpsku zastavu, prepuni samopouzdanja i sigurnosti. Ispred nas je nekih šest kilometara pešačenja. Ravnomernim koračanjem prelazimo deo puta, praćeni samo suvim pustinjskim žbunovima koji se lako lelujuju na toplom vetru. Miris pustinje osvaja. Stižemo do kontrolne rampe. Dva izraelska dobro naoružana vojnika nas zaustavljaju i pitaju otkuda mi tu. Zabranjeno je dolaziti peške. Na trenutak me obuzima strah. Uplaših se da će nas vratiti. Kažu nam da sačekamo, naći će nam prevoz u prvom turističkom autobusu koji naiđe. Dalji deo puta je, izuzev kolovoza, miniran i pešaci ne mogu sami. Sedamo na klupu koja je predviđena za ovakve kao što smo mi. Pitaju za zastavu. Drago nam je. Uskoro stiže mini - bus. S grupom Japanaca nastavljamo dalje. Preostala tri kilometra prelazimo brzo. Dočekuju nas bele zgrade, drvena platforma i reka Jordan. Izuvamo se i pripremamo za simbolično krštenje u Svetoj reci. S Jordanske (država) strane isto. Na obe strane naoružani vojnici. Voda je mutna i mlaka. Ispod smo nivoa mora, temperatura vazduha je ovde viša od ju-

tarnje jerusalimske. Mokrih nogu razmišljam o krštenju koje je moralo da se desi tu, na mestu skrivenom u pustinji, na radost Svetog krštenja i blagodet Svete vode.

Za povratak nas prihvata vodič grupe Nigerijaca. Objasnjava im ko smo, odakle smo i da smo sami na hodočasnom putu. Bivamo dočekani i ispraćeni pljeskom i rečima „Bravo Srba” .

ZID PLAČA

Sunce se približava zapadu i lagano sprema na utonuće. Nosim paketić pisama. Idemo pod skener, pa na veliki plato ispod Hramske gore. Preda mnom je zid od belog mermera. Suprug i ja se razdvajamo.

On dobija kipu. Moj put je nadesno u ženski deo. Sama sam bez samoće. Žene u rukama drže male molitvenike, laganim mićanjem usana i pokojim uzdahom odaju reči molitve. Pronalazim svoje mesto pored Zida. Malo izdvojeno. Ne usuđujem se da remetim mir pojedinačne, ali na neki čaroban način ujedinjene molitve. U trenutku kada je moja ruka dodirnula Zid doživljavam tišinu. Bezbroj sećanja mi leti kroz misli, izgovaram molitvu. Ne postoji mnoštvo, ne postoje reči, ni nepoznati, nerazumljivi jezici. Ostajem sama sa Gospodom. Ne mogu da zadržim suze. Kotrljaju se dok vadim papiriće. Koristim veštinu da ih uvučem u uske prostore između kamenih blokova. Jedan po jedan. Stavljam ih i bezglasno molim. Duša je moja i nije. Pripada trenutku kolektivne energije u večernjoj molitvi.

Zavlačim i posledni smotuljak. Molim i za one bez papirića, izgovaram imena. Srećna sam.

Ona se brzo pretvara u tugu prosutu pod Zapadni zid, u onu istinsku, vekovnu, obojenu bezbrojnim stradanjima i ogoljenim ljudskom jadom. Tu negde na mestu obećanog Vaskrsnuća su duše preminulih, odnegde me gledaju zaspalim očima. Tuga ostavljena pred Zidom je opipljiva, gotovo uhvatljiva, Oplemenjuje, opominje, šapuće. Viče: nisi sama, ovde na ovom mestu, ja sam tu, činim čuda, dajem se onima koji veruju i koji su čisti pred Bogom i ljudima. Trajem vekovima, biću tu i kad od tebe, ostane

samo prah, i kada od tvog praha ostane prah. Tu sam i biću za ponizne i bogoljubive, za one kojima je potrebna uteha. Duboko udišem topao večernji vazduh: Svi smo na istom mestu u pomirenju i oprostaju, samo nam treba nit za koju ćemo se uhvatiti i koju ćemo poneti sa sobom bez obzira na to odakle potičemo. Ruke mi drhte. Kolena podrhtavaju. Nemam predstavu o vremenu. Molim za sve dobre i poštene, za tužne i stradalne, za prijatelje, za porodice, za sve koji ne mogu da kroče na Sveto tlo. Osvešćujem se.

РУСИЈА ОЦА МОГ

Отац мој је Русију волео,
као што нејако чедо воли мати.
Словенски дух је злим олујама одолео,
када је било тешко живети, а лако умирати.

Љубав као руска степа широка,
тиха као троми Тихи Дон,
као плаховита Волга дубока,
родила се у срцу оца мог.
А било је дана када није смео,
да гласно изговори њено име.
Знали су да се у мајку Русију клео
и када је у души падало хладно иње.
Русија оца мог је души храна, створена
од православног хлеба и соли.
Залуд су је у срцу чупали из корена,
на пустом, каменом отоку Голи.

И залуд су хтели човека да пониште,
залуд се подигла зла потеря и хајка.
Нису могли мржњом љубав да униште,
у срцу оца мог преживела је Русија мајка.

ODA NEZABORAVU

Nad liticama života nadneseni,
prizemljeni ludim ritmom što odveć slama;
stigoše i zemljane boje jeseni,
ma sa njom i turobna tama.

Padaju teške, crne kapi jesenje kiše
isto kao da spiraju iz nas svu radost;
naša duša neumitno slabije diše,
vazduh memljiv, pritisla neka jarost.

Neke drage duše preseliše nam se u visine,
na njedrima urezan je pečat uspomena;
iznaći ćemo mi izlaz iz ove opake tmine,
dok god je daha u nam' - biće i njihovog pomena!

BILA SI

Bila si lijepa, sva u svijetu svome
gužvala si srca kao papirne palome
nisi htjela nikog, čekala si princa
primjetila nisi do ušiju zaljubljenog klinca

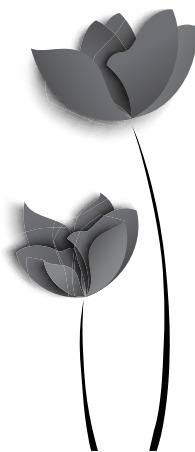
Od tada je prošlo mnogo bijelih zima
i dugo te, dugo nisam vidio
nenadano sada pitaš me šta ima
smiješiš mi se kao da sam ti se svidio

Koji šejtan ovo igra s moje strane
jesil' ti to spala na te niske grane
obraćaš se prva običnome klošaru
saginješ se da ti potpalim cigaru

I odjednom nisi više nedostižna, divna
a ja nisam više slobodan i mlad
negativna i na sve živo kivna
nisi čak ni sjena onog što si bila tad'

Tek sad vidim tvoja ružna usta
a obrva spojena i gusta
tek sad kada si mi tako blizu
zagledujem te kao Mona Lizu

Neprijatno smo se zaglavili
ti se mene i ne sjećaš draga
za tobom smo nekad svi balavili
dok te neko nije poslao do vraga

KUD SMO POŠLI

Čudno vreme došlo, sve više pasa a
manje dece šetaju parkom i igraju se, volimo
životinje ali deca su na prvom mestu.

Oživelo zlo i sve ono nemoralno je na ceni,
glup si ako si dobar.

Poštenja i poverenja sve manje, prodaje se seosko
Imanje, beži se u grad.

Kud smo pošli nasumice pa ne vidimo šta se oko nas
zbiva i da stižu opomene da se svet ka boljem okrene.
Zavladala zavist i pakost, blud i nemoral nikome ništa
čudno nije.

Trčimo i jurimo, krajeve sa krajevima spajamo za račune
od usta odvajamo.

Šta se ovo desilo u propast smo se zaputili,
zaboravile se prave vrednosti da se podeli
litar ulja i pozajmi šoljica šećera.

Surovo neko vreme došlo prepustili se snu ljudi
niko se iz košmara ne budi.

Kud smo to pošli, setimo se da stvari imaju cenu, a ljudi ne.
Reč volim te izgubila težinu, postala kliše ne zna se
ko je iskren a ko ne.

Zaboravili ljudi da se vole i da ljubav menja sve.

Svi jure i žure kao da život večno traje,
a ne znamo šta će biti sutra.

Trgnimo se i setimo se pravih vrednosti
i onoga što stvarno vredi.

ПРЕД КИВОТОМ ТВОЈИМ

Острошки Василије Свети,
угодниче народа и слуго Божији,
стојим пред кивотом твојим,
у рукама са дететом својим.

Бирала сам дуго речи,
којима ћу ти муку рећи,
али ти све видиш и знаш,
неизговорене речи се претворише у плач.

Љубим главу свога чеда,
окицама плавим мирно те гледа,
ручицу своју на кивот ставила,
тако малена те и она целива.

Василије, Василије Свети,
чудотворче велики,
измоли милост за ово дете
чије ручице ка теби лете.

DOKAZ BITISANJA

Iza svake stvari lijepe,
stoji vrsta patnje neke.

Svako od nas ima želja nekih,
patnja nastaje iz neispunjenja njihovih.

Patnja bol zadaje,
okupira sjećanja,
ona te proganja,

Bježati nemoj,
patnji se predaj,
okusi je,
sa mržnjom je ne primaj,

U dubini svojoj,
ona je slatka,
zato se patnje ne boj,

Jedna prolazi,
druga dolazi.

Patnje su dokaz našeg bitisanja,
mudrost se njima osvaja.

ЗАМАК И ЗАМКЕ БРАНКОВИЋА

И данас се питам да ли сам ђаво умеша своје прсте, или је и то судбина од Бога зацртана. У тај мах дебељко беше на скели високој, са Дунавске стране. Видевши га, Драгутин хитро као дивља мачка попе се до скеле трећег етажа, ухвати дебељка за груди и свом снагом баци га у Дунав. Над градилиштем прохуја језив крик, налик на очајнички зов: У помоћ.

Тамо где је пао створише се само клобуци таласа, и мутна вода покри све, као да паде камичак, а не човек. И наста таква тишина и мук, као да је анђео Господњи угасио сва видела, светлост велико Сунце, и мало месец и звезде. Дојурише војници деспота Ђурђа, зграбише Драгутина, који се није ни отимао. Један потеже сабљу. Она фијукну као струна на виолини, а глава Драгутина сва крвава полете и сама у амбис, у понор, да се на оном свету сједини опроштајем са жртвом. Његово тело паде ничице у онај исти ров, у коме је само неколико тренутка пре успео да набије шип, и спаси одрон земље.

Остали радници сви су оборили главе, само су прави верници, са три прста крстили се и немо шапутали: Господе Исусе Христосе, помилуј мене грешнога.

Да, од тога дана свака непослушност кажњавала се одсецањем главе на лицу места. Понекад Дунав је био црвен од крви оних, који су стално негодовали, и често престајали да раде.

Dalibor Vukić

NELOGIČNO LOGIČNA

Otišle su misli
tamo na kraj puta
svetlucave zvezde
k'o ptice se gnezde.

Oblaci se tamne
vetar češlja kišu
neke oči plave
gledaju ka visu.

Ne brini, ne brani
sada je svejedno
najgore je prošlo
prosto je i medno.

Te dve drage duše
što te telom greju
uzmi ih pod ruke
I sklizni ka trenu.

NISAM PITAO

Nisam pitao zašto.
Ponekad bih pitao kako.
I izvršavao naređenja.

Bilo je bitno u samom početku,
da li sam u pravu,
i da li je pravo.

Kasnije,
obamrla su osećanja.

I taj bljesak savesti pred očima,
dok sam naređenja davao,
i naređenja izvršavao,
gušila je vika.

Sve manje jasnija,
sve više glasnija.

Vapaj, jauk i očaj druge strane,
iskren i neiskren,
nisam uvažavao.

Samo izvršavao, samo izvršavao...

I danas u godinama poznim,
pred krstom i mačem,
klečim i plačem.

Pomrli su komandiri...
Utihnuli su hvalospevi,
došlo neko drugo vreme.

A ja sam, u maglovenju,
čekam svoj kraj.
I kajem se,
i molim boga za oprost.

A bog će oprostiti... možda,
ali ja zaboraviti ne umem.
Lagali su sebe, lagali su nas,
a mi smo znali,
i izvršavali, i izvršavali...

СТАРА ЛАМПА

Сећања ме враћају у детињство док гледам у давно заборављену лампу на петролеј која стоји уснула на полици, а била сам сведок да је годинама верно служила људима свакодневно у прошлом веку. Док сам још била девојчица, увече када се смркне њен фитиљ би мама упалила, пажљиво враћајући стакло које би штитило пламен. Собом би се ширио специфичан мирис петролеја. Када би сачуване лампе могле да нам испричају све што су виделе и запамтиле док су давно светлеле, сазнали би смо ко је све писао мастилом и књиге ноћу читао. Уз њих су се исшколовали многи значајни људи, било је тешко да се са веома мало пара положи сви испити. Тада се штедело, а петролеј се куповао у стакленим флашама које су људи носили у продавницу од куће. Било је већих и мањих лампи, највише порцеланских или стаклених, светлеле би све док траје вечера, а онда би се гасиле. Најстарији укућани би крај отворених врата шпорета деци причали лепе приче и бајке, а онда би се договарали око послова за наредни дан. Лампа би остајала упаљена само ако неко од младих још нешто треба да научи. Млади су одлазили у веће градове, где би изнајмили собу и марљиво учили, а рано ујутру би разносили млеко и новине, како би зарадили нешто новца и тако олакшали своје школовање. Док дан траје сви би журили да „за видела“ сав посао ураде. За тадашње младиће је била велика срамота да се врате из града без дипломе о завршеној школи. Лампе се не користе више, остале су по неким домовима као сувенири да подсећају на прошлост. Свуда су их већ одавно замениле сијалице поносно светлећи.

У ШАПАТУ ТАМЕ – ТАЈНА

Волим након врелог дана да изађем у двориште и прошетам крај мирисног цвећа у тишини ноћи, да предахнем, исцрпљена од врућине и посла. Тада покушавам усковитлане мисли да сталожим, да их пустим да од мене далеко одјезде. После шетње седнем испод великог багрема где је чипкаста сенка коју његова крошња баца наоколо. Поветарац гране њише и чује се као да дрво уздише. Звездано небо ми немо поручује и шаље нову снагу да сутра могу да наставим тамо где сам данас стала. Чини ми се, да је тишина речитија од сваког разговора. Мисли ми се расплину и некуд нестану, али умор је још ту, време је за спавање и за ново надање. Знам да ништа нећу постићи без труда и борбе, јер и други се људи свакодневно боре. Не смем да посустанем и од живота лако одустанем. Када одем на спавање захвалим се Богу за све што ми пружа и у сан ускоро упловим. Те вечерње шетње ме некада у мислима одведу на непознато место где људи лепше живе. Међу њима влада разумевање, мир и љубав, природне лепоте, чист ваздух и хладни извори бистре воде. У њој се виде насмејана безбрижна ведрa лица, јер све њихове бриге однесе та чаробна лековита вода. Верујем да ћемо ускоро сви поново живети као пре, а да то лепо непознато место буде ово наше. Да се више нећемо бринути за своје здравље, опстанак и за будућност наше деце, да ће све што је ружно и лоше остати иза нас као ноћна мора. Унуцима за утеху откривам тајну као савет: „Уживајте док сте млади, не мислите какав је свет око вас, јер ви сте ти који ће га ускоро уредити. Ма где живели, здрави и весели били, знање стекли и децу изродили!“

NJEN MOZAIK

Eto Boga molim
De me odvuče i zgromi
Samo opet
Samo opet da se ne zanesem
Da ne pretjeram
Da ti skidam želje od kojih pravim konce džempera
Učini mi to kistom, neka uništi se kleveta
Pomiješaj me sa svime
Dok sudbina nije dio pepela!
Dok mi je sudbina tempera!
Jer već sutra, možda neće biti vremena

Toliko dugo živim u trudu
Tražim da primjetiš grubu
Dušu, u kojoj je nestao prozaik
Na polu-raspalom stubu
Zaustavila si vrijeme i napravila mozaik

Ajde priznaj ko ti pomaže
Gdje su ti zvijezde vodilje
Gdje su ti crne udovice što su te vodile
Životinje što su te volile
Tako nježno si to učinila, a meni su trebale godine

ЂУРЂЕВДАНСКА

Та ноћ, Ђурђевдан што најављује,
опојним мирисом продише...
Чула преплављује...
И грмљавином, кишом
кад најави се,
препуна је свечане симболике.

Ђорђе аждаху савлада,
побра ловорике
да узвеличан, вазда,
светачки столује.
Уздрхталима буди наде...
Ђурђевдан окупи драге.

Однекуд све замирише...
Сетим се гласа мајке...
Звучаше од молитве тише:
„Знајте то, децо драга,
да већега нема блага
од плахе ђурђевске кише!”

VOZ

Stigli su prerano.

On, vojnik pod puškom,
ona, žena koja čeka.

Nisu govorili.
Vetar bi ionako progutao reči.

On je spustio ranac
na maslačak, procvetao u kamenu,
i svezao pertlu na desnoj čizmi
koja ga je žuljala.

Zategao opasač,
pripalio cigaretu,
ušao u voz
i otvorio prozor kupea.

Gledao je, neprirodno savijen,
kao da je vidi prvi put.

A ni nju ni njega
posle tog pogleda
više ništa nije čekalo.

Onda je njegov voz otišao,
pa za njim i svi drugi.

A ona je do prvog mraka
zurila u žute cvetove pored pruge.

NA PUTU ZA NIGDE

Bili su mali pod dubokim nebom i reči im ne imadoše odjeka. Umesto njega, svaka izgovorena reč sticala je rep koji se vuкао od jednog do drugog, postajući duži i duži, sve dok reči ne bi nestalo, a od nje ostala samo prljava zmijolika veza među njima. Neizrečene besede koje bi drugde zlatne bile, rasle su im i bujale u ustima, nastojeći da se sa zauzlatih jezika probiju kroz retke zube, da bi ih poput pantljičare sve uvezale u isto pogano klupko.

Bili su mali pod dubokim nebom i reči su im, umesto odjeka, imale samo rep.

Prvi sam ih put ugledao na obali jezera. Smejale su se, crnka glasno, a plavuša usnama i vodnjikavim velikim očima. Činilo se da su im tela pokrivena samo dugom kovrdžavom kosom. Jedno potamnelo, tek izronilo iz vode, skupljalo je svetlost u bezbroj malih mokrih zrcala. Čisto i spokojno nebo darivalo je crne, do polovine vlažne pramenove, modrim odsjajem. Drugo, bledo i prozračno, stajalo je naglavce, a zlatna se kosa vukla po sitnom šljunku uz vodu. Kao da je izniklo iz zemlje i sad loknama povlači trag boje meda po njoj. „Divnog li krčaga“, pomislih. „I srećnog li tla na koje se lepota iz njega izliva.“

Kad se preplanulo telo okrete prema meni, bleđa lepota u trenu postade još bleđa. Dve crne zvezde sijale su sjajnije od sunca koje im je davalo život.

- Dođi! - povika.

- Ne mogu. Žurim - rekoh smušeno. - Ali možda biste mi mogle pomoći da nađem put.

- Zašto da kršiš vrat po svetu, prinče? Ti si kao i mi. Ostani s nama.

- Ne. Zaista moram da idem.

Nisam ni primetio kada su mi prišle, ali sada su obe sedele pored mene i dva para očiju su me podrugljivo merila.

- Kako se zovete, devojke? - upitah tek da prekinem neugodnu tišinu, u kojoj su one uživale, a ja bio sasvim izgubljen.

- Ja sam Danica. A ovo je Nevena - reče tamnoputa. A ti, kuda tako žuriš?

- Tražim zemlju koja se zove Nigde. Zna li da mi pokažete put do nje?

- I baš moraš tamo da stigneš? - Daničin podsmešljiv pogled poprimalo je plavičast ljutiti odsjaj.

- Mnogi su mi rekli da sam Niko i da bih samo Nigde mogao da postanem Neko. Ja tu zemlju prosto moram da pronađem.

Gomila crne kose zatresla se negodujuć:

- A otkad putuješ?

- Dvadeset dana i dvadeset noći.

Devojka me nekoliko trenutaka zamišljeno posmatrala. Na kraju upita:

- Da li u tvojoj zemlji reči imaju odjek?

- Odjek?! Šta je to?

Ukrstiše poglede, pa obe klimnuše glavom, a moja tamnokosa lepotica tiho prozbori:

- Još uvek si u istoj zemlji. Ni ovde reči nemaju odjek, samo rep. A da li su tvoji sugrađani veoma dobri?

- Ne naročito. Češće su zli.

- Možda su strašno pametni?

- Mislim da nisu. Ali verovatno ja ne shvatam razloge njihovih postupaka, pa mi zato samo tako izgleda.

- Onda mora da im je Bog podario nebesku lepotu. Jesu li lepši od nas dve?

- Ali ne - nasmejah se. - Tamo nema nikoga ko je tako lep.

Ponovo izmeniše one poglede koje nisam razumeo, opet obe klimnuše glavom i Danica upita:

- A da te mi naučimo da prepoznaš zavist, pohlepu i mržnju, pa da se vratiš kući? Kada to budeš umeo, moći ćeš i tamo da budeš Neko.

- Ne! Pošao sam da nađem tu zemlju i naći ću je. Radi sebe, a ne zbog njih.

- A ako ti se desi da na putu postaneš rob? - i crne i plave oči gledale su me pogledom srne. Da li me svetlo varalo, ili su zaista četiri suze istovremeno napunile udubine u unutrašnjim uglovi-ma njihovih očiju? Učini mi se da je jezera ispred nas odjednom nestalo. Kao da se pretočilo u dva gorska oka pred buru i dve modre jamice okupane svetlošću.

- Ali ja nikako ne mogu postati rob. Prvo, već sam voleo za ceo život. Drugo, svakog rata ću se kloniti. Neće mene niko u borbi zarobiti, jer me, jednostavno, neće biti tamo gde su sukobi. A što se dugova tiče, nisam dosad nijedan napravio, pa neću ni nadalje. Prevarile ste se, lepotice. Od mene zaista niko ne može načiniti roba.

- Ne postaje čovek rob samo svojom krivicom. Šta ako postaneš rob tuđe ljubavi, tuđih ratova i tuđih dugova?! - Daničin glas je treperio više od one dve suze što su čekale trenutak da skliznu niz obraze.

- Ne verujem. Ali nikad se ne zna šta živog čoveka može da snađe. A ako mi se to i desi, pitam se da li ću uopšte umeti da prepoznam da sam zarobljenik - nasmejah se jetko. - Ne zaboravite, još uvek sam u istoj zemlji, gde su mi mnogi rekli da sam Niko. A možda, pre nego me zadesi takav usud, i nađem svoje svetište.

- Umećeš - govorila su mi dva modra i dva crna sunca. I ja sam ih iznenada obe čuo, mada im se usne ne micahu. - A svoju ćeš zemlju naći tek kada tri puta postaneš rob i kada sakupiš tri

ropska znaka na svom telu. Pođi sada, prinče. Dalek je i težak put pred tobom. I ne tuguj za nama. Još ćemo se mi videti.

- Kada?! Kako da vas ponovo nađem? - govorio sam i ja njima samo očima, ne pitajući se otkuda mi ta iznenada stečena moć sporazumevanja.

- Naći ćemo mi tebe - oči im bejahu beskrajno tužne i osetih kako i moje gube bistrinu zbog navale suza u njima.

Krenuh. Posle pedesetak koraka okrenuh se i povikah:

- Zašto Nevena ništa ne govori?!

- Govori - Daničin lepi alt odjekivao je zvonko i odbijao se o okolne brežuljke. - Samo tvoje uši još ne mogu da je čuju. Kasnije... Kasnije ćeš je čuti. Zbogom, naš brate po srcu. I nadaj nam se. Obema!

Produžih. Kad sam ponovo skupio smelosti da se osvrnem, na obali ne beše više nikoga. Samo se jezero leno leskalo na suncu i plutalo u avgustovskoj vreloj omaglici.

„Ala prži“, pomislih i pogledom poniknuh ka bosim stopalima. Oko članka desne noge pekla je rana oblika raspukle karike. Jedna polovina opekotine crnela se od već usirene krvi, a druga na moje oči zarastala, ostavljajući sa unutrašnje strane zgloba crvenkastu prugu novoformirane kože.

Stigle su u vreme blata.

Mrtva je jesen gutala rake, a one ljude, ili samo sene od ljudi što su se, željni kraja, vukli između baraka. Čak se i zrak na ovom prokletom mestu pobio s razumom. Zasićen mirisom baruta, krvi, paljevine i truleži, pritiskivao je telo sa svih strana, udarao spolja i iznutra u tanku stenku onoga što je od živog čoveka u leglu smrti još moglo ostati.

Pokisle do gole kože, promrzle i u bedi odjednom slične, u ritama i sa neutoljivom glađu u očima, stajale su u glibu do polovi-

ne listova, a ipak su začas razmakle smradnu zavesu ispred mene. Dok sam prilazio ka svoja dva novootvorena prozora, istovremeno srećan, zapanjen i prestrašen što su u ovo patničko doba olova i leševa izabrale najgore mesto na svetu da u njega kroče, one kao da ne htedoše da me vide. Probijale su se između nesrećnika, nevinih osuđenih na najstrašnije muke koje ljudski um može da izmisli, žureći nekuda, ili bežeći od koga. Razloga za žurbu, zapravo, nisu mogle imati. Odavde je svako stizao u peć ili u jamu, a bežale su od jedinog koji ih je iz ovog jezovog grotla mogao žive izvući. Kad ih napokon stigoh, jedna se zagleda u kukasti krst na mojoj kapi, a druga u crveni na mišici.

- Koji je pravi? - upita Danica. - Ne bi ih smeo istovremeno nositi. Jedan je sigurno lažan.

- Šta pokušavaš da mi navališ na dušu?

- Ne rasipaš svoje kosti po bojištima, nego, čistih prstiju, tuđe po jamama.

- Oni tuđi dug plaćaju svojim životima, a ja svojom savešću. Šta misliš kako je sklanjati ih od onih što ljudsku krv svaki dan kušaju?! Barem se trudim da im nakratko pomognem i olakšam.

- Da im pomogneš?! Pa ti samo raščišćavaš put svojim naredbodavcima!

Dvojica stražara su nam se odsečno približavala kroz gomilu koja je naglo ustuknula da im napravi mesta.

- Je li sve u redu, doktore?

- Naravno. Idu sa mnom.

Vojnici salutiraše dobro uvežbanim pokretima i ponovo zauzeše svoja mesta pored žice.

- Hajdemo u ambulantu, Danice - prozbiorih bojažljivo.

- Zašto da ne?! Pre ili kasnije bismo i tako stigle kod tebe. Nas dve smo zanimljivi primerci za eksperimente. Je li tako, doktore?!

Dok smo prolazili pored kamiona punog leševa, spremnih za transport, Nevena zastade. Mahala je uzbuđeno rukama, a usne joj se micahu kao da govori, ali ne čuh ni reč.

- Zašto Nevena govori sa kostima?

- Sa mrtvima - prošapta Danica. - Sa mrtvima ona razgovara, a ne sa kostima.

- Čuješ li o čemu pričaju?

- Da. I ti ćeš moći da ih čuješ, ali kasnije, mnogo kasnije.

Uđosmo u baraku koja je služila kao logorska ambulanta.

- Šta ćeš sada sa nama? - nisu skidale očiju sa mene.

- Ne znam ni sam. Skloniću vas negde.

- Ili ćeš nam pomoći da pre stignemo do peći.

Previjao sam se pred njihovim pogledima.

- Zašto mi se sve ovo dešava?!

- Zašto?! Da li još uvek želiš da pronađeš svoju zemlju? - smejala se Danica.

„Bože, kako je ružna“, prožišta mi kroz glavu i zastideh se te pomisli.

Konačno skretoše oči od mene i istovremeno mi okrenuše leđa.

- Do viđenja, prinče - promuca Danica i obe nestaše iza vrata, od kojih je kratka staza vodila direktno u krematorij.

Daničin tihi pozdrav se još odbijao od umrljanih zidova kada mahinalno podoh ka zardalom umivaoniku, zavrnuvši usput rukave da bih do laktova nasapunao ruke. I užasnut, ugledah isti logoraški broj na obe. Dok se pod od prljavih dasaka rotirajući smanjivao i svodio na crni oklop žohara koji je proždirao samog sebe, pre nego što i mene proguta, pomislih:

„Da li su već obe spaljene?“

Jutro je umivalo nebo u njenim zenicama. Priljubivši se uz moje drhtavo telo, dok nam je jezerska voda kvasila bose noge, šaptala mi je na uho:

- Gde si probdeo noć, prinče?

- Prenocio sam u sobi jedne čudne porodice. Starac, njegova kći i unuk spavali su na jednom krevetu, a meni ponudiše drugi. Celu noć nisam trenuo. Pred zoru sam se iskrao da im san ne prekinem.

- I sad ti je od nesna hladno. Dođi bliže, ugrejaću te.

- Ne, sad mi je od njihovih snova hladno. I ne možeš me ugrijati.

- Možda će ti biti toplije ako mi sve ispričaš.

- Dečak je sanjao kako majka viče na njega zbog klikera koje je ukrao drugaru u dvorištu. Žena se u snu pravdala ocu što je dečakovom nastavniku violine, kad joj je zatražio novac za neplaćene časove, rekla da je lud i da mu ona ne duguje baš ništa. A stari, penzionisani upravnik nekog zatvora, razgovarao je u noćnom košmaru sa političkim zatvorenikom, kojem je svojevremeno u njegovoj ćeliji prošišao kuršum kroz glavu.

„Na mene si gomilu kriminalaca digao!“ urlao je u snu. „Šta misliš, da će ti sada, kad smo se našli nasamo, oni pomoći?! I zbog čega je sve ovo tebi, nekakvom intelektualcu, trebalo? Politika te posadila iza brave, ali i ti si isti kao oni, dok ti se i lopovi i ubice jednako dive i vide vođu u tebi. Kog im boga propovedaš, kad su vam svima koraci prepolovljeni i kad, do poslednjeg, od moje milosti zavisite?! A znaš da sam na sve spreman, samo da ovde vlast i snagu svoje volje zadržim.“

- I onda? - gledala me, pomalo rugajući se.

- Onda je prislonio pištolj uz njegov zatiljak, a ja sam ustao da idem.

- I sada ti je hladno. Jer si i dečakov drugar iz dvorišta, i nastavnik violine, i politički u njihovim morama bio ti.

- Otkud znaš?!

Pomilova me po kosi, pa mojim usnama prinese svoje blede prste, umrljane krvlju. Trgnuh šakom unazad i napipah rupu ispod ulepljenog pramena. Začudo, ništa me nije bolelo.

- Čini se da si našao svoju zemlju, prinče. Sad si Nigde.

Nasmejah se, odjednom veseo i oslobođen svake brige. Mahnuh Danici koja je hodala na rukama uz sam rub vode.

- Zašto Danica ništa ne govori? - zapitah bez glasa, samo očima.

- Govori - ječao je Nevenin sopran, bezbroj puta umnožen odjekom. - Samo je ti više ne možeš čuti.

KO MI TO GAZI VINOGRAD

Ko to noćas mojim vinogradom korača
i san neodlučan na stranputicu skreće.

Neke su oči daleke
do ponoći žeravu suzom krile,
pa utopljene usnule,
pod ovom zvezdom svevidećom,
što je, lualica, u moju noć pala.

Ko li noćas niz moj vinograd ide
i nespokojan traži od noći gušću tminu.

Da l' to što na viticama plave
sćušna jata sreće
pravda sujetnu tišinu
da s čokota stresa zalutalu svetlost
i preko samoće za samotnošću žudi.

Ko to noćas po mom vinogradu hoda
i redove nepregledne nemirom premerava.

Zar skitnica, izaslanik prolivene zvezde,
korakom, što prosto, ljudski odzvanja,
srce mrakom napuniti
i muk razbiti može,
a da mu noge zemlju ne dodirnu.

Ko od nas luta, a ko u snu
samo sjaj svoje vodilje prati.

O, da mi je znati,
ko li to noćas
mojim vinogradom gazi.

CRTA

Svi ćemo mi jednom tamo odakle se ne vraća.
Pod prirode majke krilo gde se ništa ne plaća.
Gde sav sjaj i vrednost gube sva bogatsva ovog sveta
kad peščanik naš isteče, gde ne idu zime, leta.
Svi ćemo mi jednom tamo gde ne stižu poruke
i gde morati nećemo donositi odluke.
Gde bezbrižni mi bićemo šta nam nosi novi dan.
U postelju onu zadnju gde se sniva večni san.
Svi ćemo mi jednom tamo. dal' za, sekund ili tek
dan, godinu, deceniju ili možda čitav vek.
Kad i kako to ne znamo ni kakav nas čeka sud.
Kada će nas zemlje crne zagrliti hladan stud?
Koliko nam je do kraja još ostalo osmeha?
Kolko čvrstih zagrljaja, briga, patnji uteha?
Kolko tuge i nevolje, uzdaha i nemira?
Kolko ljubavi i sreće kolko nežnih dodira?
Između dva datuma crtu će nam uklesati
na mermernoj ploči njome dve godine povezati.
Godinu rođenja našeg i godinu naše smrti
a sve što smo proživeli staće eto na toj crti.

Мирослава Мира Динић

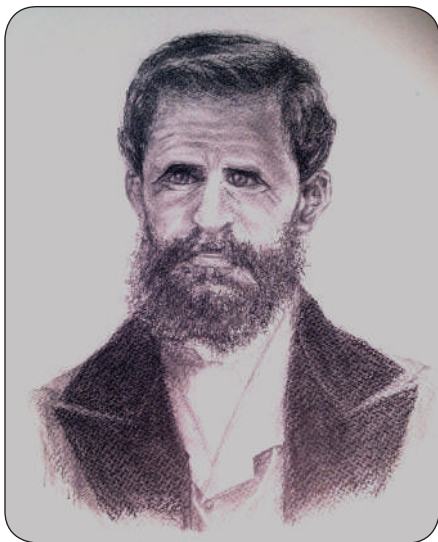

*Портрет мајке
Никосаве Косе Динић
(2007-1924), акрил
на платну. 25 x 30 цм*

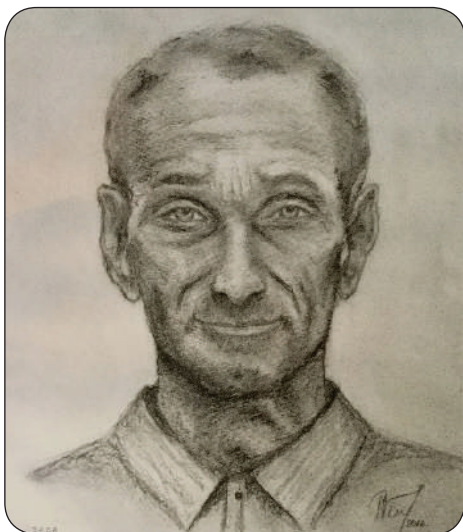

*Портрет оца Михаила
Динића (1999-1924),
акрил на платну,
25 x 30 цм*

Мирослава Мира Динић

*Портрет чукундеде
Радисава Милијића Дине
(1853-1912), оловка на
акварел папиру, 25 x 30 цм*

*Портрет деде
Владимира Динића
(1902-1995), оловка
на акварел папиру,
25 x 30 цм*

АМОР (ЉУБАВ)

Упознала сам те на завршетку дана.
Волела сам те, а нисам те познавала.
Заљубила сам се у полусвесности,
када није било наде за спасење.
Ти си моја љубав, дао си ми наду за живот,
понудио спас.
Заштитио ме у свету невиности,
када сам беспомоћна била.
Желела сам да дођем теби, надала се да ћу те наћи.
Желела сам да будемо заједно,
код оног који ме је благословио животом.
А ја ... након што сам те упознала,
пожелела сам да имам вечни живот.
Да увек будем са тобом.
Ти си моја Амор и жеља, страст за животом.
Волим те
И на небу, и на земљи - заувек...

KULT LJUBAVI

Tvoja ljepota je poezija Sunca!
Ljubim ti stopala kao smrt čelo pokojnika!
Dođi, umivaj me usnama
jer ne umijem ostati istoga okusa poslije suše
tvoga odlaska.
Ulazim ti kroz oči
u nutrinu tvoju
da ti poljubim srce!
Odlazim u daljine da uberem ljekovito bilje
jer sam usamljen!
Moj kult od Druida i dalje raste i opstaje,
da bih mogao obožavati tvoje ruke nezrele!
Tvoja mehkoća bića je poezija Mjeseca!
Samo natprirodna otkrića mogu
pojmiti tvoja opojna pića
beskrajnog izvora!
Sirius je jako ozbiljna po
pitanju tvojih dodira, dok
Saturn diriguje meteorima -
preko mliječnog klavira tvoja
himna svemirom odzvanja!

SVJETLOSNA VARKA

Ti si stvorena iz najljepše ljubavi,
tvoja silueta graciozne princeze
izašla je iz najljepše žive bajke,
ti imaš oblike svjetlosne varke.

Ti si nastala iz najljepše pjesme,
iz najljepšeg stiha, sama po sebi
si pjesma i stih, muzika i rima,
kao dūga si lijepa, nježna i mila.

Oko, najljepši vidik što svijet ima,
tijelo, najljepši dodir u snovima,
kao što je život svakom mio
tako si ti meni i mojim čulima.

Vidik si, dūga ili svjetlosna varka,
svjetlo što nestaje i mijenja boju?
Znam ja da ljubav nije laka,
ali želim ući u realnost tvoju.

KAPETAN U OLUJI

Noći kao da su već neko vreme tamnije
nižu se jedna po jedna nisu kao ranije
Umesto da mir i utehu pruže
one nas samo budnima drže
Do juče svi dani behu sigurne luke
sad nigde meseca nijedne zvezde
Samo teški talasi za brodom jezde
Oluja iz ruku kormilo čupa
teški lanac po palubi lupa
Kapetan pokušava konopce i jedra
čvrsto da veže
noć tamna ruke mu sve više steže
Tresu se ruke gube snagu
negde je u magli izgubio svoju ljubljenu i dragu
Plače kapetan suze mu liju
ostavljen noćas na brodu od sviju
Srce ga ne sluša samo jako tuče
sidro sve više ka dnu i mulju vuče
Bori se kapetan talasima se ne da
Kormilo još jače steže
gleda u nebo zalutalu zvezdu traži
koja između oblaka po nebu hodi
Moli je da ga sigurno kroz oluju
još ovaj put vodi

ODLAZAK OCA

Oprosti sine, i da su htele,
nisu stare kosti mogle, niti smele
da nose svu tugu...
tugu za njom.

Tako i treba, nek redom ide.
Ti ne žali da drugi vide,
već pamti da sam te voleo
onako muški, dečače moj.

Možda si i video suzu neku
u oku mom...
Oprosti sine ocu svom.
Jer...

..Bez nje ja sam ti bio neki drugi,
kakav nikada nisam bio.
Meni su dani bili dugi,
a sve to od vas ja sam krio...

... a sve to od vas ja sam krio.

Sine oprosti, slomi me sve.
Shvati, nisam mogao više bez nje.

Ti grabi, život je kratak,
dal san il jedan tren...
... a meni život bio je život,
samo dok bio sam njen.

Sine oprosti, odlazi ćale,
bolesno u meni je sve.
Ti pamti dobro sve naše lepo,
... i ne zaboravi me.
Sine moj...

ЛЕГЕНДА О ЧИКА СВЕТОЗАРУ

Не тако давно у долини Тисе, на падинама Шајкашког брега рођено је дете, првенац оца чизмара и мајке домаћице, прво од седморо деце које ће ова сиромашна породица имати. Прво дете родитеља ће касније у животу бити прво свуда. И у школи, и у политици, и у поштењу, и у поштовању, и у неразумевању, и у хапшењима, али најважније од свега биће први и у – идејама. Остаће забележено да ће бити и остати најбољи ђак којег је Српска православна црква имати, биће најбољи и у основној школи. Биће и најмлађи градоначелник Новог Сада.

То дете је на рођењу добило име Аврам, али му је име промењено у Светозар Милетић. То дете ће одрасти у човека кога ће народ славити за живота. Али, тај човек ће после смрти, иако за то неће бити ни разлога, ни људи и идеологија које ће на то утицати, и иако има један од најлепших споменика, на веома посећеном месту, напросто постати, чини се, заборављен.

Човек о коме су заживота певали:

„Слава, слава, слава Србину!

Оро кликће са висине,

глас се чује из дубине,

ни бриге те, сиви тићу,

ми смо с тобом Светозаре Милетићу!

Кад извесни шалај куцне час,

зови само ево нас!“

„А зашто не кажете име тог народа? Захтевам да кажете име МОГА НАРОДА!“

Онај који за живота добије надимак „чича“ или „чика“ доказано у свести српског народа остаје дуго, постаје „отац заштитник“ народа у српском војводству, ствара се мит око њега. Али, овај мит није нешто што је нужно саркастично. Чича Дража, чика Пера краљ, чика Јова Змај, само су неки од Срба који су још за живота добили надимак „чика“, односно „чича“.

Међутим, када један полтичар добије надимак „чика“, онда то завређује посебну пажњу.

Данас готово нестварно звучи да један политичар, заговорник либералних идеја, може бити покретач и заступник национално-родољубивих идеја, човек који је унапређивао и подстицао еманципацију жена, човек који је радио на културној свести народа.

Светозар Милетић!

Зашто је његово име толико занимљиво – Светозар Милетић?

Спојио је либерално са конзервативним, иновативно са традиционалним, модерно са архаичним.

Можда баш како га је и споменик у центру Новог Сада приказао; са подигнутом десном руком и искорак, и Срби чекају да се појави нови Светозар Милетић, који ће сигурним кораком и јасним знаком показати Србима куда треба да иду. Србима не треба чврста рука, како се то говори деценијама.

Легенда о Светозару Милетићу почела је тамо где се демократија завршила.

Чувени Јован Јовановић Змај ће 4. фебруара 1901. године, на сахрани Светозара Милетића рећи: „Није то укоп, оканите се тога, људи озбиљни, маните се детињарије! Нашто вам лес, а нашто гробница?... Па духни ветре наших уздаха, дуго ћеш, дуго Српством пирлати, сипаћеш ове свете чести-

це на нашу даћу, нашу недаћу. Деца ће бити једрија, унци наши биће светлији, нан кога падне зрно мајушно да га озари – О Светозари“.

Светозар није дочекао уједињење. Онај који је највише жртвовао, није дочекао да види Србе заједно. Онај без чије борбе би све то било немогуће. А јесу ли честице о којима је Јован Јовановић Змај говорио, пале на некога? Тринаест година после смрти Светозара Милетића почеће Први светски рат. „Мудрост започиње у чуђењу“, рекао је Сократ. Хајде да се чудимо Милетићевим радом, можда постанемо политички мудраци.

Можда се некада крилатица: „Дижите децу из колевка, нека запамте његов лик“, промени у: „Причајте деци у колевкама, да знају за његов лик“.

Легенда о Светозару Милетићу још увек чека да буде испричана.

NA PRODAJU

Na prodaju duša i mlado srce.
Cena je povoljna, može i zamena:
Za malo mastila, pero i parče papira,
Da umorna duša pronađe mira.
Da kosti odmore, mlade su al umorne,
Slomljene i usahle pod teretom su klonule.

Osmeh se odavno ugasio,
Kao da je od mnogo sunca izbledeo.
A sunca skoro nije ni bilo,
Ono se samo srcu snilo.
U zoru se u čašu žuči prelilo.
Sad je na prodaju.

Мартин Марек

VYZAKRÚCANÝ JEŽÍK

na јаношичко-словачком дијалекту

Ježík vyzakrúcaný
v šúšti póstojí,
ide tuhá zima
a ũom sa zime bojí.

Tu v snope má svoj dom,
skovaný v teplom šúšti mu stojí.
Buďe spať kým ňeprejďe zima,
lebo sa ũom zime bojí.

Ludĵa mu zľe ňeurobja,
lebo ho majú rady.
Na jar ho slnko zobudí
do lovu na strašnie hady.

УШУШКАН ЈЕЖИЋ

препев на српски језик

Јежић ушушкан
у кукурузној шаши,
дошао касне јесени дан,
а он се зиме плаши.

Ту у снопу дом има,
ушушкан у топлој шаши.
Спаваће док не прође зима,
јер он се зиме плаши.

Нико му од људи
никад наудио није.
Пролећно сунце га буди
у лов на опасне змије.

АЛИ ТИ СЕ ВРАТИТИ НЕЋЕШ

Свануће нови дан, сањаћу други сан,
али ти се вратити нећеш.
Доћи ће са југа све птице,
свој пут наћи ће скитнице,
али ти се вратити нећеш.
Небо ће и даље плаво бити,
и искра ће се у мом оку крити,
али ти се вратити нећеш.
И сви дани, набројани,
прохујали и успоменама затрпани
остаће у сећању,
али ти се вратити нећеш.
Стићи ће воз на станицу,
исписаће живот у књизи нову страницу,
али ти се вратити нећеш.
Лето ће доћи, а срце ће поћи трагом даљине,
јер нема твоје близине.

KRILA NEMIRA

Jednom osetiš vetar u kosi
i glava ti više nije ista.
Zanesen, zatvaraš oči,
do neba te vine snova silina.

I vetar snažno zatrese telo,
kroz vene protutnja oluja.
Želja se u pore uvuče,
to je početak tvog nemira.

Odletiš daleko od gnezda svog,
prateći vetar na putu za jug.
Postaneš ptica nemirnih krila,
na putu ti pero jedini drug.

Eva Gerlici Drobna

šuštanje lišća
u dubini mog srca
tišina zvoni

...

opojan miris
u posljednjim zrakama sunca
grožđe dozrijeva

...

dehidriran
oaza ljudske duše
odiseja dana

...

struja života
vibracija finih žica
glasna tišina

šušťanie lístja
v hĺbke môjho srdca
zvonivé ticho

...

omamná vôňa
v posledných lúčoch slnka
hrozno dozrieva

...

dehydrovaná
oáza ľudskej duše
odysea dňa

...

prúd života
chvenie jemných strún
hlasné mlčanie

Edita Striežencová

DRÁMA 2021

na človeških odrih
temno
nebo brez zvezd
v ozadju duha

brez korakanja

v mat halji
z masko
utišane besede
nastop brez pesmi

lažne tone in resnice
v zgodbi o minljivosti

tesnobna napetost
bolečine v odrezanih rokah
tiho samospraševanje

eksistencialne muke
kakor v Rudi Dički

slikal je svoje slike
na črnih nagrobnikih

DRÁMA 2021

na ľudských pódiách
tma
bezhviezdne nebo
v kulisách strašidlá

zákaz krokovania

v matnom rúchu
s maskou
utlmené slová
výstup bez piesne

falošné tóny i pravdy
v príbehu o pomínutelnosti

úzkostné napätie
boleť uťatých rúk
tiché sebaspytovanie

existenciálna trýzeň
ako u Ruda Dičku

vlastné obrazy premaľoval
na čierne náhrobné kamene

КОНАК У ПОЗАДИНИ

Запосела ме немоћ
Код овог крајњег
Од незнатних,
безброј пољубаца,

Који, узалудно,
Изнуђиваше заборав
Јединог правога,
Онога.

Не замире древни сој
Разумом прогнане љубави,
Већ она, живља но икад,
Уточиште у нехотичном проналази.

Бљештава сећања
Заслепише сјајем.
Сва су наспрам њега
Поређењу рада.

КРВАВО ПРОЛЕЋЕ¹

Студен пролећа рањену душу храни
крвљу натопљене земље
и бескрајним речима смираја је брани
у трептајима уморног јутра.

Краткотрајни смирај са дрхтавом језом
почиње освитом дана.
У свакој секунди и са везом
паника се шири без мана.

Узаврела лавина преплављује
уморно, беспомоћно тело,
а звук гвоздених голубова пљује
на свако вредно дело.

Они смисаоно потискују снове
кроз агонију бескраја,
али се трудимо да идемо у победе нове
путем спасења, све до раја.

¹ Песма је настала у време НАТО агресије на СР Југославију.

ПА ВИ ВИДИТЕ

Не заборављам, још си са мном.
Изнад плаво или имамо
и срца су нам куцала заједно,
иако нисмо имали среће.
Љубав може пренети и планине.
Током година, страх,
чак и усамљена празна времена,
срце без срца, али данас, љубави, данас си ту.
То у твојим писмима,
што ми од тада игра у грудима
као твоје речи, радост моја.
Само повремено би изгубљени крици,
вратити укусе шумске малине.
И море широког мириса и плавкасто
крију ме у наручју кад увече заспим.
Откад је твоја столица остала празна,
нема ко да игра шах са мном.
Тек кад ме свемир доведе до тебе
онда ћу се опет смејати
а ти ћеш моју кафу носити у златној шољи...
Нацртаћу твоје кораке у песку,
опет ћеш ме научити да пливам у мору
а на Млечном путу звезде се броје.

TAK VIDÍŠ

Nezabúdam, si so mnou stále.
Nad hlavou modré nebo máme
a srdcia naše bijú spolu, aj keď sme mali smolu.
Láska aj hory preniesť môže.
Beh rokov, strach, aj osamelé časy prázdne,
zranené srdcia bez dychu,
ale dnes, láska, dnes si tu.
To v listoch tvojich,
čo v hrudi hrejú ma odvtedy zvečnené
ako slová tvoje, potešenie moje.
Len občas nesmelo stratené zakričia,
obnovia príchute lesného malinčia.
A mora šireho vône a modrava
v objatí skryjú ma, keď večer zaspávam.
Odvtedy, čo tvoja stolička zostala prázdna,
nemá kto so mnou zahrať si šach.
Až keď ma vesmír za tebou privedie,
potom sa znova budem smiať
a ty mi budeš kávu v zlatej šálke nosiť...
ja budem do piesku kresliť tvoje kroky,
budeš ma znova učiť plávať v mori
a v Mliečnej dráhe hviezdy počítať.

SAMIRA

Uvijek kada osvane ovakvo jutro obuzme me nekakva tuga kojoj odavno znam uzroka ali nema lijeka. Naime i ovoga jutra kao i onoga nekada davno od Golaća se ranim sahatima poče vući gusta magla prelazeći polako dugačko Koštampolje, zaklanjajući vidike i sve što se se vidjeti moglo golim okom. Kako se približavala mom selu tako je u meni rasla tuga jer je sjećanje bivalo sve bolnije.

Bio sam tada prvi razred osnovne škole. Učionica puna djevojčica i dječaka. Na svakom odmoru graja i vika, tjeranje po učionici, česte svađe i zađevce, dječija posla.

Samo je ona uvijek sjedela na mjesto i nije podlijegala dješavanjima po učionici. Bila je šutljiva sa blagim pjegavim licem kao snijeg bijelim rekao bih blijedim. Crna kosa joj je prekrivala ramena spuštajući se niz nježna pleća. Bila je sićušna nalik lutki koja govori. Uvijek mi je pogled bio uperen prema njoj iako smo sjedeli u istoj klupi jer je ona sama to zahtjevala. Nije bila loša učenica jer je odmah savladavala gradivo koje nam je učiteljica predavala. Međi prvima je savladala obje azbuke, sve četiri računske radnje pa je često učiteljica pohvaljivala. Bio sam radostan radi toga. Sve u svemu razlikovala se je od svih nas učenika u razredu. Nismo se odvajali ni kući kad bismo išli. Često nije mogla da nosi tešku torbu i zamolila bi me da ja to uradim. Rado sam nosio i njene knjige a ona bi tad veselo potrčala po livadi i brala najljepše cvijeće.

Dani u školi su tako prolazili, vukli se, a mi sticali nova znanja. Jednog martovskog dana od rana jutra poče da pada dosadna proljetna kiša da je u kosti ulazila. Puhao je i hladan vjetar. Nismo imali kišobrane jer je tad to bila privilegija. Rječica koja je tekla

kroz selo nabuja a balvani preko nje mokri i klizavi. Pođosmo da pređemo rječicu koja bješe nadošla i Samira se okliznu i upade u mutnu vodu. Jedva sam je iščupao. Cijedila se sva mokra. Vratih je kući a ja zakasnih na prvi čas. Učiteljica me upita gdje sam do sad i gdje je Samira. Ispričah joj i ona zavrtje glavom.

Toga dana se vraćah sam iz škole. Kiša nije prestajala. Prvo navratih kod Samirine kuće. Ležala je i tresla se od hladnoće i buncala. Bila je ozbiljno prehladna. U toku dana nekako su je prebacili do bolnice gdje su konstatovali ljekari jaka upala grudiju. Ostala je mjesec dana u bolnici. Došla je kući zaliječena. Još nije smjela u školu. Ja sam sve pisao što je trebalo i nosio joj kući. Radovala se je svakom mom dolasku, čavrljala nešto i smijala se. Sve je savlađivala kao da ide u školu. Zadnjih petnaestak dana ipak oporavljena pođe u školu. Svi joj se obradovaše a naročito učiteljica koja je mnogo voljela. Propitivala je onako uzgred gradivo i zaključila da zna mnogo bolje od polovine učenika. Na kraju godine prođe jako vrlo dobra.

U drugi razred je bila dosta neredovna jer je često morala da izostaje iz škole. Ja sam se sa njom i dalje družio. Bila je sve bljeđa u licu i providnija. Čiljela je iz dana u dan. Jedino joj vedrina nije nestajala kada bih se ja pojavio u njenoj sobi. Povjerova mi se da je bole grudi i da često teško diše. To sam primjetio u dane kada je pokušavala da ide u školu i kada bismo se vraćali. Uz uzbrdicu je jedva hodala svaki puta sve teže. Pored kuće njene je neki njen predak odavno zasadio jedan hrast koji je danas bio debeo i veliki i tri bora i tri jele okolo njega. U sunčanim danima često sam Samiru zatijecao kako sjedi na debelu hrastovu granu među grančicama borova i jela.

- Ove grane borove mi vraćaju dah. Mnogo mi je lakše kada sjedim ovdje nego u sobi. Zamoliću baba da mi ovdje napravi malu kućicu i da noćivam u njoj kada su noći toplije.

Poslije dva dana njen otac joj napravi kućicu na hrastu. U njoj joj stavi posteljinu i njene potrepštine. Kada navratih ona me

pozva da se ispenjem kod nje. Zadivila me je kućica. Uđosmo u nju jer je tako željela. Bili smo srećni. Radovala se je što sam tu. Odvaži se i poljubi me u obraz i priznade da je svaki moj dolazak sve više raduje.

Pričala mi je o noći koje provodi u kućici, o zvukovima koje sluša, o čarlijanju vjetra u krošnjama drveća o žagoru žaba u rijeci, jutarnjim predivnim pjesmama ptica koje je bude, o mirisu borova koji joj dušu blaže. Bila je oduševljena ali je sve češće kašljala. Sve se je češće pridržavala za grudi.

- Boli me, - rekla bi i mijenjala bi raspoloženje.

Vukli su se tako proljetnji dani a ona je bivala sve slabija. Jednoga dana učiteljica nam predloži da cijelo odeljenje idemo da posjetimo našu Samiru. Pođosmo. Vodio sam drugare njenoj kući. Kada uđosmo u dvorište i ja je pozvah odazva se uz kašalj sa drveta. Učiteljica se uspe uz merdevine sa strahom jer nije bila vična. Malo posjede kod nje i siđe. Lice joj je odavalo zabrinutost i suze zaiskriše. Peli su se drugari i drugarice kod nje i silazili. Bila je ne samo srećna nego joj se i raspoloženje vrati i osmjeh, i glas joj se iščisti i smjeh se prosipao okolo. Svako od drugara i druga-rica joj dadoše po neki predmet koje ona ostavi u svoju kutijicu da ih čuva.

- Kad prizdravim ovim poklonima ću biti prezadovoljna kao što sam i sada i čuvaću ih dok sam živa. Hvala draga učiteljice što mi dovedoste društvo. Čim ozdravim eto mene da budem među vama. Ne mogu da vas zaboravim i rado se sjećam svakoga trenutka u odjeljenju. Svi ste mi mnogo dragi. Sve vas volim i voljeću do smrti, - i povuče se dublje u kućicu očiju punih suza radosnica.

Vukli su se tako proljetni dani jedan za drugim. Jednoga dana pade jaka kiša. Sjutrada osvanu nedjelja. Ne mogoh da spavam i ustadoh ranije. Otjeraše me da čuvam krave na seoski pašnjak. Prohladno jutro vedro ali zubato. Od Golaća se pojavi magla, gusta i siva, milela je po polju lagano. Najzad stiže i do mene. Ja sa

kravama utonuh u nju. Ništa se ne vidi osim mojih krava i čuju zvona na ovcama i govedima.

Odjednom ču se lelek i plač iz sela. Ušutjeh. Određivao sam mjesto odakle dolazi. Nekako od grupe kuća među kojima je i moja i Samirina. Plač i lelek se je povećavao. Nešto me tače u srcu.

„Da se nije što Samiri dogodilo“ - pomislih.

Učini mi se da ženski glas i pomenu njeno ime. Ne mareći za krave kao lud potrčah prema kućama. Kod Samirine kuće počeo narod da se skuplja. Majka joj je jednako plakala i naricala. Ne videći nikoga i ništa uspeh se na hrast. Kućica je bila prazna a posteljina krvava, naročito jastuk. Samire nije bilo. Neko mi reče šta se je jutros desilo sa njom. Jako se je zakašljala i ispljuvala mnogo krvi i prestala da diše.

Zato ne volim jutro sa maglom koja se vuče po zemlji, jer me evociraju na djetinjstvo i dane kada je Samira bila živa i u jednom ovakvom danu otišla na onaj svijet kako bi prezdravila.

СЕЋАЊЕ И ИЛУЗИЈА

Сећања ме давна к'о вино опила,
мисли иду смело и где нисам хтела,
јавише се гласи, добила сам крила
да одлетим тамо и где нисам смела.

Илузија враћа дражи давних дана,
усне су ми биле само нежне лати,
падало је лишће са злаћаних грана
на увојке моје да их све позлати.

Желела је душа све да преобрати,
да се срца жеља брзо окрилати
и са другим стане у кондир од снова.

Сада јасно видим и срце ми слути
свака жеља мора увек да одћути,
да би стару жудњу заменила нова.

ВЈЕЧНА ЉУБАВ САРАЈЕВА

Вјечна је према њој његова,
Вјечна је према њему њена.
Љубав из времена снјегова,
Љубав знана улицама Сарајева.

Памте их људи, улице и град,
Ту љубав истинску и праву.
Да ли су они заједно и сад,
Питање нам пролази кроз главу.

Пуцали су у љубав, али је нису убили,
Никада и неће, вјерујем у то.
Вјечно су се њих двоје заљубили
Љубављу хтјели да побједе зло.

Вјечно ће живјети сјећање на њих,
Љубав на мосту његова и њена.
Док жубор хладне Миљацке тих,
Говориће да љубав је даље отишла загрљена.

ТАКО ЈЕ КАКО ЈЕ

Кад истину речи твоје кажу
Кад о нечему проговориш први
Једни казаће да те речи лажу
Док другима струјаће у крви

Ти их пусти, не слушај ни часа
Грли своје младе соколове
Што си за њих симбол спаса
Што те к'о човека воле

А борба к'о борба, мора вечна бити
Нечовеку никад истина не годи
Па би хтео са очију је скрити
А ја кажем, нова се историја не може да роди

ИГРА

Коста је највише волео да суботом, рано ујутру испија кафу у центру града. Чаробност таквог тренутка уобличавало је рано пролећно сунце. Бојажљива светлост зрака некако је обећавала сунчан, ведар дан. Један од оних, у коме (ако будете активирали своја занемарена чула), осетите мирис пркосног, раног цвећа што се уплете и скрива испод праме-на косе. Иако је волео да се поиграва бојама како би разбио монотонију сиве коју је прилично волео, овог пута није марио за њему својствен стил одевања. Волео је понекад себе да изненади касуал гардеробом и немарношћу. На спортске бермуде, навукао је сиви дебљи дукс, ставивши капуљачу на неукротиву косу. Фризуру је обично намештао пред сам излазак из куће, помоћу својих десет прстију, поигравајући се густим, тамним локнама.

Загазио је у своје омиљене патике, зграбио кључеве од куће и лаганим ходом кренуо. Решен да нешто промени у свом животу. И како је до сада увек мењао неке баналне, тривијалне ствари који нису дале резултат какав је очекивао, знао је шта му је чинити. Оно најтеже. Оно о чему дуго размишља и што никад на крају не спроведе у дело.

Оставиће Ему. Његову девојку. Заправо такозвану девојку. Ону чије име више не жели ни да чује, о којој више не жели да прича. Вешто је мењао тему сваки пут кад би га о њој нешто питали. Умео је тако лако са речима. Сваког би заварао осмехом враголастог детета. Све око себе. Само није умео себе да превари.

Људи би га питали како је Ема, где је, шта ради. Зашто их не виђају заједно. А он је знао сва питања унапред. И ко ће и када да их постави. Једино није знао одговоре. Ни један од њих. Јер ње одавно нема да се јави. Само је заћутала. Без речи и објашњења. Онако како је највише мрзео. Туп и тврдоглави потез повлачења. Знала је одлично његове слабе тачке, знала је како да га повреди. Али овог пута, чукао је и он. И, како се чини, из дана у дан у том се ћутању изгубио. Весело је блебетао са пријатељима, смејао се срцем њиховим шалама, ширио ведрину, хранио свет крупним насмејаним очима. О свему је причао, само је о њој ћутао.

Пријатељи су престали да је помињу. Добро су знали да се иза тамних, крупних очију крије бол. Туга. И као и сви мушкарци, ћутали су са њим о тој теми. Дајући му на тај начин солидарну пријатељску подршку. Да издржи. Јер, једном ће већ проћи.

А пролазило није.

У кафићу није било гужве. Јутра су углавном празна. Испуњена неком притајеном слободом. Чекао је своју прву јутарњу кафу, омамљен мирисом кофеина и млека. Музика је загревала успавани дух. Живот је леп – помисли. Љубав је прецењена. Лепо се живи и без ње. Положи телефон на сто, посматрајући га нетремице. Као да се у њему налазило неко тајно оружје. Нека пречица за његов спас. За олакшање душе. Окончање немира.

Испи први гутљај кафе и узне телефон. Ње није било у именику. Толико пута је уписаивао и брисао њено име, баш као из свог живота. А увек се враћала. И сваки пут је требало да буде последњи.

Овај ће бити – помисли.

The end. Написа без имало труда да звучи оригинално. Нема више воље ни за то. Нека јој други пишу китњасте речи. Он је своје истрошио. Стегнутог срца, какво уме да буде када

је човек решен да буде јак и одлучан, посла јој поруку. Одгурну телефон брзим покретом од себе. Као да се уплашио да се не појави. Јер не би имао храбрости да овако нешто на глас пред Емом изговори.

Телефон зазуја. Њему се срце убрза, дланови презнојише. Ема никад није одмах одговарала. Још једна ствар која га је излуђивала. Није хтео одмах да прочита поруку, није још увек ни знао да ли је од ње. Завали се у столицу и пусти мисли да се разведу на час. Пусти их да се са музиком уплету не би ли се ослободиле накупљеног терета. Зажмури. Па опет нагло отвори очи. Узе телефон видевши да је поруку послала баш она. Ема. И обузда онај први налет жеље да што пре прочита. Јави се у њему трукна наде да је овај пут нешто другачије. Да ће све бити у реду. Зурио је у њено име у телефону а онда палцем олако обриса поруку не прочитавши је.

Нема наставка Ема, тихо рече. Не овај пут. И поново се завали у столицу, сада већ уз дубоки уздах. Прекрсти руке на грудима уз благи, пркосни осмех. У глави му је одзвањало „*Game over*“.

Игра је завршена.

BOSANSKOM ULICOM

Koračam prašnjavom cestom, gradom presječenim na pola... A jedno ime nosi!? Posmatram djevojčicu od četiri godine kako ispred pozorišta prosi pruženog dlana. Doziva prolaznike - a na nju niko ne obraća pažnju. Bosa je, lice joj je mrljavo od ostatka sladoleda kojeg je pronašla bačenog na trotoaru. Malo dalje, na klupi bez naslona, sjedi sredovječni čovjek bez obje noge. Čita novine i smije se ljudima što obilaze oko njegovih batrljaka, okrećući glavu u stranu... Misle: „Šta on tu radi!?” Gadjljivost ne umiju da sakriju. A on samo ponekad upre pogled u vrh planine što se izdizala iznad grada, predivna... Što je čuvala ostatke njegovog tijela.

Prolaze ljudi... Nestaju u prazninama svojih života. Tu ima jedan most, i od pola mosta latinica postaje ćirilica. Tuga postaje radost, ili radost tuga - zavisi s koje strane dolaziš. Ovdje sam rođen. U malom gradu po čijim se džadama krv ljudska kišama još oprala nije. Tu sam i umro onoga dana kad su puške zanijemile... Ali to niko ne zna! Sretoh kod pruge kojom vozovi već godinama ne klepeću djevojku nalik tebi. Umivenu blagim vjetrom s juga. Krila je tek raširila i tu je, znam, samo da bi otišla. Tako trajemo.

- Da li još pišeš? - pita me. Ćutim. Stišćem još više tišinu. - Pišem - rekoh, a glas me skoro izdade. Gleda u moje oči žalosno, pa izmisli smiješak. - A kome pišeš, kad nikome stalo nije? - I ode niz mahal, vesela. Grcam pasjom mukom i bolesna osjećanja krijepim umorenim nadom. Ne zna da znam sve ono što je prećutala. Suton malaksava! Nešto teče, sporo, jedva čujno. To se dovlači noć puna suza. Treba mi piće!... I pjesma ljubavna! Prate me sokakom golobrade zvijezde i mjesec u kratkim pantalonama. Plačem!... Boli me sreća, plaše me žene studene od jalovih kiša... Taj put ispred mene i cvijeće na njemu...

Ponekad u trenu ostarim za hiljadu godina.

VERA

Onaj ko vere nema, ni čudu neće svedočiti
iz praznog u šuplje će točiti,
jutra će mu bez noći svitati
dani po bespuću skitati.
Putem će hodati, kraj mu neće videti
kuću bez krova će zidati.

Ko vere nema zalud će mu dani teći
nit će imati, niti šta steći,
kod bunara biće žedan
kod dukata go i bedan.
Vatra ga neće ogrejati
zadnju paru će dati,
za lek, za radost i trenutak sreće,
al bez vere to imati neće.

S verom u Boga i teško je lako
s verom se stigne do vrha polako,
vera te vodi s verom se budiš
dok imaš veru, snagu ne gubiš.
S verom u Boga dok sviću jutra
imaš juče, danas i sutra,
ovde i onde, tamo i svuda
onom ko veruje Bog čini čuda.

АМАНЕТ

Гледам те, одрастао си, велики. Већи си од оца. Са својом децом око себе. Сретан. Да, сретан си, видим. А, као да је јуче било. Мали дечак, који је волео да се мази. И док се није наситио мажења није му почињао дан. И њихала сам те на ногама, тако си најлакше могао да заспиш. Тако сам и твоју децу успављивала. Ех, где ли су отишли сви ти дани... Отишли... просути као жито. Нисам заборавила непрспаване ноћи, када је твоје лице пламено од ватре, дозивало моје име. Прву љубавну бол. Немирни дух... Немирна крв, инат, жеља да што брже порастеш, да укусиш неке нове светове... да ходаш по трновитим путевима... А ја, ја увек поред прозора стајала, да те дочекам, да те испратим, болесна од бриге, због твога одлажења и враћања. Сада... ти растеш твоју децу. Ја старим. Дај Боже да остарим. Кажу, тешко ономе ко није остарио, није дочекао да види многе радости. Можда ја заиста старим, па не могу да разликујем твоје шале од увреда (за тебе то нису увреде), ти се само шалиш. То ти тако кажеш. Али, нека... И сваки пут пожелим... ако не дочекам... када порасту твоја деца, када њихове речи буду налик мојима, да ти кажу – Ех, татко, да ли памтиш, како си говорио баби? Кажеш ми – Немој мајка...немој...твоје су речи као клетва! Сачувај Боже, нису клетва сине мој. Кунем се. Ја бих хтела да остариш, да дочекаш моје године, па и више. Да уз сваки уздах из дубине душе, да ме потражиш, тамо...далеко, међу звездама да погледаш, па да кажеш: - Еххх, мајко... И, тада овај аманет, ове моје речи да споменеш. И да не кажеш клетва сине, да кажеш, ех, мајко... аманет је..., аманет мој сине

КАД ЗАПНЕМ СА ЗАПЕТОМ

(сатирични интерпункцијско-правописни играказ)

Била једном једна тачка. Долазила је на крају свега и сваком је лонцу била поклопац. Када проври оно из лонца, тада заврштити узвичник, као нека љута и размажена дјевојчица. Дође нека усправна и надурена црта, која поклопи и ту тачку-поклопњачу, па и њој, аман, неко може доћи главе.

Кад неко пуно, пуно, пуно прича, меље, таврља и наклапа, тада се протегне једна лијепа и згодна запета. Не дао Вам драги Бог да је питате како јој је право име. Неко, понекад, онако, стидљиво, тотално небитан попут апострофа, запита, потежући и упитник и двотачку и српске наковрљене наводнике: „А, извин’те, како је Вама право име, зарез или запета?” Ијаооо, муке ли!!! Сто узвичника се тада на апостроф насади и сручи! „Та шта, шта ме питате, како смијете, како се усуђујете...?” И тако, навезе се стотину и више истих питања увријеђене запетине части, као и бесконачан број тротачки... Никад краја. А, тек сузе. Сузе запета рони, плаче за цијелу васиону. Растегну се сви тонови акцената и накостијеши се баш онај краткосилазни, који Бога моли да са њега коначно, та запета, сиђе...

Тако... – Сугурно се, драги моји, питате, којег је рода запета? Исто вам дође, као и тачка. Њена је посљедња и прва. Женска је то работа. Али, тачки бар онај мушки узвичник дође главе, а запети, нико, никад... Драги Боже, кад запнем са запетом, ниједно јао! и ниједан узвичник ме спасити не може!

TRAŽEĆI SEBE

U miru sa mislima, prebirem po sebi
istražujem svoja, zadata, životna dela.
Lagano hodim po rasutim mislima.
Detinjstvo je, virim iz malih cipela.

Spokojno, skromno, vragolasto detinjstvo.
Spava mašta, budi na platnu sećanje.
S nestrpljenjem čekam nova iskustva,
za nevino dete – veliko odrastanje.

Život k'o život, igra se ljudima,
uzrele nade u lavlju čeljust stavlja,
baca u vatru sopstvenih iskušenja,
putem mesto latica, trnje ti postavlja.

Uvek smela, hrabra, s ljubavlju u sebi,
skromno mi ognjište od mermera dvorac.
Porodica, ljubav, stihovi u srcu,
sa životom čvrsto hvatam se u koštac.

Svakodnevno ne ispuštam iz mišlju sebe.
Oslonjena dušom uz božiju ruku,
sebe pronalazim u malim stvarima,
Na prostranstvu dobra, čuvam krotku luku...

IZGUBLJENI SNOVI

Kiša je lila kao iz kabla. Nebo su presecale munje, koje bi kad kad obasjale stravični prizor. Grane stoletnog drveća su se pod naletima vetra savijale do zemlje. Činilo se da tako malo treba da ih iščupaju iz korena. Stabla su cvilela od nemoći pred ovom nemani.

Pokušavala sam da se negde sakrijem. Da drhtavim rukama ugrijem bar malo promrzlo telo. Vrištala sam, ali od rike gromova, moj glas se gubio. A u ovoj nedodžiji nije imao niko da ga čuje. Nigde nikakvog zaklona, nigde nekog živog stvora da sa njim podelim ovaj košmar. Čak su i životinje negde pobegle. Našle neko sklonište, koje nisam uspela da nađem.

Iznenada, kako je oluja došla, tako je i prestala. Sunce se pojavilo ni od kuda. A ispred mene staza okupana sunčevim zracima. Oko staze izniklo cveće, čiji je opojni miris golicao nozdrve.

Pošla sam tom stazom, a nisam znala kuda me vodi. Samo sam znala da je to pravac kojim moram da idem. Išla sam... Išla, a kraj joj se nije nazirao. Iznenada sam na stazi čula šum vetra. Nešto mi je šaputao

- Hej, gde vodi ova staza?

- Vodi do tvojih izgubljenih snova. Nađi ih.

Nastavio je da šumi, a ja sam začuđena stajala na stazi.

Probudila sam se sva u znoju. O hvala Bogu, ovo sam samo sanjala. Čula sam dobovanje kiše po prozoru. Jutro je svitalo. Slike iz sna bile su žive, kao da sam ih zaista doživela. Bilo mi je hladno, kao da sam se smrzavala. Ali, šta je značila ona staza.... Vetar... I izgubljeni snovi. Rekao je da je to staza mojih izgubljenih snova. I da je nađem.

Od toga dana tražim svoje snove. Krenem svakom stazom sa koje se širi opojni miris cveća. I hodam, ali ne nalazim to što tražim. Nisam razočarana. Pođem drugom stazom, i tako u nedogled.

Još nisam našla svoje snove. Još uvek ih tražim i uvek u meni neki čudni nemir kad krenem nepoznatim putem. Verujem da ću jednom naći svoje izgubljene snove. Ko zna šta me čeka na nekom novom putu?

SREĆAN TI ROĐENDAN SINE

/pesma u akrostihu/

Srećan ti rođendan sine
raširi ruke ka majci, kao ja nekada
evo ti sreće, blagodosti i veselja
tvoj duh neka Svevišnji oplemeni
a, sve ludorije vetrom obriše
na današnji tvoj najsretniji dan.

Ti si moj ponos i dika
i moja radosna večita briga.

Rodio si se s prvim pahuljama
ozaren majčinom ljubavlju
đerdani od zlata nisu ti prišli
emocije mi u oku suze radosnice
na zahvalnost Svevišnjem što mi te dariva
dan 28. novembar 1983. nezaboravan
a, srce ubrzano kuca li kuca...
na opštu radost bratu i sestrici.

RUINE

U tišini svoje sjene sjediš i razmišljaš kako je sve moglo drugačije da je sudbina karte izmješala bar malo bolje. Ne bi bilo ovog što nikada nije trebalo da se dogodi, a ono što željno iščekuješ odavno bi došlo na red. Ovako stalno za tobom ide želja koja je odavno utihnula jer joj nisu dali da živi. Zašto pravo na sreću nemaju svi?

Dok sklapaš razbijene dijelove svoga života kroz vrijeme prolaziš rapidno. Ne možeš zaustaviti smjer i pravac koji te nosi, ne možeš spriječiti neizbježno sutra koje te čeka gdje god da se okreneš. Sakriješ se od svih, ali i tamo gdje te nema sam se nađeš i već unaprijed znaš da će te i drugi naći. Zatrpan ispod ruševina sjećanja tražiš izlaz, trag svijetlosti ka boljem sutra. Ako mogu drugi zašto ne bi i ti? Po ko zna koji put iskopaš i onaj zadnji atom koji skrivaš negdje na dnu srca i zakoračiš. Ne znaš da li su vrata ili prozor i koliko je dubok ambis, a nadaš se da je ravnica pregledna, obojena sa emocijom koja te tjera naprijed jer nazad ionako već odavno nemaš kome. Strpljivo hodaš jer nebo baš takve voli i pomisliš da ne postoji ništa što ne možeš da uradiš. Ne vrijedi da lamentuješ nad onim što je prošlo, a ne vrijedi ni da se raduješ nad onim što nikada doći neće. Ali jedno možeš. Nemoj da odustaješ jer suđeni kraj svima će doći. Najgore je ostati bez volje koja je osnovni točak koji pokreće juče, danas i sutra.

Možda se jednom dogodi nemoguće u koje malo ko vjeru ima. Negdje ispod ovih ruina tinja plamen koji se ne gasi. Volja je kapija za ulaz i izlaz u bilo koji svijet.

SVE JA TO OSETIM

Osetim tvoju
neprolivenu suzu
u oku.
U osmehu tvom
osetim tugu
duboku.
Tišinu tvoju
što glasom očaja
odvzanja.
vapaj za pomoć
i bez tvoga
pozivanja.
Sve ja to osetim!
A, uzdam se jedino
u Boga.
Da mora na kraju
biti dobro,
posle svega toga.

NE ČUJE SE ŽAGOR POMELJARA

Napuštene vodenice stare
prate šum reke i put njenog toka
od svih ostavljene, usamljene, puste,
nanizane duž reke i potoka.

Ne čuje se žagor, cika pomeljara,
muk, tišina, ko kraj svoj da slute,
da će ih odneti nabujala reka
ko praune puževe školjke, ćute.

Razveseli ih ponekad slučajni prolaznik,
tišinu poremeti samo cvrkut ptice,
uglavnom tihuju puste i same,
zaboravljene vodenice.

Nekada su vodenice prepune bile,
čula se pesma zemljaka iz kraja.
Umesto ljudi, sada divljač šeta
po urvinama moga zavičaja.

A ŠTA AKO?

A šta ako svet stane u ovom trenutku
i pogledi nam zgasnu istog trena?
Da li ćemo se i dalje voleti u nekom kutku
ili će nas prekriti neka večna sena?

A šta ako svet stane ali samo za druge
a mi nastavimo da dišemo kao jedno?
I istog trena nas napuste sve tuge
i sve ono što je bilo za života bedno.

A šta ako svet stane a naša ljubav živi
i naši prsti se ispletu do modre boje?
I niko nas više za zaljubljenost ne krivi
jer konačno smo pronašli utočište svoje.

A šta ako svet stane i izgube se duše
moja na jednu a tvoja na drugu stranu?
Da li ćemo se prepoznati ako nas preruše
i neke druge boje u naše oči kanu?

LETI SA MNOM

Ljubi me kao nikada pre,
kako nisi ni u najluđem snu,
ljubi me sa mnogo strasti...
Hoću da osetim plamen ljubavi,
da gorimo u zanosu,
da osetim da moj si ti.

Raširi ruke i zaustavi vreme,
neka teku samo poljupci puni žara...
Sjajnim očima, punim vatre,
upali zvezdane fenjere da svetle;
da gore samo za nas,
i osvetle stazu naše ljubavi.

Radosna pesma duša naših,
neka se prolomi kroz noćni mir;
srca otkucaji da budu sve jači,
kao udari bubnjeva koji vode u trans.
Ti, neko poseban, zagrlji me snažno...
Zagrlji me rukama, zagrlji me dušom;
savršen je trenutak...Leti sa mnom.

ЕПИТАФ

Док сам ходао руку под руку са животом - видео сам свашта; никаква новост. И кишу што ка небу пада, мртве што тек након смрти прогледају, век у трену, време што тече и ван сатова... Да не откривам све већ сада. Искрено читава васиона ми допушта да те овде лажем; мешам фикцију са стварношћу. Свакако да нећеш знати шта је шта док читаш.

Е, баш из тог разлога сам и одлучио да постанем писац (да те лажем). Чуј - постанем... Нит се писац рађа, нит се постаје, он се пронађе - сам у себи. Скривен дубоко у мени, теби, чучи неки Мураками, Стајнбек, а можда чак и Хенри Кинаски (читај Чарлс Буковски). Јер, једино ако тражиш - наћи ћеш, или ти „Иштите и даће вам се...”. Морам признати да сам ову мисао (свима познату, али у недостатку других...) грешно украо из оног дела Светог Писма које Вуди Ален не признаје. Или Данило Киш, Спилберг, Боби Фишер... Јасно ти је.

Дакле - писац. Да, то сам ја. Успешно? Мање више, више је мање. Но, добро. За колико се људи није ни чуло или обратила пажња све до смрти? Превише, нажалост или срећу. Андрић је негде записао како не жели да га памте, већ забораве. Дакле, оне што их се након смрти сете предводи Кафка. Не помислим на њега, нека ми опрости свемир. Себе се самог сетим.

Већ ти је јасно, да. Мртав сам. Ево сада ће већ... Па, пар дана. Сагорео сам у сопственом пламену што је требало истину у тами да покаже.

Изгледа да је ово та истина.

Ana Stojanović

VAZDA

Nema lepši danu kraj,
Nego mek tvoj zagrljaj.
U noćima i po danu ,
ja bih samo na tu stranu.

Hoću samo da te stegnem,
Da kod tebe ja pobegnem,
Utonem u miris tvoj,
Tada poznam da si moj,
Srce onda jako tuče,
Tako danas, tako juče...

Kakva li te sila sazda?!
Ja bih tako vazda, vazda...

BOJAZAN

Evo me sada, sama stojim.
Ti me pitaš da li se boji m.
Naravno, da se bojim.
To mi kazuje da još postojim.

Čega se bojim? Nije ti jasno?!
Za to si kriv.
Zavoleh te strasno.
Dadoh ti sebe i još mnogo više,
Dadoh ideje, ljubav i san,
Dadoh misli, noć i dan.
Širokogрудо, sve sam ti dala.
Ne, ne treba mi hvala.
Trebao mi je samo stisak tvoj,
Tvoj pogled, kao dvogled moj.
Podrška tvoja, kad nisam svoja.
I još tako neke sitnice:
Da maziš moje bore i lice,
Da pijemo kafu u negližeu,
Časkamo dugo u foajeu,
Kritikujemo svet,
Ismevamo vlast,
Da jedno drugom budemo strast.
Sve oko nas može i ne mora,
Sve drugo i nije važno.

Zajedno preko reka i mora,
Sa rukom u ruci u svakoj luci.
I eto, tako, sve sam ti dala,
Od tebe pravila ideala.
Videla ljubav gde bilo je nije,
Lagala druge, lagala sebe,
Volela i ljubila samo tebe.
Sada, naravno, strašno se bojim.
I pitam se:
Umem li,
mogu li,
smem li da volim?
Ne, stani!
Ne pitam tebe.
Ti to, svakako, ne bi znao.
Ti si samo uzimao.

PRIŽELJKIVANJE LJUBAVI

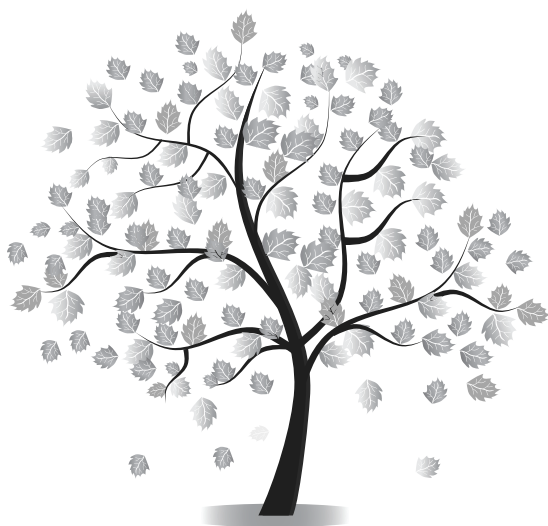
Ruku tvojih toplinu hoću
Svake noći i svaki dan
Zapevaj, javi se ne odlazi čuteći
Samo ti si java mi i san.

Ne veruj očima što u prolazu
Miluju svet i ne gledaju me više
Stara ljubav još bukta u meni
Poezija-sva duša moja
samo tobom diše.

Na starom putu u bespuću
izgubljeni
Mi postali smo stranci;
Al' dobro znam slutiš i sam
stegnuće
Nas na životnoj stazi –
- stare ljubavi lanci.

Javi mi se olakšaj bol
mi izgubljenoj
U ovom bespuću tužne noći;
Da li ćeš k'o nekada
U moj zagrljaj, misli, javi
u snove mi doći...

Usana tvojih toplinu hoću
Svake noći i svaki dan
Javi mi se olakšaj bol
mi izgubljenjoj -
U ovom svetu tužne noći.

СРЕЋА

Има једна мудрост стара: И за срећу треба дара!
Чика Душко рече тако - Срећан бити не зна свако!

Појединци у животу заиста се пуно муче,
Шта да раде кад не знају своју срећу да укључе?
Бити срећан ствар је става, наших мисли, наше воље –
Замислимо да смо срећни и све одмах биће боље!

Први корак, замисао, онда ваља преломити –
Одлучимо бити срећни – треба чврсто то решити,
Мада, није тако просто – на том мора да се ради,
Но, верујте, сваки напор поштено ће да с` награди!

Није, дакле, све до среће, много више је до људи,
Тек искрено срећан човек увек се крај среће буди!
У другима узалудно може тражити се годинама,
Што и није ништа чудно – права срећа је у нама!

ЧУДО

Сваког чуда доста већ трећи је дан,
Но, ово не досади ни после три века,
Дође Бека и - к'о дланом о длан,
Свет наш поста живот малога човека!

Пардон, није мали – само тела ситног,
Ал' од првог погледа и од првог трена,
Свима нама тако значајног и битно,
Да је све пре ње сад тек успомена!

И ко сад да мари шта се збива споља,
Што корона ова целим светом плеше?
Бекица је центар нашег видног поља,
И, кроз визир тај је све лакше нам и лепше!

Боки је комплетно измењена стварност
Нама „само” мисли, осећања, дела,
Па да ту покуша дочарати радост,
Књижицу јој написати жели тета Јела!

Малу једну књигу, пуну Лепих Речи,
Подарак малени за наш најголеми дар,
Да скупа утабају тај пут према срећи,
И да нам потрају – та три века бар!

ЗЕЛЕНИ АЛБУМ

Неке људе виђам још само на слици,
Тако да свој албум, зелени и цветни,
Са радошћу отварам у свакој прилици,
Кад пожелим време кад смо били сретни!

Волим његов мирис, његових страна,
Сећа ме да и ја сам некад боље била,
И волим да свратим до тих давних дана,
Док не постах птица увезаних крила!

Но, знам, неки нису ни толике среће
Да се могу старих сећати времена,
И њихово стварно више бити неће –
Званично су постали само успомена!

Те ја, пре него што пређем у сећање,
Желела бих неког оставити трага,
Те заклапам албум, крећем у стварање
Успомена нових за сва бића драга!

И шта ћу да стварам? Разуме се, песму,
За чију ћу вредност све од себе дати,
Па нека и буде само траг у песку,
Не марим – моје је било покушати!

OSUDA

Prļjavim mastilom papir beli ljubim -
smrtni šaljem poljubac u slučaju mom...
Tiho, krišom, da sama sebe ne budim
i dok dušu sakrivam u vrtlogu tom.

Papir se cepa u dodiru sa suzom;
kò kiša da lije pa razliva reći.
Sumornim pogledom i drhtavom usnom;
ali moj pakao time se sam leći.

Kajanja su mnoga obećanja prazna.
Koreni slobode polako se suše
čekajući samo kad sledi ta kazna;
Osećam mračnu samoću moje duše.

Pa šta i da jesu? Ko još to da kaže?
Svi svoje praznine kažnjavamo jako.
Na kraju nas noći niko ne laže; jer
kostim lažnih reći oblačimo lako.

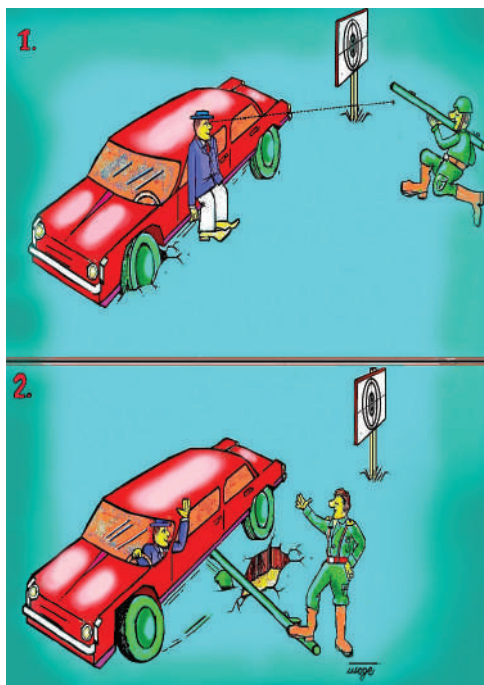
MEMORIJA

U očima duše urezan mi osta pogled jedan,
On zgrabio je dah, a ja baš tada prestadoh da dišem.
Njega pamte i moje matične ćelije.
Ja ćutim, a on priča,

Ko vatra gori, a na ljubav liči.
Molila sam te da pogledaš me,
A ti si lutao.
A ja ukopala sam te u mjestu,

Da i ulice na tebe mirišu.
A vrijeme je najveća memorija,
Zato ruke dajem mu,
Da na ljubav sjeća me!

Тодѐ Ристо Блажевски

ПЕШАЧКА НЕПРАВДА

– Во, животињо стоко... ко ти је дао дозволу?! – и још којекавих ти не увреда је један пешак, истурао – преко затвореног ветробранског стакла возачу који не само што га није пропустио, по свих прописа, на пешачком прелазу да доврши прелазак улице, него што га није и, за мало – прегазио на чисто. А возач – обешењак, је мрмљао нешто, али мени је изгледало као да мање брине за то, већ као (и само) да прати (и више брине), да ли ће га овај млатнути с нећим тврдим и опасним, него што га само тако вербално удостојава велерадском пажњом и нужном толеранцијом.

Завршила је та сцена тако некако, (мислим... без туче), и гледај чудо: какве ли ти случајности?! Овај, возач-обешењак, повозио је своја кола још двеста-триста метара, и мало ниже од тог места, застаде. Паркирао је, изишао из возила и кренуо пешице плочником.

За то време – угрожени пешак, који је мало пре једва спасио живу главу прелазећи преко пешачког прелаза, приступи свом, мало изнад тог места – паркираном ауту, седе за воланом, упали мотор, и јурну према пешачком прелазу. А тамо (ево најављеног чуда, или ти: какве ли случајности), на самом прелазу, налети на пешака, и то ког? Оног возача-обешењака који мало пре, не само што га није пропустио – по свих прописа, на пешачком прелазу да доврши прелазак улице, него што га није, за мало – и прегазио на чисто.

– Во, животињо стоко... ко ти је дао дозволу?! – и још којекаквих ти не увреда је и овај, малопређашњи возач, а сада тек новопечени – пешак, истурао - преко затвореног ветро-

бранског стакла возачу – пређашњем пешаку, који (мало пре) не само што га није пропустио, по свим прописима, на пешачкм прелазу да доврши прелазак улице, него што га није и, за мало – прегазио на чисто. А возач (новопечени обешешњак), је мрмљао нешто, али мени је и он више изгледао како да мање брине за то, већ као (и само) да прати (и више брине), дали ће га овај млатнути с нечим тврдим и опасним него што га само тако вербално удостојава велеградском пажњом и нужном толеранцијом.

– Деда, а како треба најмирније прећи улицу? – упита ме мој мали унук који је све то гледао док смо шетали улицом.

– Не знам лане моје! – рекох му. – Још учимо.

USPAVANI DIV

Znanje vekovima sakupljano
leži duboko zakopano
unutar uspavanog diva
što sa patuljcima živi
i misli da je najmanji od svih.
Sposobnosti neizrecive
što se pojmiti ne mogu
u zaboravu žive,
jer zaborav stečeno izbrisati ne može.
Glumac sebe izgubiti ne može.

PRAZNINA

Sve oko mene gubi draž, nestaje.
Sve u meni lako umire
i jos lakše prestaje.
Svaka slika počinje da bleđi,
ničeg se ne sećam.
Svaki osećaj u meni se ledi
ništa više i ne osećam.

Ne osećam otkucaje svog srca,
ni da li kucajuć se smeje
il' možda u bolu davi se i grca.
Ne osećam bol,
koji je dugo u meni bio
koji je svojom tinjavom vatrom
previše dušu moju palio.

Ne osećam sreću!
Nikakvu, čak ni lažnu,
ni tugu, ni mržnju,
a ni ljubav beskrajnu i snažnu.
Ne osećam ništa do praznine
u ovom trenutku.
Ona mi tako i strašna nije
u mom malom skrivenom kutku.

NE MOGU SAD

Sivi dani se nanizali
kao plastične perle
na neželjenoj ogrlici,
providnoj.
Hoću da je prekinem,
raznižem i prospem!
Novu da nanižem.
Biserne kuglice,
prave, tajanstvene
i da tako bistre, skoro nevidljive,
na virtuelno i nestvarno liče.
Od nekud, ne znam od kud,
cvrčak se čuje.
Glas nebeski, mlad.
Ima melodiju svoju, i, sklad.
Moram da ga nađem,
skrivenog i glasnog,
postojećeg samo u mislima
i priči, ali,
ne mogu sad.

DRUGARICA

Ispričaću vam priču koju ste već negde čuli.

U stvarnom (i virtuelnom) svetu postoje ljudi koji vole paralelne svetove, paralelne živote, paralelne poslove, paralelne veze...I tako ceo svoj život.

Da postoje paralelni svetovi, u to treba verovati, paralelne poslove možete raditi, ali veze... Za veze morate naći druge ljude koji će na to pristati. Žene koje to prihvate, veruju da ih muškarac (koji živi paralelne veze) najviše voli, nalaze opravdanja za njegove greške, odsustva, grubosti, hladnoću, laži, odbijanja, sebičnost, nezainteresovanost, izmišljene bolesti, zahteve... E, ti zahtevi postaju sve veći a on ih postavi tako da uvek dobija šta želi...a ništa ne daje...baš ništa, bukvalno.

On ne krije da je već imao slične veze u kojima je dobijao sve, i emotivno, i, materijalno. Čak je ponosan. Nije važno da li su to osobe u srodstvu, prijateljice, koleginice, drugarice, nema veze, on bezobrazno uzima a onda bezobzirno odbacuje (možda genetika, ko zna...)

Što duže traje, sve više liči na cirkus.

Svi volimo glavnog klovna!

Umišljenog, mračnog i tužnog!

On samo izgleda tužno a u stvari je prepredeni folirant koji manipuliše publikom.

Obično je okružen pomoćnicama koje ga obožavaju. Među njima, bira omiljenu, onu koja može najviše da da u tom trenutku (a ne zna da je već bivša).Ima on svoje kriterijume.

Ostale se bore za mesto, i, čekaju. Nekad čekanje traje go-dinama a neka od njih dočeka da od drugarice postane "ljubav".

Ali, cirkus ima i gazdu (suprugu).

On stoji iza zavese i sve posmatra. Čita statuse (public, friends...) gleda fotografije, povezuje i cima klovna kanapčedom, ako primeti da je otišao predaleko.

Zna se ko je glavni.

PEČAT

I, tako... Sretnu se ona i on. Nije važno ko se pokrenuo prvi, ko zavoleo više. Ili jeste? Važno je to što je svaka ljubav unikatna, jedinstvena, ne ponavlja se na isti način i čini se da će biti večna. Mi smo tako počeli našu vezu. Na fejsbuku, naravno.

Voleli smo istu muziku. Slušali smo blues, jazz, stari rok, lepu klasiku... Primetio je to i počeo da lajkuje moje objave. Čak je i komentarisao.

- Kako to da smo iz istog grada a nismo se upoznali? - pitao je.

Nisam znala odgovor. Prijali su mi njegovi komentari i poruke u inboksu. Bile su odmerene i prijateljske.

Poslala sam mu bubamaru. Sličicu. Na mesindžer. Čim je sletela on je reagovao.

Pisao je poruke, pametne i lepe. Čekala sam da stignu i radovala se. Nije bilo važno što je pričao o šahu, matematici, filmovima, fizici, detinjstvu... Sve me je interesovalo.

Tražio je moj broj telefona. Istog trena me je zvao. Glas mu je bio divan, mek, treperav. O, moj bože, šta mi je? Da li se zaljubljujem?

Pričali smo skoro dva sata. Imali smo bezbroj zajedničkih tema. Volim pametne i obrazovane muškarce. Volim? Ma šta ja to pišem?

Pisao je i on, neprekidno, skoro ceo dan i noć. Voleo je lepe i pametne žene.

Voli me? Uh!?

- Žuto moje pile! Ti si moj udah, moja svetlost, moj smisao, moj život! Gde si bila do sad? Znaš priču o dva dlana? Svako ima

jedan izuzetan dlan i srećan je ako nađe drugi, koji mu je par. Mislim da sam pronašao svoj! Ljubavice moja!

Od trenutka kad smo se sreli naši dlanovi su se spojili i još se dodiruju! Bio je u pravu! To je taj dlan koji sam čekala! I ne samo dlan! Celo moje biće je bilo kao druga polovina njega.

Provodili smo sate, dane, mesece u ljubavnoj opijenosti. Nedostaju mi reči da opišem kako je to kad ti se otvori duša i ispuni neopisivom blagošću i milinom. Stvorili smo svoj jezik, izgovarali reči koje inače ne govorimo na taj način, smejali se i radovali, kao deca.

- Šta radiš, zaboravilice mene?

- Čekam da se javiš, nemašpojmalice jedna!

A onda smo počeli da slažemo sličice, da pravimo pečat ljubavi. Smišljali smo kako da simbolički predstavimo ono što nam se dešava.

Dvoje šezdesetogodišnjaka koji se drže za ruke i beskrajno vole a ponašaju se malo blesavo, i, za okolinu, čudno. Neobično je to držanje za ruke, stalan osmeh na licu i prijatno uzbuđenje koje ih obavija i preplavljuje sve oko sebe.

- Život je lep, lep, lep-odzvanjalo je iz njih.

A pečat postaje sve veći, jer, ljubav traje. Počelo je sa muzikom i notama a onda je došla bubamara, pa poruke, telefon, dva spojena dlana, žuto pile, okean, broj zajedničkih dana, srce, dva srca, bezbroj srca, poljubac... Dodajem infinity za kraj, a, kraja nema, ljubav je to...beskraj...

Eto, sretnu se dvoje. Slučajno, a ništa nije slučajno. I, unutra, u sebi, oseće nešto, nešto što ima bezbroj definicija, a, nema nijednu. Oseća da se unutra upalilo svetlo, nežno i meko, umilno, ispunjavajuće, treperavo, a, ipak, neopisivo. U srcu, u grudima...duši?

Svuda. Želiš ga, čuvaš...Čuvaš, da se ne ugasi.

Ljubav nemerljiva, bez kraja. Da li je potrebna definicija?

Tu je naš pečat...Lako i lepo.

LAURA

Zbog cilja si rođen, za neki cilj se boriš od rođenja, od prvog koraka, prvog polaska u školu, i sve to na početku radiš bez nekog posebnog razloga, pratiš ostale koji idu tim istim redosledom.

I tako sve dok se ne pojavi neka koja te natera da razmišljaš srcem, nije baš racionalno razmišljanje ali šta da radiš, ne biraš ti, bira nešto drugo što se nalazi u tebi, neki to zovu emocija, neki leptirići u stomaku to nije više ni bitno, činjenica je da su se pojavila dva oka koja ti menjaju život iz korena, više nisi lud za fudbalom, igricama, pićem... sve se promenilo, kada nisi sa tom osobom niti jedeš niti piješ, za izlaske nemaš vremena od poruka, od emocija koje preovladavaju svakim segmentom tvoga života, nemaš pojma šta se dešava, ali ti je lepo i ne želiš da znaš, da slučajno ne pokvariš.

Završio si školu, nemaš posla, grizeš se zbog sebe ali i zbog devojke, nisi više jedna duša, sada ima još jedna, još jedno srce koje kuca u ritmu životnog plesa koji je sada pred refrenom, refren koji će se odsvirati u vašu čast, taj refren je prekretnica hoćete li i dalje biti dečko i devojka, ili nešto više, ili ništa.

Refren je odsvirao svoje, nisi se predao kada je bilo teško, dao si sve od sebe, pronašao si posao, sada se budiš pored dva oka koja te vole i koja se isto kao i ti trude da vam bude što je moguće lakše i lepše u životu, gledaš je kako spava, poljubiš je u kosu i zahvališ se sto je tu pored tebe i što ti daje snage da se ujutru probudiš sa voljom za život.

Prošlo je dosta godina, više niste u četiri oka, gledate se u četiri oka u krevetu ali niste samo vas dvoje, još dva mala plava oka leže između vas, dva zaklopljena oka, spavaju bezbrižnim dečijim

snom kao što ste i vi nekada, umorni ste oboje, gledate se pospano ali sa osmehom na licu jer živite za to malo što ste stvorili. Sutra je novi dan i nova borba.

I ja ću imati jedno takvo jednoga dana, biće mala, biće naša, i zvaće se Laura.

DAN OSOBA SA INVALIDITETOM

Humanost je zavladała svetom,
pomozite osobama sa invaliditetom!
Svako od nas nekoga ima,
pomozimo mi baš njima!
I oni su naši dobri ljudi,
zato i ti human budi!
Nikad ne znaš šta će da te snađe,
pomoć tvoja invalidu neka se nađe!
Ruku prijateljstva invalidu pruži,
sa njima se iskreno druži!
Džabe kule i veliko carstvo,
zdravlje je najveće bogatstvo!
To svi treba uvek da znamo,
sa invalidima dobro da postupamo!
Neka ih humanost uvek prati,
njihovo zdravlje da se vrati!
Uz molitvu Bogu, volje mnogo,
zdravlje se vrati, Bog im pomog'o!

DRVO PITA

Drvo čovečanstvo pita:
„Do kada problemima skita,
zašto buran život pravi,
probleme ne ostavi?!?
Ja kiseonik proizvodim,
kroz prirodu ljude vodim,
a vi mi loše vraćate,
svoj život skupo plaćate!
I ne znate šta je sloga,
a kamoli verovanje u BOGA?!
Dobrotu čovečanstvo da shvati,
do kad' će se bombardovali,
kada prestati ratovati?
Vi morate ovo da znate,
planetu zemlju da čuvajte,
lepe ljubavi da se vrate,
tu jednu planetu imate!“

НЕДОРЕЧЕНО

Знам, добро знам, није све речено,
недоречене су неке ствари,
ал' да ли је срце излечено
и може опет све то да свари?

Да ли је можда боље овако
да не знам ни ја, да не знаш ни ти,
да позаборављамо полако
те прошлости што вежу нас нити?

Нек' тамо лежи, нек' тамо спава
истина увек једна је била,
да не зна нико да л' сан је ил' јава
што си ми био, што сам ти била.

Jasmina Mišeljić

*Minijatura
„Devojčica sa kikiricama”
formata 5 x 5 cm
(sa ramom 12 x 12 cm)*

*Minijatura „Misli”
formata 5 x 5 cm (sa
ramom 12 x 12 cm)*

ПОКАЖИ ЗУБЕ ЖИВОТУ

Понекад те уплаши живот и само би да се склупчаш у неком кутку замрачене собе и чекаш да прође. А неће проћи, бар не тек тако, само од себе. Мораш да се суочиш са страховима, проблемима, са животом.

Ти би да будеш дете. Насмејано и срећно дете заувек, али то није могуће. Стално су ту подсетници да мораш да одрастеш и решаваш своје проблеме. Не можеш да окрећеш главу од лоших вести и правиш се да их ниси чуо. Мораш да их преживиш.

Мораш да будеш јак, а не знаш како. Мораш да нађеш снаге, а не знаш одакле да је извучеш. Мораш, мораш и мораш. Предуга је та листа морања одраслог човека. Дођеш у неко „мораш” животно доба, кад те нико више ништа не пита. Сви, па и живот, само очекују од тебе. Очекујеш и ти, да будеш храбрији и одлучнији.

Нико не може уместо тебе да живи. Утеши то дете у себи, а онда покажи зубе животу.

MOJOJ BABA SMILJI

Rekla si mi da nećeš da odeš i ja sam ti verovala. Imala si toliko želju za životom, da prosto nisam mogla ni pomisliti da ćeš mi jednog dana otići, tako, a da se ne pozdraviš sa mnom.

Znam da si me volela najviše na svetu i zato sam ljuta na tebe. Lepo sam ti rekla da će, sada sunce, da moramo da idemo zajedno u šetnju.

Čekala sam taj zračak sunca u nadi da ćeš ustati i krenuti sa mnom.

I stiglo je sunce. I približavalo se proleće. Sva priroda se budila, a ti si mi, poput poslednje srebrne pahuljice utihnula, otopila se...

Pokušavala sam da te zadržim kao zračak svetlosti, kao kap vode na dlanu držeći te za ruku, milujući ti znojem orošeno čelo. Pričala sam ti tiho u nadi da ćeš me čuti, da ćeš me pogledati i reći da se šališ.

Spavala si. Disala si isprekidano i muklo. Čulo se teško di-sanje, a ipak sam mislila da će zračak sunca kroz polu spuštene roletne probuditi život u tebi.

Nisam ti rekla sve. Nisam ti rekla koliko te volim. Nisam ti rekla da sam milion puta pogrešila kada se nisam javila na telefon, jer sam radila nešto drugo. Nisam ti rekla da sam milion puta htela da razgovaram sa tobom, ali sam odustala, jer ne čuješ dobro. Želela sam, ali nisam ti se poverila.

Držala sam te za ruku i molila Boga da mi te ostavi. Pričala sam ti tiho, dok je sve u meni vrištalo od bola, jer sam bila svesna da si rešila da odeš.

Čekala si da okrenem glavu, čekala si da se pomerim na tren i da mi otputuješ. Nisi se oprostila sa mnom. Nisi... A...volim te, da znaš, i puno mi nedostaješ...

I znam ja da me ti čuvaš i da si tu, znam, a hoću da i ti znaš da ljudi ne umiru dok god žive sećanja na njih.

NE OSVRĆI SE

Ne osvrći se.
Prošli su minuti,
iz pešćanog sata
isteklo je vreme.
Idi dalje.
Reši što ti sluti,
i život nabaci
ovo teško breme!

Izdigni se iz ovoga gliba
što upade ova naša raja!
Gledaj sebe, nikog nije briga
što su ti oči bez ikakvog sjaja.

Postali smo grozna
ljudska rasa.
Svako gleda sebe,
ne poštuje druge.
Stopiš li se s' njima,
nema tebi spasa.
Umrećeš k'o čovek
od jada i tuge!

NEKAKO S JESENI

Nekako s jeseni
Taj nemir u meni,
Iznova, dušu prožima
I, k'o bumerang, misli mi vraća
U neka vremena prošla...
Pa, kao lopov, tiho i lako,
Uvuče se u srce...i steže...
Telom razliva...
Šapatom tihim tera da priznam
Sve ono što skrivam...što ćutim...
I kad sam srećna i kad se ljutim...
A, ja bih htela...
Eh, kad bih smela...
Da izustim tajnu srca svog...
Nekako s jeseni,
Ožive u meni
Te slike iz prošlih vremena...
I, čežnja lomi, preti da slomi
Ovo srce,
Davno pretvoreno u kamen...

JOŠ UVEK

Još uvek te u molitvi spomenem
Tiho, najtiše, da niko ne čuje...
Samo uzdah iz grudi kad se otrgne
Svedok je jedne istine...
O kojoj ćutim...

K'o dobri duh iz čarobne lampe
Još uvek bdim nad tvojim snovima...
Od kad nisi tu sve stalo je,
Ja sam još uvek u tim vremenima...
Ostala...

I tražim tragove, tražim poruke
U besmislu ovog ludila,
Nikako da smirim te vragove,
To staro sećanje
Gde sam načisto izgubila...
Sebe...

SKELA

Kroz zeleno-sivkaste talase neosetno prolazi, klizeći lagano. Skromna, a gorda, pobeđujući snažnu vodu, odmiče, prkoseći vremenu (suncu, vetru, kiši...), ljudima. Prkosi ljudima, slaveći život sa njima.

Čudna je ta neobično obična skela. Prepuna je ljudi. Jedni se „načičkali“ kao grozdovi na čokotima, prislonjeni na ogradu, zaneseno posmatrajući talase. Drugi sede po klupama, koje su poručane u nedovršenom pravougaoniku uz ivice plovila, poneko zamišljen, poneko živo diskutuje. Svi zajedno (uživajući u prizoru veličanstvene prirode), udišu sveži vazduh, koji se meša sa snažnim mirisom duboke vode. Skela, jednostavna, obična drvena ploča (doduše oplemenjena) plovi spajajući gradove, sela, nadolazeće predele, spaja ljude. Svi ti ljudi koji su na njoj, nekako su veseli i opuštteni, prepuštteni magiji talasa kroz koje klizi, kao da skupa zanosno klizi njihov život. Okolo lete ptice, s' vremena na vreme poneka proleti tik iznad skele, ogłosi se, grakne. Možda pozdravlja domaćinski ili pak, znatiželjnica jedna prilazi bliže da proveriti šta to remeti mir vodenog carstva. A neumorna skela mirno plovi, ne obazire se na ono što se dešava oko i na njoj. Ne uzbuđuje je kad vetar zapljusne vodom, udarajući snažnim talasima o nju, želeći da je zaljulja ili kada je iznenadni pljusak, silovito okupa. Čini se da je mirnoću prenela i na putnike, te se niko ne buni. Naravno, komentarišu. Odmah počinju priče o vremenu, nevremenu i raznim vremenima, ali osmeh zadovoljstva ne silazi sa njihovih lica. Blistave oči i osećaj tihe sreće lagano titraju u ovoj magičnoj vožnji pripadanja.

I onda, naglo, jednoga dana, jednog nadasve tužnog dana je nestala. Skela je nestala i više ne klizi po ravnoj ili uzburkanoj vodi, ne prevozi ljude, ne prevozi ništa. I to ništa više ne povezuje, ne pobeđuje. Ne povezuje gradove, sela, nepoznate (i poznate) predele, ne pobeđuje otuđenost, ne nosi radost i lepotu. Više je nema i nema ko da spaja.

НА СТАЗИ СЕЋАЊА

Прошле су године твој поглед сам срела и онај исти сјај у очима боје Различка. Сећање и снажне вибрације што су тело дотакле флуидом невидљивим вратиле су ме у наручје твоје сећањима која сам хтела да забравим у себи. Мислила сам тама обавила је лик твој, али довољан је само трен да сећање точак свој покрене. Пахуља паперјаста када ми на усне слети подсети ме на пољубац твој, вихор нежно косу дотакне ја знам то рука твоја из сећања жељом ме милује. Различак модроплави када своје латице према мени окрене ја знам да ме око твоје у сећању свом прати. Лагани додир јутра врати ми веру да стваран сан био је у јави твојој. У теби сам заспала љубављу успавана. Кишне капи лице ми росе, то моје око сећањима плаче. Ноћ још припада сну о теби. У сећању сан те тражи. Олује мрак кроз таму сна водио те је путевима мојим. Враћао си се у нади да ћеш у моме животу бити, али оно што си имати могао ниси знао волети, прошлости окови су те у невидело носили. Залуд жеља, залуд сан. Где си пут изгубио, где си латице Различка развејао, Пахуље нежне на чије си усне лепио. Сузу у оку и поглед твој жеље пун на стази сећања сам срела. Био си тамо негде у неком кутку сна и у Времену као Вечност далеком када сам трачак сунца угледала иза Времена иза сећања. Суза низ образ је потекла. Плакало је срце без речи, сан и жеља. Рука твоја загрљај нам пружа. У трену једном вечност и крај.

7529. година

НОЖ ЗА ФАЗАНЕ

Савко је у родном селу имао три куће: очеву, стару бабину и своју нову. У трошној кући своје Баба-Мире затекли смо га како седи на хоклици сред тренутно празног и голог предњег дворишта. Моја рођака и ја провукли смо се кроз одшкринуту, некад зелену, капију видевши Савка како немирно гунђа себи у браду. Увек су нас учили да слушамо шта причају старији сељаци па смо наћулили уши.

Седео је леђима окренут капији гледајући у друго двориште где се видео стари расклиматани пољски клозет са повећом рупом на средњој дасци врата. Тамо је био рај за муве и црве. Савко је нервозно чистио своје паорске нокте кухињским ножем. Његова жена је оставила цео бабин есцајг у кући „да се нађе при руци и овде када затреба“. Спазивши нас Савко одложи нож, устаде и крстећи се као пред попом рече: „Који вас ветар нанесе овамо? Овде се стиже само бежећи од свекрве или таште!“ Прећутасмо, а он онако плећат, висок и помало сељачки повијен опет потражи хоклицу. Поново Савко дохвати нож и поче кружити сечивом брже него што треба. Их, како би он радо секао и ножем и мачем и маказма и секиром и тестером и српом и ашовом... „Кога?“ - углас упитасмо. Устајући, он баци нож у траву, шутну те преврну хоклицу и јекну: „Фазане! Ено их у дрвеној ловачкој фазанерији ограђеној жицом, насред атара!“

Хукћао је на овдашње ловце и призивао покољ фазана и масовно кување надалеко познате супе. Због њих Савко пати целог овог претоплог лета. Једна његова повећа табла земље, скоро седам јутара, граничи се са поменутом кобном фазана-

неријом. Прописано је да се парцеле у окружењу ловачких фазанерија не смеју третирати отровним хемикалијама за сузбијање пољских глодара. Е, ту мишеви и хрчкови коло воде! Настрадао Савков јечам – оде му трећина рода на тој табли! Проклиње паор фазанерију све у шеснајст! „Ух, изем ти фазане!“ - просикта Савко и показа рукама како би летело перје да се он пита за власт у атару.

KREHKÉ PRIZNANIE

Nazývali ma milými slovami
pred spaním
neskôr, keď sa mi znova sníva
a znova, keď ráno dostane moc.

Ponúkam im smiech a plač
Nechám ich zrieť celý deň
násobím alebo znášam čas
S úctou som ich nechal vyznieť.

Pekné slová plné uznania
vliali mi jemnosť do srdca
MILUJEM ŤA s krehkým uznaním
zazvonili mi v útrobach.

Chcem počúvať jemné slová
vzácnny drahokam od mamy
cítiť lásku ktorú vo mne skrývala
než prešla na druhú stranu.

DEVOJČICA ANĐEOSKOG LICA

Bio je prosečan i prozaičan dan na poslu. Jedini jasni osećaj koji nosim sa današnjeg radnog dana je, kako to najčešće biva, izmorenost. Krenula sam ka kući, vukući se sporo.

Sustigla sam majku sa detetom i usporila da ih ne bih zaobišla. Pogledala sam detinju glavu i nisam mogla da odvojim oči od potiljka deteta ispred sebe. Retka kosa devojčice od tri godine je lepršala i poneka dlaka čiste, meke, smeđe kose čačkala je uši deteta, na šta je ono ručicama odgovaralo trljanjem, kao da tera mušice. Uši su štrčale sa glave kao da ih je neko sa mukom prikačio da na glavi stoje skoro pod pravim uglom. Opet je protrljala uvo jer je gociala kosa. Onda je nešto je rekla mami, glas je bio mio i mek. Morala sam da joj vidim lice, obišla sam ih i, kao slučajno, pogledala preko ramena. Nisam joj privukla pažnju. Njeno lice je bilo tako nežno i milo. Svetle okice blizu nosića, iznad nosića namršteno čelo, ozbiljna, i male usne, napućene kao da namerava nekog da poljubi (imala je neku meku bombonu u ustima pa je, izgleda, pravila takve grimase da bi je odlepila sa prednjih zubića). Mrdala je obrvicama dok je žvakala, nesvesno prateći ritam kojim je vilica valjala bombonicu. Sve je na njoj lepo i anđeosko. Onda je ponovo pružila ruku ka uvetu koje je štrčalo sa glave. Nekako mi više nije bilo tako upadljivo. Ulovila je moj pogled i pogledala me bez čuđenja, nezainteresovano, kako to rade deca zadubljena u posao žvakanja bombone.

Ubrzala sam napred i još jednom na kratko bacila pogled preko ramena, da upamtim to anđeosko lice. Mislim da mi se nasmejala.

PRIJATELJU

Kada na vratima tvojim zakuca neko, ne otvaraj! Sedi, ćuti i miruj par trenutaka. A onda se na prstima polako prikradi do vrata i pogledaj kroz špijunku.

Ako je tuga, ne otvaraj! Njoj se nikada ne otvara!

Šta će ona tebi? Samo ćeš joj crnu kafu skuvati i ćutati.

Ni reč s tobom neće progovoriti i bez ikakve bure, počćeš polako da toneš u moru sopstvenih suza. Plakaćeš, ona će te gledati i možda nikada neće otići.

Ako je neostvorena želja, ne otvaraj!

Da je trebala biti unutra, već bi bila i drukčijim bi se imenom zvala.

Na dar će ti doneti patnju, jer je pristojna i zna da se u goste ne ide praznih ruku.

Primićeš k sebi tu patnju, i sa njom u očima, gledaćeš u svog gosta kao u Boga.

Gledaćeš u nju dok ispija crnu kafu i smeje ti se. Biće joj lepo i toplo, i neće ni ona otići.

Ako je sreća, otvori vrata ali je nemoj pustiti unutra!

Izađi napolje, proćaskajte malo, i odmah će te ispuniti vedrinom i osmehom.

A onda se ponovo vrati unutra i zatvori za sobom vrata.

Pitaš me, zašto sreću ne treba pustiti.

Vidiš, prijatelju moj, ako sreću pustiš, ona će vremenom izbledeti i prestaće biti sreća. A onda će preko puta tebe, umesto nje sedeti neostvorena želja. Da sreća ponovo bude sreća. Neostvorene želje kao što rekoh, donose patnju. A znaš li ko je njen najbolji prijatelj? Prijatelju moj, to je tuga. A njoj se nikada ne otvara!

DEPRESIJA

Ponekad ustanem oko podneva, popijem kafu i vratim se u krevet da pokušam da usnim bar nešto veselo, pitajući se da li to i smem najzad. Spava mi se često preko dana, kad dozvolim sebi da ponovo prilegnem, kako bi moje isprepletene misli u klonulosti, našle kakav-takav izlaz. Sanjam tek kad zurim u drvenu policu sa knjigama. Nekad sam, pak, celu noć budna u strahu da će me košmari preznojiti. Tama izaziva oprez u meni i dok posmatram izlazak Sunca, znam kao dete da će sa svetlom otići mračne, zle „ale” koje mi ne daju da se zdravo odmorim od života. Ujutru, a ne uveče (kako je lekar prepisao) pijem šaku lekova i vitamina, možda nekakvu vrstu opojne droge. Iscrpljena duhovima prošlosti ja zatvaram oči. Mislim na ljude koji su mi naneli zlo i koji se godinama naslađuju mojom dubokom patnjom. „Hoćete li konačno, željni osvete kao gladni hleba, izaći iz mog tužnog sveta i pustiti me da po danu čitam i pišem? Da li ste se dovoljno cerekali iza mojih leđa, pokušavajući da izlečite vaše davno stečene komplekse niže vrednosti? Pitam se da li zaista dve sreće grabi onaj ko se zadnji smeje?».

POŠTENI NALAZAČ

Uvek nosim mobilni telefon u zadnjem džepu pantalona. Kad treba da sednem, ja ga izvadim, da ga ne bih slomio. Zato mi se već nekoliko puta desilo da mobilni negde ostavim, zaboravim i izgubim, ali ovo je bilo nešto posebno.

Nijedna taksi firma nije mogla da mi pošalje vozača, jer je bio odvratan kijamet u Beogradu. Dobro sam se obukao, hrabro izašao na kišu i rekao sebi: *Ako nema taksija, ti prošetaj, nema veze ni ako malo zakasniš u „Kalenić”, drugari će sačekati.* Tamo se nalazimo svakog utorka u podne, već decenijama, na čašicu-dve razgovora. U sred pljuska, pojavio se taksi i ja sam uskočio na zadnje sedište. U brzini sam se još setio da izvadim telefon iz pantalona. Dok sam se dogovarao sa vozačem gde da me vozi, skidao sam kapu i rukavice, odmotavao šal i brzo navlačio masku, po propisu. Nismo se dugo vozili, već sam morao ceo proces da ponovim unatrag. Skinu masku, natuci kapu, zamotaj šal... Još i plati vožnju. Kad sam tri minuta kasnije stao među drugare, shvatio sam da mi nema telefona. Jedan je odmah, preduzirljivo počeo da zove moj broj, ali sam mu rekao da je uzaludno, jer mi je telefon zaključan šifrom a, još od sinoć, iključeno zvono. Znači, taksista nema šanse da čuje moj telefon koji sad verovatno zuji negde ispod sedišta. Bio sam očajan. Svi brojevi, sve poruke, stotine fotografija, sastanci... dve SIM kartice. Posle nekoliko minuta, na ekranu telefona mog drugara za stolom pojavilo se ime moje žene. „Za tebe je“, rekao mi je i pružio svoj mobilni. Znala je s kim sedim utorkom u kafani. „Sad me je zvao čovek koji je u taksiju našao tvoj telefon“, obavestila me je i usrećila. To popodne sam opet imao svoj telefon. Samo mi je ostalo nejasno kako je poštteni nalazač uspeo da sa mog zaključanog telefona pozove baš moju suprugu... Da li se to, nekako, virtuelni i realni svetovi prepliću?

SVET JE MALI

Na promociji mog romana „Kovš“, letos u Herceg Novom mi je prišla prijateljica i upoznala me sa drugaricom Svetlanom, koja već dugo sa porodicom živi u Njujorku. Kupila je moju knjigu, popili smo kafu i pozdravili se... Posle nekoliko nedelja, stiže mi prijateljičina elektronska poruka:

Sećaš se moje Svetlane iz Njujorka? Zamisli – ona ima rođaku Gordanu u Sidneju, koja je ovog leta putovala, turistički, po Rusiji. Kad se vratila, poslala je Svetlani fotografije sa puta, da se pohvali gde je sve bila i šta je sve lepo videla. Između ostalog, bila je i u Faberže muzeju u Petrogradu i poslala joj nekoliko fotografija izložених čuvenih jaja, burmutica, dijadema i – među svim tim lepotama – fotografija „tvog“ kovša u vitrini!

Znači kovš je, posle 100 godina otkako je tamo bio napravljen, konačno stigao natrag u Petrograd! Dok sam pisao roman, nisao imao kompletnu informaciju šta se posle aukcije u Londonu stvarno desilo sa tom čudesnom srebrnom Faberže činijom sa početka XX veka. Pročitao sam negde da se ruski naučnici prepiru oko te Faberže izložbe: neki tvrde da su tamo sve falsifikati, pa sad brinem, da nije i onaj „moj“ kovš u Londonu bio falš... Čitam dalje poruku. *Čekaj, nije tu kraj* – piše moja prijateljica – Svetlana prepoznala „tvoj“ kovš na Gordaninoj fotografiji, slika se sa naslovnom stranom knjige koju je od tebe kupila onomad u Herceg Novom i pošalje uzvratnu poruku u Australiju. Posle par dana stiže joj je novo iznenađenje. Gordana joj iz Sidneja piše: *Ne mogu da verujem! To je stvarno ta činija koju sam videla u muzeju ali – što je još interesantnije – poznat mi je i autor čije ime piše na koricama knjige na slici. Ja sam pre par godina dobila od rođaka iz Beograda, njegov roman „Srećan čovek“.* Neverovatno, kako je svet mali: Herceg Novi, Njujork, Sidnej, Petrograd, Beograd...

LJUDSKA PRAVA – KONTROLISANA DEMOKRATIJA

„Ja sam nepokolebljivi demokrata“, objašnjava mi drugar svoju životnu filozofiju dok pijuckamo na terasi omiljenog kafića, jednog vrelog popodneva, u sred pandemije. „Ni za šta na svetu se neću odreći ljudskih prava. Nije mi ih poklonio Vučić, niti može da mi ih oduzme! Ta prava su zagarantovana rođenjem“.

„Šta to znači?“, drhtavim glasom molim objašnjenje. „Je l' zato odbijaš vakcinaciju?“

„Pa naravno da odbijam. Ne može niko da ubrizgava nešto u moje telo, ako ja to ne želim. Moje ljudsko pravo je i da se razbolim. Moj izbor. Po istom principu, ja pušim i cigarete i travu. Šta se koga tiče da li to meni koristi ili šteti?“

„Ali“, vraćam ga na vakcinaciju, pokušavam da ga urazumim, nerviram se sve više. „Ako se zaraziš, možeš da ugroziš nekog drugog – šta je s tim?“

„Ja nikog ne diram, ne ljubim se, ne prilazim nikome blizu – nikog ja neću zaraziti.“

„Dobro, ali postoje društvene norme, načini ponašanja? Ne možeš sve da negiraš?“

„Mogu“ kaže. „Prelazim ulicu gde i kad hoću – samo da nema kola: čekanje na semaforu me smara. Nikada ne vezujem pojas u kolima – to me guši. Parkiram gde mi je zgodno i, ako me baš kazne, platim i teram dalje. Ne pijem nikakve lekove, odbijam da nosim masku i ne koristim kondome. Nikad ne idem na glasanje...“.

„Pa ti nisi demokrata – ti si samoživ, sebični, uobraženi osobenjak!“, odbrusim mu.

„Hvala ti“, odgovara sa smeškom. „I ti imaš demokratsko pravo na svoje mišljenje“.

„Ama čekaj, nije stvar u mišljenju – nisi sâm na svetu, moraš da imaš obzira prema ljudima oko sebe, da uvažavaš i njihova prava“, vičem, gosti u kaficu se osvrću.

„I tvoje ljudsko pravo je da vičeš na mene. Je l' misliš da ti nekog sada ugrožavaš?“

Koje obaveze idu uz koja ljudska prava? Koje se (ne)moraju bezuslovno poštovati?

DRZAK PREMA ŽIVOTU

Sreli smo se i seli da popričamo i popijemo kafu, posle dužeg vremena. Dve godine se nismo ni videli, ni družili zbog korone – samo nekoliko poruka i jedan kratki *Skype* razgovor u većem društvu, pre šest meseci. Sećam se kako sam mu se ranije divio, jer je uvek znao šta hoće i – što mi je još više imponovalo – to što je hteo, bilo je uvek malo „izvan kutije“, originalno, nesvakidašnje. Drzak prema životu, takav je bio Živko.

Sad, već posle prvih gutljaja kafe, nekako mi odjednom nije prijalo to naše druženje. Osećao sam, sa žaljenjem, da se promenio... Kao da se nekako razblažio... „Šta slušaš ovih dana?“ setio sam se da je bio veliki poznavalac roka. „Ništa!“ odgovorio je. Sve suprotno od onog kakav je bio. Šta mu se desilo? „Šta ćemo, ako počne kiša?“ pitao me je i odrečno klimao glavom, pošto sam bio predložio da se, pre ručka, malo prošetamo. „*Ništa nas ne smije iznenaditi*“, šaljivo sam ga podsetio na staru parolu Civilne Zaštite, ali nije se nasmejao. Da li je zaboravio? Tek što smo popili kafu Živko me je iznenadio ponudom da me odveze kući. Nije ni njemu bilo prijatno... Na suženju puta, policajac je upravljao saobraćajem i mahao. Živko je stao i zakrčio prolaz. „Ja ću da stanem ovde u stranu dok ne prođu svi iz drugog pravca“. Kad je konačno, uz policajčevo ljutito mahanje i zviždanje krenuo, rekao je: „Meni se učinilo da je bilo bolje da stanem“. Na sledećoj raskrsnici je skrenuo na pogrešnu stranu, a kad sam zaustio da komentarišem, ubacio je: „Idemo okolo, jer onom donjom ulicom možda nije dozvoljeno“. Poslednji kilometar smo skoro mileli. „Vozim sporije nego što je dozvoljeno, jer nikad ne znaš – možda je policiji pokvaren radar“. Pre rastanka sam mu ponudio da odemo zajedno na koncert, ali je odbio: „Neću, hvala ti, verovatno mi se ne bi dopala muzika“. Nije ni pitao ko svira. Život je, čini se, bio drzak prema Živku.

FRLJOKA

Bane, iz drugog ulaza, duva u prste skupljene ispred usana i proglašava „Na koga imam tuš, taj piški na cevku ako ugiltram u rupicu.” Dejan u čučjećem stavu napeto iščekuje Banetov potez i sa nestrpljenjem šapuće „Ako budu slepke, sve je iz početke.” Slažemo se. Sve oči su na Banetu a ja, da ga malo dekoncentrišem, dodajem „Čoček: ne sme da se čisti oko mog kenca!” ali Bane uzvraća, pre nego što će pucati „Samo ako bude đoza!” Tu je ceo komšiluk: završnica je prvenstva.

Dejan zna da ne sme da se soli ali sme da se baje. Zato ga čujem „Aši-bila-proma-šila, aši-bila-proma-šila” i vrti stopalo na peti dok Bane pokušava da mu lupi đozu.

„Čekam te!” vičem da nerviram Baneta ali on, mrtav hladan uzvraća, „Vise sise! Dva puta prema rupi i nema da brišeš...” Pošto se mnogo nakanjuje, Dejan mu pripreti „Hej Bane – ako ništa ne radiš – nema izbice”. „Arte turjen arte!” uzvraća Bane i objavljuje svoju nameru „Pedalj od jamice!” Bane ide na razbijanje trougla – igra na fantu. Puca, celo dvorište zaustavi dah! Ovog puta mu nije uspelo: ništa nije izgubio a ni dobio, pa objavi „Frljoka! Ja sam paj!” Sad sam ja na redu.

Ehhhh, bili su mi u svakom džepu: dvoperci, troperci, četverperci, klasični pa i oni malo manji; jedno vreme sam imao i pravu zarljiku, od belog kamena – bio sam car.

Veliki u stvari baš i nisu bili interesantni ali bilo je i njih. Do porcelanki smo teško dolazili. Oni mali, „normalni” su imali isto neke svoje kategorije – ko bi se sad setio... u glavnom, šare su bile u pitanju. Pajčiki u Vranju, u Leskovcu su ih zvali sočke, u Dalmaciji špigule ili pikule. Frnje, frnikule, šcinke, japanke, vodenjače,

željeznjaci, bajse i talijanke (ti su bili najcenjeniji, oni bez perca, tamniji ili skroz bele boje! Naravno: klikeri i svi smo igrali. Klikeri! Ehhh, koja su to bila vremena, sine!

MILA MOJA BIRAJ PAŽLJIVO...

Mila, neka to bude onaj koji te vidi kada si za sve druge neprijetna. Onaj sa kojim se smeješ, čiji ti glas osećaj toplote u grudima stvara. Koji pruža mir, nikako koji budi strahove. Neka je onaj koji u problemu ne beži, već koji leči. Nikako onaj koji u tvojoj slabosti uživa, nikako kome tvoja sreća smeta. Onaj koji kada vidi propušten poziv zove, ne koji čeka da ga opet zoveš. Sa ljudima koji ne taktizira. Biraj onog koji nema problem da ti emociju pokaže. Biraj zrelog, vrednog tebe i sigurnog u sebe. Kome si centar sveta, ne prolazna stanica. Ne zovi prva. Nije to inat, ni sujeta. To je poštovanje. Ako ga nemaš prema sebi, neće ga imati ni prema tebi. Ne idi tamo gde te ne traže. Nemoj davati sebe tamo gde nisi želja, već potreba. Neka požele da ti pokažu da si manje vredna. Ne tuguj. Ne pokazuju oni tebe, pokazuju sebe. Neka ti sude, sudiće jer te ne poznaju. Ne poznaju te, jer nisu želeli da te upoznaju. Danas mu smeta nečiji lajk, sutra će dužina tvoje suknje. Nije to do tebe, to je do njega. Ne menjaj se, ne umajuj sebe. Nađi onog koji ti veruje, koji te voli takvu kakva jesi. Ne pristaj na ucene. Ne dozvoli da te proverava, da ti prebacuje izlaske i letovanja. Nemoj mila sa takvim. Nemoj biti tamo gde nema poverenja. Taj nema problem sa tobom, ima sa sobom. I to je problem koji nećeš uspeti da rešiš jer dolazi iz njegovih dubina nad kojima nemaš moć. Zato nemoj. Ne zbog ponosa, već zbog ljubavi prema sebi. Zbog sreće koju zalužuješ. Idi malena moja od onih kojima tvoja energija smeta, koji požele da je ugase. Neka si pogrešila, opet pogreši. Greši jer tako učiš. Biraj dok ne dobiješ sreću, dok ne dobiješ poštovanje i ljubav. Biraj mila moja jer najlepše zaslužuješ.

DEKA

Čini mi se da je zapravo tvojim odlaskom sve počelo da se ruši kao kula od karata. Jedno po jedno. Kao da su svi konci popucali. Kao da se lavina pokrenula. Valjda je moralo tako. Mala sam bila previše da bih mogla mnogo da kažem ali te pamtim dovoljno. Dovoljno da znam da sam bila tvoja miljenica. Jesam mnogima ali ipak vama posebno. U ovoj kući tebi, u onoj njoj. Njoj, najmanjoj sa najvećim srcem. Vi ste izgleda imali tu širinu prvi kada se radi o ženskom detetu. Moj deka, a ja tvoja sejka. Sećam se onih čokoladica sa kokosom u plavoj kutiji koju nigde više nikada nisam našla. Sećam se sreće kada me povedeš sa tobom bilo gde, a vodio si me svuda. Sećam se jagoda i salaša, traktora i bicikli... Vožnje do škole. Češljanja... Osmeha... Jednostavno, svega sa prepuno ljubavi. Sećam se i onog dana kada smo crtali na maloj stolici zeku, da imam svoju stoličicu. Mini kišobrana jer meni ne sme ništa da nedostaje. Sećam se toliko svega ali opet i tog dana... Kada je telefon zazvonio i okrug začutao. Odjednom... Sećam se kuće prepune ljudi. Sećam se, da se tada odlaskom tebe nešto ugasilo. Govore o tebi i sada. Tvoji prijatelji još uvek za mene pitaju, toliko si dubok trag ostavio. Toliko ljubavi ka meni preneo svima da me i dalje kao svoju gledaju iako te više od 20 godina nema. Posle svih godina i dalje pamte. I pamtiće jer prerano si otišao ali previše dobra ostavio. Tvoja dela i sada govore toliko da mnogi treba da začute.

Nevena Živanović

- * Za mene je najgore od svih nedostajanja kada sam sebi nedostaješ. Najgori osećaj, osećaj nemoći.
- * Nikada nije išlo skupo vino i plastična čaša! Nikada!
- * Ono nešto što ti vazduh oduzima. To se računa.
- * Dele savete kao da ih neko pita za mišljenje. Govore šta treba dok im iz očiju sve suprotno seva. Pusti. Ostavi pustinju odgovora, pustinji duše. Drugačije ne ide, drugačije ne može. Daruj iskrene osmehe. Neka vide koliko je ono što imaju zapravo ono najbolje što nemaju.
- * Nešto te uvek oda. Pogled, pokret. Retko je to reč, uvek je sitnica. Ona koja lavinu pokrene.
- * Zagrljaj. Onaj osećaj mira u tvojim rukama. Onaj miris koji dušu opušta. Tišina koja ljubav sve jaču stvara.
- * Smej se srećo ma šta su udarci ljudi naspram onih koje ti je život zadao pa si ustala. Pusti sada taj sitniš. Glavu gore. Samo osmeh. Sijaš.
- * Pakost, ljubomora i ograničenost najviše štete osobi koja to u sebi nosi. Niti vidi svet, bez obzira gde da ode. Niti oseti ljubav, bez obzira koliko da dobija, niti zna za sreću. Ko zlo u svakom vidi, zlo u sebi nosi. Ko laž u svakom vidi, laž u sebi nosi. Ko nogu postavlja, na nju se i saplete.
- * Sebi crtam Sunce sama. Nikako da shvate da mi mišljenje onih koji nisu deo mojih najlepših i najtužnijih trenutaka ništa ne znači. Nikako da shvate da ne živim u kalupu moranja jer da je tako ništa ne bi bilo ovako.

МОЈ ПУТ

Имам свој стил и не личим
Ни на кога
На свој начин певам, кројим стихове и
Риме
У свакоме је моја душа и моје име

Имам свој пут и храбро
Њиме крочим
Остављајући отворене очи
Да видим стихове највећих пера
Неупитне знакове смера

Ходећи путем песничким
Душу своју дајем
И ко зна колико ћу да трајем
Јер неко много већи одлучује
Какво ћу песничко име стећи

И пишем пуна срца
Не марим коме ће ове речи да се свиде
Песници душе и срца
Стихова се не стиде

ZLOVESTNE TIK-TAK

Sedíš pripútaná k časovanej bombe
Možno je to iba vydesený budík
Pochybnosti lietajú v tme
Počuješ zlovestné tik-tak
Nádej sa ti smeje do očí potom ti pohladí vlasy
Veríš Neveríš Ticho strieda vzdialený krik
Ktorý drôt prestrihnúť červený zelený čierny
Ako sa zbaviť noci čo ti siaha na krk
Desivé príbehy neznámych
vchádzajú ti do snov bolia zďaleka
Potom výjdeš von do záhrady
Narcisy tulipány červené lupienky
jabloňových kvetov voňajú ako každú jar
včely a ich večné bzučanie
Prestrihneš ten zelený drôt
Si tu dobre Zatiaľ
Vzdialené utrpenie menej bolí

Zlovestné tik-tak v pozadí

ЗЛОСЛУТНИ ТИК-ТАК

Седиш привезан за темпирану бомбу
Можда је то само уплашен будилник
Сумње лете у мраку
Чујете злослутни тик-так
Нада се смеје у твојим очима онда те мази по коси
Верујеш да не верујеш
Тишина је замењена далеким узвиком
Коју жицу исећи црвено зелено црно
Како се ослободити ноћи
који ти се дотиче врата
Страшне приче о непознатом
улазе у твоје снове повређене издалека
Онда излазиш у башту
Нарциси лале црвене пахуље цветови јабуке
мирише сваког пролећа
пчеле и њихово вечно зујање
Сечеш зелену жицу
За сада си добро
Далека патња мање боли

Злослутни тик-так у позадини

ЕТЕРНУМ

Спремите књиге и леђа за вашу децу, какве ли ироније у том симболу. Све што носимо на леђима, тај Сизифов терет, па када панталоне постану претесне, носићемо у себи.

Сами бирамо своје прутеве, родитељи нам спремају кожу за будућност. Стврднута кожа против мора критика од лажних познаника.

Први пољубац ће трајати у трену, а губитак попут змије која гризе свој реп. Ништа нисам научио ако главом не пробих зидове плача.

Одбијамо огледало, али тражићемо савете од ускогрудних идолопоклоника. Не можеш бити свој, друштво ставља вето на идентитет.

Идемо у позоришта да дајемо аплаузе људима који су неко други. Тамо сам идем, јер не познајем никога чим пређу праг.

Стајемо на луди камен јер обарач на пиштољу је спреман. Говорим да у оба случајева. Прстен или гроб, кајаћеш се.

Копље из Исусових ребра је извађено. Крв се слива низ гркљан. У твоје име вечерас позивамо на мир. Крст је огањ на грудима.

Научите децу да ће умрети сама у дому, у тишини, док ватра гори из камина, а хујање снежног ветра наговештава спокој.

Живот долази са поклонима и одлази као последњи урлик. Баци сећања у неповрат.

Нису чудовишта испод кревета, то су људи који вам честитају рођендане и гледају ваше дете у колевци.

*Ikona Sv. Arhangela
Gavrila*

*Imagination – grafitna
olovka*

Софија Кузмановска

„Ангел“ акрил на платно, 20 x 30 цм

- Угасите светла! Кварите нам мрак.
- Ко говори оно што мисли, не мисли себи добро.
- Туп народ нико не зарезује.
- Подмазани се не чују.
- Прописно смо се обрукали. У складу са законом.
- Цео свет је полудео. Само ми нисмо нормални.
- Мишљење најчешће мењају они који га немају.
- Због једног лудака све је више душевних болесника.
- Поремећене је тешко померити.
- Први ред столица резервисан је за познате задњице.
- Ако се сагнеш, лакше ће ти се попети на леђа.
- Не пише нам се добро. Воде нас преписивачи.
- Оно што нас изједа има добар апетит.
- Да је радила батина не би било вуцибатина.
- Поштују нас. Смеју нам се иза леђа.
- Данас је човек најсигурнији у земљи.
- Кратка памет је практична. Лакше се одржава.
- Ко редовно пије лекове, дуже ће да болује.
- Нису се они високо попели. Ми смо ниско пали.
- Да бисте стигли далеко, морате да одете одавде.
- Политичари би мање лагали када би им народ мање веровао.
- Ситни лопови раде на улици, а крупни у јавним установама.
- Оволико успешних лопова нисмо имали ни у време кад смо били богатији.
- Наше пропадање траје дуго. Ми на томе радимо темељно.

ОКЕР ПЕСМА

Жуте дуње караманке
миришу крај прозора
ароматно лепе моје станке
уз кафу, док на истоку
свиће рујна зора.

Опточене златом сијају
као драгуљи без цена
шире тела као
сунцокрет бујају
поред њих брзо ми пролази време.

Слатко-кисело укусни као мандарине
раскоше своје витамине.

IH, DA JE DEKA IŠAO U ŠKOLU, ZNAO BI TO PRE

Moj prvi komšija, koga svi, i mlado i staro zovu jednostavno „Deka“ - najsrećniji čovek na svetu: ima tri unuka, dok ja čamim sam. Srećom naglas priča sa svima a najradije sa najmlađim, koji krenuo u školu, tako da i ja u susednom dvorištu sve čujem. A Deka nije išao „u neke škole“ ali je zato mnogo naučio, onako, „iz života“. Činilo se da zna sve, imao je malo dilema, sve je bilo tako kako mora da bude i sve traje toliko koliko „može da traje“. Recimo: „kuće živi deset godina, mačka dvadeset, a čovek do sto! Čovek živi najviše. A više i nema.“

Zdravlje u deke dobro i došao je do devedeset i šeste: Naglas više puta kaže: „Još ove tri – četiri da poživim pa onda kraj – nema više. Tako mora da bude“.

Nije to bilo pravo, baš onom najmlađem ali nije imao odgovora i pošteno se zbog toga brinuo na iskren dečji način. Kako samo još „tri – četiri“? A šta onda? Da nema više Deke? Kako posle?

Doleti juče onaj njegov unuk iz škole i još sa kapije viče: „Deko, Deko! Ti nisi išo u školu, zato ne znaš, a mi danas učili da ima i posle sto. Samo prosto brojiš: sto i jedan i sto i dva... ima i posle sto!“

U trenutku je zasijalo lice „Dekino“ i osvetlilo njihovo celo dvorište. Toliko je bilo te nove, vesele svetlosti da je čak izbrisala i veliku, duboku senku u mom pustom dvorištu.

NAŠE NOĆI BOJE SREĆE

I sve je bilo tako kao da smo vladari
onako kako nam se prohtelo
probali smo nekoliko stvari
sa periferije smisla
ono što smo samo sanjarili
a dobro znali da se nije smelo
od nekog trenutka
sve je poteklo glatko
bez mirisa je ostalo cveće
bez reči misli
bez boje kist
bez muzike pesma
sve je lebdelo lako
otporno na sve zemaljsko i nisko
obično je postalo veće
nedostižno bi dodirnuo svako
lepše od karaktera je bilo telo
i sve se na par uzdaha svelo
vasionu su osvetlile sveće
dogorele previše olako
da bi bile svetlije nego sunčan dan
naše noći boje sreće

LIRSKE MISLI

Uvek nasuprot nezaboravu stoji vreme

Sva vremena ovog sveta

U nežnom očekivanju
tebe uz mene
stvarno mi se čini
su i sva proleća
i sva leta
i mile jeseni
i zime u srebrnom inju
prošle bez smisla
kao daleki neki sni
čini se meni
sva vremena ovog sveta
su bili samo treni

Zapis u dnevniku: „Teči reči tek“, 1.11.1971 (15... skoro 16 godina), Niš, Srbija:

„Kada sam čuo da ipak postoji sudija, koji uvek ispravno presudi, sam bio presrećan. Kad su mi rekli, da je jedini takav sudija samo vreme, sam se zauvek unesrećio.“

HOMO HOMINI LUPUS...

Koja je to tačka u kojoj žrtva postaje predator? Kada zarad vašeg poljuljanog ega, pronađete najslabiju kariku i svesno je dovedete u identičnu tačku pucanja iz koje ste vi jedva izašli? Šta je to što čoveka tera da se sveti na nekome, ko je u njegov život slučajno dolutao? Zašto kada čujete nečiji vapaj umesto da mu pomognete, podlegnete onom najnižem porivu? Porivu da nekome bude loše koliko je vama bilo loše, u najmanju ruku. Gledam ljude oko sebe kako svakodnevno sami sebe guraju niz liticu, što je najtužnije preko te litice vuku sve oko njih. Domino efekat, rasturaju mikrokosmos za mikrokosmosom svojom sebičnom akcijom. Time postajete samo sve nesrećniji, jer kada shvatite šta ste uradili izjeda vas krivica. Sve ste nezadovoljniji sobom i upadate u začarani krug, svojom disfunkcionalnošću trujete sve više ljudi. Kapiram da je to zato što živimo u sredini u kojoj živimo. Ovde je sramota potražiti pomoć. Zato smo tu gde smo. Primitivni, zatucani, neobrazovani ma koliko škola završili. Ovaj mentalitet proždire dušu za dušom. Prazni ljudi, sa ogromnom crnom rupom u grudima. Toliko crnom, da guta sve oko njih. Čovek je čoveku vuk... To ni vukovi ne rade. Čovek je čoveku čovek. Nema goreg.

KRIK

Ljuštim sa kože
posljednje mrvice tvojih dodira,
čupam iz sjećanja ,
krik noćnih mora.
Perem haljine da isperem
tvoje mirise.
Stružem tvoje poljupce sa usana.
Rasplicem kosu od tvojih prstiju.
Zatočena u zatvoru,
tvojeg muškog ponosa,
kidam katanac na rešetkama srca.
Bježim od tebe.
Ne osvrćem se.
Nova JA
rađa se.

NE MOGU

Mogu zamisliti kako svijet nestaje,
udarom ogromnog meteora,
mogu razumjeti Teslu,
koji se nikada nije ženio.
mogu suosjećati i pomagati ljudima
kao majka Tereza,
mogu kao robot raditi dan i noć,
mogu zatomiti svoju bol,
mogu pokušati sakriti sjaj sreće u očima,
mogu maštati o putovanju
u svaki kutak ove planete.
mogu te voljeti odavde do zadnje galaksije,
kroz crvotočinu pa i dalje,
ali ne mogu zamisliti,
ostatak ovog svog života bez tebe.

KAO DJEVOJČICA

Usnula bih na tvojim njedrima,
i slušala uspavanku tvog srca.
Kada bih mogla,
sa tobom bih srasla,
kao bršljan te obavila.
Bila bih glas tvoje savjesti,
da te dižem kada padaš,
da ti kažem da se nadaš.
Sakrila bih se u tvom zagrljaju.
Kao djevojčica svom tati
bih ti vjerovala,
U toplini tvog zagrljaja,
dok dišem ostala.

Srđan Petrović

- * Setiš li se da sam te zaboravio?
- * Postoje oni sa kojima ne pričaš jer nisu pametni, a postoje i oni sa kojima ne pričaš jer nije pametno.
- * Najgore su ti one svađe između dva ćutanja. Tako nečujno glasne tonu u beskonačno nepovratno željne ma kakve iznenadne reči koja bi promenila sve.
- * Neke stvari se ne mogu tako lako obrisati kao poruke, ali brisanje poruka je uvek dobar početak.
- * Pre nego što se zapitate i konstatujete da vam se neko sviđa, postavite sebi pitanje da li vas zaslužuje, jer je kasnije besmisleno pitati se bilo šta.
- * Ne umišliš uvek baš sve sam, pomalo i drugi uživaju dok ti pomažu u tome.
- * Onda shvatiš da ti nisu davali nikakvu lažnu nadu, već da je nada bila tvoja, a njihova samo laž. I da nisu ni došli ni otišli, jer nikad nisu ni postojali nigde drugde, osim u toj laži.
- * Ponekad ti sudbina pošalje bivše da ti pokaže da je jedino što je tu bilo lepo, bio samo osećaj dok voliš.
- * Ne postoje konkretne godine u kojima čovek postane pametniji i zreliji, postoji samo trenutak od kog odluči da sebe više ne laže i ne obmanjuje.
- * Samo dobro vino i velika ljubav imaju moć da tope sneg pod nogama.
- * Čuvajte ljude koji vam tačno u 00:00 čestitaju nove godine, mesečnice, godišnjice, rođendane... Ali ne zaboravite da sačuvate i čoveka u sebi, jer će se jedino tako, svi oni koji treba čuvati uz vas.
- * Ništa ne upropasti novu priliku kao stara navika.

PRAZNICI NEKADA I SADA

„Deco, da li znate neki praznik“, pitala je učiteljica đake prvog razreda? Kao iz topa podigla sam ruku i odvažno pogledala ka katedri. Imala sam sreću, ili bar mi se u tom trenutku tako učinilo, da učiteljica prozove baš mene. „Evo prilike da zasijam“, pomislila sam. „Izvoli, kaži nam koje praznike znaš“, obratila mi se. „Sveti Nikola, Sveti Sava“, nabrajala sam sve svece kojih sam se setila i nastavila, „Uskrs, Božić“, izgovarala sam ponosno. Učiteljica ništa nije rekla. Umesto očekivane pohvale, posle nastave mi je dala ceduljicu sa pozivom da roditelji dođu u školu. „Šta si uradila“, pitao me je tata? Slegla sam ramenima, jer odgovor nisam znala.

Dok sam u ćošku šćućurena čekala tatin povratak iz škole svašta mi je prolazilo kroz glavu. Možda će mi zameriti što poneko slovo, pisano mastilom, nije kao ostala, a napravila sam i nekoliko „krmača“ u sveskama, ili me možda, pohvali zbog divnog drveta koje sam naskikala?

Čim je tata uhvatio za kvaku od ulaznih vrata potrčala sam ka njemu. „I, šta je rekla“, usplahireno sam pitala? „Čudila se kako to da je dete komuniste na pitanje koje praznike zna nabrojala sve crkvene, a nikada nije čula za državne praznike - Dan Republike, Dan ustanka“, rekao je smirenim glasom tata. Nije mi bilo jasno zato se učiteljica ljuti na mene, pa to su praznici koji su se slavili u našoj kući i o kojima je govorio moj stric sveštenik, tete koje su me čuvale. Tata me je pomazio po kosi. Kamen mi je spao sa srca, znala sam – ništa nisam pogrešila.

NIČIJA

Ona kada voli
rasproste nebo pod noge pa bosa gnječi oblake.
Očene sunca deo da ga u kosu zadene.
Kroz dlanove kišu pretače
pa joj iz duše vodoskok divlja.
Ona kada voli drveće posrće.
Košava za njom prestane da diše.
I ptice u letu zastaju.
Zemlja se tetura i sapliće.
Kada ona voli, vazda joj svega malo.
Koliko je živa, po svu noć vraga potkiva.
Nebom razbaca zvezde, pa ih prstima gasi.
Iz rukava u noć vine varnice, pravi tajne smernice i mape...
Da te nađe.
Tek negde pred zoru iz nedara poseje rosu.
Ona kada voli
dah ti zaseče i smeh u grlo sabije.
Kaže, ničija je.
Ili ipak nije?

MILO MOJE

Ja tebe neću ostaviti na raskrsnici kao slomljenu granu.
Neću ti dozvoliti da posle ljubavi prestaneš da dišeš.
I neću pred tebe stati da zaklonim sunce tvojoj sreći.
Ali neću ni uteći!
Ja ću te čuvati kao ruke svoje, možda i malo više.
Tek kada olistaš ponovo, skloniću se u stranu,
što budem mogla tiše.
A kada stasaš i ljubavi pustiš korenje,
kada života sokovi prostruje u tebi ponovo...
Strasnije i vrelije nego ikada pre.
Za nekog svog, ti u srcu čuvaj jedno mesto.
Mesto za zagrljaj,
ako me sretneš, ni staru, ni mladu.
Na trenutak samo da odmorim u tvom zagrljaju.
U tom divnom hladu.
Ti diši ljubav za oboje...
Ja ovde odustajem.
Milo moje.

PROĐOSMO MI

Prođosmo i Mi.
Utihnusmo kao crkvena zvona u povečerje.
Prekri nas mraka skrama.
Ni lahora da dirne u zakletu ćutnju.
Nit` rose da spere sa ruku nam ljutnju.
Samo tihi mrak, kao slutnja oko nas pulsira.
Jedno u drugo prstom upiremo.
Ko je odustao?
A ko je pao?
Žrtve zbrajamo.
Ova tišina primirje nije.
Tvrdo glave bitke bije, kad im nije vreme.
Svako svoj ugarak među dlanovima drži.
Ni žara, ni pepela.
Ni vatre da šake sprži.
Eh, prođosmo i Mi.
Kao predah usred poprišta.
Minuše kraj nas i naša ljubav i naše bose stope...
Na počinak sad idu dva ratnika bosa,
svako pod svoje na nebu oblake.

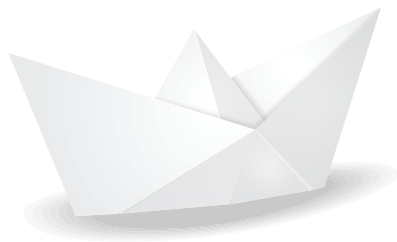
SKOČI I PLIVAJ

U ovoj familji se moralo znati plivati od malih peraja. Učionica nije bila kakav bazen, sa sve instruktorom i onim stiroporom u rukama. Ne, nego te odvedu na more, odvezu čamcem negde dalje od obale. U tvojim malim očima, to je negde na sred okeana i kažu: „Skači!“. Držiš se za kanap čamca kao da ti je srastao za dlanove, dok ti ne viknu: „Puštaj, bre to!“. I onda dril od jednog do drugog kraja čamca. Ne okeana. Gubim snagu negde na pola, već mi je voda do usta, do čela, do... površina se vidi negde u daljini. Snažna ruka me vuče na površinu: „Ajde možeš ti to“. Vremenom, počneš da se daviš negde pred kraj... nekog... kraja. A onda odlučiš da ti je muka od koprcanja i borbe za život i rešiš da proplivaš. Tako nekako. Nema ti druge, družē.

„Baba, pakuj dete, idemo na Savu“, naređuje moj deda zvani Kapetan, jednog letnjeg prepodneva. Oblačim kupaći, baba mi stavlja šeširić, dodaje torbu sa peškirom i sendvičima, flašica vode i dve breskve pride. „Maslinovo ulje, da se mažeš, nemoj da izgoriš“, brine se baba, „to moraš sama, ništa ovaj matori ne zna“. Čamac je privezan negde dole u marini. Običan drveni čamac i motor Tomos 4. Malo se vozimo, voda mirna, topla. Deda baca pogled, da li se negde nešto praćaka i pravi plan za sledeću zoru, gde i kako će njegova mreža imati najbolji ulov. „Uzmi te sendviče, nahrani ribe, slobodno“, namignu Kapetan. Otvaram foliju, kidam onaj hleb, gnjeckam i bacam. Malo ovde malo onde, malo onim ribicama tamo. Sve se brinem da li ima dovoljno za sve, da li je svaka čapnula bar mrvicu. I smeškam se, zadovoljno. Volim kad tako prevarimo babu. „Ajde, kupaj se malo, al tu pored čamca, ne

odvajaj se!” slušam Kapetanove komande. U sledećem trenutku držim se za čamac i prskam nogama dok dobrano ne isprskam dedu, a čamac nema više suvog mesta. „Kad još malo ojačaš, plivaćeš i na sred Dunava.“

„A jel mogu kad pođem u školu?“ pitam.

MELEM MISLI

Više ne umem za slamku istine da se hvatam,
muti se pogled, muti se zvuk,
umesto razgovetnosti – muk.

U toj tišini, od nepravde sam na razdaljini,
ni sa kim se verbalno ne sukobim,
nikoga u delanju ne uhodim.

Posmatram sa distance, u dnu tišine,
raskršća su davno pređena,
odluke bitne donesene, glatko, i iznuđene.

Pravac je odavno zauzet,
ne očekujem rikošet,
koračam, uglavnom mi je zaustavljen let.

S pozitivnom mišlju, kažu,
ljudi lakše napred grizu
ravničarske i planinske pute vešto slažu.

Svoj put dokrajčujem,
tiho, u svakom tražim melem,
ne znajući kud ću do kraja da se denem.

Glasu se gubi jačina,
odlukama natuknuta vrednost tančina,
neizvesnost budućnosti puka je istina.

NERA ŽIVOTNOG TEGA

Čistom vrlinom ko vlada
životnom razvalinom
lakše će breme da prebrodi,
brže u nove pohode sebe odvodi
sa emocijom zajedništva
koja ga nije zaobišla
u ljubavnom burnom plamu
pa ne oseti osamu
već razgovor duše
koje tela unutrašnjom snagom pruže
u luckastom žaru srca
koje pod grudnom koskom kuca
valjane snage
na tasovima životne vage.

SAMOBODRENJE

Posle svih emotivnih bura
sreća neka te napred gura,
ne prihvataj zdravo za gotovo sve
što ti život, u hodu, natura.

Za nove dane suncem obasjane
budi se, osmehni se, raduj se,
potisni preležalu tugu,
polako, ne moraš u cugu.

Koliko imaš – neka je dosta,
pomiri račune, neka se smire,
ne traći vreme na loše ljude,
ne upadaj u svakojake zalude.

Batali novodošle zablude,
mnoge će još violine da gude,
melodije nećeš razumeti mnoge,
čuvaj svoje stvaralačke noge.

Kad se putevi ne otvaraju
jer oprez u sebi imaju,
ne brigaj za neke role,
ne posustaj – poruka je životne škole.

- Od svih nota, satirične mi najbolje idu.
- Kome moždana oštrica otupi, ne treba pesnicu o sto da lupi.
- Volim zagrljaje, ali ne i zagrljaj smrti.
- Ima ljudi koje život nagradi desetakama. Takvi nisu na mukama.
- Za čim da žali onaj ko se još kali?
- Svi se usavršavaju... Neko u struci, neko u krađi i laganju.
- Dirigovanim potezima pojedinac se odupire onoliko koliko ume.
- Nosim svoj jaram, ne dam na zajam.
- Novinari nisu dangubili, SMS porukama novine prodali.
- Vrteška nezrelih, spranih ljubavi puni se i prazni, nikad ne kasni. Ciljevi joj jasni.
- Silueta u ogledalu = istina na dlanu.
- Nijedna borba nije laka, posebno sa osećanjima.
- Šamari nostalgije najteži su iz postelje.
- Smernice su uspeha ljuske.
- Šetnja kroz prošlost ume da zaboli ma koliko udobne cipele imali.
- Ne dižem bedeme, dižem reč.
- Žene polaznike bečke škole vole.
- Jednima je do izgleda, drugima do ugleda.
- Ko dokuči odakle opasnost vreba, pre nego padne – seda.
- Glava ne mora da bude seda da bi bila pažnje vredna.
- Dobar provod = za sreću povod.
- Biti koncizan znači biti krajnje precizan.

ТРАГОВИ ПРОШЛОСТИ

Никада ти нећу рећи: „Волим те”, иако ћу након прећутаних речи својим сузама опрати целу улицу. Нећу ти дати да ме погледаш, додирнеш, да ми се осмехнеш, јер знам да не бих могла више да живим, дишем без твог погледа, додира, осмеха. Не покушавај да ми се приближиш, сувише рана је на мојој души, одавно си оставио свој траг на моме телу, срцу! Чиме мислиш да ме поново обманеш? Зар ти није било довољно што си једном уживао гледајући рањену срну, која дрхтавим ногама покушава поново да устане, након што си јој повредио обе ноге? Какав си ти то човек? Зар те моја патња чини срећним?! Отишао си пре много година и шта те је натерало да се поново вратиш? Грижа савести или можда чак и љубав? Не! Дошао си опет по свој плен... Желиш опет да ме раниш. Смејеш се док покушаваш да ми шапатом кажеш нешто. На тренутак ми се чини да то ниси ти и да никада не би рекао тако нешто... А, ти причаш дрхтавим гласом, преклињеш да заборавим прошлост, све увреде, бол, кажеш да никада ниси ни отишао, била сам у сваком твојем дану, улици, кораку, песми, видео си ме у туђим очима. Све жене су имале нешто моје, покушавао си од свих њих да ме саставиш. О, луде ли главе! Зашто си ме разбио у комадиће пре много година да би ме поново састављао?! Зар смо заменили улоге, зар ти желиш да будем само твоја, плашиш се да ћу ти рећи да нисам сама и да сам срећна? Дошао си по оно што ти припада? Тако сам те разумела. Кажеш ми да никада и нисмо били раздвојени, да смо предодређени једно другом, нема краја за нас, ми смо једно. Сада те већ гледам уздигнуте главе и сигур-

на сам у своју одлуку. Не дам ти ни корак ближе себи. Хладно и јасно ти кажем да одеш- брзо, исте секунде... Покушаваш да промениш моју одлуку, да ме купиш сузама, упалим образима, сада већ проседом косом... Не, стари мој! Ниси ти осетио како је упасти у провалију, ходати по жици између живота и смрти, када ти сломе крила... Не! Ко је једном то прошао и успео од рањене срне да се усправи на своје ноге и сада поново трчи, никада више не сме да се сети прошлости, а тек да је оживљава. Одлази и не помишљај да се враћаш, заборави пут до мене, заборави све, баш све! Да ли ће ти бити тешко, не желим да знам... Знам само да сам своју цену љубави одавно и скупо платила.

РЕФЛЕКСИЈЕ СА СЛАВИЈЕ

Расипање мушке страсти
Морбидност женске хладноће
Распамећеност случајних пролазника
Рат гладних паса
Распеће облака
Промицање облина
Накићеност трамваја
Издуженост сквера
Најезда голубова
Нераспоређеност богатства
Прикривени апетит
Надувеност пљескавичара
Мирис тоалетне воде
Немарност чистача улица
Популарност брзе хране
Надградња вишеспратница
Изгубљеност облика
Утакмица плаката
Моћ запажања

СТРАДАЛНА ВРЕМЕНА

*Молитва патријарха Арсенија Трећег Чарнојевића
у време Велике сеобе 1690. године*

Премилоствиви Господе, оче наш и заштитниче
претешко је и преболно страдање наше
и трпљење велико непретрпљивог
беда и невоља свагде а жита нигде
и глад, и глад, и глад

Села наша и градови, еспапа пуни,
и свете цркве и манастири огњем сажежени
и плењење велико би
и све српске земље запустење би
и пепелишта пуста само осташе

Јер навалише на нас змије преотровне
што сачуваше злопамћење
и љути страх и љута туга срца нам обузе

Ни сунце горуште ни дажд ни ветрови олујни
ни морије тешке не уплашише нас
рика волова и плач матера пратише нас
и њиска коња и робац слабих бежанији невичних
а придруживаху се ини одасвуд, одасвуд
стопала нам уморна и крвава реке наше
Ибар и све три Мораве видаше

И горе ватре сву ноћ по збеговима
и чује се лелек под многим шаторима
и молитва очаја ал' нам не свањива

Господе, чујеш ли наше ридање
дан и ноћ бекству се дајемо и сведушно молимо
да ноћ ова прође предуга и претамна
да времена ова престану страдална

Да се не утули кандило неугасиво
и књиге свете да сачувамо
и повеље, и синђелије, и берате, и свете ћивоте
и име Твоје да славимо
и змија многих отрове да надживимо!

*Прва награда на конкурс
Међународне песничке
манифестације „Трагови на
песку“ Књижевног клуба „Петар
Стокић“, у Бечеју, 2020. године*

*Илустрацију за „Трагови на
песку“, урадио је академски
сликар Миливоје Мирић из
Бечеја.*

VINO CRVENO

Senke su nas krvnički prevarile,
Na hladnom tlu su nastavile,
Naš započeti ples godinama.
Čak je i kiša igrala uz pesmu,
I ritam zažarenog srca.
Čak su se i osmejci do beskraja borili,
Samo da se ne sretnu, negde u toj hladnoći.
Ljudi su bežali od te vatre,
Koja je palila sve oko sebe,
Samo, ne i nas.
Bezdušno praveći čitavo sazvežđe
Od ovih lakih duša opijenih zvezdom.
Tela su nestala,
A senke, na istom mestu plešu,
Uz vino crveno.

PRVA LJUBAV

U prošlost me misli nose
kroz sjećanje lik ti slute
i od kad rastasmo se
zaboravit ne mogu te.

Sve dok srce nada grije
nema, nema zaborava
svaka ljubav ljubav nije
jer prva je ona prava.

Na razne smo pošli pute
a kada smo se rastajali
čekaćeš me, čekaću te
Oboje smo riječ dali.

Sada evo samujemo
a nismo to sanjali
hajde da se radujemo
nastavimo gdje smo stali.

Tamo gdje je bilo žara
razviće se plamen novi
oživljeće ljubav stara
a sa njom naši snovi.

MAJCI

Često mi se javi želja
da se vratim zavičaju
u dom mojih roditelja
i majčinom zagrljaju.

Sve radosti u životu
što si meni darivala
ljubav, pažnju i dobrotu
od srca ti majko hvala.

Iz kuće smo odlazili
kako koje stasavasma
u svijetu gdje god bili
uspomene sačuvasma.

Ti nas prati s rodnog praga
sa suzama u očima
sad te sanjam majko draga
stalno si mi u mislima.

Koliko mi nedostaje
blaga riječ narav čedna
sve prolazi i nestaje
a majka je samo jedna.

ПРИЧАЈМО О СЛАВИ У ПРИЗРЕНУ

- Овеј године снајке, слава ни пада у среду, ће имамо мало повише раду. За вечеру, према славе ће спремамо мрсно а на дан славе за ручак и за визиту посно.
- Па ако, ништа не ми је тешко, ће спремимо нешто порано. Имамо подрум, ко лај је, има де да се чува храна.
- Колачи можеш да спремиш порано. Рачунај за визиту ти треба најмање четири врсте ситни колачи. За тацну, што турамо на таблу. А за вечеру ће направимо баклаву и тепсештију па ће имам и за слугу к`д ће ми дођев комшике на кафу.
- А за вечеру које јела ће спремаш мати? Себзе оз кромит, рачунај обавезно, много га волим. Озгор ће туримо шарана, не ли?
- Јес, тој сам мислила, и пребранац и ти ће направиш рибљу чорбу. Ти се драпај оз рибе. Да ги иситниш и очистиш од кошчице да не турамо ђузлуци док сркамо. За мезе Воја наручија на пијац код Уке Дримски кленчићи, па ће ги испржимо тазе и да служимо вруће оз живу туршију. Много ми искочила лепа овеј године.
- Ууу, баш лепо, једва чекам. А ће направимо и једно две пите? Једну оз купус, другу оз праз па да имамо и за визиту. Ја ће направим и посне кифлице. Унутра иместо сир ће ставим љут ајвар, и он ти леп искочија. С`г правим и некоје посне салате а и кикирики ће испечемо, он се доста једе за визиту.
- Јес, јес и рибе три врсте, нека има, да се не брукамо. На визиту прво ће послужујеш жито, па слатко, сам одвојила

тегле од шљиве са ораси и од шумске јагоде, а после ће принесеш туј велику таблу са пиће и с`с тацну оз ситни колачи. Имамо две врсте ракије, вињак, коњак Косовски из подрум, вино, пиво, сокови.

- Е та табла ми је најтешка. Ајде, може ли овеј године да не турам колачи на таблу, да има само на астал?
- А не, не бива, адет је адет. Колачи од табле не мицамо, ја док сам жива.
- Добро, како кажеш мати.
- И снајке да не забра`им, до четири сата да ти буде спремно све у гостинску собу за визиту. Нега, пријатељица до`оди рано. Сама је жена па да се врати дома по дан. И још да те поменем Ректор Милутин увек до`оди с`с госпођу Роксанду ама немој да си се преварила прво да послужиш њу. Свештено лице се најпрво служи.
- Знам мати, не брини, све ће буде како треба. А колач к`д ће месиш?
- Ујутро, дан пре славе. Т`д ће месим и љетурђије да се однесе твојима и код брата Банета ми и код Аце, да ги повикамо за вечеру и за ручак на дан славе. За визиту људи долазив невикани, знаје се ред. Кома смо ишле тај ће ни дође. Кој не може, нека му је просто. Увече ће ни помогнев за шаре за колач ујна Милица, Цуца, Мирка, побрго ће ги направимо. Уз разговор и уз шалу шаре се брго направив. Свака жена по две, три и готово је, јен ч`с. К`д ће завршимо ће ги изнесем кувано коштање из Поуско а ти ће ни направиш кафу. Ће га накитим ка владикину капу. Се прави цвеће, класје, птице, књига, буре, воће, гројзе, све ситно. Поситно, полепо. Колач ће ставимо у иконлак, поред Свете Петке. До њега ће гори цели дан велика славска свећа. И обавезно стављам велики букет цвеће, тој јесенско, из баште наберем и мало босиљак да замирише.

- Lepo je kad se smeјemo i veselimo dok pravimo šare. A kuћa zaмириše na kuvano žito i tamјan. Da se zna da ide slava.
- U lepo me podseti, da otребim žito. Voја mi iskrшија i otребија orase. Има доста работа.
- Не брини, свакој по нешто и све ће буде, како викаш ти „Ка најбоље”. А после вечере ће ни запеваш „Ај што је лепо под ноћ погледати”?
- Оћу, ће помогне наша Света Петка. Да ми дадне здравље да спремимо све како је ред. Е ће запевам, како нећу, и туј и „Ситна риба по потоку” и „Синоћ прођо стара мила нане кроз тесно сокаче” слава је. Ће попијемо по јену ширу, после вечере и ће запоем. Тој ће ни остане... У здравље да дочекујемо још славе.

Даће Светка Петка снаге и здравља, молим се док спремам сама шаре за овогодишњи славски колач. Свака шара подсећа на једну од жена које су биле око поменутог стола.

Шара на славском колачу

Овде у Београду славски колач се углавном поручује у пекари. Ретко се славски колач меси у кући са освећеном води-

цом и уз молитву. Колач се не украшава посебно умешеним шарама које имају значај за напредак дома.

Бане, мој супруг прилази, као да помогне, да направи мало шале, да се око стола насмејемо. Такав је ред.

Скували смо и кестене, попили кафу. Чекамо госте. Кажу може се ове године славити са гостима у ограниченом броју. Пожељно је да је свако од њих вакцинисан, да је прележао Ковид или да је негативан на тесту на Ковид.

Надам се да нам инспекција неће проверавати госте.
Зато причајмо о Слави у Призрену.

СВЕТЛОСТИ МИ ДАЈ

Светлости ми дај и сјајем небо прекривено.
Заблистај у пуном сјају и знај,
од среће када лебдим земља и небо су рај.

Светлости ми дај да никада више не оросим сузом лице
због неке ситнице, а са дистанце све су ситнице;
и да схватим зашто тугу носим,
да је прихватим када ме покоси.

Светлости ми дај, када ме понесе пркос савладај,
да забравим када ми више нешто ништа не значи,
хоћу лепотом да зрачим.
Нека се хоризонт плâви, а мој видокруг прошири
даље од видног поља очију.

Светлости ми дај, тај сноп мира у души,
стамено да стојим када се садашњост у мени руши
и зидар да сам новог сутра...

Светлости ми дај и сјајем небо прекривено,
звезданим словима окићено, свету на знање све добро
опстаје и траје...

Светлости ми дај да трајем.
У срце ме погледај, не дај му да крвари,
моја светлост не зна за таму.
Љубав се зове пут којим ходим
и док се даје светла и мила, траје и опстаје.

СИТНИЦЕ, КРУПНИЦЕ

- Ја, мала, малена, мајушна, научена да лебдим и летим, бићу прашина у нечијим очима.
- Ви који јесте, а јесте и ви који нисте, а нисте и ви који нисте,
а јесте и ви који нисте, а нисте, здраво – живо били.
- Где ћеш поћи, где ћеш ићи, где ћеш стићи, да ли ћеш се изгубити,
бити, бити, ил' не бити, пут је твој.
- Бринући о себи бринемо о свима које волимо и који нас воле.
- Док човек нечему тежи, дотле и греша.
- Док сам се ја радовала њиховој срећи, они су се радовали мојој несрећи.
- Желим незаклоњен поглед у свемир.
- Када ми у очима засија сунце, леп је и кишни јесењи дан.
- Као све мачке у фебруару и ја се бавим: књиговодством, планом...извештајем.
- Није добро када се подршка заглави у слепој улици.
- Ништа кичму не савија као новац.
- Ноћ има моћ да нам одузме дан и да нас потера у (не) миран сан.
- Олује не трају дуго, али својом снагом разоре све пред собом.
- Природа је људска наопака ствар добро дело ствара и у супротност претвара.
- Рацио испред сваке тмине је пут здравља.

- Чувај се самосажаљења. Нико нам не може помоћи ако му се препустимо.
- То што ми не чујемо, не значи да аларм није укључен.
- Све што нам живот режира, морамо одиграти.
- Што се у срцу закопа дубоко, никада не исквари.
- Што не стиже до коже, не уједа.

О, СТАРОСТИ

Згучила се старост у ћошку судбине
и ишчекивању краја.
На два штапа се ослања, напор улаже,
поред свих недаћа живот воли.

Нада се и лепшем сутрашњем дану,
мирној ноћи, ноћи без бола.
Топлој руци пуној љубави и саосећања
и безусловном загрљају
у кући у којој је пустиња узела престо,
Куда су и зашто сви отишли,
те сручи се тишина на нејака плећа?

Са сванућем, радосна због дочеканог јутра гледа у сунце,
оно с пролећа раног и оно док бледи у јесен позну,
упијајући кроз сваки зрак нову наду.
У врту пружа увелу руку да убере цвет
и зреле плодове живота.

На издају тела заборавља,
капљице сока из пуне чаше узима,
уморна од живота, мрзи га и у исто време воли
и моли да је не оставља, док се зенице полако гасе,
до доласка часа предаје.

Мисао је не напушта ни када нејаке руке
штапове не подижу,
ни када су мртве ноге без корака, лепо је живети,
проживети године светлосних надања и тебе дочекати,
о старости, тебе која памтиш младе дане.

...Polu usnuli pogled joj dugo ostade na slici u kojoj je dominantnu ulogu imalo drvo sa svim svojim brazdama na ispucaloj, nadasve staroj kori, s' predivnom, zelenom krošnjom. Upijala je kao da je na sve oko sebe zaboravila i kao da na toj hartiji niti porred nje, iako prelepo ukrašen zid koloritima, nije bilo ničeg, osim stabla, krošnje i korenja koje je virilo svojim dugim žilama izvan zemlje. Posle nekoliko desetina minuta joj se otrže dubok uzdah iz grudi i najzad nekoliko reči na usnama, suvim i ispucalim od vetra.

Misliš li Nevo da ovakva lepota može ikada da uvene?

Ništa nije besmrtno, ali postoji večnost.

Kako je to moguće, upitala je pogledom neverice i neizvesnosti u istom?

Da bi to shvatila, moraš pre svega da razumeš da smo svi mi samo trag prirode koja je nemilosrdna prema svemu što je deo nje, a da bez nje ne bi ništa postojalo. Tako će i nas voda da spere, poslužićemo nekom drvetu kao humus, drvo će služiti vatri, zemlji... To je jedan dug koji moramo da vratimo kako bi se nešto ponovo rodilo. Ali, šta je smrt naspram večnosti? Svo dobro pripada njoj, sa svim obličjima u svojoj goloj suštini. Ovo je drugi dug. Bez nje ne bismo ni duhom ni telom.

AUTORI – АУТОРИ

СТЕФАН ВУЧЕВСКИ

Рођен је 22. октобра 1991. године у Вршцу. У Вршцу је завршио основну и средњу школу. Објавио је збирку твитова „Вучевсковање“ и акциони роман „Плава се слаже са црвеном“. Обе књиге су у издању *Креативне радионице Балкан*. Први зборник у коме је учествовао је „Зборник успомена“ из 2021. године, такође у издању *Креативне радионице Балкан*. Сматра да је свој најважнији циљ остварио, а то је да буде комплетан писац који је написао дела све три врсте књижевности. Написао је све књижевне форме које је сматрао битним за тај циљ: роман, драму, афоризме, флеш фикције, приповетке, хаику песме, епску песму, лирско-епске песме и лирске песме (елегије, хумористичке, сатиричне, описне, мисаоне, љубавне, социјалне и родољубиве песме). Написао је све врсте хумора које могу бити у писаном облику: паметни хумор (игре речима), анегдотски, самопонижавајући, надреалистични, дечји, црни, плави (вулгарни), актуелни, посматрачки, иронични, агресивни... Као и онај који најмање воли – троловање.

VIKTOR TIŠLER

Kada je prvi put dobio batine za izvrljan zid, rešio je da papir bude njegov dobar drug. Piše od kada je savladao sva slova, pre toga je bio naivni slikar. Nekad samo piskara domaće zadatke a nekad ljubavna pisma. Sve što je napisao neko je u nekoj drugoj formi rekao. Jedino inovativno su njegove ideje i jedna reč koja samo njemu ima smisla jer je sam skovao. Više živi u mislima nego na javi. O sebi dugo nije pisao pa ne zna da li je ostavio neki utisak. Zamislite bilo šta i tamo će biti on. Čeka vas.

РАДИША БОГДАНОВИЋ

Има 29 година и живи у Кушићима недалеко од Ивањице, Србија. Пре око годину дана почео да се активно бави писањем и своја дела објављује на инстаграм профилу *Od vihora sarat*. Пише најчешће кратке текстове и песме базиране на унутрашњим осећањима.

ЈЕЛИЦА МИРКОВИЋ

Рођена 2. новембра 1998. године у Косовској Каменици. Живела у селу које се зове Робовац, све док се пре пар година није преселила у Алексинац, због студија. Студира електротехнику и рачунарство у Нишу. Што се хобија тиче издваја писање и кулинарство, као и прикупљање и смишљање разних рецепата. Воли спорт и музику, да чита разне романе, као и песме Сергеја Јесељина и Десанке Максимовић. Писањем почела да се бави случајно, када је, још као ученик основне школе, видела неки конкурс за писање песама. Тада је победила на конкурс у добила наградно путовање у Нови Сад. Касније је написала причу о Новом Саду, која је објављена на једном сајту, а затим преведена на руски, енглески и француски језик. Након тога је учествовала на још једном конкурс за писање песама, где је, такође, победила и добила наградно путовање у Сићево. Њен рад под називом *Писмо из кутије са ормара* је уврштен у *Зборник успомена*, што сматра једним од највећих својих успеха у књижевном смислу.

ЂУРЂИЈА ПЕРУНИЧИЋ

Рођена 1993 године, пише поезију, поезију за децу, прозу и прозаиде. Добитник је више награда и заступљена у многим зборницима и часописима. Живи и ствара у Пожеги.

MARINA RAIČEVIĆ

Rođena je u Pirotu 11. V 1968. godine. Osnovnu i dve godine srednje škole pohađala je u Boru. Pripremni stepen Pedagoške akademije završila je u rodnom gradu. Studirala je anglistiku

na Filozofskom fakultetu u Nišu gde je stekla diplomu profesora engleskog jezika i književnosti. Nešto više od 27 godina radi u Osnovnoj školi „Vuk Karadžić“ u Boru. Dobitnica je prve nagrade za najbolju autorsku zagonetku na Susretima Enigmata Srbije u Valjevu 2015. Njena satirična priča „Dobro je“ proglašena je za najbolju priču „Satira festa 2017“. Radovi su joj objavljeni u časopisima, nekoliko zbornika poezije i kratkih satiričnih priča. Zastupljena je u pet Zbornika *Kreativne Radionice Balkan*, satiričnom almanahu *Osinjak* i u knjigama *Žena i aforizam: Jedan za sve*; *Žensko pismo* i *Smehom protiv korone*. Samostalno je objavila četiri knjige - *Aforizmi i još ponešto* (2014); *Spomenar jedne učiteljice* (2015) - zbirka pesama za decu *Lalilint* (2018) - knjiga aforizama, i *Osmeh nam lepo stoji* (2020) – igrokazi za školske priredbe.

MIRJANA MILAČIĆ BAJIĆ

Magistar medicinskih nauka, specijalista oralne hirurgije kao i lekar akupunkturolog. Rođena 3. juna 1945 u Beogradu. Akademsko stručno i naučno zvanje stekla je na Medicinskom fakultetu na katedri za ORL, na Stomatološkom fakultetu kao i na VMA u Beogradu. Završila i više stručnih i naučnih usavršavanja. Paralelno studirala i svetsku književnost na Filološkom fakultetu u Beogradu. Objavila više od 30 stručnih i naučnih radova. Svoj profesionalni vek provela radeći u Švajcarskoj i Beogradu kao zaposlena, angažovana ili osnivač. U starosnoj penziji od 2010, i dalje radno aktivna. Piše poeziju i prozu. U književni svet ušla veoma rano. Dobila prvu nagradu dečijeg književnog časopisa *Zmaj* (redakc. žiri: Mira Alečković, A. Vučo, Branko Čopić) još u osnovnoj školi.. U književnim vodama ostaje i nadalje tokom svog školovanja i docnije, objavljivanjem u časopisima i aktivnim učestvovanjem na knj. manifestacijama. 1979 dobila prvu nagradu iz fonda *Andrićeve zadužbine*, (žiri: Radivoje Mikić, Zvonimir Kostić- i Lj. Beljanski Ristić) sa učešćem na manifestaciji *Višegradska staza* i objavljivanjem u sarajevskim knj. časopisima (urednik Č. Kisić). Pisanju se posvećuje aktivnije posle odlaska u penziju. Objavljena knjiga poezije „Romansa zvana...“ 2019, za štampu spremne dve knjige poezije i autobiografskih priča „Dok

klatno svojoj senci beži...“. Zastupljena i u preko 60 zajedničkih izdanja, prevedena na engleski i bugarski. Dobila više značajnih nagrada i pohvala. Član je više književnih društava. Pored pisanja bavi se i multimedijalno umetnošću: umetničkom fotografijom, kompjuterskom grafikom i umetničkim oblikovanjem minijatura i nakita od gline i drugih prirodnih materijal. Izlagala na više samostalnih i kolektivnih izložbi.

AMER SOFTIĆ

Rođen 21.02.1973. godine, odrastao i živi na Ilidži, sve škole završio od Ilidže do Sarajeva, dijete radnika, romano pjesnik, ljubitelj pjesme, pravde, prava i putovanja.

ЈОВАН БАЈЦ

Рођен је 13. јула 1976 год. у Аранђеловцу. У родном граду завршио је основну, а у Младеновцу Техничку школу. Од ране младости бави се писањем поезије, коју и објављује по школским и локалним књижевним часописима. Осликавајући реалну слику Србије кроз сва времена, ствара поетски роман *Ватрено оружје* (2003), чиме је доказао да поседује изузетан таленат за приповедање. Савременим романом *Распеће* (2005) потврђује своје књижевне способности, што му отвара многа врата у свету културе и уметности. Активно учествује на књижевној манифестацији *Инспирација Дунав*, презентујући своје литерарно стваралаштво по европским дестинацијама. По многобројним зборницима објављене су његове одабране песме, приче и афоризми. Из штампе излазе и збирке афоризама *Лет беле вране* (2014) и *Земља шарених лажа* (2017), где се истиче бритким, сатиричним хумором. Наступа на многим књижевним манифестацијама, презентацијама књига и књижевним вечерима, укључујући и гостовања по иностранству. Добитник је дипломе на Фестивалу сатире у Мркоњић-граду (2014), златног одличја на Фестивалу љубавне поезије у Барајеву (2014) и златног одличја на Фестивалу Поетска харфа у Скопљу (2015), као и дипломе на Фестивалу љубавне поезије у Мркоњић-граду (2015) и (2016), те диплома похвала на два Фестивала љубавне поезије

у Београду (2015) и друго. Константно је присутан у свим антологијским зборницима Креативне радионице Балкан, те тако најбоље презентује своје стваралаштво у земљи и иностранству. Уважени је члан књижевног клуба *Аранђеловац* у истоименом граду, где иначе живи и ствара.

ДИНКО ОСМАНЧЕВИЋ

Писац кратких форми, афоризама, пјесама, сатиричних прича и пјесама, (научно)фантастичних прича. Бави се енигматиком. Афоризме и друге сатиричне радове објављивао у дневним новинама у Београду (*Вечерње Новости*, *Политика*, *Експрес политика*, *Блиц*, *Прес*, *Данас*) и Бањалуци (*Глас Српске*, *Фокус*, *Независне новине*), у бројним часописима (*Ђердан*, *Козарски вјесник*, *Пензионер*, *Хик...*) и књижевним магацинима (*Мост Мостар*, *Књижевне новине Београд*, *Крајина...*), жанровским листовима (*Носорог*, *Ошишани јеж*, *Остен* (Скопље), *Афоризам*, *Ух! Аха...*), као и у многим електронским часописима и порталима. Радови му читају на радију и телевизији. Заступљен у зборницима и бројним антологијама афоризама.

Објавио збирку афоризама *Велики прасак*, у издању београдске Алме (2019.), У припреми збирка, *Златне резерве*. Награђиван на конкурсима и фестивалима хумора и сатире: Прво мјесто на фестивалу *Смејада 2013.*, друго мјесто на фестивалу *Смејада 2011.*, Прво мјесто на конкурсима за најбољи афоризам часописа *Terra* и *Sci-Fi* друштва Београд (2010.), Златни Афоризам (2021), Позлаћени (двапут), Посребрени, Бронзани, Платинасти афоризам на конкурсима Клуба умјетничких душа (Мркоњић Град) и друге награде и похвале. Научнофантастичне приче и цртице објављивао у часописима: *Галаксија*, *Орбис* (Кањижа), *Terra*, *Фарос* (Бела Црква), *Град* (Крушевац), *Неказано* (Бар), *Емитор*, у интернет часописима и порталима: *Nelly Cherry*, *Белег*, *Сетна*, *SF Вектор*, *Арт Анима*, *Носорог*, *Шипак...*, као и у збиркама прича и цртица (*Тренутак инспирације*, *Домаћа постжанровска књижевност на почетку миленијума*, *Најкраће приче*, *Trium reginarum*, *Кнез Vladimir*, *Ђавољи Прст*, *Макрокозма 21*, *Илирско краљевство*, *Марсонија 15*, *Древни Илири*,

Regia fantastika 2, Regia fantastika 3, Regia fantastika 4, ...). Nagrađen za najbolju domađu SF причу objavljenu у *Галаксији* (2000.) Пјесме објавио у више дневних новина, књижевних часописа и зборника. Награђен Сребрном плакетом (друго мјесто) на конкурсу *Муса Газим Татић*, за најбољу пјесму Босне и Херцеговине 2020, Четврто мјесто на конкурсу за *Бајрамску пјесму* 2021, Похваљен за пјесму на конкурсу Клуба *Абрашевић* из Крагујевца (*Ђурђевдански сусрети* 2021.) Бави се енигматиком. Заступљен у *Лексикону загонетача Босне и Херцеговине*. Објављује крими приче у *Илустрованој политици*. Дописник часописа *Шехер* Бања Лука који излази у Шведској (часопис бањалучке дијаспоре), у коме поред актуелности, објављује приче о старој Бањалуци и Бањалучанима. Пише колумне о актуелним дешавањима, за *Независне новине*. Живи и ради у родној Бањалуци.

MIRJANA ĐAPO

Рођена 1950. у Smederevu Завршила Filološki fakultet у Beogradu, grupa за srpsko-hrvatski jezik i književnost. Živi у Beogradu као професор у пензији. Objavljena dela: zbirke поезије „U bunilu”; „Tumaranje po egu”; „Grafiti po zastorima duše”; „Antigonin vrisak”; zbirke priča „Klupa за tihu rajу”; „Uzdizanje vlastitog neba”; romani „Elysion”; „Sećanje – nasleđe prošlosti”; „Lady i Aziz-aga”; приче за decu „Put у središte bajke”; „Lepe i ružne reči”; „Cipele koje same hodaju” knjige афоризама „Talasanje по suvom”; „I vi ste tu”; „Otvori oči – zaudara”; knjiga dramskih tekstova – „Možda i nije baš sve tako crno”; knjiga prikaza „U potrazi за lepotom i smislom pisane reči”; romaneskna monografija – „Čuvar vatre”. Dobila više prestižnih nagrada i priznanja. Zastupljena у antologijama i zajedničkim zbirkama; Prevođena на više jezika; Nosilac Zlatne značke Kulturno prosvetne zajednice Srbije; Član Udruženja književnika Srbije; Član Matice srpske; Književnica godine - 2017. izdavačke kuće ARTE.

BIBA MUJAČIĆ

Bosanskohercegovačka pjesikinja, рођена у Brčkom gdje завршава гимназију, а 1982. у Beogradu, на Jugoslovenskom institutu за

novinarstvo završava Visoku školu za obrazovanje i usavršavanje novinara. Radila je kao novinar i glavni urednik. Primljena je u Udruženje novinara BiH, čiji je i danas član. Objavljena dela: - Zbirka priča: „Neke davne priče” - Zbirka poezije: „Moje pjesme, moji snovi” Nova zbirka pjesama: „Bježim u snove” je objedinila pjesme novijeg datuma za koje je dobila više prestižnih nagrada.

ISMETA MUŠANOVIĆ - MUJAČIĆ

Savremena BH književnica, rođena 24. 3.1946. Ekonomsku školu završila je u Brčkom 1964/65. godine i započela studij na Višoj ekonomskoj. Bila je zaposlena u trgovinskom preduzeću „Velma” kao komercijalni administrativni radnik. Sada je penzioner i živi u Brčkom sa suprugom Fadilom Mujačićem. U književne vode uplovila je je prilično kasno, ali s puno ljubavi za pisanje. Prvo se stidljivo počela oglašavati u „Jutrarijama“ (jutarnjem programu Radio Brčkog), gdje je na sebe skrenula pažnju. Do sada je objavila tri knjige: „Brčko u srcu” (2010.), „Iz Ismetine sehare” (2019.) i „Eh. da mi u san dođeš...” (2020.)

MILEVA MIHAJLOVIĆ

Kao pesnik u duši, rođena je 6. maja 1948. u Smederevu. Mada tehnolog po struci, Tehnološki fakultete završila je u Beogradu, duhom i senzibilitetom naklonjenija je umetničkim vodama. Literarni počeci su joj bili u osnovnoj školi, nastavljeni u gimnaziji u Jagodini gde je provela radni vek i stekla penziju. Danas sa suprugom živi u Beogradu. Njeni rani radovi bili su ne samo zapaženi, već nagrađivani. Posle duže pauze vratila se pisanju, a njen poezija nalazi se u više zbornika.

DANIJELA GAČIĆ

Rođena 18.11.1999. godine u maloj opštini Ljubovija. Do svoje četrnaeste godine živela je u selu Gračanica kod Ljubovije. Osnovnu školu je pohađala u susednom selu – Uzovnica, Ljubovija. Srednju školu završila je u Šapcu, gde se preselila zajedno sa roditeljima i bratom. Trenutno živi i studira u Novom Sadu, na Filozofskom fa-

kultetu, odsek srpska književnost i jezik. Pisanjem je počela da se bavi još u školskim danima, dok je bila dete. Tako prvi put učestvuje 2013. godine u projektu „Sto mladih talenata – poezija“ u izdanju „Srpska kuća“ – Požarevac koji je priredio Bratislav Golić. Drugi put učestvuje 2019. godine na konkursu *Griffon Culture* u zborniku „Naše pesme“ u izdanju Gorana Mijukovića. Zbornik u kome je učestvovala 2021. godine je „Zbornik uspomena“ u izdanju *Kreativne radionice Balkan* objavivši jednu od svojih omiljenih pesama „Uspomena“ koju je posvetila svome dedi i to smatra svojim dosadašnjim najvećim uspehom u književnom smislu.

NIKICA BANIĆ

Živi i radi u Indiji. Do sada je objavljivao aforizme i prozu u književnim časopisima i knjige: „Koma“, aforizmi; „Nezgrapne istine“, meditativna proza; „Priče i snovi“, roman i „Razgovor pred bogomoljom“, roman; „Ledeni breg“, aforizmi; „Pod ruku“ (haiku i priče); „Sagledavanje spektra duginih boja u poeziji Milijana Despotovića ispod 20 000 miliona vodenih kapljica - o našoj savremenoj poeziji dijalozi“ sa prof. Vladanom Pankovićem (*Kadinjača*, Užice, 2001); „Atletsko hodočašće nad jelisejskim vodama i poljima Zorana Bog-nara - dijalozi kroz istoriju i filozofiju umetnosti“ sa prof. Vladanom Pankovićem (*Svitak*, Požega, 2002); „Dvanaest i po krugova protčavanja kroz poeziju Dragana Jovanovića Danilova“ sa prof. Vladanom Pankovićem (*Svitak*, Požega, 2003); „Ja i moj ujka“, roman (*Matica srpska* – Društvo članova u Crnoj Gori, Podgorica, 2019). Nagrađen: prva nagrada za novinsku priču (*Nikšićke novine*, Nikšić, 1999.); prva nagrada za novinsku priču (*Naš list*, Leskovac, 1999.); prva nagrada na konkursu JU Specijalna biblioteka za slijepa i slabovida lica (Banjaluka, 2015.); prva nagrada „Kočićevo satirično pero“ (Čelarevo, 2016.); prva nagrada za kratku priču (*JU Centar za kulturu, informisanje i sport* Donji Vakuf, 2017); nagrada „Momčilo Nastasijević“ (Gornji Milanovac, 2017); prva nagrada na konkursu „Staropramen priče“ (Apatin 2018); prva nagrada na konkursu „Najlepše ljubavno pismo“ (Knjižnica Sesvete, 2019); nagrada štampanje knjige „Ja i moj ujka“ povodom konkursa za najbolji prozni i pesnički rukopis - *Matica srpska* – Društvo članova u Crnoj Gori (Podgorica, 2019); deli

prvo mesto na 10. međunarodnom konkursu časopisa AVLIJA za najbolju neobjavljenu pesmu u regionu za 2020. godinu na BSHC jeziku (Rožaje, Crna Gora, 2021). Zastupljen u mnogim zbornicima.

ЖЕЉКО МАРКОВИЋ

Рођен је 1961. године у Мазочу код Фоче. По образовању је дипломирани економиста. Пише афоризме, епиграме, кратке приче и хаику. Објавио је три књиге афоризама: „Истина о нама“ (2011), „Народе, извини!“ (2016) и „Живот на овим просторима“ (2021). Живи у Чачку.

БОШКО SAVKOVIĆ

Рођен 1962. у Београду, где је завршио основну и средњу школу, смер новинар сарадник. Уписао је права, а по повратку из војске 1982. радио је као новинар у радио-емисији Index 202. Објављивао је текстове у политичком магазину „Интервју“, а у лето 1996. постаје један од оснивача сатиричног листа „Наша крмача“. Каже да је у исто време био главни и одговорни уредник листа и „човек задужен да добија батине од DB-а“. Када је Слободан Милошевић пао са власти, закључио је да је „све исто, само њега нема“, па је основао NVO Nekompromitovani intelektualci beogradski. Пре више година режирао је филм о Мирославлјевом јеванђељу „У почетку беše реч“. Касније је основао агенцију *Alternativa*. У копродукцији са TV Politikом као сценариста и коаутор снимио је филмове „На крају света“, „Ко то тамо лепи“, „Београд ноћу“... Као оснивач и продуцент покренуо је 2009. SILA FEST, први домаћи фестивал туристичког и еколошког филма у Великом Градишту. Објавио пет књига. 2011. Кратки филм „Плодови зиме“ редитеља Бошка Савковића освојио је Гран при за најбољи еко-туристички филм на свету у 2011. години. 2013. За филм „После бомби“ Бошку Савковићу у Бечу је уручен Гран при CIFFT-а, што је награда за најбољи туристички филм у свету за 2013. За оба филма добио је и највише награде на Канском фестивалу (златног и сребрног дelfина) чије је реплике поклонио граду Београду и симболично основао „delfinariјум“ у Градској скупштини нашег главног града. Теško да може да преброји све награде које

je dobio na mnogobrojnim festivalima kratkog filma širom sveta, uglavnom sve su bile „prve“ ili neznatno ispod „prve“.

TAMARA DRAGIĆ

Rođena je 1987. godine u Banjoj Luci. Prvu zbirku poezije, SAM U GOMILI objavljuje u decembru 2016. godine. Roman BOŽIĆI U VREMENU objavljuje u septembru 2020. godine. Zbirka haiku poezije „Mjesečeva kći“ u pripremi. Spoljnji je saradnik Narodne i univerzitetske biblioteke Republike Srpske. Učesnik mnogobrojnih književnih manifestacija, kao i voditelj književnih promocija. Piše i književne recenzije. Bavi se lekturom poezije. Objavljivana joj je i poezija za djecu. Radovi su joj zastupljeni u mnogim zbornicima i knjigama, kao i u Balkanskoj antologiji. Dobitnica je više književnih nagrada i priznanja.

SOFIJA ĐOKIĆ – SOFKE

Rođena 21.05.1970. godine u Ogulinu, Republika Hrvatska. Piše poeziju i prozu za decu i odrasle.

TAMARA SIMIĆ

Rođena u Šapcu 1999. godine, a odrasla u blizini tog grada u selu Jalovik. Osnovnu školu završila u Vladimircima, srednju u Šapcu, a sada studira u Novom Sadu. Pisanje je njena velika ljubav i na lestvici se nalazi na drugom mestu, odmah ispod osobe koja joj pruža najveću inspiraciju.

HAZIR ŽUPLJANIN

Rođen 03.03.2004. godine u Novom Pazaru u petočlanoj porodici. Učenik je Ekonomske - trgovinske škole. Zbirku poezije „Ceo svet je moj“ objavio je 2019. godine. Njegove pesme objavljujane su u raznim časopisima i zbornicima, dobitnik je nagrada za književno stvaralaštvo. Smatra da je ekonomija povezana sa životom uopšte, jer je čovek jedan neobnovljivi resurs.

INDIRA JAŠAREVIĆ ČANDIĆ

Rođena 24.9.1966. u Brčkom. Osnovnu i srednju školu završila je u Brčkom, a pravni fakultet u Novom Sadu. Piše od djetinjstva - od novina za djecu, do literature za omladinu i odrasle. Piše poeziju i prozu za djecu i odrasle. Zastupljena je u velikom broju zbornika poezije i proze. Ima objavljene tri samostalne knjige poezije. Sa suprugom živi u Brčkom.

LELA VUČKOVIĆ

Rođena je 30.04.1973. u Koprivnici, Republika Hrvatska, gdje i sad živi i radi. Srednju školu upravno pravnog smjera završava u Koprivnici, a 1995. godine diplomirala je na Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima. Agronom po struci. Majka dvoje već odrasle djece. Piše od najranije mladosti, a ozbiljnije se pisanju posvećuje zadnjih nekoliko godina. Pjesme i kratke priče objavljene su joj na više portala, te u nekoliko zbornika i zajedničkih zbirki: *Trojica iz Gradišta*, *Zbornik čuvara tradicije*, *Zbornik čuvara prirode*, *Zbornik deci s ljubavlju*, *U srcu gazele*, *Zlatna kočija stihova na putu za Očaravanje*, *Panonski galeb*, *Sremskokarlovački pesnički brodovi*, *Eho poezije*, *Tragovi pjesme*, *Dozivanje stihova*, *Mirisi lipe*, *Tajna pjesme...* Priprema prvu samostalnu zbirku poezije i kratke proze.

JELENA JEKA KOČOVIĆ

Jelena Jeka Kočović, rođ. Stepanović, je rođena 26.08.1984 u Kragujevcu. Pohađala je osnovnu školu „Sveti Sava“ u Kragujevcu, koju je završila 1999. godine za vreme NATO bombardovanja. 2003. godine, završila je srednju ekonomsku školu, takođe u svom rodnom gradu. Godinu dana nakon školovanja zaposlila se u firmi u kojoj i dan danas radi. Pjesme (tada su bile pesmice) počela je da piše od svoje 10-te godine. Sada piše poeziju i kratke priče. Njeni radovi zastupljeni su u zbornicima *Kreativne radionice Balkan*, Beograd, u zbornicima *Klub umetničkih duša*, Mrkonjić Grad. Njeni radovi objavljeni su i na portalu „Avlija.me“ Rožaje. Objavila knjigu „Sasvim obična priča“ (2020), u izdanju *Kreativne radionice Balkan*. Sa svojim suprugom živi u skladnom braku. Imaju dvoje dece, sina Milana i ćerku Kristinu. Živi i radi u svom rodnom gradu Kragujevcu.

МАРКО КРСТИЋ

Марко Крстић, рођен је 11 новембра 1990 године у Сремској Митровици. Завршио је „Високу технолошку школу струковних студија“ у Шапцу, смер Информационе Технологије. Писањем се бави од своје двадесет и друге године, али је своју прву књигу „Бег“ објавио 2019 године у издавачкој кући „Мирослав“, а другу под називом „Божанствена Делузија“ 2020 такође у издавачкој кући „Мирослав“.

НЕВЕНА М. ИВАНОВИЋ

Рођена 28. фебруара 1988. године у Краљеву, од мајке Радинке и оца Милована. Завршила је Математичку гимназију, такође у родном граду Краљеву, након чега уписује Математичку факултет у Београду. На ИТ академији стиче звање јавног програмера. Поред програмирања писање је њена највећа страст. Њене песме су заступљене у многобројним зборницима, часописима и веб порталима. Аутор је збирке песама СРЦЕ НА ПАПИРУ, која је похваљена на „Дринским књижевним сусретима“ а објављена у „АСоглас“, из Зворника. Живи у Тавнику код Краљева.

ПЕТАР ЈОВАНОВИЋ

Рођен 1950. године, психолог и педагог. Објављивао је афоризме, карикатуре, песме, приче и стручно-научне радове. Заступљен је у зборницима, лексиконима, збиркама, антологијама књижевних радова и каталозима карикатура. Нagraђиван је за поезију, причу, афоризме и карикатуре. Објавио је књиге: *Kako vaspitavati dijete* (Sarajevo, 1988.), *Da direktore* (Aforizmi - Sarajevo, 1989.), *Malo caka naših đaka* (Aforizmi - Sarajevo, 1990.), *Kako učiti* (Sarajevo, 1991.), *Roditelji i dete* (Pančevo, 1995., 1996., 1997. i 1998.), *Da pukneš od smeha* (Aforizmi - Novi Sad, 2002.), *Saveti psihologa* (Beograd, 2006.), *Pesme* (E - izd., Fioka, Beograd, 2019.), *Bonton za đake* (E- izd., Fioka, Beograd, 2019.). Prevodeń je na rumunski jezik. Źivi u Beogradu.

KRISTINA KOJIĆ

Rođena je 2001. godine u Doboju (BiH), a trenutno živi u Vukosavlju, gdje je završila osnovnu školu. Srednju medicinsku školu završila je u Odžaku. Od osnovne škole bavi se pisanjem poezije, kratkih citata i haiku poezije. Od aprila 2018. godine član je Književnog kluba „Mladost“ Modriča. Njeni radovi objavljujani su na nekoliko web- portala (*Omladinski magazin Karike, Očaravanje, Astronaut. ba, Nekazano...*) i u mnogobrojnim zajedničkim zbirkaama poezije. Dobitnica je i nekoliko književnih nagrada i priznanja.

VLADANA IVANOV

Vladana Ivanov (devojačko Vasilijić), rođena je u Knjaževcu 1983. godine.

Diplomirala je na Filološkom fakultetu u Beogradu, odsek engleski jezik i književnost. Radi kao profesor u srednjoj školi. Lekturiše i prevodi naučne radove. Ljubitelj je kubanskih plesova. Najvažnija joj je uloga mame. Poeziju piše od školskih dana. Do sada je objavila jednu zbirku poezije „Nedorečena plava“ 2008. godine. Piše i na srpskom i na engleskom jeziku. Poezija joj je objavljena u zbornicima: „Deseti susreti pesnika srednjoškolaca SR Jugoslavije“ 2002, „Facebook Poetry Festival“ 2011. i 2019, „Garavi Sokak“ 2009. i 2011, „Vršačko Pero“ 2009, Balkan Writer’s Project „Poetography 2015“, „Papergirl project“, Balkan Writer’s Project „Before I die 2016“, Balkan Writer’s Project „CalendArt 2017“, Elektronski časopis „Libartes“ 2020/2021, Elektronski časopis „Art Zvezdani kolodvor“ 2020/2021, „Zbornik uspomena“ *Kreativna radionica Balkan* 2021, Zbornik „Živeti za ljubav“ KK „Zlatno pero“ 2021.

МЛАДОМИР КНЕЖЕВИЋ

Рођен у Липници код Чачка. Пише поезију и афоризме. Објављивао у домаћим и међународним часописима за књижевност. Заступљен у заједничким књигама, домаћим и међународним зборницима, као и више антологија, алманаха и лексикона. Поезија Младомира Кнежевића је превођена на македонски,

арапски, ромски, шпански и енглески језик. Објавио једанаест књига поезије.

BORISLAV BATIN

Рођен у Београду 23.12.1954. годуне. По занимању је инжењер маџинства. Од ране младости пише поезију и прозу, објављивао је своје текстове у многим штампаним и електронским медијима. До сада је објавио: „Зборник свесновидости“ – збирку поезије, есеја и кртатких прича, 2001. године у издању: издавачке куће - „Заслон“ – Шабач. „Три дана новембра“ - роман у издању исте издавачке куће, објављен 2004. године и исте године био у конкуренцији за „Нинову“ награду. „Логонаути“ – сф. роман ишао из штампе 2004. године и преведен у digitalном издању на енглески језик и налази се у националним библиотекама САД, Аустралије, Канаде... Објављивао је своје песме и приче у разним зборницима, књижевним часописима као и интернет информативним сајтовима у региону. Сва његова досадашња издања могу се наћи у електронској форми на разним сајтовима.

У припреми има обимну збирку поезије, као и збирку прича, есеја и афоризама... Живи у Београду.

IVO TORBICA

Рођен у Mostaru, у Bosni и Hercegovini, 1981. године. Завршио Учитељски факултет у Београду 2005. године, основне студије на Факултету за инжењерски менаџмент 2019, а мастер студије на истом факултету 2020. године. Trenутно живи у Владимировцу, општина Алибунар. Ради као професор математике и информатике и рачунарства у Основној школи „Први мај“ у поменутом месту. Члан је Удружења инжењера и техничара Србије од 2019. године. Godinama се бави писањем песама. Iза себе има једну објављену збирку песама, под називом „Гладни човека“. Pored писања песама, бави се и бајтованством, али и колекционарством музике. Lјубав ка томе развија још од малих ногу.

MARICA LUKIĆ

Po građanskom statusu zdravstveni radnik, studirala medicinski fakultet u Tuzli nakon završene Srednje medicinske škole u Zvorniku. Rođena 17. decembra 1965. godine u Zvorniku (mesto Grbavci). Kao zdravstveni radnik jedno vreme radila i na KiM - i. Ima objavljenih 11 knjiga: zbirka poezije *Bunilo moje jave*; zbirka pesama i basni za decu *Pogled kroz prozor*, zbirka katrena *Samo kroz stih žuborim*; zbirka poezije *Ruka anđela čuvara*, zbirka poezije *Šta radiš danas popodne*, roman *U nedoumici srca*, roman *Vikend*, zbirka poezije i lirске proze *Probuđene rime*, zbirka pesama i lirске proze *Ljepota spoznajе*, zbirka pesama *Ostvareno proročanstvo* i zbirka pesama i basni za decu *Šumska prodavnica*.

ZORANA GAVRILOVIĆ

Rođena 07.07.1967. godine u Leskovcu, Republika Srbija. Živi u Leskovcu, Republika Srbija. Diplomirani pravnik. Objavljene knjige: *Kestenova fuga* u izdanju *IP Alma* 2009. godine; elektronska knjiga *Badnji dan* u izdanju *IA Nova Poetika* 2013. godine; elektronska knjiga *Diplomci* u izdanju *IA Nova Poetika* 2013. godine; elektronska knjiga *Sudbine dvojice Jovana* u izdanju *IA Nova poetika* 2014.godine i elektronska knjiga *Stablo* u izdanju *IA Nova Poetika i Argus books magazines* 2015.godine. Elektronske knjige se mogu besplatno čitati. Radovi su joj zastupljeni u više poetskih zbornika i na internet portalima forum *Nova poetika-Argus books magazines*, www.pravac.com, www.slovo-slovlje.com i www.fioka.in.

ŽAKLINA MANČIĆ

Doktor elektrotehničkih nauka, živi na relaciji Žitkovac- Niš, poezija je njena ljubav. Dobitnik je nagrada na mnogim konkursima, autor je jednog romana. U pripremi za štampu je zbirka pesama. Trenutno piše još jedan roman i knjigu poezije za decu.

ПЕТАР ОРОЗОВИЋ

Рођен сам 1952 године у Варешу-БиХ. Дипломирао на ФОН-у и на Физичком факултету у Београду. Од 2014 године пише песме и песме за децу. Јавно преко *Конкурса региона* објављено је десетак његових песама.

BILJANA MAKSIMOVIĆ

Рођена 05.10.1965. у Београду. По занимању је политиколог. Дугогодишњи је новинар и главни уредник у дневним новинама, илустрованим часописима и публикацијама (*Danas, Blic, Medijasfera, Modul...*), аутор извођене представе за децу „Треће полувреме“, објављени ауторски прилози у монографijама о школи „Свети Сава“, *Vračaru*, стручним, политиколошким зборницима.

ДУШКО НЕДОВИЋ

Рођен 02.03.1967 године у Брњацима код Светог Самограда, Пријелози. Живи у Бијелом Пољу, Црна Гора.

FRANJO FRANČIĆ

Рођен 1958 у Лjubljani је песник, прозаиста, писач за децу и драмски писач. Преводилац, са српског језика је превео преко 50 аутора и 400 песама, *Velika antologija Srbske poezije, Torej gremo mi na kavo*, М. Јаксић, Влajiћ, В. Благојевић, S. Petrović, *Ko me pokličeš iz večnosti* – Radovan Vlahović. *Mala antologija novejše srbske poezije.... Hiša iz stekla*, Tatjana Debeljački... *Hiša iz kart*, Olga L. Krowicka, *Sončnica*, Olivera Docevska.... Deo своје младости провео је у поправном zavodu где се изучио за galvanizera. Kasnije је студирао на Вишој школи за социјалне раднике у Ljubljani, и успешно је завршио. Од почетка осамдесетих година живи као слободни писач у Istri. Аутор је више од 50 knjiga – romana, zbirka kratkih priča, pesničkih zbirki, dramskih tekstova i radio-drama, као и knjiga за децу и омладину, пише и satiru, scenarije, radiofonske igre... Debitovao је 1984. године knjigom priča *Egotrip*, а 1986. је објавио свој први roman *Domovina bleđa mati*. I, као што наводи slovenački kritičar и писач Denis Poniž, već те прве Frančićeve knjige, које „sežu u rane osamdesete године

prošlog veka i otvaraju tada zabranjene teme”, uzdrmale su slovenačku književnu javnost. Negde u tom periodu je Franjo napustio Ljubljanu i odselio se u Istru, „na privremeno oslobođenu teritoriju, koja deluje kao melem na ranjenu dušu njegovih junaka”, napisao je jedan od kritičara. Kako, na kraju prevedene knjige, sastaviti biografiju pisca, čija je većina knjiga i te kako iskreno i nepatvoreno ogledalo njegove burne biografije? Uz to, pisca, čija bi samo bibliografska jedinica objavljenih knjiga zauzela dve strane? Od čega početi i gde završiti? Izbor iz dela: *Ne*, kratke priče, 1986; *Jeb*, roman, 1988; *Milostni strel - Orgija*, kratka proza, 1989; *Klovnova obzorja*, pesme, 1990; *Sovraštvo*, roman, 1993; *Začasno osvojeno ozemlje*, pesme, 1992; *Bele smrti*, kratka proza, 1994; *Male vojne*, kratka proza, 1994; *Poševni stolp v Pisi*, kratka proza, 1995; *Škorpionova balada*, roman, 1995; *Otroštvo*, kratka proza, 1996; *Dobro jutro Charles Bukowski!*, zbirka erotskih priča; *Janočka*, pesme, 2000; knjiga za decu *Hvalnica sončnicam*, 2002; *Ljubezni in sovraštva*, 2002; *Za vse boš plačal*, humoreske, 2006; *Barufa in kažin*, humoreske, 2005; *Trkaj, trkaj na nebeška vrata*, izabrana proza, 2006; *Za vse boš plačal, Ne spominjam se*, kratka proza, 2006; *Ledeni ogenj resničnosti*, roman, 2006. Kje se ksrijejo metulji pred dežjem 2009, Hipo 2010, Neko naplamsko jutro, ko kri zalije sanje, pesmi 2009... *Domovina bleđa mati* (BKG 2009, 3D+, 2010, Intelakta Valjevo 2012), (2011) *Razvrat samoće*, (2010), *Jednes* (Vinset Tisk Skopje 2013) mu je štampano na ex YU prostorima. Prevođen je na mnoge jezike, posebno na nemački, poljski, slovački... 30 prevoda na deset stranih jezika. Dobio je nagradu za poeziju časopisa *Mladina*, 1989. godine, a 1986. godine nagradu *Zlata ptica* za roman *Domovina, bleđa mati*, kao i nagradu grada Pirana za ukupno stvaralaštvo, više nagrada u Austriji, Schwanenstadt 2009, 2011, 2012, Radio Trieste – a, više od 30 nagrada na konkursima u Italiji, Austriji, Srbiji.... Sve ostalo je ionako zapisano u njegovim knjigama.

МАЈА ШОЛЕВИЋ

Рођена 2. новембра 1993. године у Београду. У истом граду завршила је основну и средњу Грађевинску школу са одличним успехом. Мастер рад одбранила је 2018. године на Факултету

политичких наука. Професионални каријерни пут је одвео у медијске куће, где је обављала и друге послове поред примарног новинарства. Љубав према истини и речи чува писајући разне књижевне форме. Једна је од аутора *Зборника успомена*.

JOVAN STOJILJKOVIĆ

Kompozitor, stihoklepac rođen 1957. godine u Beogradu. Završio građevinsku srednjo-tehničku školu, upisao ekonomiju, tu završio i napustio završavajući studiranje. Njegovu malu porodicu čine žena Ivona i sin Bogdan. Vlasnik je agencije za reklamu i propaganda u čijem sastavu je i muzički studio za snimanje autorske muzike. Od devete godine imao privatnog nastavnika za sviranje harmonike, tu je naučio note i izbegavao da vežba. Od petnaeste do dvadeset i druge, omađijan rok muzikom, ozbiljno vežbao i svirao orgulje i sintisajzere. Svirao u grupama: *Zvučni zid*, klavijature i vocal (prva nagrada za vlastitu kompoziciju, *Hogar Strašni*, na Zaječarskoj gitarijadi 1979. Godine. *Bicikl*, 1981. godina singl *Palanačka hronika* za PGP RTB. Tu je i nikada objavljen album *Perjani most*. Za grupu *Alisa*, radio muziku i tekstove za većinu kompozicija na prve tri LP ploče (*Alisa - Sanja*, *Da li si čula pesmu umornih slavuja*, *Hiljadu tona ljubavi*). Neke od njegovih pesama su snimili i na vinil ili CD stavili, grupa *Pasaž*, *Klinički mrtav*, *Krug dvojke*, *Velimir Rkalović* i drugi. Radio je songove i primenjenu autorsku muziku. Krajem sedamdesetih na festivalu Ilidža za pesmu *Ispi tu čašu*, čiji je autor, u izvođenju *Starih znanaca*, osvojio prvu nagradu publike. Krajem devedesetih na tekstove antologijskih pesnika za decu, uradio muziku i aranžmane za *CD Izmotavači - pesme za decu*. Ima tu još puno toga što bi se o Jovanu i njegovom radu dalo napisati.

DRAGICA KRIŽANAC

Autorica je rođena 1957. godine u Vitezu Bosna i Hercegovina, gdje je odrasla, i završila srednju školu. Završila je studij komparativne književnosti i bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, 1985. godine. U srednjoj školi i studentskim danima pisala je pjesme, koje su često čitane u *Jutarnjem programu* Radio Sarajeva. Prije rata vodila je specijalnu biblioteku i dokumentacioni centar vojne indu-

strije u Vitezu. Od 1992 godine živi i radi u Amsterdamu a ljetne mjesece provodi u Trogiru. Majka je dvoje odrasle djece. Autorica se specijalizirala za novelu, kratku priču i poeziju. Objavljuje u književnim časopisima i portalima u Hrvatskoj, Srbiji, Nizozemskoj, Njemačkoj i Bosni i Hercegovini kao što su *Hrvatski glas Berlin*, *Kvaka*, *Moja BiH (Oslobođenje)*, *Dunjalučar*, *Matica hrvatska*... Također zastupljena u pet (međunarodnih) zbirki poezije i proze. Piše kolumne za portal *vitez.info*. Objavila zbirku kratkih priča „Katarza” izdanju *Matice hrvatske*, tiskana u Mostaru ožujka 2021. Pod pseudonimom *Dragica Amsterdam* vodi i uređuje fb književnu grupu „Literatura-lijepa riječ”.

JASMINKA NIKOLIĆ

Jasminka Nikolić ex Brdarević, rođena je 1959. u Tuzli. Završila gimnaziju u Tuzli. Studirala Višu turističku školu. Godine 1993. tokom rata u Bosni, seli se u Aleksinac sa porodicom. Tu i danas živi. Poezijom i prozom se bavi već dugo godina. Učestvovala je na raznim konkursima i dobijala nagrade. Njene pjesme i kratke priče su štampane u *Zborniku čuvara tradicije*, *Pišem srcem*, *Zbornik čuvara prirode*. Dobila nagradu od *Kreativnog pisanja* za prozu i poeziju. Učestvovala je na mnogim konkursima i dobijala nagrade. Pišem proz, kratke priče, eseje. Poezija je ljubavna, religiozna i rodoljubiva. Majka je uspješne dece, sina i ćerke i baka svojim unucima. Pisanje je njen život i njena strast. Radost života dobija kroz pisanje.

NERMINA SUBAŠIĆ

Rođena 1998. godine u Tuzli, Bosna i Hercegovina. Student pete godine Stomatološkog fakulteta u Sarajevu, gdje i živi. Objavila jedan roman „Zločin i oprost“ 2016. godine. Iste godine na međunarodnom sajmu knjige u Sarajevu roman proglašen najboljim debitantskim djelom. Poeziju piše tako reći samo kada ista ima šta poručiti. U pjesmama za najmlađe uvijek nastoji da su iste edukativnog karaktera. U ladicama drži završen rukopis romana „Most“ i dvije zbirke pjesama „Iz dnevnika jednog đaka” namjenjena djeci i zbirka poezije „Za obične ljude“.

VESNA MILOSAVLJEVIĆ

Rođena u Požarevcu 1969. godine, pisanjem se bavi od rane mladosti, te je, kao takva, sa nepunih dvadeset godina, počela da radi u *Radio Požarevcu* i lokalnom časopisu *Reč naroda* kao satiričar i novinar. Ubrzo zatim, sa grupom entuzijasta, osniva prve požarevačke nezavisne novine, u kojima takođe radi kao satiričar, novinar i kolumnista, a jedno vreme obavlja i funkciju glavnog i odgovornog urednika. Po gašenju lista koji je, zbog svoje uređivačke politike, bio smetnja ondašnjem režimu, prelazi u nezavisne novine *Građanin* gde, između ostalog, objavljuje i svoje humoreske. Tada postaje član NUNS-a. Paralelno, radi kao dopisnik *NIN-a*, *Vremena*, *Naše borbe* i dobija čast da bude jedan od stalnih saradnika, tada kultnog časopisa, *Naša krmača*. Zatim inicira i osniva interne fabričke novine *Bambi*, u kojima radi kao novinar. Njeni aforizmi su zastupljeni u desetinu zbornika i knjiga satire, a Aleksandar Baljak je proglašava najboljim mladim, ženskim satiričarom. Na takmičenju aforističara *Slaninijada* u Kačarevu, osvaja drugo mesto, u veoma jakoj konkurenciji, ostavivši iza sebe Aleksandra Čotrića. Osim satire, piše i kratke priče, kao i poeziju na engleskom. Bavi se prevodilačkim radom.

JOVANA OBRADOVIĆ

Rođena je 20.7.1999. godine u Prokuplju. Osnovnu školu završila je u Maloj Plani, a zatim srednju medicinsku u Prokuplju. Dalje obrazovanje nastavila je na Filozofskom fakultetu u Nišu, smer Komuniciranje i odnosi s javnošću.

Počela je da piše sa osamnaest godina. Učestvovala je u *Zborniku uspomena* i objavila je zbirku poezije „Večnost nam se smešila” u izdanju *Kreativne radionice Balkan*. Inspiracija i tema svih njenih pesama i priča je ljubav.

MARIJA MILENOVIĆ

Rođena u Kruševcu 1993. godine profesorka je srpskog jezika i književnosti. Objavljivani su joj brojni radovi, i u zbornicima (*Zbornik uspomena*, zbornik *Porodične zlatne niti...*) i u časopisima (*Oblakoder magazin*). Bavi se pisanjem kako poezije tako i proze.

СИНИША МИТРИЋ

Рођен у Сарајеву 1969. године. Другу гимназију завршио у родном граду, Филозофски факултет у Београду. Запослен као професор филозофије у МГ. Пише песме, кратке приче, есеје, стручне текстове. Ожењен Маром, имају троје деце. Живи на Новом Београду.

SVETOZAR GUŽVIĆ

Рођен 29.12.1998. у Зворнику, student је пете године медицинског факултета у Фоћи.

SLAĐANA JOVIČIĆ

Рођена 10.04.1971. године у Брчком. Основну и средњу школу завршила је у Брчком, а Педагошки факултет у Бијелјини. Професор је редовне наставе и енглеског језика. Писањем се бави од нижих разреда основне школе. Прва pjesma „Јесен“, коју је написала у петом разреду основне школе, објављена је у *Ђачким новинама*. Као ученик средње школе активно се бави писањем, те постаје члан тадаšnjeg Књижевног клуба „Pablo Neruda“ у Брчком. Прву збирку pjesama, „Humke snova“, је објавила као maturant 1990. године. Услиједила је збирка pjesama „Posluš savjesti“, а потом збирка lirske proze „Bezimena djeca“. Објављена су јој и двије драме: „Somnambul“ и „Control Freak“, а у часопису „Susreti“ објављена је drama „Raskršća“. Сlijеди и трећа збирка поезије „Igra od praiskona“. Ове године објављене су приче под насловом „Gluвило“. Живи и пише у Брчком.

SELVIJA FERIZOVIĆ

Рођена је 20. јула 1991. године у Новом Пазару. По струци је Економиста. Прво објављено дело јој је roman *Sebi stranac* у изданју *Kreativne radionice Balkan*, године 2015. Осим прозе пише и поезију. Песме су јој награђиване више пута и објављиване у више зbornika. Још као девојчица писала је за тадашњи дејчији часопис *Kolibri*. Опробала се и као режисер, режирала је кратметражни филм *Peron* (по мотивима romana *Sebi stranac*) којим је на SILA FESTU 2016. године освојила

dve nagrade: plaketu THE BLUE DANUBE (Za najbolju poruku u filmu) i priznanje studenata VTŠ Beograd.

MILAN MILUTINOVIĆ

Rođen je 4.12.1966. godine u Beogradu, gde i danas živi i stvara. Diplomirao je na Filološkom fakultetu u Beogradu, na Katedri za opštu književnost i teoriju književnosti. Član je književnih klubova: „Miodrag V. Šijaković“ (1988.) i „Jesenjin“ (1996.), Udruženja književnika Srbije (2003.), Književnog društva „Liberio Markoni“ (2005.), „SKOR-a“ (2011.) i Udruženja pisaca „Poeta“ (2013.). Društva „Rade i prijatelji od (2020). Godine 2017. osvojio je prvu nagradu na konkursu „Pesničko proleće Čukarice za pesmu „Undina“. Godine 2011. dobio je diplomu na desetom javnom konkursu povodom Dana zaljubljenih na temu „Ljubav je pesma najlepša“ u organizaciji „Kluba umetničkih duša“ za pesmu „Madam Jagoda“. Godine 2010. osvojio je treću nagradu na pedesetim Majskim susretima u organizaciji književnog kluba „Đuro Salaj“ za pesmu „Na zidinama Troje“. Godine 2009. osvojio je drugu pesničku nagradu književnog kluba „Branko Miljković“ iz Knjaževca za pesmu „Tuga“.

MARIJANA LJ. JOVANOVIĆ

Rođena u Novom Sadu 24.08.1960. Novi Sad je grad u kome je odrasla, iškolovala se, zaljubila se, udala se, postala majka i radi u njemu više od 30 godina. Jednom rečju obožava svoj rodni grad. Završila elektrotehnički fakultet, smer elektronika, jer je to bilo pametno za život. Po zanimanju je informatičar i radi u Elektroprivredi Srbije. Hobi i najveća ljubav joj je oduvek bila književnost. Piše od 2015. Pisanje kratkih priča služi joj kao izdumni ventil za dušu i telo. Objavljuje priče na književnim konkursima regiona i u književnim časopisima: „Zvezdani kolodvor“ – Beograd, „Avlija“ – Rožaje, „Letopis Matice srpske“ – Novi Sad i „Nekazano“ - Bar. Pre dve godine je izdala svoju prvu zbirku priča „Ogledala“ konkurišući na konkurs „Pegaz 2019“ *Književne omladine Srbije* iz Beograda.

BRANKO M. JOVANOVIĆ

Diplomirani inženjer elektronike. Rođen 16.11.1960. u Novom Sadu u Srbiji. Objavljuje priče na konkursima regiona i u književnim časopisima: „Nekazano“ iz Bara, „Zvezdani kolodvor“ iz Beograda i „Zeleni konj“ iz Beograda.

СЛАВИЦА МАКСИЋ

Рођена 1957. године, психолог, запослена као научни саветник у Институту за педагошка истраживања у Београду. Има објављене приче, афоризме, путописе и песме у новинама, часописима и збиркама у земљи и окружењу. Објавила књигу афоризама *Од лука до стреле*, 2020, Алма, Београд).

МИЛКА СТЕФАНОВИЋ МИМИ

Рођена 1956 год. у Врановини код Новог Пазара. Радила у Градском Заводу за Хитну медицинску помоћ у Београду. Председник је Подружнице Друштва „Др. Саша Божовић“ за Београд. Објавила пет Збирки поезије. Пише хаику, мање прозу, и рецензије. Последњу Збирку Голијска река наградно је објавио Центар за културу, образовање и информисање „Градац“ Рашка. У Зборнику са научног скупа са међународним учешћем, у Црној Бари 2018 и 2019 године објавила два Књижевна рада на тему Песме и обичаји укупног народа србског, записивача Милоша С. Милојевића, а 2020 године у Русији у Зборнику међународних научних радова, на тему националних идентичности словенских народа од XIX до XXI века. Више пута награђивана за своје стваралаштво, а ове године добила више првих песничких награда у Србији. Члан је УКС од 2003 године. Живи у Београду.

МАРИЈА АЛЕКСИЋ

Рођена 1981. у Јагодини где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је 2006. на Филозофском факултету Универзитета у Београду на групи за историју. Запослена је у основној школи где ради као наставник историје. Љубав према

књижевности је развила још у основној школи. Највише воли историју 19. века и посебну пажњу посвећује историји свог родног места. Коаутор је пројекта „Моја Србија између љубави и рата“, који је награђен као један од најбољих примера добре праксе за 2018. годину. Такође, њена прича „Газда Ранђелова кафана“ је штампана у *Поратлибрисовом* издању прича 19. века. Сматра да као наставник мора стално да се усавршава и ради на себи. Удата је и има двоје деце.

DUŠANKA KOTUR UGRICA

Рођена 22. децембра 1970. године у Badenu у Austriji. Дјетинство је провела у Kozarskoj Dubici, гдје је завршила основну и Srednju tehničku školu као текстилни техничар. Од 1992. године живи у Švajcarskoj, гдје наставља даље школовање у смјеру медицине. Њена велика љубав је писање и читање литературе. Ужива да пише приче о истинитим догађајима. До сада је објавила двије књиге KAO MELEM NA RANU и ZAGONETNA SOBA које су преведене и на њемачки језик. Била је спонзор слијепом piscu Sreti Vučkovićу за његова два романа: „Prst sudbine“ и „Pomрачење Sunca“, гдје му је била promoter и организатор промоција širom Republike Srpske. Такође је била спонзор књижевнику Slobodanu Đuroviću за његову књигу. „Sokolica“ што јој чини посебно задовољство. Члан је удружења писача ZLATNO PERO – KNJAŽEVAC, SAVEZ KNJIŽEVNIKA U OTAĐŽBINI I RASEJANJU - NOVI SAD, KLUB PISACA „VUKOVO PERO“ – LOZNICA, KLUB LJUBITELJA KNJIGE „MAJDAN“, MEĐUNARODNO UDRUŽENJE KNJIŽEVNIH STVARALACA I UMJETNIKA „NEKAZANO“ – BAR, UDRUŽENJE SRPSKO BUGARSKO PRIJATELJSTVO - NOVI SAD и UDRUŽENJA KNJIŽEVNIKA I UMJETNIKA „ZENIT“ – PODGORICA. Podpresjednik и sekretar је Literarnog kruga ZLATNO PERO U Švajcarskoj.

VLADAN STEVANOVIĆ

Рођен 23.08.1967. у Beogradu. У младости се успешно бавио шахом. По струци инжењер поштанског саобраћаја и дипломирани еко-

nomista. Do sada objavio zbirku pesama „Jedna obična priča“ 2008. godine, zbirku tekstova pesama „U luci svemira“ 2017. godine i zbirku priča, misli i pesama „Radosti i tuge iz svaštare“ 2019. godine. Njegove pesme i priče su objavljene u mnogim Zbornicima. Živi u Beogradu.

ANNA SOKOLOVIČOVA

Rođena 19. lipnja 1974. godine u Trnavi. I dalje živi i radi u Trnavi. Diplomirala na Sveučilištu Konstantina Filozofa u Nitri, pedagoški odjel - odgoj. Uglavnom radila u administraciji. Voli likovnu umjetnost, neprofesionalni umjetnik. U slobodno vrijeme voli stvarati, crtati, slikati. Fokusira se uglavnom na prirodne teme.

VESNA ĐUKANOVIĆ

Rođena 16.02.1963. godine. Po profesiji učitelj. U slobodnom vremenu se bavi pisanjem poezije, proze i oslikavanjem svile. Objavila dve knjige kratkih priča: „Radost žute lubenice“ za koju je dobila nagradu *Čučkova knjiga* koju dodeljuje Narodna biblioteka „Branko Čučak“ iz Han Pijeska Republika Srpska (za 2016) i „Odsjaj svilenih niti“ (2018), objavljujvana u više zbornika. Dobitnik je Svetosavske nagrade Narodne biblioteke „Petar Petrović Njegoš“ Knjaževac 2018. Dobitnik je druge nagrade na konkursu „Mitropolit Josif Cvijović“ - Užice 2019. Godine; Treće nagrade „Svetosavska zvona“ – Beč, Austrija 2020.; Treće nagrade „Gavrić Borislav“ Lukovac BIH 2020. Treće nagrade na pesničkom konkursu „Panonski galeb“ Subotica 2021. godine. Izabrana za naj-autora „Zbornika Deci s ljubavlju“ u izdanju *Kreativne radionice Balkan* 2021. godine.

ДРАГИЦА БЕКА САВИЋ

Рођена као Слијепчевић 1958. године у банатском месту Сечањ, где је завршила основну школу и гимназију. По занимању је дипломирани правник, а по вокацији песникиња. Као аутор је заступљена у више десетина Зборника поезије у Србији и региону. До сада је објавила три збирке песама. Добитник је више похвала и награда. Члан је *Савеза књижевника у отаџбини и ра-*

sejaњу Novi Sad i удружења књижевника *Уметнички хоризонт* Крагујевац. Живи и ствара у Бачкој Паланци.

DUŠAN PEJAKOVIĆ

Рођен 1991. године, млади књижевни аутор, настанjen у Подгорици. Магистранд Факултета политичких наука Универзитета Црне Горе, волонтер, социјални предузетник, новинар дописник и књижевни аутор. Осим на језицима балканског језичког подручја, ствара и на енглеском, италијанском и шпанском језику. Добитник је мноштва награда и признања за своје литерарно стваралаштво, махом регионалног и интернационалног профила. У јулу 2020. године, издао је књигу поезије „*Unrest of lucidity*“, изворно писане на енглеском језику, што додатно представља риједак облик publicistike на географском подручју овог дијела Европе. Нjegова друга књига поезије „*Silueta nedosanjanog sna*“ у издању „Ободског слова“, објављена је у новембру 2020. године. Фебруара 2021. год., објављује и своју трећу књигу, уникатно тројезично poetsko djelo под називом - „*Polyphony of life*“. Нjegова четврта књига „*Poetry of the microcosm*“ је тренутно у процесу публикације и најављена је за објављивање до истека текуће године. Осим поезије и прозе, овај аутор се такође бави писањем esejistike и аналитичких текстова из домена струке. Тренутно ради и на остварењу збирке кратких прича и новела.

EMIR BAJROVIĆ

Рођен 1988. у Новом Пазару. Живи и ствара у Данској. По струци Педагошки асистент. Оженjen и отац једног дjetета. Објављивао у многим зборницима и часописима. Више пута похваљен и награђен. Пише кратке приче, поезију и crta.

MARIJANA LAZAREVIĆ

Учestvovala на више конкурса за Зборнике. Завршила Вишу пољопривредну школу. Желја јој је да објави своју збирку поезије. Рођена у селу Kusadak у близини Smederevske Palanke.

АЛЕКСАНДРА ЛАКИЋ

Рођена 1982. у Бечеју, где је завршила средњу Техничку школу. Током школовања је била запажени рецитатор. Пише од малих ногу. Песма „Мој скривени свет” - освоја 2. место на песничкој штафети, објављена је у новосадском *Дечјем дневнику*, читана на *Радио Пинку*, *Радио Бечеју*, *Студио Б*. Објавила је пар песама у Другој књизи „Из пера аматера”. Уврштена је у зборнике „Породичне златне нити”, Зборник поезије „Шраф 2021” бр.4, „ОНЛАЈН ПОЕЗИЈА - Други песнички зборник”, „У огледалу сна”. Учествује на разним песничким конкурсима. Воли да чита дела Љиљане Хабјановић Ђуровић, Десанке Максимовић, Јована Дучића... Члан је Књижевно Уметничког Клуба „Перо аматера” из Бечеја и држављанин Песничке Републике из Новог Милошева. Живи у Бечеју.

SAŠA DELIĆ

Doc. dr sci. dipl. defektolog-oligofrenolog

Рођен 25. јануара 1976. године у Тuzли. По професији дипломирани defektolog-oligofrenolog. Такође, магистар и доктор defektoloških наука. Јануара 2021. године избаран у звање docenta. Зaposлен у Заводу за одгој и образовање особа са сметњима у psihiчком и тјелесном развоју у Тuzли. Steкао највише стручно звање-nastavnik savjetnik. Učesnik mnogih naučno-stručnih skupova, како домаћег, тако и међународног карактера, те организатор и учесник окупљених stolova који се тичу проблематике особа са сметњима у развоју. Автор и коаутор већег броја научних и стручних радова. Zamjenik glavnog и odgovornog urednika časopisa „Školske priče“, као и члан Redakcijskog odbora. Koаutor vježbanke „Zabavna školica“ и „Zabavna školica 2“. Član Prvostepene stručne komisije за procjenu sposobnosti и određivanje podrške djeci и mladima са posebnim потребима. Član Друштва defektologa Vojvodine, Alijanse prosvetitelja Srbije и Udруženja balkanskih umetnika. Пише поезију. Неке pjesme су му већ објављиване. Dobitnik nagrade за pjesму на међународном konkursу „U čast učitelju“. Sertifikovani nastavnik građanskog obrazovanja у srednjim školama. Trener Osnova demokratije, Pro-

jekta građanin, Kulture sjećanja (Sjećanje u pokretu) i Karl Popper policy debatnog formata. Bavi se društveno-korisnim radom. Živi u Lukavcu.

НОВИЦА МАРЈАНОВИЋ

Прозни писац и професор, рођен је 25. августа 1951. године у Пожаревцу. Основну школу и Гимназију похађао је у Пожаревцу. Дипломирао је на Филозофском факултету у Новом Саду. Од рођења живи и ради у Пожаревцу. Књижевно стваралаштво: *Витезови безумља* - роман 1999. године; *Тајне прељубе* - роман 2000. године; *Трпеза лептира* - роман 2003. године; *Богови посматрају*- роман 2007. године; *Царство слободе* - роман 2008. године; *Осмех Емине* - роман 2009. године; *Ватрено неко време* - роман 2010. године; *Рађање Теуте* - роман 2010. године; *Историјом кроз Браничево и Србију* - 2011. године; *Црква Света Петка у Пожаревцу* - монографија 2011. године; *Црква Светог Николе у Пожаревцу* - монографија 2012. године; *Шумадијска сага* – роман 2017. године; *Замак и замке Бранковића* – роман 2018. године; *Психологија личности у стваралаштву Толстоја* - студија 2019. године.

DALIBOR VUKIĆ

Рођен 1984. у Вршцу, писац и песник. Објавио је до сада неколико песама у три Зборника: „Зборник деци с љубављу“ *Kreativne radionice Balkan*, „Šraf 2020“ у издању „Šrafa“ и „Policajci s dušom“ у издању Удружења „Srpska policijska unija“ и „SKOR“ - а. Током 2021 године, објављен му је историјски роман инспирисан српско грчком историјом „Ovenčani slavom“ за издавачку кућу „Liberland“, а који је до сада доживео два издања.

ЈАСМИНА ИСАЈЛОВ

Рођена 1958. године у Црепаји где живи са породицом. Из хобија се бави писањем и сликањем. У „Песме из Баната“ Чикаго објављене су јој две традиционалне приче (2014.). Учествовала је на конкурсима „Ковачичког мозаика“ и освојила више

пута награде. Учесник је у двадесетак зборника и добитница је многих награда и признања. Освојила је две прве награде „Златне медаље“ (2017. и 2018.) за приче на конкурсима Михајло И. Пупин, научник, родољуб и хуманиста. Другу награду „Сребрну медаљу“ освојила је за причу на конкурсима Михајло И. Пупин научник и наслеђе, за уметничку креацију (2019). Приповетке је објавила са другим ауторима у књизи „Песме и приче из банатске равнице“ (2017.). Аутор је књиге „Јоца“ (2018.) Радове је објавила три пута у зборницима „Златно перо“ Књажевац. Учесник је у четири зборника у издању *Креативне радионице Балкан* Београд. Такође је учествовала са поезијом два пута у зборницима „Шраф“ Београд, у „Вртлогу времена“, у Зборнику кратких прича *Дрински књижевни сусрети* „АСоглас“ Зворник. Са приповеткама у *Антологији Спас Планете* - Рада Лотина и у многим другим зборницима. Члан је групе *Банатска Петица поезија и проза*.

SAMIR SULJIĆ

Sedamnaestogodišnji učenik elektro tehničke škole u Srebreniku. Ljubav mu je stvaranje poezije.

ВЕРИЦА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Рођена је 14.06.1950. године у Смедереву. Као београдски студент на „Вишој школи за спољну трговину“ активно је својом појављивањем узимала учешће на књижевним вечерима. Радни век провела је на пословима грађевинске и економске струке. Мада више деценија живи у свету поезије, и књижевности, уопште, оглашавајући својом поезијом у зборницима и антологијама, до сада има две збирке песама – „БЕОГРАДСКЕ ЗОРЕ“ и „ПУТАЊА ДО СЈАЈА“. Члан је више поетских удружења и књижевних група које негују поетску, прозну и сатиричну форму. Нека од најпрестижнијих су: „АРТЕ“ из Београда, који су и издавачи њене прве збирке, „Банатски културни центар“ из Новог Милошева, „Неказано“ из Црне Горе и низ других. За поезију је добила више престижних признања и ван Србије и уче-

сник је више песничких манифестација. Нека од најзначајнијих везана за су за Фондацију *Такец* из Македоније. У припреми је и збирка краћих прозних текстова.

GORDANA RADOVANOVIĆ

Рођена 23. avgusta 1963. godine u Mariboru. Gimnaziju i studije je završila u Banjaluci. Piše pesme, haiku i kratke priče. Zastupljena je u većem broju zbornika i časopisa. Više puta je nagrađivana na konkursima za poeziju i kratku prozu. Pojedini haikui su joj objavljivani na engleskom, italijanskom, rumunskom, japanskom, nemačkom i kineskom jeziku, a pojedine pesme na engleskom i bugarskom jeziku. Autor je osam samostalnih knjiga: „Dok pevaju kapi svetlosti“ - zbirka poezije; „Pet koprena sna“ - priče; „Broděći za maglinama“ - pesme; „Lile u noći“ - zbirka haiku poezije; „Kremen“ - pesme; „Anđeli i oni drugi“ - priče; „Mađioničar“ - pesme; „Miholjske vatre“ - zbirka haiku poezije i „Pesme za poletarce i malo veću decu“ - zbirka poezije za decu. Po obrazovanju je diplomirani inženjer mašinstva, profesor informatike, profesor engleskog jezika i književnosti, te diplomirani komunikolog. Živi u Banjaluci.

MICKEY ERDBOB

Mickey Erdbob rođen kao Miroslav Radosavljević 20. aprila 1980. u Jagodini. Do svoje sedamnaeste godine živi u Medveđi kod Despotovca. Osnovnu školu završava u Medveđi i Velikom Popoviću. Marta 1999-e odlazi u vojsku. Vojnu obuku prolazi u ratnim uslovima a po završetku obuke dobija prekomandu u granične jedinice tadašnje Vojske Jugoslavije. Prvih mesec dana bio je na jugoslovensko-bugarskoj granici gde duži službenog psa Erda, a zatim osam meseci na jugoslovensko-albanskoj granici gde duži službenog psa Boba. 2002. godine na chatu prvi put koristi ime ERDBOB i pod tim imenom upoznaje svoju današnju suprugu Snežanu. Zajedno su na svet doneli četvoro dece: Ognjena, Srebrena, Gvozdena i Nevenu. Njegova ljubav prema sopstvenom narodu i lepoti srpskog jezika upravo su razlog za njegov stvaralački rad. Široj javnosti je poznat kao satirični pesnik koji na svom izvornom kosovsko-resavskom di-

jalektu opevava sve što mu na srcu leži ne štedeći pri tom nikog a ponajmanje sebe. Nakon objavljene zbirke satirične poezije pod nazivom „Do moćega“ postao je aktivan na društvenim mrežama gde je od početka pandemije 2020 besplatno u video formatu objavio više od stotinu svojih pesama. U njegovim pesmama ima kako humora i vulgarnosti, tako i kritike društva i sveta u kome živimo. Ličnim primerom se trudi da podstakne i motiviše ljude oko sebe da veruju u svoje snove, da rade ono što vole, da budu sa onima koje vole, da budu ono što jesu, da se bore protiv „bele kuge“ i za svoje mesto na svetu.

МИРОСЛАВА МИРА ДИНИЋ

Мирослава Мира Динић рођена 1945. године у Кожељу, општина Књажевац. По образовању је магистар математике (дипломирала и магистрирала на Природно-математичком факултету у Београду), а по вокацији сликар. Живи и ствара у Бору. Од 2015. члан је Удружења ликовних уметника „Ване Живадиновић Бор“. Уметност је одувек била предмет њеног интересовања, прво фотографија, затим цртеж и графика, да би 2012. почео њен уметнички израз кроз сликарство. Похађала је радионицу за ликовне таленте код професорке Јадранке Вукојичић у Бору. За своје ликовно изражавање Мирослава - Мира користи цртеж, графику - ланорез и сликање у техници акрилика којима представља мртве природе, портрете и пределе и амбијенте који су је лепотом или емоционално инспирисали да постану мотиви њеног ликовног изражавања. Поред потребе да путем композиција различитих предмета дочара разноликост градивних елемената од којих су израђени (текстил, стакло, керамика, воће), упушта се у врло захтевну и лако проверљиву успешност сликања портрета. Имала је две самосталне изложбе слика 2015. и 2019. године у Бору. И више групних изложби. Са УЛУ „Ване Живадиновић Бор“ излаже на традиционалним изложбама: Мајском ликовном салону и Октобарској изложби у Музеју рударства и металургије 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 и 2021. године. Излагала је и на XIX Међународној изложби „Жене сли-

кари“ 2021. године у Мајданпеку. Њене слике красе многе домоте, како у земљи, тако и у иностранству.

СВЕТЛАНА ПАПАЧЕК

Јас велама така, а сепак мојата прва љубов не ја чувам за себе. Таа е јавна. Ја делам со сите. Сакам сите да знаат за неа. Нејзиното име е ПОЕЗИЈА. Јас живеам за да пишувам. Господ ми ја дал таа дарба. Сакам сите да ги читаат моите песни и раскази. Да ме запознаат мене, моите чувства, мојата болка и радост. Светлана Папачек е родена во Скопје, 1973 год. а живее и твори во Битола. Уште од основно училиште е љубителка на поезијата и воопшто на пишаниот збор. Стихозбирката „Страсти“ е нејзиното првенче, а романот „Препород низ бессознание“ е нејзин прв роман. Повторно нејзината прва љубов поезијата вроди со втората стихозбирка „Душезни болки“. Збирката раскази „Женски откровенија“ ја понесе наградата „Златно перо 2020“. Новелата „Љубов и вера“ е нејзиното ново остварување на полето на прозата. Наградите и се низат како ѓердан, почнувајќи од родната Македонија, сè до бившите ЈУ републики, како и надвор од овие граници.

ERNAD DEDOVIĆ

Rođen u Njemačkoj 1996. godine. U Brčkom je završio osnovu i srednju školu (Tehničku) kao i fakultet (Inženjerska informatika EUBD). Poeziju, prozu i eseje piše posljednjih deset godina, koje možete читати на блогу: irahpoezija.wordpress.com. Objavljivao je svoje radove за portale као што су: *Esposto*, *Autorska Poezija*, *Dunjalučar*, *OutLoud Magazin*, *Hoću.ba*, *ART Mozaik*, *Common Sense*, *Pirot Bez Cenzure* itd. Učestvovao je u večeri poezije; „Noć sjećanja на Bekima Sejranovića“. Autor je zbirki „Savršenstvo tame“ i „Beskonačna misao“. A njegova pjesma se našla i u zborniku „Ravnicom raspevano“ 2020.

AVDULAH RAMČILOVIĆ

Pesnik, učitelj i magistar pedagoških nauka, rođen 1945. godine u Petnjici, Crna Gora. Poeziju voli, čita i stvara od rane mladosti. Piše ekavski i ijekavski, jer je rastao, školovao se, radio i živio uz oba dijalekta. Od 1968. do 1987. radio je u Matčnoj osnovnoj školi „25. maj“ Delimeđe, Srbija, kao učitelj, direktor škole i školski pedagog. Od 1987. je, po odluci Ministarstva za nauku i kulturu SR Srbije poslan u Linz, Austrija, da radi kao nastavnik maternjeg jezika i kordinator rada klubova i udruženja jugoslovenskih radnika. Na tom radnom mestu je bio sve do 2012. kada je otišao u penziju. Živi i stvara u Linzu i rado posećuje mesta i krajeve bivše Jugoslavije za koje ga vezuju drage uspomene.

Objavio 7 autorskih knjiga i zastupljen je u 165 zajedničkih knjiga, zbirki poezije, autora sa područja bivše Jugoslavije, Evrope i sveta, među njima u osam zbornika *Kreativne radionice Balkan*, Beograd. Član nekoliko književnih udruženja i klubova. Za svoju poeziju i učešće na pesničkim manifestacijama, pesnik Ramčilović je dobio brojne zahvalnice, priznanja, povelje i diplome. Pesme su mu prevedene na engleski, nemački, bugarski, mađarski, arapski, francuski, a knjiga *Još jedan krug* je u celini prevedena na makedonski jezik i objavljena u okviru projekta Ministarstva za kulturu RS Makedonije, *Divan*, Skoplje 2018.

MILETA STAMATOVIĆ

Rođen u proleću 1964. godine u Plavu, na obali bistre vode Plavskog jezera. Više od 35 godina živi u Beogradu. Priroda, reke, jezera, odnosi među ljudima, ljubav, su mu pesnička opsesija. Na brodu i plovidbi se oseća najbolje i najlepše. Sve ono što misli o ljudima, prirodi, rekama, odnosu ljudi prema okolini u kojoj živimo sažeto je u rimama koje iz pera niže najčešće ploveći na svom brodu. Naj-srećniji je kada čitalac kaže da je u nekom stihu, ili celoj pesmi pronašao sebe. Prvu zbirku poezije objavio 2014. godine pod naslovom „DA SE ČOVEK PITA“, jer veruje da bi sve bilo bolje i lepše kada bi se „čovek“ pitao. U desetak zajedničkih zbornika i časopisa je objavljivao pesme. U pripremi je zbirka poezije nazvana – *Na talasima*

emocije. Veruje da ćete i u njoj naći nešto za sebe, jedan stih, neko i celu pesmu.

DRAGAN PETKOVIĆ MILJIN

Rođen davne 1977 godine u Loznici, gde živi i radi. Pesme su mu objavljene u brojnim zbornicma. Želja mu je da jednoga dana objavi svoju zbirku pesama.

ЈОВАНА ЂИРКОВИЋ

Основну школу је завршила у Блацу, као и Гимназију. Завршила је Факултет политичких наука у Београду. Дипломирали је новинар и комуниколог, као и мастер новинарства који је, такође, завршила на Факултету политичких наука. Током своје професионалне каријере радила је у више дневних новина и на порталима. Поред писања и новинарства бави се и маркетингом и ПР-ом. Хоби су јој писање, историја, археологија и генерално уметност.

ALEKSANDRA JOVANOVIĆ

Rođena 28.04.2004.godine u Vranju, od oca Radomira i majke Vesne. Učenica je trećeg razreda „Ekonomsko-trgovinske škole” u Vranju. Voli da piše poeziju i prozu. Pored pisanja takođe voli istoriju kao i književnost. Svoju prvu pesmu napisala je u sedmom razredu osnovne škole. Obožava da recituje i glumi. Pesnički uzor joj je Desanka Maksimović.

АНЂЕЛА СТЕФАНОВИЋ

Рођена у Чачку, 2002. године. Пише песме и кратке приче од петог разреда основне школе.

МАРТИН МАРЕК

Рођен је 22.09.1966.у Јаношику (Банат). Завршио је Математичку гимназију у Београду и летњу новинарску школу на Папићу. До сада је објавио пет својих збирка песама. Песме су му

objavljivane u mnogim zbornicima. Član je Udruženja pisaca POETA-Beograd, Pesničkog društva RADE I PRIJATELJI, Udruženja pisaca ДУНАВСКИ ВЕНАЦ и Међународне asocijације književnika Бугарске-Русије-Србије. Ожењен је и отац двоје деце. Живи у Београду.

DRAGANA MILIĆEVIĆ ĐORĐEVIĆ

Rođena u Zaječaru 1980. Piše pesme, priče, novinske članke. Radovi su joj zastupljeni u zbornicima i na internet portalima u zemlji i inostranstvu. Kad piše – diše.

EVA GERLICI DROBNÁ

Rođena 1943, Trnava, umirovljena je učiteljica, pjesnikinja i urednica. Učila je slovački u osnovnoj školi. Radila je u nekoliko vrsta škola. U osnovnoj i srednjoj školi. Na *Sveučilištu St. Ćirila i Metoda* u Trnavi radio je u izdavačkom odjelu kao jezični urednik. Bila je zakonski predstavnik *Pokreta kršćanskih pedagoga* u Slovačkoj i na tom se mjestu posvetila uredničkom radu. Pripremila je za objavljivanje nekoliko zbirki s književnih natječaja. Njezin literarni rad višestruko je nagrađivan na državnom literarnom natječaju *Chalupkovo Brezno*. Kao pjesnik uglavnom piše haikue, tanke i haige. Ovo je djelo objavila u Švicarskoj u časopisu *POETRY PEA*, 2020, 2021, u antologiji Rumunjske, pjesme u dva retka - prijevode s francuskog, talijanskog i engleskog, *BUKUREŠT 2018, / POEME DE PRIMĂVARĂ HAIKU PE DOUĂ RÂNDURI 2018 /*, u *Cattails: Službeni list United Haiku and Tanka Society Travnja 2021, Kanada - Ontario 2020, 2021*, u mrežnim novinama *Under the Basho*, 2020, u *ZBORNIK USPOMENA Beograd 2021*, u *ROMBOID* -u časopisu za književnost i umjetničko komuniciranje. Izdaje ga Udruženje slovačkih književničkih organizacija uz financijsku potporu iz javnih izvora koju osigurava Fond za potporu umjetnosti Slovačka. Objavila je tri zbirke poezije: *Jesenska razmišljanja* (2011.), *Haiku u struji života* (2016.) i *Dodiri duše* (2018.). Uredila je i objavila knjigu *Searching in the Gerliczy /ci Family Tree* (2015). Njezin pedigree seže i do Hrvatske. Obitelj Gerlicza, Gerliczi, bila je jedna od najstarijih obitelji u Mađarskoj, potječe

iz Krašovske županije, a kasnije se seli u Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Transilvaniju.

МАРИЈА ЈАЊЕВИЋ

Девојачко Ђокић је рођена 11. октобра 1987. године у Прокупљу. Основну школу и Гимназију завршила је у Прокупљу, а Учитељски факултет у Врању 2010. године. Ради у основној школи у Прокупљу као учитељица. У слободно време се бави изучавањем психологије и филозофије, а бег из свакодневице, као и инспирацију за писање, проналази у природи, у исконском. Прву збирку песама, под називом „Жар у кавезу“, објавила је 2020. године, другу под називом „Конак у позадини“, 2021. године и узела учешће са две песме у књизи „Словосјај“, аутора Милоја Дончића, а све то у својој 33. години живота. Писањем је почела да се бави из хобија, још као дете. Писала је, углавном, текстове у прози, али и новинарске текстове, понесена догађајима из приватног живота, као усамљени идеалиста у капитализму. Поезијом је, учесталије, почела да се бави у каснијем периоду младости, а повод за то је пронашла понесена описом песничке душе нашег знаменитог писца Јована Дучића. У будућности види себе као хуманисту који из своје животне праксе, личним примером, помаже људима да остваре свој животни сан и изразе своју праву природу.

ЕДИТА СТРИЕЖЕНЦОВА

Као наставница словачког језика фокусира се на књижевност стваралаштво ученика који су више пута били успешни на конкурсима Књижевни кежмарок. Касније својим радом учествовала на литерарним конкурсима. Као пензионер, похађала је књижевни клуб у Трнави. Добитник је више награда за поезију на републичким конкурсима За награду Словачког ученог друштва, Књижевни салон Трнава, За награду Доминика Татарка. 2015. Награда председника Трнавске самоуправе. 2019. Награда председника Матице словенске. 2020. Награда градоначелника Трнавског самоуправног округа. 2017. објавила је збирку песама

Под осмехом сунчаног сата. Неке песме су објављене у часописима: Треће доба и постављене на КСИ изложби. Скупштина ЈДС 2018 у Братиславском замку. Бави се и традиционалним облицима јапанске поезије, хаикуима објављеним у *Поетри Пеа*.

НЕЛА ПАВЛОВИЋ

Рођена сам 24.8.1975. годне у Рашки, где је завршила Основну школу и Гимназију. Дипломирала на Учитељског факултету у Јагодини 1998. године и ради у Основној школи „Рашка“ као наставник Музичке културе. Бави се писањем од основне школе. Пише песме, кратке приче, драмске текстове. Њени радови су објављени у *Зборнику деци с љубављу* (2020.) и *Зборнику успомена* (2021.). Објавила је збирку ученичких радова „Бисери дечје душе“ (2008,) у сарадњи са *Дечјим савезом* општине Рашка. Води дечје позориште у оквиру удружења „ИЗВОРАК“ са којим припрема различите дечје позоришне представе према тектовима које је сама писала. Наступали су и на *Смотри дечјих драмских секција „Школска позорница“* у Тополи 2017. и остварили запажене резултате.

EMILIA HÁJKOVÁ

Rođena je 1946. Diplomirala je na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta Comenius. Bila je profesorica slovačkog i francuskog jezika. U mirovini se bavi svojim hobijima čita, voli poeziju i prozu. Glazba joj je najveći užitak. U slobodno vrijeme uživa i u večernjim satima, prisjeća se i zapisuje najljepša iskustva iz djetinjstva i mladosti, kao i iz promatranog života poznanika koji su joj upisali u srce. Objavila je pjesme pod naslovom *Vrijeme sjećanja* (2021) te zbirke priča *Ništa nije besplatno* (2021) i *Čekaj me* (2021). Također ovjekovječuju živote prijatelja, kolega iz razreda, učitelja, njezine djece i unuka. Neka ne zaborave život koji su zajedno živjeli i koji tako brzo prolazi. Na 18. godini sveslovačkog književnog natječaja Za nagradu Dominika Tatarka osvojila je broncu za svoje kratke priče gospođe Judith i Babke Bagol (2021.). U „Zborniku uspomena“ *Kreativne*

radionice Balkan, Beograd - Srbija objavljena je njena pjesma *Vôña* (2021) iz zbirke *Vrijeme sjećanja*.

RAMIZ ŠAĆIROVIĆ

Rođen 11. VII 1949. god. u selu Ruđa (opština Tutin). Po zanimanju je profesor jezika i književnosti u OŠ „25. maj“ Melaje. Pored redovnog posla bavi se i etnologijom, etno genezom, historijskom prošlošću, kao i pisanjem kratkih formi, a naročito pisanjem dječijih kratkih priča i poezije. Objavljuje po raznim časopisima i književnim publikacijama. Zastupljen je i u školskim sadržajima na bosanskom jeziku. Objavljivao u desetine književnih časopisa i publikacija širom Srbije, Crne Gore, Hrvatske i drugih. Ramiz živi, radi i stvara u selu Melaje na Koštampolju, obronku Pešteri. Izdao sedam knjiga: dvije zbirke ljubavnih pjesama, četiri knjige proze i dječiju ilustrovanu priču: „Zečija dolina“, 2005. g. Sandžački intelektualni krug (SIK); „Plavetnilo u poznom svitanju“, 2011. g.; „Kletva“, 2012. g. *Beoknjiga*, „Ispiću nebo u svitanju“, 2013. g. *IP Jovan* Beograd: roman „Krvavi trag“ 2015. godine. *KR Balkan* i NB „dr Ejup Mušović“, Tutin; zbirka pripovjedaka „Vasika i druge priče Koštampolja“ 2017. g. *KR Balkan*, NB „dr Ejup Mušović“, Tutin; „Šaljanske legende i druge priče“, 2017. g. *KR Balkan*, NB „dr Ejup Mušović“, Tutin. Drugo izdanje pripovjedaka „Kletva“ *KR Balkan*, Bg i NB „dr Ejup Mušović“ Tutin, 2020. Zbirka pjesama „Slast čekanja“ 2021. *KR Balkan* i Bošnjačko nacionalno vijeće u Srbiji.

ЉИЉАНА ТЕРЕНТИЋ

Рођена у Београду на дан Светог пророка Јелисеја, уочи Видовдана 1963.г. Бави се сликањем (првенствено иконописом), пише родољубиве, духовне, мисаоне, дечије и љубавне песме и приче, есеје... Добитник многих награда, похвала, медаља, повеља, плакета и диплома за своје радове. Члан Уметничког клуба „Расковник“ у Смедереву и члан Института за дечију књижевност са статусом писца за децу. Велику част јој чини што се њене песме налазе у Лексикону савремених српских писаца за 2019-у годину, у две међународне антологије преведене на шпански и

енглески у 2020-ој и у више домаћих антологија, док су многи радови штампани у великом броју зборника. И 2021-ту годи- ну обележавају многе награде и признања како у земљи, тако и преко границе, а неколико песама је преведено на више страних језика. У припреми су две збирке као диптих БЛАГОСЛОВИ и БЛАГОВЕСТИ. Живи и ствара у престоном Смедереву.

МЛАДЕН ЛАЗИЋ

Има 19 година. Долази из једног градића поред Дрине. Ту се родио, завршио основну и средњу школу. Студент је прве године „Факултета техничких наука“ у Новом Саду на смеру грађевинарство. Поред историје и колекционарства који су му главни хобији, ту се налази и поезија. Поезија се јавила још 2013. године, тада је написао своју прву песму. После тога није написао много, али од 2019. пише редовно и тренутно броји око 100 песама. Углавном су то родољубиве и патриотске песме, али провуче се и нека љубавна, шаљива и дечија. Нада се да ће у скорије време објединити своје песме и ставити их између две корице сопствене књиге.

НАТАША ДИМИТРИЈЕВИЋ

Др Наташа Димитријевић рођена је 16. марта 1979. године у Лесковцу, где је завршила осмогодишње и гимназијско образо- вање. Дипломирала је на Економском факултету у Нишу 2004. године. На истом факултету 2010. године одбранила је магистар- ску тезу под називом „Значај друштвене одговорности преду- зећа у савременим условима пословања“. Докторат економских наука стекла је одбраном докторске дисертације 2016. године на тему „Пословна етика, друштвена одговорност и конкурентска предност предузећа“, на Факултету за финансије, банкарство и ревизију, Универзитета Браћа Карић у Београду. Тренутно је шеф рачуноводства у Прекршајном суду у Лесковцу. Од 2005. године ради у ОШ „Коста Стаменковић“ у Лесковцу на рачу- новодственим пословима. Након тога, запошљава се 2006. го- дине у средњој Трговинско-туристичкој школи у Лесковцу, где

обавља послове професора економске групе предмета. Од 2008. године ради у Регионалном гаранцијском фонду за јужну Србију где обавља функцију в.д. директора. Од 2009. године обавља послове сарадника директора за економска питања у Агенцији за локално економски развој у Лесковцу. Похађала је 2010. Универзитет социјалдемократије (УНИСД), у организацији Центара за студије социјалне демократије и Фондације *Friedrich Ebert Stiftung*. Током 2012. године учествовала је у образовном програму „Управљање пројектним циклусом у пројектима финансираним од стране ЕУ“, Београдске отворене школе. Теме са ових студија су уско повезане са етиком и друштвено одговорним пословањем. Ангажована је у оквиру УСАИД пројекта за реформу судства као члан радне групе за Приступ суду. У оквиру овог пројекта учествовала је на студијском путовању у Америци на тему управљања судском администрацијом. Такође, учесница је студијског путовања у Брижу (Белгији) у оквиру пројекта *Speak European* – Канцеларије за европске интеграције, при чему је три недеље похађала наставу о Европској Унији на Европском Колеџу. Пише приче и афоризме које од 2020. године објављује у електронским новинама Медија центар Лесковац. Тркач – рекреативац. Удата је и мајка двоје деце.

ADNAN SIJARIĆ

Рођен 26. октобра 1969. године у Брчком, пише поезију и прозу још од среднјошколских дана. На разним поетским susretima је награђиван, а радови су му објављени у више домаћих и међународних часописа и зbornika. Поčasni је члан Kulturnog удруженја „Musa Ćazim Ćatić“ из Одџака и активан судионик „Balkanske pjesničke уније“, у чијим зbornicima је редовно заступљен. Radove објављује и на другим portalima (Avlija...). Објавио је romane *Tišine korajске, Korajски raj, Gdje ni ptice ne zalaze* (награђен од Фондације за издаваштво БиН), *Talja batalja i Paučina*. Zbirku поезије није објавио, иако је одавно спремна.

Trenutno је nastanjen у Vražićima (opština Ćelić), gdje се као избјеглица обрео 1992. године. Оженjen, отac двоје дјеце.

VALENTINA VANJA DABIĆ

Rođena 09.08.1971. god.u Petrovcu na Mlavi. Detinjstvo je provela u malom planinskom selu Ribaru skrivenom u Homoljskoj kotlini. Piše od svoje rane mladosti da bi tek pre par godina objavila prvu knjigu, novelu „Od mleka pa doveka“, a ubrzo i roman „Poslednji Homoljski gorštak“. Piše poeziju i u pripremi je zbirka pesama posvećena rodnom kraju, te se slobodno može reći da je zavičajni pisac. Dobitnik je brojnih nagrada u zemlji i inostranstvu, član je Književnog kluba *Majdan* iz Kostolca i SKOR-A iz Novog Sada.

СНЕЖАНА ПАНОСКА

Пише песме, има објављених седам збирки поезије: „Песни од мојата душа“, „Илјада звезди“, „Слики од животот“, „Животен копнеж“, „Заедно до...“, „Брзозборливо“ и „Светулки“ збирке песме за децу: „Приказни од животот“ збирка раскази. Добитни три новембарске награде града Прилепа 2018 г. за литературу и допринос култури.

СТОЈАНКА ЂОКИЋ

Рођена у Бијељини, 1990. је професор српског језика и књижевности. Основне и академске студије завршила је у Београду. Аутор је објављене приче у *Градишком зборнику* „Quid est veritas?“ (Шта је истина?) која је и награђена, а објавила је и двије пјесме и четири стручна рада. Члан је СПКД „Просвјета“ Бијељина и члан редакције часописа „Српска вила“. Добитница дипломе *Удружења књижевника Србије и Књижевне заједнице Крагујевац* за велики допринос у очувању ћирилице и српског језика. Живи и ради у Бијељини као професор српског језика. Припрема своју прву збирку поетско-прозних текстова.

DRAGANA ILIEVSKA

Rođena 7.7.1969. Završila trgovačku školu. Radi u struci. Supруга, мајка троје деце и бака Софији и Милану. Пише доста дуго истаће се у децијој поезији. Пише још описну, љубавну, духовну поезију. Учесник

u mnogim zbornicima kao i na literarnim konkursima. Poeziju voli i rado učestvuje na sva pesnička druženja... Član je *Banatske petice*.

JASMINA DIMITRIJEVIĆ SRBIJA

Rođena u Kruševcu 1971 godine. Živi i radi već sedam godina u Zagrebu. Piše tek godinu i po dana i do sada ima jednu objavljenu zbirku pjesama pod nazivom PESME IZ TRAMVAJA. U pripremi joj je i druga zbirka pesama. Voli da kaže da je ipak više dečiji pisac i to pokazuje sa dvadesetak napisanih dečijih priča, bajki i basni. Štampana je njena prva bajka *Divljakuša* u izdavačkoj kući *Dositej dečije novine* Gornji Milanovac. Osvajala je mnoga priznanja što na međunarodnim, što na nacionalnim takmičenjima sa prozom i poezijom i za decu i za odrasle. Bavi se par godina humanitarnim radom. Član je udruženja *Poezija srb* sa sjedištem u Kruševcu i član pjesničkog udruženja *Kultura snova* iz Zagreba. Njene pesme su štampane u mnogim zbornicima i antologijama i prevedene na nekoliko jezika.

NADICA ILIĆ

Rođena 1948. u Pirotu, fakultetski pravnik. Nakon ovog rata ostala sama i živi u Beogradu. Član je *Kulture snova* Zagreb, Udruženje književnika *Zenit* Podgorica CG, DKB Beograd i saradnik književnih klubova bivših republika SFRJ i inostranstva. Nagrađivana za svoja književna djela u grupi autora u našoj zemlji i široj regiji. U Aziji je objavila dvije pjesmarice „Prošlost” i „Sadašnjost” na arapsko-srpskom jeziku, gdje je živela više od 25 godina do ovog rata, jer je njen suprug radio u diplomaciji. Objavljena joj je zbirka-pjesmarica „ZAVJET SINU” i „ZAGRLJAJ” koju je uredio Kulturni centar MESOPOTAMIA iz Beograda Sabah Al Zubeidi, iračko-srpski novinar, prevoditelj i književni stvaralac.

VALENTINA BERIĆ

Rođena 1985. godine u Kninu, u Hrvatskoj. Dio osnove škole završila u Đevrskama pokraj Knina, a ostali dio u Valjevu gdje je završila i srednju školu. Studirala je na Poljoprivrednom fakultetu u Zemunu; 2012. godine je diplomirala i stekla zvanje diplomirani

inženjer poljoprivrede za stočarstvo. Talenat za pisanje je otkrila u školskim danima kada je počela da piše poeziju i prozu. Nakon završenog fakulteta pisala je stručni rad na temu „Ekološka poljoprivreda“ za Pučko otvoreno učilište Libar. Objavljuje priče u časopisu za književnost i kulturu „Ljudi govore“ i u časopisu „Diskurs. Priča od šest riječi „Poklanjam život, neproživljen, sa istrošenim koracima“ objavljena u časopisu „Enheduana“ i nagrađena sertifikatom. Mnoge njene priče objavljene su u zbirkama kratkih priča i zbornicima. Radi na romanu koji bi trebao ugledati svijetlost dana. Radila je kao lektor i korektor na zavičajnoj knjizi pjesama „U srcima gori plamen“ u kojoj je prisutna i kao autor. Učestvovala je na međunarodnoj konferenciji „INAKU“ instituta posvećenoj kratkim književnim formama gdje je njena priča nagrađena sertifikatom. Voli fotografiju i bavi se njom.

NADA RANKOVIĆ

Rođena 1964 godine u Tržiću, Hrvatska gde provodi rano djetinjstvo i savladava prva slova. Posle toga se preseljava u Pančevo tu nastavlja svoje školovanje i stvara porodicu. Do sada je objavila osam knjiga PIŠEM VEŠTO SVAŠTA NEŠTO, poezija, ONAKO USPUT, poezija, DEČIJI OTISCI U SRCU, poezija za decu, SVA MOJA DETINJSTVA, proza, OSLUŠKUJEM ŽIVOT poezija, IZDANCI RASPEVANE DUŠE, poezija, DA MI JE ZNATI, notna knjiga pesama za decu i balade i OD POTOKA STVORIH REKU, glose. Pesme su joj objavljene u preko pedeset međunarodnih i domaćih zbornika poezije, antologijama, leksikonima savremenih pesnika, novinama. Neke su prevedene na druge jezike, nagrađivane i pohvaljene, a neke komponovane za pevanje. Član je više Književnih udruženja u Pančevu i Beogradu. Pesnikinja, supruga, majka i baka, svaka joj uloga draga i laka. Živi i stvara u Pančevu.

PAULINA VOZAR

Rođena čuvene Orvelove 1984. godine u Novom Sadu. Odrasla u selu Kulpin gde se bude najlepša proleća i dremaju najsrećnije zime. Pohađala je Srednju ekonomsku školu u Novom Sadu i kurs za

sistem administraciju gde je stekla zvanje Microsoft System Administrator. Supruga je i majka koja uz ćerkicu gaji i baštu rascvetalih reči. Njene pesme su objavljivane u nekoliko zbornika i zahvaljujući *Kreativnoj radionici Balkan* objavljena joj je i sopstvena zbirka poezije „Na krilima sna“. Zbirka je objavljena kao nagrada KR Balkan NAJ autoru „Zbornika čuvara prirode“ a na osnovu glasova ostalih učesnika Zbornika.

РАДИЦА ПОПОВИЋ

Девојачко Аксентијевић, је рођена 06.12.1948. године у Неготину. Инжењер је машинства, сада пензионер и живи у Аранђеловцу. Љубав према писању негује још из школских дана. Каже да су за њу највећи успех, њени унуци: Душан, Јана, Вељко и Дуња.

ЈАНКО АНДРИЋ

Довољно рећи како је непоправљиви заљубљеник у писану реч, филм и музику. Тако да... Омиљена књига - *Пад*, Албер Ками, а може и *Сто година самоће*, Габријел Гарсија Маркес; омиљени филм - *Борилачки клуб*, Дејвид Финчер; омиљени албум - *Док чекаш сабах са шејтаном*, „Забрањено пушење“. Ето, то је он.

АНА STOJANOVIC

Рођена 1979. године. Професор је енглеског језика у основној и средњој школи у Блацу. Мајка је два деčака. Писање поезије јој је хоби. Инспирацију за своје радове добија из свега што је окружује. Бави се писањем и деçије поезије. Нависала је преко 150 песама које чекају да буду објављене.

СЛАЂАНА JOVANOVIĆ

Рођена 18.01.1965. у Пожаревцу, основну и средњу завршила у Пожаревцу. Пише од ране младости (љубавну, деçију поезију, кратке приче и родољубиве песме. Песме су јој објављиване у заједничким зборницима (*Kreativni radionica Balkan*, *Majdan*, *Kultura snova* itd).

Član je udruženja *Kluba ljubitelja knjige Majdan* iz Kostolca i *Kulture snova* iz Zagreba. Dobitnik više diploma, zahvalnica, certifikata. Živi u Beogradu.

ЈЕЛЕНА ГРУЈИЋ

Рођена 1984. године, одрасла и живи у Батајници, сплетом не баш срећних околности јединствена и непоновљива, но изузетно поносна на себе и ту своју посебност. Мастер економских наука, а заправо песник који тек од недавно и записује своја дела! Аутор је некомерцијализованих збирки песама „Породични албум осликан речима” и „На крилима Лепих Речи”, а и учесник у већем броју поетских зборника. На интернету је присутна као Трешњица – песме са душом!

MINJA PETROVIĆ

Рођена 21.8.1997. године у Zrenjaninu, autorka „tankog pera“ i još tanjih živaca. Studira engleski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Voli da piše kratke i šaljive pesmice, ali ponekad se uozbilji i napiše nešto vredno čitanja.

НАДА МАТОВИЋ

Рођена је 27.01.1996. године у Беранама. Основну школу завршила је на Полици код Берана, а потом Средњу стручну школу „Вукадин Вукадиновић” у Беранама. Од 2016. године почиње да се све интезивније интересује за књижевност, поезију и прозу. Пјесме су јој објављиване на страници „Публиц фигура”. 2018. године објављује збирку поезије „Ода мојој радости”. 2020. године објављује другу збирку поезије „Сунчани живот”. У припреми је и трећа збирка поезије. Студент је Правног факултета у Подгорици. Добитница је признања „Пјесник – Светионик” Међународног удружења књижевних стваралаца и умјетника „Неказано” у Бару. Чланица је и удружења књижевника и умјетника „Зенит” Подгорица. Такође је добитница признања од БПУ за квалитет пјесничке креације исказан у пјесми *Кључ*. Учесник је Фестивала кратке књижевне форме *Затон*. Пјесме

су јој објављиване у часопису за културу и умјетност *Неказано*. Њене пјесме објављиване су и у рубрици „Бирилица” дневних новина *Дан*, а заступљена је и у Зборнику поезије *Београдског центра за културу и књижевност* и на многим другим порталима. Чланица је многих књижевних удружења. Рад јој је уврштен у *Зборник чувара природе*. Учесник је више књижевних олимпијада и добитник више првих мјеста.

ТОДЕ РИСТО БЛАЖЕВСКИ

Тодe Блажевски, карикатурист, хуморист, јесеист и аниматор, рођен је 06.05.1948. године у Скопљу. Дипломирао је на правном факултету Универзитета „Св. Кирила и Методија“ у Скопљу. Уметничким радом почео се бавити од 1966. године, када је у новине *Студентски збор*, објавио своју прву карикатуру. Од тада црта карикатуре, цртеже и стрипове, пише хумористичке приче, афоризме и јесеје за карикатуру, израђује анимиране и цртане филмове и слика слике. Његове хумористичке приче, су објављиване у новине: *Остен*, *Македонски Остен* и *Одбрана (Македонија)*, зборницима: *Зборник Чувара природе* и *Зборник Успомена – Београд*, у зборницима *Најкраће приче – Београд*, у електронским магацинимa: *Етна*, *Показивач* и *Шипак*, (Београд - Србија), *Носорог (Бања Лука – Република Српска)*, у часопису *Стриел* - Софија (Бугарска). Објавио је – имађу остале, књиге: *Јас сум виновен за сè* (2008) збирка хумористичких прича и афоризама објављена и на француском језику под називом *Mea culpa* (2014), и *Јас не сум виновен за ништо* (2018) - збирка хумористичких прича, афоризама карикатура, преведена и на руски језик под називом *Я ни в чем не виноват* (2019). Његове приче и јесеји са македонског, преведене су и на енглески, бугарски, руски, српски и турски језик.

SOFIJA DAMČEVIĆ

Рођена је 1988. године у Београду. Завршила је Филолошку гимназију, студирала је на Филолошком факултету у Београду. Пише поезију и прозу, објављује песме и приче у песничким зборницима, прозним

zbornicima i književnim časopisima u zemlji i regionu. Dobitnica je nekoliko nagrada za poeziju na međunarodnim festivalima.

SUZANA TODORIĆ ASKOVIĆ

Rođena je u Derventi Republika Srpska 1978. Živi i stvara u Paraćinu. Član je književnog saveza SKOR iz Novog Sada. Zastupljena u više zbornika.

ANA KUJUNDŽIĆ

Psiholog i geštalt psihoterapeut. Živi i radi u Beogradu. Ima 69 godina. Do sada su joj objavljene dve knjige: roman „Mađioničar” i zbirka pesama „Ispod crte”.

SREĆKO JANIĆIJEVIĆ

Rođen u Beogradu 31.12.1991. godine. Po profesiji stolar, dok u slobodno vreme piše od svoje sedme godine a povremeno i glumi u pozorištu.

SAŠA MILIVOJEV

Rođen 08.01.1974. godine. Rodom iz mesta Melenci pokraj Zrenjanina, od oca Žive i majke Ivanke Milivojev. Piše uglavnom pesme za decu. Objavio četiri knjige poezije za decu: „Prijatelji moga detinjstva“, „Vetrovita kiša“, „Stih i pesma“ i „Srećna porodica“. Učesnik mnogobrojnih pesničkih manifestacija, dobitnik zlatne medalje prve međunarodne manifestacije „Dani svete Anastasije-Srpske kraljevske akademije naučnika i umetnika-Beograd“, dobitnik „Srebrnog medaljona-Balkanski pesnički karavan-Lahor-Požarevac“, dobitnik „Nobel nagrade i međunarodnog sertifikata za poeziju-Global art-Bari-Italija“ i dobitnik „Zlatne povelje najboljih književnika-Udruženja slobodnih umetnika Australije“. Proizvođač nagrađenih vina i rakija.

ТАЊА СТАНОЈЕВИЋ

Рођена је 1981. године у Бору. Професор је француског језика и књижевности. Пише поезију и кратке приче. Радови су јој заступљени у зборницима кратких прича и поезије. Објавила је књигу „Време је“. Живи и ради у Бору.

JASMINA MIŠELJIĆ

Рођена 10.10.1961. године у Параћину. По завршетку средње уметничке Школе за дизајн, дипломирала је на Вишој школи ликовних и примених уметности, у класи професора Моме Момчила Антоновића 1984. године. Усавршавала је свој рад учећи у ателјеу сликара и професора Здравка Вајагића. Од 1989. године запослена је у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, Народне банке Србије, на позицији Дизајнер вредносних и заштићених папира. Добитник је значајних признања на међународним сајмовима граfiчке индустрије и дизајна – Граfiма. Сликаштвом се бави још од раног детинства и носилац је више награда са такмичења током периода школовања. Учешћвала је на преко 40 групних жирираних изложби у земљи и иностранству, на којима је добила више признања и похвала. Обожава мале формате, где се препушта ланом и стрпљивом раду. Представила их је на својој самосталној изложби „Мож мали свет“, 2021. године у Кући краља Петра I у Београду. Радо се прихвата позива за учеће на сликарским колонијама, а посебна част и задовољство су јој прилике да својим сликама помогне хуманитарне акције. Њени радови се налазе у многим колекцијама у земљи и иностранству.

ИВАНА ЗДРАВКОВИЋ

Рођена је 04.10.1990. године, у Нишу. Завршила је економију, иако ни сама не зна зашто, јер се одувек више проналазила у писању и фотографији, којима се бави из хобија. Воли јесен, октобар, сунцокрете и Њујорк, што се из њеног блога, који пише у слободно време, може и закључити. Пише, јер људи не умеју да слушају. Делић њеног замишљеног света налази се на страници: bromazepamblog.wordpress.com

JELENA BABIĆ

Rođena 21.4.1979. u Prokuplju, profesor razredne nastave u OŠ „Milić Rakić Mirko” Prokuplje. Sedamnaest godina radi u kombinovanom odeljenju u seoskoj školi. U toku svoje karijere radila je i kao vaspitač/učitelj na UNICEF-ovom projektu - rad sa decom romske nacionalnosti, kao i na mnogim projektima i radionicama u gradu, a i šire. Stalnim stručnim usavršavanjem i permanentim i kontinuiranim dograđivanjem otvara sebi mogućnost da nastavni proces bude što kvalitetniji. Pored stručnih radova ima dosta objavljenih i nagrađivanih književnih radova u zbornicima, a krajem 2019. iz štampe je izašao i njen prvi dečji roman pod nazivom „Družina Borovnjak“, prvi dečji roman u topličkom kraju. 2020. godine iz štampe je, pod pokroviteljstvo Narodne biblioteke Rade Drainac iz Prokuplja i Nacionalnog Saveta Roma, izašao prvi slikovni, dečji srpsko-romski rečnik. Specifičnost rada učiteljice ogleda se u tome što pronalazi sve moguće načine da učenicima nastavni proces učini interesantnijim. Nosioc je titule Najbolji edukator Srbije 2018., dobitnik Plakete *Učiteljskog društva Niš* za izuzetan doprinos radu i promociju učiteljske profesije školske 2018/19, dobitnik je i *Svetosavske pohvalnice* Opštine Prokuplje 2019, ima zvanje pedagoškog savetnika. Majka je: Milice, Nemanje, Natalije i Nikolije.

EMINA RADEVSKA

Ima 57 god., radi kao medicinska sestra u Opštoj bolnici u Pančevu gde trenutno i živi. Iz Kačareva rodom. Član književnog kluba *Dunavski Venac* iz Borče od 2018. godine od kada i objavljuje javno svoju poeziju u preko dvadeset zbornika. Nedavno je objavila svoju prvu zbirku pesama *Kad Sunce zgasne*. Rado se odaziva na književne konkurse humanitarnog karaktera.

LJUBICA KOŠULJANDIĆ

Rođena 1978. godine u Sremskoj Mitrovici. Udata i majka dvoje dece. Zaljubljenik u poeziju. Ljubav prema knjigama i pisanoj reči neguje od detinjstva. Njene prve pesme datiraju još iz školskih dana. Dug vremenski period nije pisala, da bi se u poslednje vreme aktiv-

nije posvetila tome. Životni moto - „...i, svaki put kad budeš komadić sebe dao, ličiće svet na tebe više nego na druge...“ *Mika Antić*

SLAVICA AGIĆ

Rođena 1958. godine kao Vlaisavljević u Bačkoj Palanci. Piše poeziju, prozu, aforizme, satiru i pesme i priče za decu. Objavila je zbirku poezije „Bašta života“ i knjigu aforizama „Cvet bez mirisa“; zastupljena u više desetina zbornika, antologija i časopisa; višestruko pohvaljivana i nagrađivana za poeziju, priče i aforizme; pesme su joj prevodene na strane jezike. Član je Udruženja književnika u otadžbini i rasejanju (USKOR) Beograd, Savez književnika u otadžbini i rasejanju (SKOR) Novi sad, Književni klub „DIS“ Bačka Palanka, „Kreativna radionica Balkan“ Beograd i Književni klub „Zlatno pero“ Knjaževac.

Živi i stvara u Bačkoj Palanci.

СЛАВИЦА Д, ДАМЊАНОВИЋ САША

Рођена 20.07.1952. године лета Господњег 7460. године Стапар општина Сомбор. Књига поезије „Кроз трепавице Неба“. Радови читани у радио емисијама, на јавним наступима, објављивани у Сомборским новинама, часописима, Антологија 1 и 2, многим Зборницима. Награде и признања: Плава повеља, Похвален песник, Одабране песме, Надахнућа, Избор, Дипломе, Захвалнице, Похвале, Најлепше љубавне песме, Најоригиналније љубавне песме, Сертификат за поезију 2020. Балканска пјесничка унија, Бронзана повеља за поезију 2020. Балканска пјесничка унија, трећа награда проза Књижевна вертикала 2018., прва награда поезија 5. конкурс Пјесме Андрић граду 2019. Крајпуташ Знак крај пута, четврта награда проза Најлепше приче 2020. Лесковачки конкурс...

АЛЕКСАНДАР В. ПАВЛОВИЋ

Рођен 02. јануара 1957. године у Бечеју. Економски факултет завршио у Приштини, запослен у Покрајинском секретаријату за привреду и туризам у Новом Саду, као инспектор за заштиту

ауторскг и сродних права. Има ћерку и двоје унучади. Један је од оснивача удружења: КУК „Перо аматера“ Бечеј.

SIDONIA MACIKOVA

Рођена Skoršepova 13.8.1958 u Breznu. Živela u Závadka nad Hronom u Horehronieiu. Odrasta u skladnoj obitelji kao najmlađa od četvero braće i sestara ovdje pohađa ZDŠ i oduševljeno piše pjesme, nailazi na nesporazume, pa entuzijizam nestaje. Kao 14-godišnjakinja odlazi u Oravu, gdje nastavlja studij u Slanická Osada i nekoliko godina radi na svom području. Kasnije će upoznati svog sadašnjeg supruga Ivana Macíka. Nakon udaje se rađaju dvije kćeri u lijepoj vezi. 1988. godine počela je raditi sa suprugom i jako je uključena u razvoj njihovog obiteljskog posla. Bavi se proizvodnjom sakralne plastike. Kasnije radi za austrijsku tvrtku. Nakon pedesete se samo spoznaje kada Kristínka i Karolínka odrastu, ona odlučuje nastaviti studij. Srednja strukovna škola – ugostiteljstvo u Breznu je mjesto gdje uspješno završava. Želja za obrazovanjem se nastavlja alma mater postaje UMB-UTV u BB. Od djetinjstva sklona je umjetnosti. Pohađa tečajeve koji je vesele: aranžiranje cvijeća, tkanje na ruksacima, plivanje, društveni protokol, slikanje, pravljenje slanih kolača... Sa suprugom se bave balskim plesom, pohađaju plesnu školu FDS u Breznu - kasnije uz vlastitu koreografiju čine par u programima na raznim privatnim i kulturnim događanjima ispunjena joj je davna želja i prihvaća poziv za igranje u kazalištu. Često posjećuje operu, kazalište, a opet piše i recitira. Produbljuje tu strast i zadovoljna je što je može primijeniti u književnom klubu LITERA 2 u Banskoj Bystrici, CLUB-u POETIKUM NÓVUM i u umjetničkoj udruzi CALLEIDOSKOP u Breznu, čiji je član. Objavljuje svoje pjesme, prozu, bajke i priloge u raznim časopisima, u Zborniku radova, na internetu. Književni klub OZVENA i Lk Bernolák sudjeluje na natjecanjima na kojima uspijeva pobijediti. U mirovini je, živi u Valaski i u budućnosti bi htjela izdati knjigu pjesama i roman na kojima vrijedno radi.

TATJANA MILANOVIĆ

Rođena je 1969. u Leskovcu. Osnovnu i srednju školu završila u Jagodini, a u Beogradu, na Filološkom fakultetu, diplomirala na grupi za srpski jezik i književnost. Nakon toga je radila u osnovnoj školi, a zatim u Gimnaziji „Svetozar Marković“ u Jagodini. Na Fakultetu pedagoških nauka u Jagodini 2017. godine brani još jedan master rad. Trenutno sa porodicom živi u Frankfurtu, gde radi kao nastavnica maternjeg jezika. Do sada je književne radove objavljivala u zbornicima (u izdanju Književnih vertikalala u *Zborniku 505 s crtom* i Kreativne radionice Balkan u zborniku *Deci s ljubavlju*). Kratka priča „Bal pod maskama“ se nalazi u Antologiji savremenih kratkih književnih formi (u izdanju INAKU – Skoplje) INAKU iz Skoplja je takođe uvrstio bajku „Zaćarano drvo“ u *Antologiju savremenih autorskih bajki*. U oktobru 2021. iz štampe je izašao njen prvi roman, „Štalag III B“, u izdanju Nove poetike iz Beograda.

TEODORA STANKOVIĆ

Student Farmaceutskog fakulteta u Skoplju, rođena 15. 11. 1996. godine u Surdulici. Osnovnu školu završila u Vladičinom Hanu, gde i živi, dok je Srednju medicinsku školu „Dr Izabel Emsli Haton“, završila u Vranju. Beleženjem misli i trenutnih osećaja se bavi u slobodno vreme. Bez objavljivanih prethodnih radova ili samostalnih zbirki i knjiga. Ovaj rad predstavlja njeno prvo učešće na nekom književnom konkursu.

TAMARA KUZMANOVIĆ TAMKUZ

Rođena u Beogradu jednog 11. jula za koji nismo pretpostavljali da će biti ozloglašen kao datum. Od 1996. godine radila kao novinarka reporter prvo na *Radioj Politika*, a potom i na istoimenoj televiziji. Nedugo zatim uporedo počela da radi za Novinsku agenciju *Beta* i prelazi u pisano novinarstvo. Od 1999. do 2006. izveštavala iz Ženeve iz Ujedinjenih nacija za Agenciju *Beta*, japansku agenciju *Kyodo News* i povremeno list *Politika* i *Danas*. Potom bila saradnik švajcarskog lista *Gošebdo* (Gauchebdo) i sajta B92. U Beograd se vratila 2011. Počinje da piše kratke priče na blogu tamkuz.wordpress.

com i objavljuje ih u brojnim zbirkama više autora. Govori tečno engleski i francuski jezik, a služi se ruskim. Ponekad prevodi za Međunarodni socijalni servis iz Ženeve. Završila je Visoku strukovnu školu tržišnih komunikacija u Beogradu

PEĐA RISTIĆ

Rođen u Beogradu 1953. gde je diplomirao na Elektrotehničkom fakultetu. Radio je kao IT analitičar, konsultant, direktor i marketing stručnjak u Srbiji, Austriji, Rusiji, Engleskoj i Americi pre nego što se konačno 2002. naselio u Bazelu u Švajcarskoj gde je bio na poziciji IT menadžera u farmaceutskoj firmi *Hofman la Roš*. Još kao mlad, imao je širok dijapazon interesovanja i bavio se komponovanjem, pisanjem pesama, organizacijom zabavnih događaja, glumom i pevanjem. 70-ih je komponovao hit *Goro moja* sa grupom Zajedno, mjuzikl *Slobodanka* na studentske teme, himne KST-a i Elektrijsada. Pevao je u Ateljeu-212 u rok-operi *Isus Hristos Superstar* i sastavio muziku za dva omladinska sleta u Mariboru početkom 80-ih. Otišavši iz Jugoslavije pri njenom raspadu, objavio je autobiografski roman *Pijanino u blatu* (Prometej, 1998). o intelektualcima koji masovno napuštaju domovinu. 2017. objavio je roman *Srećan čovek* (Čigoja) o makedonskim Jevrejima koji jakom, pozitivnom voljom i veselom prirodom uspeva da pregrmi nedaće 20-og veka. Roman je preveden na nemački i engleski a Rada Đuričin je snimila audio verziju. 2018. objavljena je zbirka pesama *Gitara u snegu* a u jesen 2019. roman *Kovš*. Audio-knjigu je snimio Peđa. 2021 izašla je multimedijalna knjiga *Reči&Note* sa pričama, prevodima rok pesama i scenarijom za mjuzikl *San o Boki*. Audio prilozima su na Youtube/Reči&Note. Član je *Udruženja Književnika Srbije* i *Udruženja Srpskih Pisaca Švajcarske*, svira gitaru i peva, nekoliko godina je vodio akustičarski trio *3 Lafa*. Živi u Beogradu i Herceg Novom. www.pedjaristic.com, www.sanoboki.com.

NEVENA ŽIVANOVIĆ

Rođena 30. 07. 1989. godine u Požarevcu. Odrasla u selu Petka, nadomak Požarevca. Autorka knjige „Život sa krunom” i instagram stranice @zivot_sa_krunom. Apsolvent Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Obožava da piše citate i priče nalazeći inspiraciju u svemu što je okružuje. Večiti zaljubljenik u lepu reč, iskrenost i modu. Borac za pravdu. Voli da spaja nespojivo, ne voli predrasude. Veruje u dobro, veruje u pravdu.

АЛЕКСАНДРА БОЈЧИЋ

Рођена 29.8.1971. Професор српског језика и књижевности и запослена у средњој школи. До сада није објављивала књижевна дела.

БЕАТА ВАРГОВА-КУРАЦИНОВА

Рођена 1948. и живи у Трнави, Словачка. У родном месту завршила је Педагошки факултет (1970). Њен деби је збирка поезије *Похладение* (1975). Остале њене збирке поезије су *Строкинг* (1978), *Старац у неколико речи* (2008) и *Безтебице* (2016). Ауторка је и књига за децу: *Лиенка Снехулиенка* (2015) и *Оци, мами, хајде са нама* (2018). Бави се и музиком. Године 2014. објавила је своје ауторске песме на ЦД-у са сопственом гитарском пратњом и певањем под називом *Вхере Цан И Финд Хеавен*. Њен следећи ауторски ЦД је *Тајна планета* (2018). Песме су јој превођене и објављиване на руском, француском, пољском, чешком и бугарском језику.

СТЕФАН ТРАЈКОВИЋ

Зове се Стефан. Демиан Хелер је алтер его. Рођен је у граду без лажи. Пролећно дете. Људи ван његовог града су говорили да су једини град који само говори истину. Ако је неко кривац за његово ватрено крштење у свету књижевности, то је нико други него Вилијем Фокнер. Као што је његова професорка Ирена Мирић, која ради у библиотеци у Косовској Митровици, знала унапред кога узима да чита. Прочитавши своју најомиљени-

ју књигу до дан данас, „Буку и бес“, несвесно му је интуиција рекла да је ово његов животни позив. Кренуо да пише са 23 и схватио да је пред њим велика планина, до које је морао доћи и некако се попети до тих себи обећаних висина. Није лако када одрасташ где је Бора Станковић оставио свој дубоки печат и траг проклетих јужњака, да буду осуђени да чезну за Софкама и Коштанамa. А када си под Бориним окриљем, ништа сем перфекционизма и хедонизма није прихватљиво.

GALINA TUVALJEVIĆ

Рођена 1995. у Сарајеву, тренутно живи у Брчко Дистрикту са сином Вуком и ћерком Аном. Упоређо са Гимназијом похађала четворогодишњу школу Иконописа „Небеска Карика“, бавила се плесом, фолклором, Реалним Аикидом, писанјем и као сви балканци хумором. Кад се све то споји у једну особу добијете расплесаног писца и смијешног сликара са пар Stieven Seagal poteza у рукаву али док се није удебљао. Слика има хиљаду ријечи зато би јој било лакше биографију осликати улјем на платну али се боји да би је протумачили другачије. Освојила је прво и друго мјесто у такмичењу у Аикидо-у и пар награда за цртеже, такође имала изложбе на којим су купљене слике које сада кресе нада се зидове кућа а не ладике ормара. Осим по кафанамa излазила и по новинамa и репортажамa дневника и емисија као спортиста и сликарка. На свим језицима можете наручити слике иако говори три (српски, нјемачки и енглески) а ускоро завршава и први роман.

СОФИЈА КУЗМАНОВСКА

Софија Кузмановска е родена во Скопје, Р, Македонија, во 1958 година. Дипломирала на Факултет за чиста и применета хемија, работела во Сојузен завод за мери и скапоцени метали, Биро за метрологија и Министерство за економија. Има богато животно искуство, многу патувања низ светот, богата професионална и духовна надградба. Се радува на животот, бројното семејство, природата, верата во Бога. Креативно се изразува на разни начини, меѓу кои сликање со акрилни бои на платно и изработка на поп арт фотографии.

ГОРАН ИВАНКОВИЋ

Рођен 1962. у Љигу, Србија. Писањем афоризама и кратких сатиричних форми почео да се бави почетком осамдесетих година прошлог века. Прве афоризме објављивао у чувеним ТУП - ТУП-у и омладинској штампи. После дуже паузе, пре десет година, вратио се старој љубави - сатири. Своје радове тренутно објављује у *Језу*, *Вечерњим Новостима*, *Енигматици*, *Сатиракону*,... у култном *Каравану* (Радио Бгд1), више сатиричних портала (*Етна*, *Шипак*, *Сатургора*,...), као и на свим друштвеним мрежама (*Фејсбук*, *Твитер*, *Инстанграм*). Заступљен у Алманаху афоризама ОСИЊАК, Зборнику радова КР БАЛКАН '17, Антологији афоризама ДАХ ДУХА, Зборнику АФОРИЗМИ И АФОРИСТИЧАРИ ('18, '19, '20, '21).

БЛАГИЦА СТАНОЕСКА

Има 69 година, пензионерка. Живи у Скопљу. Пише у разним жанровима. Застапљена у зборницима поезије и прозе у Северној Македонији, Србији, Хрватској и Босни и Херцеговини.

DRAGAN MITIĆ

Dragan Mitić, рођен у Нишу, је почео да објављује литерарне текстове крајем 2019: у двојезичком зборнику „Биће болје-Боже“, који има већ друго издање и делимично је преведен на мakedonski, победничку кратку причу на тему времена, на конкурс за најbolju кратку причу на срpsком језику за награду „Milovan Vidaković“, је освојио треће место. На међународном конкурс за књижевну награду „Musa Ćazim Ćatić“ за најbolju песму 2020 године је делио четврто место и био награђен плакетом. На XX међународном конкурс „Пјесме над пјесмама“ добио награду „Најlepши диptих љубавних пјесама“. На традиционалном конкурс Пишем ти писмо натјећај за нај писмо 2021 је освојио четврту награду. На конкурс Slavističnega друштва Dolenjske и Bele krajine је награђена његова прича. На конкурс „Dani satire – Pavle Tončić“ је добио награду коју додељује породица Pavla Tončićа. Његова прича „Bez suvišnih

riječi“, prevedena na hrvatski, je osvojila drugu nagradu „Stjepko Težak“ na Natječaju „Moje drago serce“ u sklopu Godine čitanja 2021 u organizaciji Gradske knjižnice Ozalj i Ogranka Matice hrvatske u Ozlju 2021. Na Međunarodnom festivalu poezije „Olovko ne ćuti“ Centra za kulturu Barajevo - Beograd 2021 je nagrađena pohvalom ljubavna pesma i takođe pohvalom pesma za decu. Njegova kratka priča „Za mene ćeš ostati uvek isti“ je na međunarodnom konkursu biblioteke „Srboljub Mitić“ Malo Crniće dobila pohvalu. Njegova pesma je nagrađena diplomom za treće mesto u kategoriji ljubavnih pesama na konkursu „Pesničko proleće Čukarice 2021“, Dobitnik srebrne povelje za kvalitet poetske kreacije na velikom međunarodnom konkursu pesnika „Poezija godine 2021“ i zastupljen u „Antologiji savremene balkanske poezije 2021“, Sarajevo, 2021. Za svoja literarna dela objavljena u više od sedamdeset knjiga je u 2020. i 2021. godini dobio veći broj pohvala i diploma.

LESTAT GIANNI

Rođen 1978. godine u Novom Sadu. Po rođenju dobio ime Dušan Radivojević, ali ga više niko tako i ne zove, osim majke eventualno. Novine kažu da je jedan od onih ljudi koji doprinosi pozitivnom imidžu Novog Sada. On ne kaže ništa, on uglavnom piše. Hendikepiran od rođenja. To je čini mu se, od njega napravilo ono što je danas. Pokretač je akcije za Tijanin zakon, koosnivač grupe građana „2 minuta tišine“. Pokretač raznih humanitarnih akcija. Prepoznatljiv i po tome što je glasnogovornik jedne od navijačkih grupa Fudbalskog kluba Vojvodina. Blogger, podcaster... Jednostavno tu je da razbija tabue i predrasude. Učestvovao u “Zborniku uspomena” u izdanju Kreativne radionice Balkan.

SVETLANA STRINIĆ

Poezija joj je bijeg u maštu i oblake gdje joj je najljepše. Pjesme šalje na natječaje /konkurse u Hrvatskoj, gdje živi, u Srbiji, gdje je rođena i u Bosnu i Hercegovinu gdje je odrasla i školovala se. Od 1990. živi i radi u Hrvatskoj. OOna je „Juga“ u malom pakiranju! Ponosna je na taj spoj svih onih vrlina i vrijednosti koje danas izumiru. Dok

diše, piše! Dok piše, diše! Pjesme su joj do sada objavljene u Almanahu 3 *Magija reči*, Almanahu 4 *Žamor reči*, Almanahu 5 *Forum reči*, *Gentle word*, *Topla reč*, *Lahor stihova*, *Snovi sjećanja*, *Snovi sjećanja 2*, *Dubrovnik na dlanu*, *Poezija zlatnih stihova 2*, *Poezija zlatnih stihova 3*, *Poezija ispod školjke*, *Zbornik savremene poezije*, *Snježna oluja stihova*, *Povezani stihom*, *Gradovi od stihova 2*, *Tišina pahulja*. Majka je troje djece i predaje engleski jezik u srednjoj školi.

SRĐAN PETROVIĆ

Rođen je u gradu Zaječaru. Nakon završene gimnazije upisuje rudarsko tehnički Fakultet u Boru. Jedan je od autora u *Zborniku uspomena*. Svoje misli, šale i aforizme za sada objavljuje na društvenoj mreži Twitter (pod nikom - *Lepo smo ti govorili*) i na Instagramu.

LARA MATICKI

Rođena u Beogradu. Studentkinja Italijanistike na Filološkom fakultetu u Beogradu. Počela da crta i pre nego što je postala svesna sebe. Učestvovala na više grupnih izložbi. Nada se da će se profesionalno ostvariti u kombinaciji italijanskog jezika i slikarstva.

DUŠICA MATICKI

Rođena u Beogradu. Diplomirani profesor srpskog jezika i književnosti. Svoju veliku ljubav – pisanje pretočila je u profesiju. Već 25 godina profesionalno se bavi novinarstvom u dnevnom listu „Politika“, „Radio i TV reviji“, Međunarodnom radiju Srbija (bivša Radio Jugoslavija), „Zadužbina“. Piše poeziju, kratke priče i aforizme.

ROKSANDA KOVAČEVIĆ

Rođena u Peći, 11.04.1975. godine. Knjige, pisanje i recitovanje su njene ljubavi još iz ranih školskih dana. Piše poeziju, poeziju za decu i prozu. Radovno objavljuje u Zbornicima u izdanju KR Balkan, kao i u zbornicima *Vršačka poetska susretanja 2015.* u izdanju Udruženja *Vršački književni klub*, „Miloš Crnjanski“ - Austrija 2017. u organizaciji Kulturnog društva „Zlatna reč“ – „Srpska kru-

na“ Austrije i Srpsko slovenačkog kulturno humanitarnog društva „Sretenje“ iz Slovenije, Zborniku *Sremskokarlovački pesnički brodovi* 2021, Zborniku VI *Đurđevdanski pesnički susreti* koji je u pripremi za štampu. Za sada nema samostalno izdanje. Vaspitač po struci. Živi u Kovinu sa svoja dva sina.

DEJANA ŽUGIĆ DACIĆ

Rođena 1976. godine, u Beogradu. U slobodno vreme se bavi pisanjem i fotografijom. Učestvovala u više kolektivnih izložbi fotografija u zemlji i svetu:

Izložba fotografija „Pravo na rad“ u organizaciji Centra za antiautoritarne studije – CAAS, Beograd, ArtApstrakt, Kafe galerij, Tuluz Lotrek, Beograd, Linija, Kafe galerija Tuluz Lotrek, Beograd, REM, Kafe galerija Tuluz Lotrek, Beograd, Qlick gallery, Amsterdam, BBA Gallery, Berlin, Photosynthesis Gallery, Sofija, Ravnikar Gallery, Ljubljana, Art Market, Budimpešta, Laurent Gallery, Melburn, Australija, The Space An Art Gallery, Vankuver, Kanada. Objavljene priče: časopis *Umno*, *Književne zajednice Jugoslavije* zbirka radova „Anđeo Ime Plamen“ *Književne zajednice Jugoslavije*, „Zbornik deci s ljubavlju, KR Balkan.

SNEŽANA MARKO – MUSINOV

Rođena u Padini 3.12.1958. godine. U Zemunu živi i radi. Ličarka i prozaistkinja plamen književnih početaka vezuje za 2013. godinu smeštajući na videlo red zbivanja, red mašte u istu stvaralačku fioku. Zastupljena je, proznim i poetskim radovima, u brojnim časopisima/blogovima u zemlji i regionu („Avlija” (12), „Književne vertikale” (2, 3, 4/5, 7/8, 13, 17, 18/19), „Kreativni magazin”, „Hlas ludu” (6/4581/), „Buktinja”, „Zvezdani kolodvor” (1, 2, 3, 4, 5, 6-7, 8-9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23), „Voštanice” (2, 3), „Književni pregled” (9 i 13), „Svitak” (Jesen-Zima 2016. 88-89, Proleće 2019-Leto 2020. 98-102, Jesen-Zima 2020. i Proleće 2021. 103-104-105), „Afirmator” (36, 38, 44, 46, 48, 49, 50, 52, 54, 55, 59, 62, 63, 64, 66, 69, 75, 79, 92, 95, 99), „Kulturni mozaik” (1 i 2), „Slovoslovlje”, „Kutija ljubavi”, „Tragovi”, „Kult”, „Šipak” (55-56, 57-58, 59-60, 65-

66, 68, 69, 70-71, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92), „*Suština poetike*” (38, 40/41, 42/43, 48/49, 54/55, 58/59, 61, 64, 70), „*Čupava keleraba*”, „*Akt*” (trobroj 71-72-73; 74-75-76, 77-78-79), „*Poezija SRB*” (10, 16), „*Pokazivač*”, „*Bašta Balkana*”, „*Zeleni konj*” (24), „*Sedma sila*”, „*ZP magazin*”, „*Satirgora*”, „*Satiraskop*” (1,2,3,4,5), „*Nekazano*” (6)... i u zbornicima: kratkim pričama, pesmama za decu i odrasle, haikuom, haigom, aforizmima, esejima i kritičkim osvrtima. Pohvaljivana je i nagrađivana (diplome, povelje, plakete, specijalne nagrade, priznanja za lepotu i kvalitet poezije, najlepši stih, pesmu konkursa za decu, za promociju i razvoj kulturno umetničkih vrednosti, knjige, statuetta carica Teodora, Mala paprika...) u Beogradu, Rožajama, Mrkonjić gradu, Titelu, Sokobanji, Knjaževcu, Kruševcu, Leću-Italija (za foto poeziju), Gornjem Milanovcu, Mladenovcu, Subotici, Nišu, Velikoj Ivanči, Podgorici, Grockoj, Kragujevcu i Požegi. Članica je nekolicine književnih klubova i stalna saradnica časopisa *Zvezdani kolodvor*. Poetska knjiga *Zaustavljen tok* joj je objavljena u ediciji Pegaz kod *Književne omladine Srbije*, u Beogradu, 2018.god. u tiražu od tri stotine primeraka.

МИРЈАНА АРСЕНИЈЕВИЋ АНЂЕЛКОВИЋ

Мирјана је саткана од уметности. Живи кроз књижевност, музику, глуму, игру... Рођена је 03.01.1986. године у Косовској Митровици. Најбезбрижнији период свогдосадашњег живота проживела је у свом родном Јошевику, близу малене Бањске, а опет тако познате. Знала је још са десетак година да ће књижевност испунити њен живот. Има ли ишта лепше него остварити своје снове? Дипломирала је на одсеку - Српска књижевност и језик и ради у струци. Заступљена је у преко десет књижевних зборника, њена прва књига „Почети изнова“ објављена јој је 2016. Учествовала је на многобројним књижевним вечерима, неколико представа. Завршила је школу глуме и режије. Осмехом, истином побеђује све. Верна је свом Космету, где живи са својом породицом. Највеће богатство, радост и снага су јој њени синови Павле и Вукашин.

РАНКО ГРЕБОВИЋ

Рођен 1972. године у Бијелом Пољу, Црна Гора. Песме су му објављене у зборницима поезије *Ватра коју не видим*, *Мој град*, *Далеке ствари које личе*, *Љубави од стакла*, *Тројица из Градишта*, *Пјесници без граница*, *Без љубави твоје*, *Жубори са Моравице*, *Вршачка поетска сусретања*, *Шумадијске метафоре*, *Жива вода православља осам векова нас напаја*, *Слобода*, *Пјесници који додирују љубав*, *Месопотамија*, *Оловко, не ћути*, *Пезофија*, *Између два света*, *Пјесме Андрић граду*, *Зборник чувара традиције*, *Паланачко поетско лето*, *Заувјек ћу бити дијете*, *Трагови на песку*, *Шраф*, *Панонски галеб*, *Синђелићеве чегарске ватре*, *Вртлог времена*, *Делић раја*, *Дрински књижевни сусрети*, *Кипријанов кладенац*, *Ђирилица- огледало српске душе*, *Покровско пјесничко саборовање*, затим у зборнику *Књижевне омладине Јагодине*, зборнику Удружења књижевника *Стојан Живадиновић*, зборницима удружења *Српско-бугарског пријатељства*, зборнику пјесам *Клуба умјетничких душа* и др. Објављивао је поезију у часописима *Братство*, *Јесењин*, *Књижевна реч*, *Авлије*, *Етна*, *Сцена Црњански*, *Неказано*, *Афирматор*, *Суштина поетике*, *Звездани колодвор*, сајтовима поезије *Фиока*, *Бундоло*, *Одговор. ме* и др. Објавио је збирку поезије *Дном душе* у издању Дома културе Ивањица (2020), као и заједнички зборник поезије *Небо између прстију* (група аутора). Ранко Гребовић је по занимању просветни радник. Живи у Београду.

НЕВЕНКА БОШЊАК - ЧОЛИЋ

Професор књижевности и лектор, живи и ради у Београду. Претежно пише кратке приче, али негује и поезију, као и стваралаштво за децу. Објавила је три књиге приповедне прозе: „Плаве очи траве“ (приче за децу, Невен, Београд, 2009), „Софкине унуке“ (КЗ „Борисав Станковић“, Врање, 2010) и „Човек који је двапут живео“ (Алма, Београд, 2016). На књижевним конкурсима за најбоље приче и песме добила је више награда и похвала. Објавила је своје радове у преко 50 зборника и часописа. Између осталог бави се и писањем на дијалекту. Члан је

Друштва књижевника Београда, Креативне радионице Балкан, КК „Иво Андрић“ и Књижевне заједнице Југославије.

MILICA RADOSAVLJEVIĆ

Studira i radi u Čačku. Još od prvih školskih koraka pokazala je interesovanje za poeziju, i od tada do danas istrajna je u pisanju. Od detinjstva je učestvovala na raznoraznim konkursima i takmičenjima u poeziji. Inspiracija joj je oduvek dolazila iz prirode, koja je uz pesme stvarala i slike. Svaka pesma ima svoju priču i svoju boju, jer svaka pesma jedan je deo života.

EDITA I DAUTOVIĆ

Rođena 22.01.1978. godine u Prijepolju, a živi i radi u Podgorici. Objavila je tri zbirke poezije: „Čula“ (2002. godine), poemu „Ofelijine suze“ (2010. godine) i poemu „Saga o Pavi i Ahmetu“ (2019. godine). Dvostruka je dobitnica nagrade za poeziju na manifestaciji: „Pjesnici sa Lima o Limu“, za pjesmu: „Grad“ 2009. godine i „Našli smo jedno drugo“ 2010. godine, od Centra za djelatnosti kulture „Vojislav Bulatović – Strunjo“, Bijelo Polje. Kao i mnogobrojne druge nagrade ostvarene kroz dugogodišnji rad i stvaralaštvo. Njena poezija je zastupljena u relevantnim crnogorskim zbornicima i našim antologijama savremene književnosti. Poema „Ofelijine suze“ prevedena je na tri jezika: engleski, bugarski i turski, a pjesma „Pjesnikinja“ objavljena je na bošnjačkom jeziku u čitanci za VII razred osnovne škole, za nastavu na bošnjačkom jeziku, Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije Kosova. Edita je po obrazovanju ekonomistkinja i magistrica menadžmenta i preduzetništva. Posjeduje više od 15 godina radnog iskustva iz oblasti biznisa i preduzetništva, prodaje i konsaltinga u radu sa nekretninama, marketinga, event menadžmenta i projekt menadžmenta. Predsjednica je Udruženja preduzetnica Crne Gore. Jedan od njenih trenutnih angažmana je kao copywriter, contentwriter za određene platforme. Gaji veliku ljubav prema pisanoj riječi i putovanjima. Zalaže se za ljudska prava i žensko preduzetništvo. Ona je, u dosadašnjem životu i radu u Crnoj Gori, uspjela zadržati svoj identitet, porijeklo, tradiciju, kulturu i uklopiti se u cr-

nogorsko društvo sa svim svojim multikulturalnim, vjerskim i nacionalnim stavovima, koji su slični, a opet različiti, ako ništa drugo u mentalitet.

НАДА ХАЦИ - ПЕРИЋ

Рођена 1959. године у Призрену. По струци је дипломирани правник, судија је Апелационог суда у Београду. Аутор је пет збирки песама *Враћам се* (2015.) *Пођите са мном* (2016.) *Надалиштите* (2017.) *Прибежиштите* (2018.) и *Исходиштите* (2019), више путописа, као и Монографије „*Запис из Призрена, са извора*“, чији је издавач Институт за српску културу Приштина-Лепосавић (2020.). Њене песме и путописи су заступљени у часопису *Стремљења* и *Жрнов*, зборницима удружења писаца „Поета“ из Београда, Удружења књижевника *Уметнички хоризонт* из Крагујевца, чији је члан, Удружења *Дунавски венац* из Београда, Удружења *Знакови поред пута* из Вишеграда-песме посвећене Андрић граду, културног удружења *Златна реч-Српска круна* из Беча, Зборницима *Креативне радионице Балкан*, Зборницима *Удружења српских писаца Швајцарске*, Алманаху међународног Фестивала поезије у Санкт Петербургу на којем је песма „Молитва Светом Спасу“ освојила награду читалаца. Иста песма је добила и специјалну награду конкурса *Бешеновска приношења* при манастиру Бешенова у чијем је зборнику такође заступљена. Члан је Удружења књижевника Републике Србије и члан друштва књижевника Косова и Метохије. Живи и ствара у Београду.

DRAGAN TRIFUNOVIĆ

Рођен 1971. у Београду, где је завршио основну и средњу електротехничку школу. Од малих ногу поред свог оца заволео фотографију и током školovanja учествовао на mnogobrojnim републичким и савезним такмиčenjима у старој СФРЈ. Након завршене средње школе одлази у војску и током те године креће распад Југославије и ратови. Početак '90. година као и већина проводи у разним „preživljavanjima и snalaženjima“. 1995. počinje да ради на ВК телевизији прво као vozač,

zatim planer, kasnije video montažer i 3D animator. 2000. prelazi na YU info kanal na kojem radi iste poslove video montaže i 3D animacije. Od 2002. do 2012. radi na Pink televiziji kao montažer, animator i fotograf. 2004. otkriva svet stock fotografije i uz redovan posao kreće sa time aktivno da se bavi. Zahvaljujući sve bržem internetu sadržaji počinju polako da se menjaju i stock video postaje sve traženiji sadržaj u stock bazama. To je pokrenulo ideju da se oproma u snimanju iz vazduha tzv. dronovima koji su tada bili tek u ranom povoju. 2010. osniva firmu „Helivideo“. Uz ozbiljna ulaganja u opremu i znanje, posao sa dronovima i snimanjima iz vazduha se veoma brzo širi i to Draganu donosi veliki broj zanimljivih projekata i snimanja širom sveta, saradnju sa mnogobrojnim svetskim i domaćim produkcijama i pravo uživanje u poslu.

ИЛИНКА МАРКОВИЋ

„Ja! Просјак за кашичицу љубави, за кашичицу среће;
за мрвицу чаролије, за искрицу сунца у оку;
за бесконачни додир васионе који остаје заувек на кожи!“

Објављене збирке песама: „Између јуче и данас“ 2014. (III награда на књижевном конкурсy „Пегаз“); „Право на живот“ 2016. године и „Са свитањем“ 2018. - издавач *Књижевна омладина Србије*. Њене песме су објављене и у великом броју зборника, а учествује и на песничким манифестацијама по позиву.

UROŠ MAKSIMOVIC

Рођен 1988. године у Београду, за време студирања Факултета драмских уметности ради на неколико кратких играних филмова, као монтажер, од којих је најнаграђиванији „Момци где сте“. После тога ради на Сарајево филм фестивалу као део екипе која је реализовала кратки играни филм „Нешто слатко“. Радио је годинама на телевизији B92, на којој је радио као монтажер серијала „Инсајдер“. После долази на ред и дебитантски дугометражни документарни филм „Мора да ово није све“ о момку који је правио аукцију спортских дресова да би сакупио новац за тада теško bolesну Нађу. Филм је имао премијеру 02. децембра у Sava Centru, такође је приказан на неколико фестивала и добио две на-

grade za najbolji dokumentarni film na festivalima „Human Rights Film Festival“ u Beogradu i „Balkan new

film festival“ u Stokholmu. Poslednjih godina je radio na serijama „Jutro će promeniti sve“ i „Nečista krv“, kao i na nagrađivanim dokumentarnim filmovima „Saint Clair: Psiha“ i „Reconciliation“ za koji je dobio nagradu za montažu godine 2021/22 u Sloveniji.

RAMONA ŽUGIĆ

Rođena u Novom Sadu 1981. godine. Udata. Ima tri ćerke, Anđelinu, Milijanu i Helenu.

САДРЖАЈ - SADRŽAJ

ТВИТОВИ – Стефан Вучевски	5
СМИСАО – Стефан Вучевски	6
NE ZABORAVI ME, MOLIM TE – Viktor Tišler... ..	7
ЗБОГ ТЕБЕ – Радиша Богдановић	9
ИВАНА – Јелица Мирковић	10
ДАНИ – Ђурђија Перуничих	11
DOBRO JE – Marina Raičević... ..	12
AFORIZMI – Marina Raičević.....	13
FOTOGRAFIJE – Mirjana Milačić Bajić.....	14
DA SE NE ZABORAVI – Mirjana Milačić Bajić.....	15
SIGNALI I ZNAKOVI – Amer Softić.....	18
ЛАТИЦЕ РУЖЕ – Јован Бајц.....	20
СЕНТИМЕНТАЛ – Јован Бајц.....	22
ТУГА – Динко Османчевић	24
DEDA SOLUNAC – Mirjana Ђаро	25
VOZ VIŠE NE IDE – Mirjana Ђаро.....	26
НОЋ ТАМА I ЈА – Вiba Мујаčić.....	28
КИША – Ismeta Mušanović Mujačić.....	29
ZLATNA SVADBA – Mileva Mihajlović.....	30
SEĆANJA – Danijela Gačić.....	31
NOVČANICA – Nikica Banić	32
СЛИКЕ – Душко Недовић.....	33
АФОРИЗМИ – Жељко Марковић.....	34
ISPOD TREPAVICA – Tamara Dragić.....	36
ТЕБИ – Sofija Đokić – Sofke.....	37

*** – Sofija Đokić – Sofke.....	38
ČEKAM – Tamara Simić.....	39
SEĆANJE – Tamara Simić.....	40
KRENUH – Hazir Župljanin.....	41
OČEVI GOLUBOVI – Indira Jašarević Čandić.....	42
IZBOR – Lela Vučković.....	43
USPOMENE – Jelena Jeka Kočović.....	44
РУПА – Марко Крстић.....	46
НЕ ЗАБОРАВИ МЕ – Невена М. Ивановић.....	47
KARIKATURE – Petar Jovanović.....	48
НАИКУ – Kristina Kojić.....	49
VRTLOG – Vladana Ivanov.....	51
KALEMLJENJE – Vladana Ivanov.....	52
У ВОЈИ АКВАРЕЛА – Vladana Ivanov.....	53
УЛЕПШАВАЈ – Младомир Кнежевић.....	54
ЧУДНО ПИЋЕ – Младомир Кнежевић.....	55
КЕСТЕН У РУКАМА – Младомир Кнежевић.....	56
*** – Borislav Batin.....	57
НА TVOM PRAGU – Ivo Torbica.....	58
МАЈЦИ – Ivo Torbica.....	59
НА ПУЏИНИ – Ivo Torbica.....	60
ДУША – Ivo Torbica.....	61
ОБРАЧУН С ЈАВОМ – Марица Лукић.....	62
МИРИС МАСЛАЧКА – Марица Лукић.....	63
МОЖДА СИ СРЕЂАН – Марица Лукић.....	64
MRVA PROŠLOGODIŠNJA – Zorana Gavrilović.....	65
SUTON – Žaklina Mančić.....	66
МИСЛИ – Петар Орозовић.....	67
ALBUM KOJI NEDOSTAJE – Biljana Maksimović.....	68
CROCE/KRIŽ – Franjo Frančić.....	69

НОЋ – Маја Шолевић	70
ДУБИНА – Маја Шолевић	71
DEJA VU – Dragica Križanac.....	72
ПТИЋИ РАТ – Jasminka Nikolić.....	74
MANIPULATOR – Jasminka Nikolić.....	75
ОПРОСТИ МАТИ – Nermina Subašić.....	77
АFORIZMI – Vesna Milosavljević.....	78
RASKRSNICA – Jovana Obradović.....	79
POZIV – Jovana Obradović.....	80
NOVI POČETAK – Marija Milenović	81
ДИГИТАЛНА КЉУЧАОНИЦА – Синиша Митрић	83
VIŠE OD KRVI I MESA – Svetozar Gužvić.....	85
SMIJEM LI SANJATI – Slađana Jovičić	86
BEDEM KAMEN – Milan Milutinović	87
SUNCOKRETI – Marijana Lj. Jovanović	88
HORIZONT – Branko M. Jovanović.....	89
SLOBODA – Branko M. Jovanović.....	90
ОН И ОНА – Славица Максић	91
ГОЛИЈСКА РЕКА – Милка Стефановић Мими	92
ШЕТЊА – Марија Алексић	93
BOLJA BUDUĆNOST – Dušanka Kotur Ugrica.....	94
NAMALO – Dušanka Kotur Ugrica.....	95
ОВОЈЕНО ИМЕ – Dušanka Kotur Ugrica	96
ZOVEM SE LJUBAV – Dušanka Kotur Ugrica.....	97
DEVOЈКА – Vladan Stevanović.....	98
SLIKA – Anna Sokolovičova	99
SVETA REKA JORDAN – Vesna Đukanović.....	100
ZID PLAČA – Vesna Đukanović	102
РУСИЈА ОЦА МОГ – Драгица Бека Савић	104
ODA NEZABORAVU – Dušan Pejaković.....	105

BILA SI – Emir Bajrović.....	106
KUD SMO POŠLI – Marijana Lazarević.....	108
ПРЕД КИВОТОМ ТВОЈИМ – Александра Лакић	109
DOKAZ BITISANJA – Saša Delić	110
ЗАМАК И ЗАМКЕ БРАНКОВИЋА – Новица Марјановић	111
NELOGIČNO LOGIČNA – Dalibor Vukić.....	112
NISAM PITAO – Dalibor Vukić	113
СТАРА ЛАМПА – Јасмина Исајлов	115
У ШАПАТУ ТАМЕ – ТАЈНА – Јасмина Исајлов.....	116
NJEN MOZAIK – Samir Suljić.....	117
ЂУРЂЕВДАНСКА – Верица Миросављевић	118
VOZ – Gordana Radovanović	119
NA PUTU ZA NIGDE – Gordana Radovanović	121
KO MI TO GAZI VINOGRAD – Gordana Radovanović	129
CRTA – Mickey Erdbob	131
СЛИКЕ – Мирослава Мира Динић	132
АМОР (ЉУБАВ) – Светлана Папачек.....	134
KULT LJUBAVI – Ernad Dedović	135
SVJETLOSNA VARKA – Avdulah Ramčilović	136
КАРЕТАН У ОЛУЈИ – Mileta Stamatović	137
ODLAZAK ОСА – Dragan Petković Miljin.....	138
ЛЕГЕНДА О ЧИКА СВЕТОЗАРУ – Јована Ђирковић	140
NA PRODAJU – Aleksandra Jovanović	143
VYZAKRÚCANÝ JEŽÍK – Мартин Марек.....	144
УШУШКАН ЈЕЖИЋ – Мартин Марек.....	145
АЛИ ТИ СЕ ВРАТИТИ НЕЋЕШ – Анђела Стефановић....	146
KRILA NEMIRA – Dragana Milićević Đorđević	147
НАИКУ – Eva Gerlici Drobna	148
DRÁMA 2021 – Edita Striežencová.....	150

DRÁMA 2021 – Edita Striežencová.....	151
КОНАК У ПОЗАДИНИ – Марија Јањевић.....	152
КРВАВО ПРОЛЕЋЕ – Нела Павловић.....	153
ПА ВИ ВИДИТЕ – Емилиа Хајикова.....	154
ТАК VIDÍŠ – Emília Hájiková	155
SAMIRA – Ramiz Šaćirović.....	156
СЕЋАЊЕ И ИЛУЗИЈА – Љиљана Терентић	160
ВЈЕЧНА ЛУБАВ САРАЈЕВА – Младен Лазић.....	161
ТАКО ЈЕ КАКО ЈЕ – Младен Лазић	162
ИГРА – Наташа Димитријевић	163
BOSANSKOM ULICOM – Adnan Sijarić	166
VERA – Valentina Vanja Dabić.....	167
АМАНЕТ – Снежана Паноска	168
КАД ЗАПНЕМ СА ЗАПЕТОМ – Стојанка Ђокић	169
TRAŽEĆI SEBE – Dragana Ilievska	170
IZGUBLJENI SNOVI – Jasmina Dimitrijević Srbija.....	171
SREĆAN TI ROĐENDAN SINE – Nadica Ilić	173
RUINE – Valentina Berić	174
SVE JA TO OSETIM – Nada Ranković.....	175
NE ČUJE SE ŽAGOR POMELJARA – Nada Ranković.....	176
A ŠTA AKO? – Paulina Vozar.....	177
LETI SA MNOM – Radica Popović.....	178
ЕПИТАФ – Јанко Андрић.....	179
VAZDA – Ana Stojanović	180
BOJAZAN – Ana Stojanović.....	181
PRIŽELJKIVANJE LJUBAVI – Slađana Jovanović	183
СРЕЋА – Јелена Грујић	185
ЧУДО – Јелена Грујић.....	186
ЗЕЛЕНИ АЛБУМ – Јелена Грујић.....	187
OSUDA – Minja Petrović.....	188

МЕМОРИЈА – Nada Matović.....	189
КАРИКАТУРЕ – Тоде Ристо Блажевски	190
ПЕШАЧКА НЕПРАВДА – Тоде Ристо Блажевски.....	191
USPAVANI DIV – Sofija Damčević	193
PRAZNINA – Suzana Todorčić Asković	194
NE MOGU SAD – Ana Kujundžić	195
DRUGARICA – Ana Kujundžić.....	196
РЕЧАТ – Ana Kujundžić.....	198
LAURA – Srećko Janičijević.....	200
DAN OSOBA SA INVALIDITETOM – Saša Milivojević.....	202
DRVO PITA – Saša Milivojević.....	203
НЕДОРЕЧЕНО – Тања Станојевић.....	204
SLIKE – MINIJATURE – Jasmina Mišeljić.....	205
ПОКАЖИ ЗУБЕ ЖИВОТУ – Ивана Здравковић.....	206
МОЈОЈ БАБА SMILJI – Jelena Babić	207
NE OSVRĆI SE – Emina Radevska	209
НЕКАКО S JESENI – Ljubica Košuljandić.....	210
ЈОШ UVEK – Ljubica Košuljandić	211
SKELA – Slavica Agić	212
НА СТАЗИ СЕЋАЊА – Славица Д. Дамњановић Саша... 214	
НОЖ ЗА ФАЗАНЕ – Александар В. Павловић	215
KRENKÉ PRIZNANIE – Sidónia Macíková	217
DEVOJČICA ANĐEOSKOG LICA – Tatjana Milanović	218
PRIJATELJU – Teodora Stanković.....	219
DEPRESIJA – Tamara Kuzmanović Tamkuz.....	220
POŠTENI NALAZAČ – Peđa Ristić	221
SVET JE MALI – Peđa Ristić.....	222
LJUDSKA PRAVA – KONTROLISANA DEMOKRATIJA – Peđa Ristić	223
DRZAK PREMA ŽIVOTU – Peđa Ristić.....	225

FRLJOKA – Peđa Ristić.....	226
MILA MOJA BIRAJ PAŽLJIVO... – Nevena Živanović.....	228
DEKA – Nevena Živanović.....	229
MISLI – Nevena Živanović.....	230
МОЈ ПУТ – Александра Бојчић.....	231
ZLOVESTNE TIK-TAK – Beata Vargová-Kuracinová.....	232
ЗЛОСЛУТНИ ТИК-ТАК – Беата Варгова-Курацинова.....	233
ETERNUM – Стефан Трајковић.....	234
IKONA I SLIKA – Galina Tuvaljević.....	235
СЛИКА – Софија Кузмановска.....	236
АФОРИЗМИ – Горан Иванковић.....	237
ОКЕР ПЕСМА – Благица Станоеска.....	238
ИН, DA JE DEKA IŠAO U ŠKOLU, ZNAO BI TO PRE – Dragan Mitić.....	239
NAŠE NOĆI BOJE SREĆE – Dragan Mitić.....	240
LIRSKЕ MISLI – Dragan Mitić.....	241
HOMO HOMINI LUPUS... – Lestat Gianni.....	242
KRIK – Svetlana Strinić.....	243
NE MOGU – Svetlana Strinić.....	244
КАО DJEVOJČICA – Svetlana Strinić.....	245
AFORIZMI – Srđan Petrović.....	246
CRTEŽ – Lara Maticki.....	247
PRAZNICI NEKADA I SADA – Dušica Maticki.....	248
NIČIJA – Roksanda Kovačević.....	249
MILO MOJE – Roksanda Kovačević.....	250
PROĐOSMO MI – Roksanda Kovačević.....	251
SKOČI I PLIVAJ – Dejana Žugić Dacić.....	252
MELEM MISLI – Snežana Marko – Musinov.....	254
MERA ŽIVOTNOG TEGA – Snežana Marko - Musinov.....	255
SAMOBODRENJE – Snežana Marko – Musinov.....	256

AFORIZMI – Snežana Marko – Musinov	257
ТРАГОВИ ПРОШЛОСТИ – Мирјана Арсенијевић Анђелковић.....	258
РЕФЛЕКСИЈЕ СА СЛАВИЈЕ – Ранко Гребовић.....	260
СТРАДАЛНА ВРЕМЕНА – Невенка Бошњак-Чолић	261
VINO CRVENO – Milica Radosavljević.....	263
PRVA LJUBAV – Edita I. Dautović.....	264
МАЈЦИ – Edita I. Dautović.....	265
ПРИЧАЈМО О СЛАВИ У ПРИЗРЕНУ – Нада Хаџи-Перић	266
СВЕТЛОСТИ МИ ДАЈ – Илинка Марковић	270
СИТНИЦЕ, КРУПНИЦЕ – Илинка Марковић	272
О, СТАРОСТИ – Илинка Марковић.....	274
*** – Ramona Žugić	276

SADRŽAJ QR COD-A

- TO JE KR BALKAN... - Snežana Petrović
VEKOVNI ČUVAR GVOZDENIH VRATA – Boško Savković
PERON – Selvija Ferizović
ODA PLAJVAZU – Jovan Stojiljković
DEVOJKA – Vladan Stevanović
SRBIJA – JEDNO PUTOVANJE, BEZBROJ DOŽIVLJAJA –
Dragan Trifunović
DEVOJČICA ANĐEOSKOG LICA – Tatjana Milanović
PRIČA KOJA JE DIGLA SRBIJU NA NOGE „MORA DA OVO
NIJE SVE“ – Uroš Maksimović

САДРЖАЈ АУТОРА – SADRŽAJ AUTORA

Adnan Sijarić.....	166, 316
Aleksandra Jovanović.....	143, 310
Amer Softić.....	18, 280
Ana Kujundžić	195, 196, 198, 323
Ana Stojanović.....	180, 181, 320
Anna Sokolovičova.....	99, 301
Avdulah Ramčilović.....	136, 309
Александар В. Павловић.....	215, 326
Александра Бојчић.....	231, 330
Александра Лакић.....	109, 303
Анђела Стефановић.....	146, 310
Віба Мујаčić.....	28, 282
Biljana Maksimović.....	68, 292
Borislav Batin.....	57, 290
Boško Savković	285
Branko M. Jovanović.....	89, 90, 299
Беата Варгова-Курацинова	232, 233, 330
Благица Станоеска.....	238, 332
Dalibor Vukić.....	112, 113, 304
Danijela Gačić.....	31, 283
Dejana Žugić Dacić.....	252, 335
Dragana Ilievska	170, 317
Dragana Milićević Đorđević.....	147, 311
Dragan Mitić.....	239, 240, 241, 332

Dragan Petković Miljin.....	138, 310
Dragan Trifunović.....	339
Dragica Križanac.....	72
Dušanka Kotur Ugrića.....	94, 95, 96, 97, 300
Dušan Pejaković.....	105, 302
Dušica Maticki.....	248, 334
Драгица Бека Савић.....	104, 301
Динко Османчевић.....	24, 281
Душко Недовић.....	33, 292
Ђурђија Перуничкић.....	11, 278
Edita I. Dautović.....	264, 265, 338
Edita Striežencová.....	150, 151, 312
Emília Hájková.....	154, 155, 313
Emina Radevska.....	209, 325
Emir Bajrović.....	106, 302
Ernad Dedović.....	135, 308
Eva Gerlici Drobná.....	148, 149, 311
Franjo Frančić.....	69, 292
Galina Tuvaljević.....	235, 331
Gordana Radovanović.....	119, 121, 129, 306
Горан Иванковић.....	237, 332
Hazir Župljanin.....	41, 286
Indira Jašarević Čandić.....	42, 287
Ismeta Mušanović - Mujačić.....	29, 283
Ivo Torbica.....	58, 59, 60, 61, 290
Ивана Здравковић.....	206, 324
Илинка Марковић.....	270, 272, 274, 340
Jasmina Dimitrijević Srbija.....	171, 318
Jasmina Mišeljić.....	205, 324
Jasminka Nikolić.....	74, 75, 295

Jelena Babić	207, 325
Jelena Jeka Kočović.....	44, 287
Jovana Obradović	79, 80, 296
Јанко Андрић.....	179, 320
Јасмина Исајлов	115, 116, 304
Јелена Грујић.....	185, 186, 187, 321
Јелица Мирковић.....	10, 278
Јована Ђирковић	140, 310
Јован Бајц	20, 22, 280
Kristina Kojić	49, 50, 289
Lara Maticki	247, 334
Lela Vučković	43, 287
Lestat Gianni	242, 333
Ljubica Košuljandić.....	210, 211, 325
Љиљана Терентић	160, 314
Marija Milenović	81, 296
Marijana Lazarević	108, 302
Marijana Lj, Jovanović	88, 298
Marina Raičević	12, 13, 278
Мартин Марек.....	144
Mickey Erdbob.....	131, 306
Milan Milutinović	87, 298
Mileta Stamatović	137, 309
Mileva Mihajlović.....	30, 283
Milica Radosavljević	263, 338
Minja Petrović.....	188, 321
Mirjana Milačić Bajić.....	14, 15, 279
Mirjana Đaro.....	25, 26, 282
Марица Лукић	62, 63, 64, 291
Марија Алексић	93, 299

Марија Јањевић.....	152, 312
Марко Крстић	46, 288
Мартин Марек.....	145, 310
Маја Шолевић.....	70, 71, 293
Милка Стефановић Мими	92, 299
Мирослава Мира Динић	132, 133, 307
Мирјана Арсенијевић Анђелковић.....	258, 336
Младен Лазић.....	161, 162, 315
Младомир Кнежевић	54, 55, 56, 289
Nada Matović.....	189, 321
Nada Ranković.....	175, 176, 319
Nadica Plić.....	173, 318
Nermina Subašić.....	77, 295
Nevena Živanović.....	228, 229, 230, 330
Nikica Banić	32, 284
Нада Хаџи-Перић.....	266, 339
Наташа Димитријевић.....	163, 315
Невена М. Ивановић	47, 288
Невенка Бошњак-Чолић.....	261, 337
Нела Павловић.....	153, 313
Новица Марјановић.....	111, 304
Paulina Vozar	177, 319
Petar Jovanović	48, 288
Peđa Ristić	221, 222, 223, 225, 226, 329
Петар Орозовић	67, 292
Radica Popović	178, 320
Ramiz Šaćirović	156, 314
Ramona Žugić.....	276, 341
Roksanda Kovačević	249, 250, 251, 334
Радиша Богдановић	9, 278

Ранко Гребовић	260, 337
Samir Suljić.....	117, 305
Saša Delić.....	110, 303
Saša Milivojević	202, 203, 323
Selvija Ferizović	297
Sidónia Macíková	217, 327
Slavica Agić	212, 326
Slađana Jovanović.....	183, 320
Slađana Jovičić	86, 297
Snežana Marko – Musinov.....	254, 255, 256, 257, 335
Sofija Damčević	193, 322
Sofija Đokić – Sofke	37, 38, 286
Srećko Janićijević.....	200, 323
Srđan Petrović.....	246, 334
Suzana Todorčić Asković	194, 323
Svetlana Strinić	243, 244, 245, 333
Svetozar Gužvić	85, 297
Светлана Папачек.....	134, 308
Синиша Митрић.....	83, 297
Славица Д, Дамњановић Саша	214, 326
Славица Максић.....	91, 299
Снежана Паноска.....	168, 317
Софија Кузмановска.....	236, 331
Стефан Вучевски	5, 6, 277
Стефан Трајковић.....	234, 330
Стојанка Ђокић.....	169, 317
Tamara Dragić	36, 286
Tamara Kuzmanović Tamkuz	220, 328
Tamara Simić	39, 40, 286
Tatjana Milanović	218, 328

Teodora Stanković.....	219, 328
Тања Станојевић.....	204, 324
Тоде Ристо Блажевски.....	190, 191, 322
Uroš Maksimović.....	340
Valentina Berić.....	174, 318
Valentina Vanja Dabić.....	167, 317
Vesna Milosavljević.....	78, 296
Vesna Đukanović.....	100, 102, 301
Viktor Tišler	7, 277
Vladana Ivanov	51, 52, 53, 289
Vladan Stevanović.....	98, 300
Верица Милосављевић.....	118, 305
Zorana Gavrilović.....	65, 291
Žaklina Mančić	66, 291
Жељко Марковић	34, 285

PRENUMERANTI – ДОНАТОРИ

Marina Raičević, Bor, Srbija – 1 primerak
Mirjana Đapo, Beograd, Srbija – 5 primeraka
Jelena Jeka Kočović, Kragujevac, Srbija – 1 primerak
Sofija Đokić – Sofke, Banatsko Veliko Selo, Srbija – 1 primerak
Марица Лукић, Зворник, БИХ – 2 примерка
Јован Бајц, Аранђеловац, Србија – 1 примерак
Vladana Ivanov, Beograd, Srbija – 2 primerka
Mladimir Knežević, Požega, Srbija – 2 primerka
Маја Шолевић, Београд, Србија – 1 примерак
Ivo Torbica, Vladimirovac, Srbija – 3 primerka
Jovana Obradović, Bresničić, Srbija – 1 primerak
Синиша Митрић, Нови Београд, Србија – 1 примерак
Vladan Stevanović, Beograd, Srbija – 1 primerak
Branko M. Jovanović, Novi Sad, Srbija – 1 primerak
Jasminka Nikolić, Aleksinac, Srbija – 2 primerka
Vesna Đukanović, Kikinda, Srbija – 1 primerak
Aleksandra Lakić, Bečeј, Srbija – 1 primerak
Dušanka Kotur Ugrica, Siebnen, Švajcarska – 3 primerka
Јасмина Исајлов, Црепаја, Србија – 1 примерак
Dragan Petković Miljin, Loznica, Srbija – 1 primerak
Јована Ћирковић, Блаце, Србија – 2 примерка
Gordana Radovanović, Banjaluka BiH - RS – 9 primeraka
Наташа Димитријевић, Лесковац, Србија – 2 примерка
Mirjana Milačić Vajić, Beograd, Srbija – 2 primerka

Martin Marek, Beograd, Srbija – 2 primerka
Tamara Simić, Vladimirci, Srbija – 1 primerak
Мирослава Мира Динић, Бор, Србија – 1 примерак
Ana Stojanović, Blace, Srbija – 2 primerka
Nada Ranković, Pančevo, Srbija – 1 primerak
Danijela Gačić, Šabac, Srbija – 1 primerak
Srećko Janičijević, Beograd, Srbija – 1 primerak
Saša Milivojević, Zrenjanin, Srbija – 1 primerak
Тоде Ристо Блажевски, Скопје, Северна
Македонија – 1 примерак
Iktor Tišler, Beograd, Srbija – 1 primerak
Ljubica Košuljandić, Šid, Srbija – 1 primerak
Ana Kujuđžić, Beograd, Srbija – 2 primerka
Јелена Грујић, Батајница, Србија – 2 примерка
Младен Лазић, Липнички шор, Србија – 1 примерак
Тања Станојевић, Бор, Србија – 1 примерак
Tatjana Milanović, Frankfurt, Nemačka – 1 primerak
Radica Popović, Aranđelovac, Srbija – 1 primerak
Невена М. Ивановић, Лађевци, Србија – 1 примерак
Jasmina Mišeljić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Dalibor Vukić, Vršac, Srbija – 2 primerka
Kristina Kojić, Vukosavlje, RS – BIH – 1 primerak
Slađana Jovanović, Beograd, Srbija – 1 primerak
Nevenka Bošnjak Čolić, Beograd, Srbija – 2 primerka
Nevena Živanović, Kostolac, Srbija – 2 primerka
Goran Ivanković, Ljig, Srbija – 1 primerak
Edita I. Dautović, Podgorica, Crna Gora – 1 primerak
Dejana Žugić Dacić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Roksanda Kovačević, Kovin, Srbija – 2 primerka
Mirjana Arsenijević Anđelković, Sesto, Srbija – 1 primerak

Svetlana Strinić, Vinkovci, Hrvatska – 2 primerka
Dušica Maticki, Beograd, Srbija – 1 primerak
Ilinka Marković, Beograd, Srbija – 2 primerka
Galina Tuvaljević, Brčko Distrikt, BIH – 2 primerka
Snežana Marko Musinov, Zemun, Srbija – 3 primerka
Dragan Mitić, Kopar, Slovenija – 2 primerka
Ramona Žugić, Futog, Srbija - 1 primerak

Ukoliko nemate instaliran **QR code reader** na svom telefonu možete ga besplatno preuzeti sa:
Google play, Windows Phone store или App store.

Klikom na QR code reader možete pogledati video materijal koji je do sada postavljen, čime se ova knjiga sem čitanja može slušati i gledati.

Zahvaljujući QR kodu i naši slepi i slabovidni prijatelji moći će da čuju ovu knjigu.

